

Tewerkstelling en opleiding in Brussel

*Beste lezeressen,
Beste lezers,*

*H*et derde nummer van *Brussel onder de loep* verschilt in meerdere opzichten van de twee vorige. In de eerste plaats wat het thema of, juister, de thema's betreft: tewerkstelling en opleiding behoren niet tot ons gewone informatiedomein 'welzijn en gezondheid', dat behoort tot de persoonlijke aangelegenheden die onder de gemeenschappen ressorteren. We hebben een veel complexer terrein moeten exploreren dat zowel gewestelijke (werkgelegenheid) als gemeenschapsbevoegdheden (opleiding) omvat.

Ook wat de omvang betreft: met bijna 200 pagina's beantwoordt dit nummer eerder aan de definitie van een onderzoek of dossier dan van een welzijnstijdschrift. Het uitgangspunt is eveneens verschillend. Aan de basis ligt een externe vraag van het Nederlandstalige terrein (BNCTO - Brussels Nederlandstalig Comité voor Tewerkstelling en Opleiding) waarop het Franstalige terrein (CCFEE - Commission consultative Formation-Emploi-Enseignement) snel heeft ingehaakt. De tijd om de publicatie tot stand te brengen houdt rechtstreeks verband met de eerste twee punten. Het opzoekingswerk, redactie, vertaling, compilatie, en herlezing namen een jaar in beslag waardoor we de halfjaarlijkse verschijning niet konden waarmaken. Een laatste verschil betreft de brandende actualiteit van dit nummer: de tewerkstelling en beroepsopleiding van de Brusselaars zijn topprioriteiten in de regeringsakkoorden van juni 2004 én in het recente Contract voor Economie en Tewerkstelling (CET).

We waren niet weinig verbaasd over het verzoek, onderzoek te verrichten op zo'n specifiek domein waarin we geen expertise hebben. In ons enthousiasme om de uitdaging aan te gaan beseften we dat het net dankzij onze positie van 'derde', van actor 'buiten het veld van tewerkstelling en beroepsopleiding' mogelijk was een inventaris tot stand te brengen van de Brusselse Nederlandstalige, Franstalige en tweetalige organisaties actief op het domein van tewerkstelling en beroepsopleiding en van het beleid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Als rechter noch betrokkene konden we de 'grensdoorbrekende' rol perfect vervullen.

Dit nummer van *Brussel onder de loep* 'draagt het getal 3 met zwier'. Getallen zijn sterk verbonden met het leven van de mens. In de meeste regio's is het getal 3 een belangrijk symbool dat staat voor eenheid. Het getal 2 scheidt, maar 3 verbindt. Het doel van dit instrument is namelijk (elkaar) beter te kennen om het beleid te harmoniseren, synergieën te creëren tussen de actoren en de dialoog tussen beide gemeenschappen te versterken. Niet zo eenvoudig, weten we uit ervaring. Naar elkaar luisteren, elkaar begrijpen, aan elkaar

wennen, wantrouwen en vooroordelen overwinnen en elkaar vertrouwen, daar moet constant aan worden gewerkt.

Het Centrum voor Maatschappelijke Documentatie en Coördinatie (CMDC-CDCS) heeft deze delicate opdracht aanvaard en toont daarmee zijn bereidheid om op zijn niveau, met zijn specifieke kenmerken, troeven en competenties bij te dragen tot de dynamiek op gang gebracht door het Brussels Contract voor Economie en Tewerkstelling. Het contract werd in juni 2004 gelanceerd en in maart 2005 ondertekend door de regering van het Brussels Gewest en de sociale partners. Als centrale pijler van de legislatuur vormt dit contract de ruggengraat voor beleidsmaatregelen. Het streeft bovendien eenheid na en is het bewijs van de bewustwording dat alle Brusselse actoren zich moeten mobiliseren om de sociale en economische uitdagingen aan te kunnen. Voor de ontwikkeling van het gewest op lange termijn is de samenwerking tussen alle economische, sociale en politieke actoren meer dan ooit noodzakelijk. Daarom heeft het CMDC-CDCS, dat zelf geen economische actor is maar de relevantie inziet van zijn positie als bicommunautaire actor in de Brusselse non-profitsector bijna 12 maanden lang haar studiedienst ingezet om dit omvangrijke dossier te verwezenlijken.

Ik eindig dit editoriaal niet zonder een woord van dank voor alle actoren in de sector van de tewerkstelling en de beroepsopleiding. Zij vormden een netwerk van informatie en hulp voor de schrijvers van het dossier en dat in alle openheid. Ook dat maakt deel van de specifieke verantwoordelijkheid als Brusselaar.

*Solveig Pahud
Directrice CMDC -CDCS*

WOORD VAN DE OPDRACHTGEVERS

Het regeringsakkoord van juni 2004 maakt van solidariteit en innovatie de kern van het Brusselse beleid. Het komt er op aan de Brusselse werkloosheid terug te dringen door werk te creëren en de Brusselaars een betere toegang te geven tot de werkgelegenheid, vooral door het opleidingsaanbod te verhogen. Sociale dialoog is daarbij de fundamentele hefboom.

Om de werkloosheid terug te dringen, werkgelegenheid te creëren voor de Brusselaars en de middelen voor beroepsopleiding te verhogen, moeten zowel de organisatorische als de praktische scheidingslijnen tussen het onderwijs-, opleidings- en werkgelegenheidsbeleid verdwijnen. Het is nodig een echte dynamiek tot stand te brengen waarin alle betrokken actoren zich engageren en de middelen worden gemobiliseerd in dienst van gezamenlijke doelstellingen.

Het beleidsakkoord tussen de ministers van Werk en van Opleiding uit de vorige legislatuur voorziet in nieuwe bilaterale samenwerkingsakkoorden tussen het BNCTO en de CCFEE ter versterking van hun adviesopdracht op het domein van werkgelegenheid, opleiding en onderwijs. Dit past perfect in het huidige beleid.

Overigens moeten sinds 1993 alle beslissingen en het beleidskader van elke lidstaat van de Europese Unie bijdragen tot de ontwikkeling van de werkgelegenheid.

Daarom hebben onze beide Commissies, op initiatief van het BNCTO, samengewerkt aan dit speciale nummer van 'Brussel onder de loep'. Een gedegen kennis van het domein is noodzakelijk om een goed beleid te voeren, synergieën te creëren tussen de actoren en de dialoog tussen de beide gemeenschappen te versterken. Dat is de inzet van deze publicatie die een overzicht geeft van de Brusselse actoren en beleidsmaatregelen inzake tewerkstelling en opleiding en de invloed van het federale beleid en de Europese richtsnoeren.

Te veel maatregelen voor tewerkstelling en opleiding zijn onvoldoende op elkaar afgestemd, zowel wat het beleid, de opleiding als de begeleiding naar werk betreft. Aan de institutionele versnippering van overheidsinstanties en privé-organisaties actief op het domein van de werkgelegenheid en opleiding heeft de Brusselse werkzoekende geen boodschap.

Wel belangrijk is:

- dat Nederlandstalige en Franstalige werkzoekenden optimaal worden begeleid in hun zoektocht naar een job, opleiding of bijscholing, ongeacht hun taal;
- dat de werkgever, op zoek naar een goede werkracht, door het bos de bomen ziet en vlot de weg vindt naar de juiste instantie.

De nood aan goede opleidingsprojecten en tewerkstellingsprojecten verdraagt geen onenigheid en concurrentie.

Een uitgebreid dossier om het beleidskader, de context, het actiedomein en de partners van beide taalgroepen beter te leren kennen en erkennen, vormt een noodzakelijke voorwaarde voor een gezamenlijke en efficiënte inspanning ten gunste van de tewerkstelling en opleiding in Brussel.

Deze publicatie is alvast het resultaat van een samenwerking tussen de twee adviescommissies BNCTO en CCFEE.

Met dank aan Nicole Mondelaers en Sophie Lefèvre van het CMD-CDCS die schitterend werk hebben geleverd en deze moeilijke materie in een vlot leesbaar werkstuk hebben verwerkt.

Marc Bergman
Voorzitter BNCTO

Eric Struyf
Voorzitter CCFEE

INLEIDING

Het is een lijvig werk geworden. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) zijn er dan ook heel wat publieke instanties en privé-organisaties actief in het domein van tewerkstelling en opleiding. Gezien de situatie op de Brusselse arbeidsmarkt kan men echter niet spreken van een overbodige luxe. Elke actor werkt vanuit zijn visie, methode, doelgroep en eventueel erkenningskader. De diversiteit op het inschakelveld wordt mede bepaald door de verschillende overheden – Vlaamse Gemeenschap en Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC), Brussels Gewest, Franse Gemeenschap en Franse Gemeenschapscommissie (COCOF) die de bevoegdheden opleiding en tewerkstelling in het Brussels Gewest moeten delen. De invloed van het federale beleid en de beslissingen op Europees vlak zijn bovendien verregaand.

De opdracht aan de basis van deze publicatie is zeer breed: ‘het opstellen van een transparant lexicon van de Brusselse – Nederlandstalige, Franstalige en tweetalige – organisaties actief in het domein van opleiding en tewerkstelling en het beleid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest’. De beleidsopties en wetgevende maatregelen van de verschillende overheden en hun relatie met de sociale partners, de institutionele actoren en de overleg- en ondersteuningsstructuren moeten aan bod komen. Voor een overzicht van alle organisaties en projecten die begeleidings-, opleidings-, werkervarings- en tewerkstellingsactiviteiten opzetten voor doelgroepwerkzoekenden verwijzen we naar de coördinerende partners OOTB (voor de Nederlandstalige actoren) en de FeBISP ‘Fédération bruxelloise des opérateurs de l’insertion socioprofessionnelle francophone’ (voor de Franstalige actoren).

In het hoofdstuk ‘De Brusselse arbeidsmarkt’ wordt de duale situatie in het Brussels Gewest beschreven. Ondanks de aanwezige rijkdom kent het BHG de hoogste graad van economische en sociale uitsluiting in België met een hoge concentratie aan hooggekwalificeerde werknemers en laaggeschoolde werklozen.

Op beleidsniveau worden verschillende initiatieven genomen om deze negatieve arbeidssituatie om te keren en in het werkveld wordt de werking voortdurend bijgestuurd onder invloed van concrete ervaringen. Er worden nieuwe initiatieven of projecten ontwikkeld. Deze twee niveaus zijn op elkaar aangewezen. De overheid is afhankelijk van het terrein (institutionele en privé-partners) voor de uitvoering van het beleid. Het werkveld kan op zijn beurt niet functioneren zonder financiering door de overheid. Een erkenningskader biedt bovendien toegang tot een structurele subsidiëring en planning op lange termijn.

In de publicatie worden beide niveaus gerespecteerd. In deel I worden de beleidsopties en eventuele wetgevende maatregelen per beleidsniveau – Europa, het federale België, het Brussels Gewest, het Nederlandstalige beleid (Vlaamse Gemeenschap en VGC) en het Franstalige beleid (Franse Gemeenschap en COCOF) beschreven. In het tweede deel worden de actoren per (voornaamste) bevoegde overheid voorgesteld. Hierbij wordt zoveel mogelijk aandacht besteed (via verwijzingen) aan de onderlinge relaties die niet altijd eenduidig zijn. Om financieel te overleven, zijn de inschakelingsactoren verplicht om meerdere subsidiekanalen aan te spreken en samen te werken. Ook tussen de bevoegde overheden en hun institutionele partners worden samenwerkingsakkoorden en/of – protocollen gesloten. Per beleidsniveau worden de onderlinge relaties schematisch voorgesteld.

Ondanks de omvang is de publicatie niet exhaustief en blijft het een momentopname. Het beleidsdomein 'Opleiding en Tewerkstelling' is immers voortdurend in beweging. In het Brussels Gewest bundelt het net gelanceerde 'Contract voor Economie en Tewerkstelling' de intenties en de krachten van alle betrokken Brusselse actoren om de neergang van de Brusselse arbeidsmarkt om te buigen. De gevolgen van een aantal nieuwe regelgevingen worden pas in de (nabije) toekomst duidelijk. In Vlaanderen worden de lokale klantencentra van de VDAB grondig geherstructureerd tot competentiecentra en Lokale Werkwinkels en wordt de werking van de overleg- en adviesorganen herbekeken. Deze herstructurering heeft een invloed op de Nederlandstalige actoren in het Brussels Gewest. De Franse Gemeenschap en de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF) stimuleren aan Franstalige kant, elk in het kader van hun bevoegdheden, vooral de opleiding. De Franse Gemeenschap maakt van het basis- en het secundair onderwijs haar eerste prioriteit zoals blijkt uit het 'Contract voor het onderwijs'. Voor de minister van de COCOF belast met Beroepsopleiding geldt de uitbreiding van het aanbod aan beroepsopleiding voor kansengroepen als absolute prioriteit.

Het 'erkennen van -eerder verworven- competenties' van de werkzoekende/werknemer los van het (initieel) behaalde diploma is een evolutie die op alle beleidsniveaus speelt. Waar mogelijk wordt verwezen naar op stapel staande beleidsopties en projecten.

INHOUD

Edito

Woord van de opdrachtgevers p. 3

Inleiding p. 5

Inhoud p. 7

Brusselse arbeidsmarkt p. 11

Deel I: Beleidskader

Schema 1: Bevoegdheidsverdeling 'opleiding en tewerkstelling' in België p. 16

1. Europa

1.1. Europese werkgelegenheidsstrategie p. 17

1.2. Beroepsopleiding en -onderwijs p. 19

1.3. Structuurfondsen p. 21

1.4. Toekomst p. 21

2. België

2.1. Federaal beleid p. 25

2.2. Actieve welvaartsstaat p. 26

2.3. Werkgelegenheidsconferentie p. 27

3. Brussels Gewest

3.1. Gewestelijk Beleid p. 33

3.2. Beleidsplannen p. 34

3.2.1. Gewestelijk Ontwikkelingsplan (GewOP) p. 34

3.2.2. Sociaal pact p. 35

3.2.3. Gewestelijk actieplan voor de Werkgelegenheid (GAP) p. 36

3.2.4. Contract voor Economie en Tewerkstelling (CET) p. 37

3.3. Recente wetgeving p. 39

3.3.1. Gemengd beheer van de arbeidsmarkt p. 39

3.3.2. Plaatselijke initiatieven voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid (PIOW) en inschakelingsondernemingen (IO) p. 40

4. Nederlandstalige opleiding-, werkervarings- en tewerkstellingsprojecten in Brussel

4.1. Het Vlaams beleid p. 45

4.2. Recente wetgeving p. 45

4.2.1. Evenredige participatie p. 45

4.2.2. Inburgeringsbeleid p. 46

4.2.3. Erkennen van competenties p. 49

4.3. Herstructurering van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsmiddelen en Beroepsopleiding (VDAB) en de Subregionale Tewerkstellingscomité's (STC) p. 50

4.3.1. De competentiecentra en lokale werkwinkels van de VDAB p. 50

4.3.2. Van STC tot ESRV/SERR/RESOC	p. 52
4.4. De Vlaamse Gemeenschapscommissie	p. 54
4.4.1. Opleiding tot werken	p. 54
4.4.2. Stedenfonds	p. 55
4.4.3. Inburgering in Brussel	p. 57
5. Franstalige beroepsopleiding en socioprofessionele inschakeling in Brussel	
5.1. Historiek	p. 59
5.2. Rol van de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF)	p. 60
5.2.1. Decreet van 17 maart 1994 houdende de oprichting van het Franstalig Brussels Instituut voor Beroepsopleiding	p. 61
5.2.2. Decreet van 27 april 1995 betreffende de organisatie van de socioprofessionele inschakeling	p. 62
5.2.3. Decreten betreffende opleiding van de middenstand	p. 67
5.2.4. Samenwerkingsakkoord voor de organisatie van de alternerende opleiding	p. 70
5.3. Rol van de Franse Gemeenschap in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	p. 72
5.3.1. Onderwijs voor sociale promotie	p. 73
5.3.2. Kwalificerend en alternerend secundair onderwijs	p. 73
5.3.3. Permanente educatie	p. 75
5.4. Erkenning van de competenties in het kader van het levenslang leren	p. 77

Deel II: Actoren

1. Europa

<i>Schema 2: Europese werkgelegenheidsstrategie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest</i>	p. 82
1.1. Structuurfondsen	p. 83
1.1.1 ESF - Europees Sociaal Fonds	p. 83
1.1.1.1. Dienst ESF van de BGDA	p. 83
1.1.1.2. ESF-Agentschap van Vlaanderen	p. 84
1.1.1.3. Franstalig ESF-Agentschap	p. 85
1.1.1.4. Communautaire initiatieven en actieprogramma's	p. 85
1.1.2 EFRO - Europees Fonds voor de Regionale Ontwikkeling	p. 86
1.2. ENIAC	p. 88
1.3. TPW - Territoriaal Pact voor de Werkgelegenheid	p. 89
1.4. EURES	p. 90

2. België, federaal niveau

<i>Schema 3: Federale tewerkstellingsactoren in relatie met de gewestelijke (tewerkstellings)actoren en de gemeenschapsactoren voor opleiding</i>	p. 92
2.1. De Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg	p. 93
2.2. RVA - Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening	p. 94
2.2.1. PWA - Plaatselijke Werkgelegenheidsagentschappen	p. 96
2.3. OCMW - Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn	p. 96
2.4. Sociale partners op federaal niveau	p. 99
2.5. De Hoge Raad voor de Werkgelegenheid	p. 100

3. Brussels Gewest

Schema 4: Brusselse opleidings- en tewerkstellingsactoren p. 102

3.1. BGDA als centrale actor	p. 103
3.1.1. Wettelijk kader	p. 103
3.1.2. Opdrachten	p. 104
3.1.2.1. Dienstverlening aan de werkzoekende via het Contract voor Beroepsproject	p. 104
3.1.2.2. BGDA-partners via het Netwerk Plaatselijke Werkgelegenheidsplatformen	p. 105
1) BGDA-partners	p. 105
1. SPI - Socioprofessionele inschakeling	p. 106
2. AZW - Actief zoeken naar werk	p. 111
3. Kinderdagverblijven	p. 111
2) NPW - Netwerk voor Plaatselijke werkgelegenheidsplatformen	p. 112
3.1.2.3 BDW - Dienstverlening aan de werkgevers via de Brusselse Dienst voor Werkgevers	p. 112
3.1.3. Subsidiekanalen beheerd door de BGDA	p. 113
3.1.3.1. Tewerkstellingsprogramma's en financiële tegemoetkomingen	p. 113
3.1.3.2. Dienst Europees Sociaal Fonds	p. 114
3.1.4. Brussels Observatorium van de Arbeidsmarkt en de Kwalificaties	p. 116
3.2. Samenwerkingsovereenkomsten met de VDAB-RDBB en Bruxelles Formation	p. 117
3.2.1. Met VDAB-RDBB	p. 117
3.2.2. Met Bruxelles-Formation	p. 119
3.3. Sociale partners	p. 120
3.3.1. Opdracht en rol van de sociale partners	p. 120
3.3.2. Overleg- en adviesorganen	p. 120
3.3.2.1. ESRBHG - Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	p. 120
3.3.2.2. BESOC - Brussels Economisch en Sociaal Overlegcomité	p. 122
3.3.3. Adviescommissies	p. 122
3.3.3.1. BNCTO - Brussels Nederlandstalig Comité inzake Tewerkstelling en Opleiding	p. 122
3.3.3.2. CCFEE - Commission Consultative francophone pour la Formation, l'Emploi et l'Enseignement	p. 123
3.4. Bestuur Economie en Werkgelegenheid - Directie Werkgelegenheidsbeleid	p. 123
3.5. GSSO - Gewestelijk Secretariaat voor Stedelijke Ontwikkeling	p. 124

4. De Nederlandstalige opleidings-, werkervarings- en tewerkstellingsprojecten in Brussel

Schema 5: Het Nederlandstalige inschakelingswerkveld p. 126

4.1. VDAB-RDBB als centrale beroepsopleidingsactor	p. 127
4.1.1. Opdrachten	p. 128
4.1.1.1. Basisprogrammatie	p. 128
4.1.1.2. Lokale projectprogrammatie	p. 128
4.1.1.3. Opleiding van werknemers	p. 129
4.1.2. Toeleidingskanalen	p. 129
4.2. Het Brussels Nederlandstalig inschakelingswerkveld	p. 131
4.3. Intermediaire actoren	p. 132
4.3.1. OOTB - Overleg Opleidings- en Tewerkstellingprojecten Brussel	p. 132

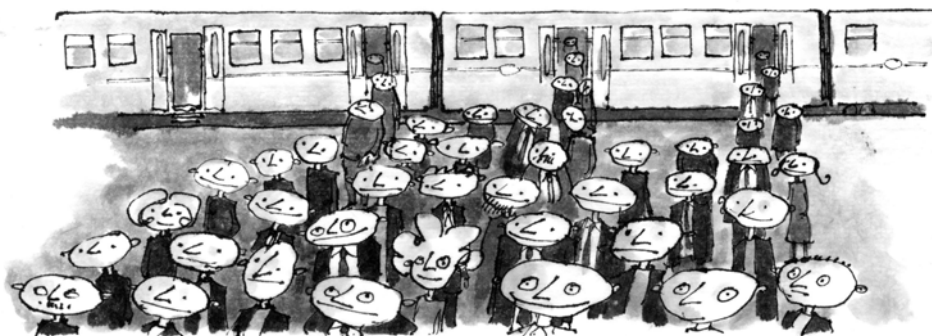
4.3.2. Stads ² - Steunpunt voor sociale stadsontwikkeling	p. 134
4.3.3. EVA - Emancipatie via Arbeid	p. 136
4.4. Herstructurering van het Nederlandstalige inschakelingswerkveld	p. 137
4.5. Actoren voor onthaal en oriëntatie naar opleiding en werk	p. 138
4.5.1. Huis van het Nederlands Brussel	p. 138
4.5.2. Lokale Werkwinkel - tracé	p. 140
4.5.3. Bon - Brussels Onthaal Nieuwkomers	p. 142
4.6. BNCTO - Brussels Nederlandstalig Comité voor Tewerkstelling en Opleiding	p. 145
4.7. DIVA - Dienst Informatie, Vorming en Afstemming	p. 149

5. Franstalige beroepsopleiding en socioprofessionele inschakeling in Brussel

Schema 6: Het Franstalig opleidings- en inschakelings werkveld ***p. 152***

5.1. Bruxelles Formation: centrale actor voor de beroepsopleiding	p. 153
5.1.1. Wettelijk kader	p. 153
5.1.2. Doel en opdrachten	p. 154
5.1.3. Actor in de kwalificerende opleiding	p. 154
5.1.4. Regelaar van de beroepsopleidingssector	p. 155
5.1.5. Cursisten in opleiding	p. 156
5.1.6. Samenwerkingen/partnerships	p. 156
5.1.7. Informatie en advies	p. 158
5.2. Missions Locales	p. 159
5.3. FeBISP en de opleidingsactoren	p. 161
5.4. Espace Formation PME	p. 162
5.5. CEFA	p. 164
5.6. Onderwijs voor sociale promotie	p. 165
5.7. Lire & Ecrire Bruxelles	p. 166
5.8. Raden en commissies	p. 167
5.8.1. CCFEE	p. 167
5.8.2. Raad voor Onderwijs en opleiding	p. 170
5.8.3. Zonale raad voor het altererend secundair onderwijs	p. 171
5.8.4. Overlegcommissie voor het onderwijs voor sociale promotie	p. 171
5.8.5. Hoge raad voor het onderwijs voor sociale promotie	p. 172
5.8.6. Hoge raad voor permanente educatie	p. 172

Afkortingen p. 175

BRUSSELSE ARBEIDSMARKT

De Brusselse arbeidsmarkt¹ wordt gekenmerkt door tegenstellingen. Zo vormt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest één van de rijkste gebieden van Europa maar wordt tegelijkertijd ook gekenmerkt door de hoogste graad van economische en sociale uitsluiting van België.

De tertiaire sector (dienstensector) vertegenwoordigt in Brussel ongeveer 90% van de arbeid in loondienst. De overheidsdiensten, de diensten aan bedrijven en de financiële instellingen vertegenwoordigen er samen meer dan de helft van de werkgelegenheid. In Vlaanderen en Wallonië blijven deze sectoren beperkt tot 35%. De industrie (secundaire sector) maakt slechts een tiende uit van de totale bezoldigde arbeid in het BHG.

Het Brussels Gewest kent een hoge concentratie aan hooggekwalficeerde en aan laaggeschoolde werknemers. Bijna één arbeidsplaats op de twee (46%) wordt ingenomen door een werknemer met een diploma van het hoger onderwijs. Deze in se positieve ontwikkeling van de gekwalificeerde arbeid creëert een kwalificatiekloof binnen de arbeidsreserve. Ongeschoolde arbeid wordt zeldzaam. De tendens tot overkwalificatie bij aanwerving leidt bovendien tot de uitsluiting van lagergekwalficeerde werknemers. Deze laatste zijn oververtegenwoordigd in sectoren die zeer gevoelig zijn voor economische conjunctuurschommelingen zoals de bouw, de handel en de horeca.

Het fenomeen van het pendelverkeer is typisch voor een grootstad als Brussel en heeft een verregaande invloed op de Brusselse werkzaamheidsgraad. Het Brussels Gewest is een aantrekkingspool voor een groot aantal loontrekkenden en zelfstandigen uit het Vlaams of Waals Gewest. Slechts 44,6% van de interne werkgelegenheid in het BHG (zo'n 650.000 arbeidsplaatsen) wordt ingenomen door Brusselaars. Van de Brusselse beroepsbevolking werkt slechts 15% in een van de andere gewesten. De stadsvlucht van de middenklasse en de hogere klasse naar de groene rand heeft het belang van het pendelverkeer nog versterkt. Personen die met uitsluiting worden geconfronteerd, zijn gedwongen om in de stad te blijven of er naar toe te trekken wegens de sterke aantrekkingskracht van de uitgebreide sociale dienstverlening en het informeel arbeidscircuit, de hulpnetwerken of de groeperingen van 'gelijkgestemden' en dit ondanks de hogere huisvestingskosten in het Brussels Gewest.

De stad is een ruimte waar welvaart wordt geproduceerd maar kent tegelijkertijd een grote concentratie van personen die in toenemende mate worden uitgesloten van participatie aan het economisch en sociaal leven. Grootsteden oefenen een aantrekkingskracht uit op sociaal kwetsbare groepen. Het stedelijk weefsel biedt hun diverse mogelijkheden om te (over)leven en de stedelijke anonimiteit geeft hun bovendien het gevoel beter beschermd te zijn tegen de stigmatisering. In België leeft 14,4% van de actieve bevolking (18-59) en 13,2% van de minderjarigen (-18) in een huishouden zonder beroepsinkomen. In Brussel is dat 23,8% voor de actieve bevolking en 27,9% voor de minderjarigen. Europese en niet-Europese vreemdelingen vertegenwoordigen 27,3% van de Brusselse bevolking. Dit percentage kent als gevolg van de naturalisaties een constante daling. Midden jaren 90 schommelde het immers nog rond de 30%. Vreemdelingen met een niet-Europese nationaliteit zijn meer geneigd de Belgische nationaliteit aan te nemen, waardoor ze statistisch niet langer als vreemdeling worden beschouwd. Deze evolutie kan dus gepaard gaan met

¹Dit hoofdstuk is een zeer bondige samenvatting van een aantal bevindingen uit **Evolutie van de Brussels arbeidsmarkt: tussen dynamisme en dualiteit. Brussels Observatorium van de arbeidsmarkt en kwalificaties. 2003.** Zie www.bgda.be

een onderschatting van de obstakels die de bevolkingsgroepen met een niet-Europese nationaliteit of van allochtone afkomst bij hun socioprofessionele inschakeling ondervinden. In het dagelijks leven biedt dit echter geen bescherming tegen discriminatie bij aanwerving, bij het zoeken naar een woonst, ...²

In tegenstelling tot de andere twee gewesten neemt de Brusselse bevolking continu toe sedert het midden van de jaren 90. Deze aangroei is voornamelijk toe te schrijven aan een stijging in de jongste leeftijdscategorieën. De gevolgen van dit fenomeen voor de Brusselse arbeidsmarkt zijn groot. Zowel het aandeel van de Brusselse beroepsbevolking, de activiteitsgraad als de werkloosheidsgraad worden hierdoor beïnvloed³.

Met een werkzaamheidsgraad van 59,9% in 2002 doet België het minder goed dan de Europese lidstaten (streefcijfer 70% in 2010). Het Brussels Gewest wordt echter gekenmerkt door een bijzonder lage werkzaamheidsgraad (54,5%) die deze van het Waals Gewest benadert. Enkel het Vlaams Gewest benadert het Europese gemiddelde. Om aan de Europese doelstelling te voldoen moeten er ongeveer 100.000 Brusselaars aan het werk worden geholpen. Gezien de grote aantrekkingskracht van Brussel op de arbeidskrachten (55% pendelaars) zou deze taak in termen van het creëren van arbeidsplaatsen nog veel groter zijn.

De werkloosheidsgraad in het BHG is zeer hoog en ligt ruimschoots boven het Europese gemiddelde, terwijl België eronder blijft. In 2002 bedroeg de werkloosheidsgraad⁴ 14,7% voor het BHG, 7,3 voor België en 7,7% voor de Europese Unie. Hiermee is de werkloosheidsgraad in het Brussels Gewest bijna het dubbele van het nationaal en Europees gemiddelde. De administratieve werkloosheidsgraad⁵ in het Brussels Gewest heeft sinds 2003 de kaap van de 20% overschreden. Deze toename kan voor een deel worden verklaard door de ongunstige economische context waarin Europa gedompeld is.

Het BHG wordt vooral gekenmerkt door een gebrek aan werk voor personen met lagere kwalificaties. Bovendien moeten de laaggeschoolden voor een beperkt aantal jobs optornen tegen de concurrentie van de hoogopgeleide werkzoekenden en de pendelaars. Naast het groot aantal laaggeschoolde werklozen wordt het Brussels Gewest gekenmerkt door een hoog percentage werklozen met een diploma hogere studies (onder meer universitair).

Sommige groepen worden in het bijzonder geconfronteerd met dit fenomeen van economische en sociale uitsluiting. De Brusselse werkloosheid kent een groot aantal laaggeschoolde werkzoekenden (cijfers 2003), 60% is langdurig werkloos (meer dan een jaar), meer dan de helft (55%) van de werklozen is ingeschreven voor arbeidersgroepen en eenderde zijn jongeren. Meer dan 1 op 4 jongeren heeft een studieniveau lager dan hoger secundair onderwijs wat de tewerkstelling op de arbeidsmarkt, en de Brusselse in het bijzonder, sterk bemoeilijkt. De werkloosheid is meer een mannelijke aangelegenheid dan elders. Een belangrijk

² Voor de recente evolutie van het fenomeen discriminatie zie de studie: Etnische discriminatie op de arbeidsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest uitgevoerd door de KUL-ULB, januari 2005. De studie kadert in het Sociaal pact voor de werkgelegenheid van de Brusselaars.

³ De drie belangrijke statistische indicatoren die worden gebruikt om de beroepsbevolking te belichten zijn: de activiteitsgraad die de wil om te participeren aan het economische leven van de bevolking op de beroepsleeftijd weerspiegelt, de werkzaamheidsgraad die het percentage effectief werkenden weergeeft en de werkloosheidsgraad die de verhouding tussen de werklozen en de beroepsbevolking uitdrukt.

⁴ Deze cijfers volgen de gestandaardiseerde definitie voor werkzoekenden van het Internationaal Arbeidsbureau (IAB) waardoor het mogelijk is de cijfers internationaal te vergelijken. De IAB-definitie bepaalt dat een persoon werkloos is indien deze gelijktijdig voldoet aan volgende drie voorwaarden: zonder werk is, actief naar werk zoekt en binnen de twee weken beschikbaar is op de arbeidsmarkt. Of het individu al dan niet is ingeschreven als werkzoekende is irrelevant.

⁵ De administratieve werkloosheidsgraad maakt gebruik van het aantal ingeschreven niet-werkzoekenden (NWWZ) bij een openbare instelling voor arbeidsbemiddeling (BGDA, VDAB, FOREm of ADG). De werkloosheidsgraad berekend volgens de enge IAB-definitie ligt beduidend lager dan de werkloosheidsgraad berekend op basis van administratieve gegevens.

deel van de werkzoekenden is van vreemde nationaliteit: 60% heeft de Belgische nationaliteit (waaronder heel wat van vreemde origine), 11% is afkomstig uit de EU en 29% is niet afkomstig uit de Europese Unie (EU).

De verslechtering van de arbeidsmarkt, meer bepaald de verdwijning van een deel van de laaggequalificeerde banen en van de arbeidersbanen, accentueert de kwetsbaarheid op het vlak van de socioprofessionele inschakeling van de buitenlandse en de Belgische bevolkingsgroepen van buitenlandse afkomst. Er is tevens sprake van discriminaties bij de aanwerving tegenover kandidaten afkomstig uit landen van buiten de EU. Een studie aangevraagd door het Internationaal Arbeidsbureau heeft aangetoond dat de omvang van deze discriminatie, bewust of niet, in Brussel aanzienlijk is⁶. Naturalisaties veranderen niets aan de discriminatie. Naast de discriminatiefenomenen zijn er nog andere factoren die een moeilijke inschakeling op de arbeidsmarkt van vreemde bevolkingsgroepen kunnen verklaren, zoals de sociale afkomst, de sociale netwerken, de toegang tot informatie, de achteruitgang van de arbeidsmarkt, het gebrek aan kennis van het Nederlands of het Frans, het opleidingsniveau en niet-erkende diploma's.

De cijfers voor het BHG maskeren de grote contrasten in de werkloosheidsgraad en de zeer grote verschillen in de kenmerken van de werkloosheid binnen het gebied van het Brusselse Gewest. Die verschillen zijn gelinkt aan de ruimtelijke segregatie van de verschillende bevolkingsgroepen. Er zijn niet alleen verschillen tussen de gemeenten maar ook binnen een zelfde gemeente. Bijna 36% van de Brusselse bevolking woont in wijken waar de werkloosheidsgraad hoger ligt dan 20% (waarvan bijna 10% in wijken waar het hoger ligt dan 30%). Daarentegen woont bijna een kwart van de bewoners in wijken waar het cijfer lager ligt dan 10%. In een belangrijk deel van het Brussels Gewest vinden we concentraties van bevolkingsgroepen die het meest getroffen zijn door werkloosheid, jongeren, allochtonen, laaggeschoolden, arbeiders, ... Studies⁷ hebben aangetoond dat werkloosheid kan verklaard worden door de concentratie van benadeelde individuen in aparte zones. De residentiële segregatie versterkt de werkloosheid in deze wijken: rem om menselijk kapitaal te vinden, gebrek aan voorbeelden van sociaal welslagen, verslechtering van sociale netwerken (belang van relaties als kanaal om werk te vinden), stigmatisering van bepaalde wijken bij werkgevers, ...

De conclusie van het Brussels Observatorium van de arbeidsmarkt en kwalificaties is dat de Europese doelstelling van een werkzaamheidsgraad van 70% in het geval van het BHG weinig realistisch is. De Europese aanbevelingen betreffende de werkzaamheidsgraad gaan in het BHG onvermijdelijk gepaard met een algemene verbetering van de situatie op de arbeidsmarkt zodat het voor jongeren, werklozen, allochtonen, vrouwen,... mogelijk wordt om in grotere mate toegang te vinden tot de arbeidsmarkt. De prioriteit die wordt gegeven aan het verhogen van de werkzaamheidsgraad van de Brusselaars moet worden geïntegreerd in de ruimere strategie van de strijd tegen de sociale uitsluiting en ten gunste van de sociale cohesie.

⁶ Arrijn P., Feld S., Nayer A., Etnische discriminatie bij aanwerving - Belgische deelname aan het internationaal vergelijkend onderzoek van het internationaal arbeidsbureau, Federale Diensten voor Wetenschappelijke, technische en Culturele Aangelegenheden, 1997, Brussel.

Etnische discriminatie op de arbeidsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest uitgevoerd door de KUL-ULB, januari 2005. De studie kadert in het Sociaal pact voor de werkgelegenheid van de Brusselaars.

⁷ Claire Dujardin, Harris Selod en Isabelle Thomas, Le chômage dans l'agglomération bruxelloise : une explication par la structure urbaine. Vijftiende Congres van de Franstalige Economisten, 2002.

Deel 1:

Beleidskader

Schema 1: Bevoegdheidsverdeling 'opleiding en tewerkstelling' in België

Schema 1: Bevoegdheidsverdeling 'opleiding en tewerkstelling' in België

	Federale Overheid	Waals Gewest (Wallonië)	Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG)	Vlaams Gewest en Vlaamse Gemeenschap (Vlaanderen)	Duitstalige Gemeenschap	Franse Gemeenschap (Gemeenschap Brussel-Wallonië)	Franse Gemeenschap Gemeenschapscommissie (Cocof)
Bevoegd voor	Gans België	Frans en Duits taalgebied FOREm	Tweetalig taalgebied Brussel BGA-ORBE-m	Nederlands taalgebied en Nederlandstalige instellingen in BHG VDAB	Duits taalgebied Arbeidsamt	Frans taalgebied en Franstaligen in BHG	Fransstalige instellingen in BHG
Werkgelegenheidsdienst	RVA						
Richtlijn 1	Uitkeren werkloosheidssteun en controle op de beschikbaarheid			Begleiding van werklozen			
Richtlijn 2	Activeren van werkloosheidssteun			Directe jobcreatie			
				Administratieve vereenvoudiging i.v.m. eigen beleidsdomeinen			
				Ondersteuning van ondernemingen			
				Dienstencheques			
Richtlijn 3	Tijdscrediet			Aanvullend beleid tijdscrediet			
	Ondersteuning herstructureringsbeleid met fiscale maatregelen of lastenverlagingen			Reconversiebeleid herstructureren van ondernemingen			
				Professionele en geografische mobiliteit			
Richtlijn 4	Arbeidsmarktregulering			Competentie-erkenning			
	Betaald educatief verlof			Initieel onderwijs			
Richtlijn 5	Bugpansioenen en pensioenen			Beroepsopleiding, vorming, opleiding van werkzoekenden			
	Ouplacementsverplichting			Ouplacementsvoorzieningen			
	Lastenverlagingen						
Richtlijn 6				Kinderopvang			
Richtlijn 7				Gelijke kansen voor mannen en vrouwen			
				Bestrijding van discriminatie			
				Sociale economie			
Richtlijn 8	Fiscaliteit			Aanvullende fiscaliteit			
	Lastenverlagingen						
Richtlijn 9	Controle						
Richtlijn 10				Investeringsbeleid			

Bron: Nationaal Actieplan voor de Werkgelegenheid 2004

Bron: Nationaal Actieplan voor de Werkgelegenheid 2004

Voor de inhoud van Europese werkgelegenheidsrichtsnoeren zie p. 18-19

1. EUROPA

1.1. Europese werkgelegenheidsstrategie

Vanaf 1993 staan werkgelegenheid en de bestrijding van werkloosheid centraal in de Europese resoluties. Het Verdrag van Amsterdam (1997) bepaalt dat deze beleidsdomeinen een nationale of gewestelijke bevoegdheid blijven maar dat Europa het kader van de algemene oriëntering bepaalt en de coördinatie op zich neemt. Voortaan moeten alle beleidslijnen – omtrent onderwijs en opleiding, onderzoek en technologische ontwikkeling, mobiliteit van de werknemers, milieu, ed. - bijdragen tot de ontwikkeling van de werkgelegenheid. Op de buitengewone vergadering over werkgelegenheid in Luxemburg worden de eerste werkgelegenheidsrichtsnoeren aangenomen. Het nationale/regionale werkgelegenheidsbeleid is ondergeschikt aan de globale richtsnoeren voor het economische beleid (GREB).

Het activerende werkgelegenheidsbeleid richt zich vanaf het begin op het aanpakken van de jeugdwerkloosheid en het verhinderen van langdurige werkloosheid door preventieve en inzetbaarheidsmaatregelen. De werklozen moeten een nieuwe start krijgen in de vorm van een opleiding, omscholing, stages, een baan of elke andere maatregel die de inzetbaarheid verhoogt. Deze actieve maatregelen moeten de effectieve integratie in de arbeidsmarkt verhogen in de lidstaten⁸.

In de praktijk moet elke lidstaat, sinds 1998, de richtsnoeren in zijn nationaal beleid overnemen en toepassen door de uitwerking van een Nationaal Actieplan voor de Werkgelegenheid (NAP). Het NAP geeft een overzicht van de resultaten van het voorbije jaar van de maatregelen in het kader van de doelstellingen en stelt de maatregelen, doelstellingen, uitvoeringsperspectieven en verwachte resultaten voor het komende jaar voor. Voor het opstellen van het Belgisch actieplan wordt rekening gehouden met de maatregelen en resultaten van de gemeenschappen en gewesten.

In 1999 introduceert de Europese Raad het 'Europees Werkgelegenheidspact' dat alle maatregelen in het domein werkgelegenheid in een enkel concept giet. In dat jaar worden ook de Europese structuurfondsen, waaronder het Europees Sociaal fonds (ESF) en het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) hervormd. Het project wordt opgesteld voor een periode van 7 jaar (2000-2006) en definieert de rol en de reikwijdte van de Fondsen, evenals hun rol in de bevordering van de economische en sociale samenhang in de Europese Gemeenschap (EU). Voor alle Fondsen worden vier gemeenschappelijke opdrachten gedefinieerd: bijdragen tot duurzame economische ontwikkeling, ontwikkeling van de werkgelegenheid en de human resources, bevordering van gelijke kansen tussen mannen en vrouwen en bescherming en verbetering van de toestand van het milieu.

De structuurfondsen krijgen drie doelstellingen toegewezen:

⁸ Seynaeve T., Hermans K., Declercq A., Lammertyn F. Aan de rand van de actieve welvaartsstaat. Een socio-biografisch onderzoek naar jongeren en OCMW-hulpverlening. Reeks: Actuele problemen met betrekking tot de sociale cohesie. Academia Press, Gent, 2004.

- Doelstelling 1: bevordering van de ontwikkeling en de structurele aanpassing van regio's met een ontwikkelingsachterstand waar het gemiddeld bruto binnenlands product (BBP) per inwoner minder dan 75% van het communautair gemiddelde bedraagt. Deze doelstelling is ook van toepassing op zeer dun bevolkte regio's en op ultraperifere regio's van de EU.
- Doelstelling 2: ondersteuning van de economische en sociale omschakeling van in structurele moeilijkheden verkerende zones, d.w.z. zones die te kampen hebben met problemen in verband met economische omschakeling, zoals zones met veranderingen in de industrie en de dienstensector, de achteruitgang van de traditionele activiteiten in landelijke gebieden, van de visserij afhankelijke zones in een crisissituatie en in moeilijkheden verkerende stedelijke gebieden.
- Doelstelling 3: aanpassing en modernisering van het beleid en de systemen op het gebied van onderwijs, opleiding en werkgelegenheid. Deze erg ruime doelstelling streeft naar een actief werkgelegenheids- en opleidingsbeleid ter bestrijding van de werkloosheid, bevordering van de sociale integratie, verhoging van de 'inzetbaarheid' en maatregelen voor de aanpassing van de werknemers.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn alleen Doelstelling 2 en 3 van toepassing.

De Europese Raad van Lissabon, in 2000, bevestigt de overgang naar een actief werkgelegenheidsbeleid. De richtsnoeren worden aangevuld met o.a. kwantitatieve doelstellingen gericht op een hogere werkgelegenheidsgraad nl. een globale werkzaamheidsgraad van 70% in 2010⁹. De bedoeling is dat de Europese Unie 'de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie'¹⁰ van de wereld wordt die in staat is tot duurzame economische groei met meer en betere banen en een hechtere sociale samenhang'. Om de doelstellingen van Lissabon te kunnen verwezenlijken werd de Europese werkgelegenheidsstrategie geëvalueerd en herzien. Voor de (meeste) lidstaten en zeker voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn deze doelstellingen echter onhaalbaar. In maart 2005 werden de drie onderling afhankelijke en elkaar versterkende pijlers - economie, tewerkstelling en sociale cohesie en milieu - van de Lissabonstrategie geëvalueerd¹¹.

De werkgelegenheidsrichtsnoeren waarop de lidstaten in 2003-2005¹² hun beleid moeten afstemmen (zie schema 1) zijn de volgende:

Richtsnoer 1: actieve en preventieve maatregelen voor werklozen en inactieven;

Richtsnoer 2: het scheppen van werkgelegenheid en ondernemerschap;

Richtsnoer 3: aanpak van veranderingen en bevordering van het aanpassingsvermogen en de mobiliteit van de arbeidsmarkt;

Richtsnoer 4: de ontwikkeling van het menselijk kapitaal en levenslang leren bevorderen;

Richtsnoer 5: vergroting van het arbeidsaanbod en bevordering van actief ouder worden;

Richtsnoer 6: gendergelijkheid;

⁹ De Raad stelt bovendien een werkzaamheidsgraad van 60% bij vrouwen en van 50% bij ouderen (55 tot 64 jaar) tot doel te realiseren in 2010.

¹⁰ 'Kenniseconomie' verwijst met name naar de wijze waarop kennis geproduceerd en verspreid wordt en naar de relatie tussen kennis en economische ontwikkeling.

¹¹ Conseil Supérieur de l'Emploi, La stratégie de Lisbonne revuvelée : un nouvel élan pour la croissance et pour l'emploi. Rapport 2005.

¹² In 2003 werd er afgestapt van de jaarlijkse richtsnoeren en overgegaan naar een driejaarlijkse cyclus sterk gefocust op uitvoering en resultaten.

- Richtsnoer 7: bevordering van integratie en bestrijding van discriminatie van mensen met een achterstandspositie op de arbeidsmarkt;
- Richtsnoer 8: werk lonend maken door prikkels om werken aantrekkelijker te maken;
- Richtsnoer 9: omzetten van zwartwerk in reguliere arbeid;
- Richtsnoer 10: regionale werkgelegenheidsverschillen aanpakken.

1.2. Beroepsopleiding en -onderwijs

Om van de Europese Unie (EU) een kennismaatschappij en kenniseconomie te maken richt de Lissabonstrategie zich eveneens op onderwijs en opleiding. Vanaf 2000 worden de volgende drie belangrijke doelstellingen vooropgesteld:

- het verhogen van de kwaliteit en effectiviteit van de onderwijs- en opleidingsstelsels in de EU;
- het bevorderen van de toegang tot onderwijs en opleiding voor iedereen;
- het openstellen van de onderwijs- en opleidingsstelsels voor de wereld.

Binnen deze strategie worden twee processen ontwikkeld:

- het Bolognaproces omtrent het hoger onderwijs binnen en buiten de universiteit;
- het Kopenhagenproces omtrent het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding.

De Verklaring van Kopenhagen (2002) voorziet acties voor de volgende vier prioriteiten voor de Europese samenwerking inzake beroepsonderwijs en -opleiding met als opzet het versterken van¹⁸:

- ***de Europese dimensie*** met name een nauwere Europese samenwerking gericht op mobiliteit en samenwerking tussen scholen en opleidingscentra met als doel de internationale uitstraling van het Europees beroepsonderwijs en de Europese beroepsopleiding te verbeteren.
- ***de transparantie, informatie en studiebegeleiding*** omtrent de bestaande Europese instrumenten, zoals het Europees CV¹⁴, diplomasupplementen met info over de opleiding, het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talenkennis en Europass worden verder ontwikkeld, beter op elkaar afgestemd en uitgewerkt voor beroepsonderwijs- en opleiding.
- ***de erkenningsproblematiek*** gericht op de verbetering van de transparantie, vergelijkbaarheid, overdracht en erkenning van beroepsvaardigheden en -kwalificaties tussen de verschillende landen, de verschillende studieniveaus en onderwijsvormen. De aandacht gaat naar gemeenschappelijke referentieniveaus, certificeringsmechanismen, een Europees systeem voor overdracht van credits speciaal afgestemd op beroepsonderwijs en -opleiding en de basisprincipes om niet-formeel en informeel leren te valideren wat betreft competenties.
- ***de kwaliteitszorg*** door het uitwisselen van goede praktijken en informatie over methodes voor kwaliteitsbewaking met als streefdoel gemeenschappelijke Europese criteria en principes voor kwaliteitsbewaking in beroepsonderwijs en -opleiding te promoten.

¹⁸ Voor meer informatie: EUNEC: Transparantie van kwalificaties. Kansen en gevaren voor gelijkheid en sociale samenhang in de Europese Unie. Zie <http://www.vlor.be/bestanden/eunec/Leonardo%20boek%20NL.pdf>

EUNEC (European Network of Education Councils) is een Europees netwerk van onderwijsraden en groepeerde adviesraden omtrent onderwijs van de verschillende lidstaten en regio's. België wordt vertegenwoordigd door de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR) en het 'Conseil de l'Education et la Formation' (CEF). Zie: www.eunec.org

¹⁴ Het Europees CV en Europass werden op 31 januari 2005 en 1 februari 2005 gelanceerd onder het Luxemburgse voorzitterschap.

In 2003 wordt het werkprogramma 'Onderwijs en opleiding 2010' geïntroduceerd. Dit werkprogramma heeft een sterke link met het Kopenhagenproces en wordt gezien als een verrijking ervan. Van de vijf doelstellingen¹⁵ hebben er twee een directe band met beroepsopleiding:

- In 2010 moet het gemiddelde percentage vroegtijdig schoolverlaters in de EU 10% of minder bedragen;
- In 2010 moet gemiddeld minimaal 12,5% van de volwassen beroepsbevolking (de leeftijdsgroep 25 tot 64 jaar) deelnemen aan levenslang leren.

Het werkprogramma 'Onderwijs en Opleiding 2010' voorziet in gezamenlijke tussentijdse evaluaties door de Raad van bevoegde ministers en de Commissie gebaseerd op de werkgelegenheidsrichtsnoeren en de nationale en gewestelijke actieplannen. Deze verslagen vormen het uitgangspunt voor het opstellen van een globale en coherente strategie voor het onderwijs- en opleidingsbeleid in de lidstaten en gewesten.

Het verslag 'Onderwijs en opleiding 2010: Het welslagen van de strategie van Lissabon staat of valt met dringende hervormingen' (2004) reorganiseert de gestelde prioriteiten rond drie noodzakelijke hefbomen:

- het versterken van de doelstellingen van het werkprogramma 'Onderwijs en Opleiding 2010' (zie hoger);
- het prioritair afstemmen van de maatregelen in het kader van levenslang leren op kansarme groepen zoals werkzoekenden, jongeren en vroegtijdig schoolverlaters, mensen die nauwelijks geletterd zijn of maar weinig kwalificaties hebben;
- het investeren in menselijke middelen en in onderwijs- en opleidingsstelsels.

In 2004 verschijnt eveneens de tussentijdse evaluatie van de Lissabonstrategie onder redactie van Wim Kok¹⁶. In dit rapport wordt de nadruk gelegd op het werkgelegenheidsbeleid van Lissabon. In de sector wordt gevreesd dat de focus op werkgelegenheid een indicatie is van het nieuwe ESF-programma voor de periode 2007-2013 waarbij de sector beroepsopleiding zich in de toekomst prioritair moet richten naar opleiding gelinkt aan tewerkstelling of professionele inschakeling.

Zeer recentelijk (juli 2005) werd gestart met de verwezenlijking van een gemeenschappelijk Europees referentiekader voor de erkenning van kwalificatie. Door de erkenning van diploma's en getuigschriften van EU-burgers in heel Europa kan het referentiekader (op lange termijn) bijdragen tot gelijke kansen op de Europese arbeidsmarkt. Door de grote verschillen in Europa op het vlak van structuren en organisatie zijn leerresultaten en via de programma's of opleidingstrajecten verworven vaardigheden belangrijke jijkpunten voor de omschrijving van kwalificaties.

In tegenstelling tot het Europese werkgelegenheidsbeleid blijft beroepsopleiding tot de bevoegdheid van de lidstaten behoren¹⁷. Het Europese beleid kan het beleid van de lidstaten enkel ondersteunen en versterken door een gezamenlijk beleidskader. Een belangrijk kenmerk van dit beleidskader is de

¹⁵ De andere drie doelstellingen hebben betrekking op het onderwijs:

- de stijging van het aantal studenten in exacte en technische studierichtingen en het terugdringen van de ongelijke verhouding tussen mannen en vrouwen;
- het verhogen van het percentage van 22 jarige met een diploma hoger secundair onderwijs;
- het verbeteren van de leesvaardigheid van jongeren onder de 15 jaar.

¹⁶ Gewezen Nederlands minister-president werd in 2004 belast door de Europese Commissie met het voorzitterschap van een werkgroep (High level group van experts) om de tekortkomingen van het huidige Lissabonproces op te sporen. Het betreft rapport 'Facing the Challenge: The Lisbon strategy for growth and employment' (rapport Wim KOK).

¹⁷ Het Verdrag van Maastricht legt de bevoegdheden vast van de Europese Unie voor onderwijs en beroepsopleiding.

open coördinatiemethode. Dit is een verslagprocedure met indicatoren om de vooruitgang te bewaken, met uitwisseling van informatie en ervaring en met een onderlinge beoordeling ('peer review') van de acties in de lidstaten. Deze manier van werken stimuleert de concurrentie tussen de lidstaten over hun beleid en praktijk van onderwijs en opleiding en spoort ze aan te handelen op terreinen waar ze achterliggen op de andere lidstaten¹⁸. De lidstaten engageren zich op vrije basis maar zijn vanaf deelname gebonden aan een Europese agenda en nationale bijdragen.

1.3. Structuurfondsen

De structuurfondsen zijn de voornaamste financieringsinstrumenten van de Europese Unie (EU). Zij hebben tot doel de niveauverschillen tussen de regio's en de bevolking te verminderen en de economische en sociale cohesie in Europa te bevorderen. Er zijn vier structuurfondsen waarvan twee van toepassing in het Brussels Gewest¹⁹:

- **ESF:** Het Europees Sociaal Fonds (°1957) heeft als doel een hoog niveau van werkgelegenheid te bevorderen. In de eerste plaats zorgt het ESF voor de financiële ondersteuning van de uitvoering van de Europese werkgelegenheidsstrategie. Het Fonds is het belangrijkste financieringsinstrument van de EU voor de ontwikkeling van de human resources en de verbetering van de werking van de arbeidsmarkt. Het ESF steunt acties op het gebied van de preventie en bestrijding van werkloosheid en de bevordering van de ontwikkeling van de human resources. De acties van het ESF hebben voornamelijk betrekking op Doelstelling 3.
- **EFRO:** Het Europees Fonds voor de Regionale Ontwikkeling (°1973) heeft als doel de economische en sociale cohesie te bevorderen door het wegwerken van de belangrijkste regionale onevenwichtigheden en door bij te dragen aan de ontwikkeling en de omschakeling van bepaalde regio's. Het Fonds werkt tevens mee aan de duurzame ontwikkeling en aan de schepping van werkgelegenheid. Het EFRO is werkzaam in het kader van de Doelstellingen 1 en 2. Om de noodzakelijke voorwaarden voor groei en werkgelegenheid te scheppen, verleent het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling subsidies voor de medefinanciering van ontwikkelingsacties in erkende probleemgebieden. Door projecten te ondersteunen die een bijdrage leveren tot de economische ontwikkeling en/of de omschakeling van het gebied wordt geïnvesteerd in het behoud en de creatie van arbeidsplaatsen. Daarbij gaat ook aandacht naar de noodzakelijke investeringen in menselijk kapitaal.

1.4. Toekomst

De programma's in het kader van de structuurfondsen werden opgesteld voor een periode van 7 jaar nl. van 2000 tot 2006 en lopen dus op hun einde. Momenteel worden er een aantal denkpijlers uitgewerkt voor de nieuwe programmaperiode 2007-2013 die gepaard gaat met een grondige hervorming van het cohesiebeleid.

¹⁸ Cedefop, Leren voor werkgelegenheid: Tweede rapport over beleid voor beroepsonderwijs- en opleiding in Europa. 2003
Cedefop: Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding.

¹⁹ De andere twee structuurfondsen zijn:

EOGL: Het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (°1962) financiert het gemeenschappelijk landbouwbeleid en de toepassing van het prijs- en marktbeleid.

FIOV: Het Financieringsinstrument voor de Oriëntatie van de Visserij (°1993) financiert begeleidende maatregelen voor het gemeenschappelijk visserijbeleid.

De voorgestelde hervorming vormt een antwoord op de uitgebreide Europese Unie, de economische globalisering en de sterke opkomst van de kenniseconomie. Een belangrijk element is de uitbreiding van de Europese Unie, in 2004, met 10 landen nl. Cyprus, Tsjechië, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Malta, Polen, de Slovaakse republiek en Slovenië. In tegenstelling tot de 'oorspronkelijke' EU-lidstaten beschikken deze landen over een gemiddeld bruto binnenlands product (BBP) per inwoner dat minder dan 75% van het communautair gemiddelde bedraagt (Doelstelling 1). Voor België valt enkel de provincie Henegouwen nog onder deze norm.

Voor de programmaperiode 2007-2013 worden, volgens de voorstellen van 14 juli 2004, drie doelstellingen weerhouden²⁰:

- De doelstelling '**convergentie**' sluit nauw aan bij de huidige doelstelling 1²¹ en beoogt de economische convergentie van de minst ontwikkelde regio's te versnellen. De structuurfondsen EFRO en ESF en het Cohesiefonds staan in voor de financiering (78% van het budget)
- De doelstelling '**regionaal concurrentievermogen en werkgelegenheid**' gaat verder op de actuele doelstellingen 2 en 3. De tweeledige benadering voorziet in het vergroten van het concurrentievermogen en de aantrekkingskracht van de regio's met behulp van programma's voor regionale ontwikkeling (EFRO). Op nationaal of op het juiste territoriale niveau wordt, met behulp van ESF-programma's, gewerkt aan de bevordering van werknemers en ondernemingen en de ontwikkeling van arbeidsmarkten die gericht zijn op sociale insluiting. De Europese werkgelegenheidsstrategie vormt het uitgangspunt. (18 % van het budget)
- De doelstelling '**Europese territoriale samenwerking**' grijpt terug op de ervaringen van het communautaire initiatief Interreg dat staat voor het intensiveren van de samenwerking op drie niveaus: samenwerking tussen transnationale gebieden, netwerken voor samenwerking en uitwisseling van ervaringen tussen alle lidstaten van de EU. (EFRO, 4 % van het budget)

Voor het Brussels Gewest is de doelstelling 'werkgelegenheid en regionaal concurrentievermogen' van toepassing. Een belangrijk deel van de Europese middelen wordt geïnvesteerd in de Brusselse werkgelegenheid, onderwijs en beroepsopleiding.

De voorstellen zijn nog niet formeel aangenomen. Eind 2005 worden de debatten in de Europese Commissie gevoerd. In de lidstaten en regio's wordt al volop gediscussieerd over de gevolgen van de nieuwe programmatie en circuleren een aantal (mogelijke) tendensen²²:

- een verschuiving van de acties naar de werkenden (of nog niet werklozen) om hen een zo sterk mogelijke positie te verlenen op de arbeidsmarkt o.a. door hun aanpassingsvermogen te verhogen;

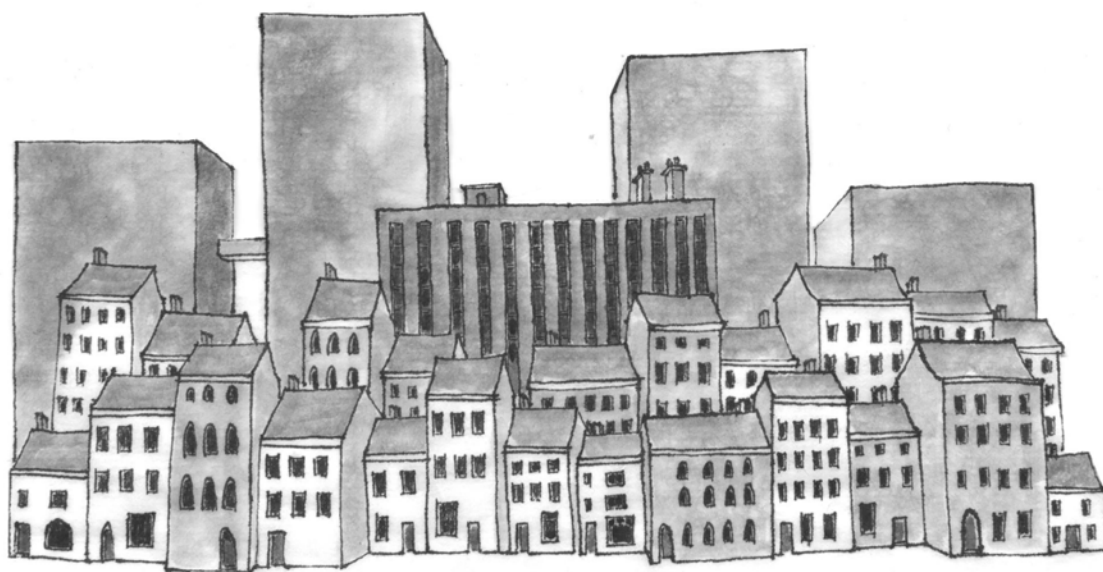
²⁰ Wetgevende voorstellen van de Europese Commissie voor de hervorming van het cohesiebeleid (periode 2007-2013) zie: http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/informat/reg2007_nl.pdf
 voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende het Europees Sociaal Fonds zie: [http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/fse/com\(2004\)493_nl.pdf](http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/fse/com(2004)493_nl.pdf)

²¹ Voor de huidige doelstellingen van de fondsen zie p. 18

²² Bert Boone (directeur ESF-agentschap) sprak zich voorzichtig uit op de studiedag van 27 oktober 2004 over de toekomst van het Europees Sociaal Fonds en de marktwerking in de begeleiding van langdurig werklozen in Vlaanderen georganiseerd door het Vlaams Steunpunt Lokale Netwerken (SLN) en OOTB. Zie verslag in de OOTB Nieuwsbrief. 11/2004.
 Advies van de CCFFE, vergadering van 28 juni 2005: 'Suivi de l'Objectif 3 et avenir des fonds structurels européens'.

- de krachtlijnen van de toekomst zijn een vlotte arbeidsinschakeling (transitie onderwijs - arbeidsmarkt), sociale inclusie (professionele inschakeling van kansengroepen en de strijd tegen discriminatie), verhogen van de menselijke middelen door het aanmoedigen van hervormingen, de onderwijssystemen en de beroepsopleiding en gelijke kansen;
- ESF-projecten worden enkel binnen publiekrechtelijke co-financieringsmiddelen aanvaard;
- De nadruk ligt op de gedeelde verantwoordelijkheid van de EU-lidstaat (of federale staat) bij het realiseren van de doelstellingen.

Er wordt vanuit gegaan dat de ESF-middelen waarop België, zijn gemeenschappen en gewesten een beroep kunnen doen (in het beste geval) met 15% zullen dalen.

2. BELGIË

2.1. Federaal beleid

België wordt gekenmerkt door belangrijke verschillen op het vlak van werkgelegenheid en werkloosheid tussen de gewesten en de subregio's. De economische verschillen tussen de gewesten vormden één van de belangrijkste motoren achter de opeenvolgende staatshervormingen in België. De gewesten kregen de bevoegdheden om hun eigen economisch beleid vorm te geven. Ze ontwikkelden een eigen inversteringsbeleid, werkgelegenheidsbeleid, transportbeleid, ruimtelijk beleid enz.

Net als de andere Europese lidstaten volgt het Belgische federale beleid de richtsnoeren van de Europese werkgelegenheidsstrategie. Door de opsplitsing van de bevoegdheden moet er nauw samengewerkt worden met de gemeenschappen en gewesten (zie schema 2). In het Nationaal Actieplan voor de Werkgelegenheid (NAP) worden - voor de verschillende beleidsniveaus - de resultaten, de evaluatie ervan en de nieuwe beleidslijnen voor elke richtsnoer beschreven. Voor de uitvoering van het beleid worden samenwerkingsovereenkomsten gesloten tussen de federale staat en de gewesten en gemeenschappen. Bovendien is de impact van de sociale partners op elk beleidsniveau van cruciaal belang.

België kent een zeer sterke traditie om het beleid, in het bijzonder op het vlak van werkgelegenheid, economie en sociale zaken samen met de sociale partners (de vakbonden en de werkgeversorganisaties) vorm te geven en te implementeren. Zowel bij de beleidsvoorbereiding als bij de beleidsuitvoering, op de verschillende niveaus, worden zij van nabij betrokken. De federale sociale partners en hun geïnstitutionaliseerde overlegorganen (Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven) hebben een belangrijke adviserende rol ten aanzien van de federale overheid. De verschillende regionale paritaire instellingen (ESRBHG, SERV, CESRW) vervullen dezelfde functie ten aanzien van de overheden van de gemeenschappen en de gewesten en ook op subregionaal en lokaal niveau worden de vakbonden en de werkgeversorganisaties bij het beleid betrokken²⁸. Zowel in Vlaanderen, Wallonië en Brussel zijn de sociale partners mede-ondertekenaars van de langlopende visie en engagementen uit respectievelijk het Pact van Vilvoorde, het Contract d'Avenir en het recente Brusselse Contract voor Economie en Tewerkstelling. De sociale partners zetelen daarom in de bestuursorganen van de (gewestelijke) werkgelegenheidsdiensten (BGDA-ORBE, VDAB, FORE) en de instellingen van sociale zekerheid.

De sociale partners hebben bovendien een belangrijke autonomie op het terrein van de arbeidsverhoudingen. Bij de uitvoering van de afspraken spelen de sectorale overlegorganen (paritaire comités) een belangrijke rol als het gaat om (loon)vorming en de combinatie van werk en privé-leven²⁴. De tweejaarlijkse interprofessionele akkoorden sluiten aan bij de Europese werkgelegenheidsstrategie.

De sectorale fondsen zijn een belangrijke speler op de bedrijfsopleidingsmarkt zowel als aanbieder, vrager en als intermediair. De sectorale opleidingsfondsen worden gekenmerkt door een zeer grote diversiteit: de manier waarop ze opleiding en vorming in hun sector willen bevorderen, verschilt immers enorm van opleidingsfonds tot opleidingsfonds. Onder de opleidingsinitiatieven vallen o.a. volgende activiteiten:

²⁸ Nationaal Actieplan voor de Werkgelegenheid 2004 België, september 2004.

²⁴ De werkgevers storten bijdragen in het fonds voor bestaanszekerheid of een bijzonder sectoraal vormingsfonds om het sectorale vormingsbeleid te financieren.

- het organiseren van opleidingen van werknemers, werkzoekenden of leerlingen (in het kader van het industrieel leerlingenwezen);
- het aanbieden van zelfstudiepakketten;
- het subsidiëren van opleidingen.

De sectorfondsen houden zich ook bezig met activiteiten zoals tewerkstelling, outplacement, loopbaanbegeleiding, onderzoek en ontwikkelen enz²⁵.

2.2. Actieve welvaartsstaat

Met het aantreden van de federale paars-groene regering in 1999 breekt het activeringsdiscours - waarop vanuit Europa aangedrongen wordt - in België voorgoed door. De regering maakt van de actieve welvaartsstaat haar vlaggenschip. De meeste activeringsmaatregelen werden echter opgestart in de voorbije decennia.

De creatie van jobs tijdens de jaren 80, in het kader van het Derde arbeidscircuit (DAC), het Interdepartementale Begrotingsfonds (IBF) en de Gesubsidieerde Contractuelen (GECO)²⁶ zijn een eerste bescheiden vorm van activering van werkloosheidsuitkeringen. De doelstelling was echter het subsidiëren van permanente tewerkstelling en niet de doorstroming naar de reguliere arbeidsmarkt. In de jaren 90 werden de jobs van tijdelijke aard en stond het opdoen van werkervaring centraal. Met het 'Urgentieprogramma voor een meer solidaire samenleving' werden ook de bestaansminimumgerechtigden geactiveerd. Het geïndividualiseerd project voor sociale integratie werd ingevoerd als voorwaarde voor de toekenning en het behoud van het bestaansminimum. Het contract was verplicht voor jongeren, een mogelijkheid voor ouderen.

Werkgevers worden aanvankelijk aangemoedigd tot de aanwerving van werklozen door kortingen op de werkgeversbijdragen aan de sociale zekerheid. Vanaf 1995 gebeurt dit door de activering van de werkloosheidsuitkeringen. De werkgever ontvangt voortaan een tussenkomst in het loon, rechtstreeks betaald door de werkloosheidsverzekering (vb. dienstenbanen).

In navolging van de Europese werkgelegenheidsrichtlijnen worden er maatregelen genomen in het kader van de activering van de arbeidsmarkt (vb. het Rosetta-plan), de activering in de sociale zekerheid (allerlei initiatieven ter bestrijding van de werkloosheidsvallen) en de activering van de bijstandstrekkers (Lenteprogramma en de wet op de maatschappelijke integratie²⁷).

Het voeren van een eenduidig en overzichtelijk activeringsbeleid is moeilijk. Met de invoering van het Activa-plan (2002) probeert de federale regering de wildgroei in te tomen en een aantal banenplannen te harmoniseren. Belangrijk hierbij is dat het onderscheid tussen activeringsmaatregelen voor uitkeringsgerechtigde werklozen en maatregelen ten aanzien van leefloners (toen nog bestaansminimumgerechtigden) - althans officieel - wordt opgeheven.

²⁵ HIVA - Hoger Instituut voor de Arbeid. Levenslang en levensbreed leren in Vlaanderen. Gegevens, ontwikkelingen en beleidsmaatregelen. In opdracht van de Vlaamse Gemeenschap, DIVA. 2003. p. 147-148.

²⁶ Zowel GESCO als GECO worden gebruikt als afkorting voor Gesubsidieerde Contractuelen. In het Brussels Gewest is 'GECO' de gebruikelijke afkorting en krijgt daarom de voorkeur in deze tekst.

²⁷ Wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie (B.S. van 31 juli 2002) waardoor de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum wordt opgeheven. (B.S. van 18 september 1974).

Het concept actieve welvaartsstaat vertrekt vanuit vier tegenstrijdige ideologische legitimeringen nl. activering als disciplineren van de uitkeringsgerechtigden, activering als een onderdeel van een ruimere macro-economische politiek (doel: het vormen van flexibele arbeidskrachten en het opleiden van werklozen in functie van de arbeidsmarkt), activering als bijdrage tot de sociale cohesie en activering als een emancipatorisch project. Uit dit tegenstrijdig concept kunnen zes doelstellingen worden gedestilleerd:

1. de bestrijding van sociale uitsluiting en bevordering van sociale integratie en participatie;
2. de vermindering van de socialezekerheidsuitgaven op het overheidsbudget;
3. het in stand houden van de arbeidsethos;
4. het disciplineren van uitkeringsgerechtigden;
5. de markt voorzien van flexibele en gemotiveerde arbeidskrachten;
6. de bevordering van de sociale cohesie.

Ook binnen de concrete activeringsmaatregelen is er een enorme diversiteit waarbij vijf dimensies in min of meerdere mate aan bod komen nl. de doelgroep, de doelstelling van de activeringsmaatregel (integratie op de reguliere arbeidsmarkt, beschermde werkplaats of sociale economie), de sensibilisering en activering van de werkgevers (via loonkostensubsidies of dmv werkervarings- of opleidingsprojecten), de sociale activering door het hanteren van positieve en negatieve sancties (schorsingsbeleid), het al dan niet financiële karakter van de activeringsmaatregel waarbij men in het ene geval de financiële positie van de doelgroep aanpakt en in het tweede geval het menselijk kapitaal centraal stelt en zich richt op de opleiding, training en werkervaring²⁸.

Een gecoördineerd activeringsbeleid voeren in België wordt bemoeilijkt door het Belgisch constitutionele systeem. Het werkgelegenheids- en het hiermee verwante activeringsbeleid zijn zowel een federale als een regionale bevoegdheid. De sociale zekerheid, het arbeidsrecht en in grote mate de fiscaliteit vallen onder de bevoegdheid van de federale overheid waardoor de federale rol erin bestaat een gunstig kader te scheppen voor de optimale ontwikkeling van de werkgelegenheid en van de solidariteit en om de rechten en de gelijke mogelijkheden voor alle burgers te waarborgen. De gemeenschappen en gewesten garanderen vooral betere toegangs- en participatievoorwaarden tot de arbeidsmarkt en ontwikkelen inschakelingsinitiatieven aangepast aan de regionale situatie. Overleg en samenwerkingsovereenkomsten tussen de federale overheid en de gemeenschappen en gewesten vormen een belangrijk instrument voor een gecoördineerd en coherent beleid.

2.3. Werkgelegenheidsconferentie

De werkgelegenheidsconferentie van het najaar 2003 bracht alle actoren van het werkgelegenheidsbeleid nl. de verschillende overheden en de sociale partners samen voor een tripartiete overleg. Op die manier werden enkele grote krijtlijnen getrokken voor het werkgelegenheidsbeleid die aanleiding gaven tot een aantal concrete acties waaronder²⁹ :

²⁸ Seynaeve T., Hermans K., Declercq A., Lammertyn F. Aan de rand van de actieve welvaartsstaat. Een socio-biografisch onderzoek naar jongeren en OCMW-hulpverlening. Reeks: Actuele problemen met betrekking tot de sociale cohesie. Academia Press. Gent. 2004.

²⁹ Federale beleidsnota van de minister van Werk en Pensioenen, Werk, werk en nog eens werk, november 2003.

- De uitbreiding van het stelsel van de *dienstencheques* voor buurt- en nabijheidsbanen. De dienstencheques zijn een consumentensubsidie die de vraag naar huishoudelijke diensten en nabijheidsdiensten moet aanmoedigen en zwartwerk aan pakken door het creëren van een officieel statuut. Het biedt een alternatief aan werklozen die aan de slag zijn bij een PWA en dit soort werk aanvullend bij hun uitkering verrichten. Voor de dienstencheques werd een specifieke arbeidsovereenkomst uitgedacht⁸⁰ en is het mogelijk om af te wijken van de bestaande beperking op opeenvolgende contracten van bepaalde duur.

De cheques kosten voor de gebruiker € 6,70⁸¹. Daarmee kan deze bij een erkend bedrijf één uur huishulp met een huishoudelijk karakter zoals schoonmaken, wassen en strijken aankopen. Een boodschappendienst of gemeenschappelijk vervoer voor de mindermobielen kunnen ook met dienstencheques worden betaald. Zowel bestaande commerciële bedrijven (uit de interim- of de schoonmaaksector) als bedrijven uit de sociale economiesfeer of OCMW's kunnen als dienstenbedrijf worden erkend. De werkgever ontvangt bovenop de € 6,70 een toelage van € 14,80 zodat de arbeid betaalbaar wordt.

De federale regering neemt vanaf 2004 de budgettaire last van de dienstencheques volledig voor zijn rekening met het oog op de versterking, de vereenvoudiging en de versoepeling van het stelsel. De gewesten kunnen de dienstencheques eventueel uitbreiden tot de sectoren van kinderopvang en/of hulp aan huis voor bejaarden, zieken of gehandicapten.

- Het nieuwe systeem voor de *opvolging van de werklozen* is ingegaan op 1 juli 2004 en stelt dat het statuut van werkloze inhoudt dat actief naar een baan wordt gezocht. Hoewel de nadruk ligt op een versterkte ondersteuning en begeleiding van de werkzoekende werd ook een element van controle op de beschikbaarheid ingebouwd. In het nieuwe systeem 'van sluitende aanpak' worden de uitkeringsgerechtigde werkzoekenden na een aantal maanden (jongeren na 15 maanden, volwassen werkzoekenden na 21 maanden) werkloosheid door de federale werkloosheidsdienst (RVA)⁸², die instaat voor (het recht op) de werkloosheidsvergoedingen, voor een onderhoud uitgenodigd. In een eerste gesprek wordt een evaluatie gemaakt van de inspanningen die de werkzoekende heeft geleverd. Bij voldoende inspanningen krijgt de werkzoekende een nieuwe oproep na 16 maanden. Bij onvoldoende inspanningen wordt de werkzoekende strikt opgevolgd en bij het uitblijven van inspanningen kan de RVA overgaan tot sancties of een uitsluiting waarbij de werkzoekende eventueel op het bedrag van het leefloon kan terug vallen⁸³. De gewestelijke werkgelegenheidsdiensten (VDAB, BGDA-ORBem, FORem) hebben als opdracht de werklozen - alvorens zij door de RVA worden opgeroepen - actieve begeleidings-, opleidings-, en inschakelingsmaatregelen voor te stellen waaruit hun beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt blijkt en bouwen in dat kader hun

⁸⁰ Een arbeidsovereenkomst die toelaat om een uitzondering te maken op de regel op het Belgische arbeidsrecht die bepaalt dat elke baan minstens 1/3 van een voltijdse baan moet omvatten.

⁸¹ KB van 31 maart 2004 tot wijziging van het KB van 12 december 2001 betreffende de dienstencheques (B.S. van 16 april 2004). Zie ook www.dienstencheques.be

⁸² Zie p. 80

⁸³ Het KB van 14 februari 2005 (B.S. van 3 maart 2005) versoepelt de sanctie die toegepast wordt indien de werkloze zonder rechtvaardiging afwezig is op een opvolgingsgesprek met de facilitator van de RVA.

Tot nu toe werd de betaling van de uitkeringen van de werkloze geschorst, indien hij zonder geldige reden geen gevolg gaf aan de uitnodiging die hem aangetekend werd verstuurd, vanaf de dag van afwezigheid en dit voor een periode van minstens 4 weken (indien hij afwezig was op het eerste opvolgingsgesprek) of 8 weken (indien hij afwezig was op het tweede opvolgingsgesprek). De sanctie van minimum 4 of 8 weken wordt voortaan afgeschaft. Bovendien kan de werkloze de intrekking (met terugwerkende kracht) van de schorsing van zijn uitkeringen bekomen indien hij zich aanmeldt op het werkloosheidsbureau binnen de 30 werkdagen te rekenen vanaf zijn afwezigheid. In dit geval dient hij een contract te ondertekenen waarbij hij zich ertoe verbindt in de volgende maanden een aantal concrete acties uit te voeren om werk te vinden. De werkloze kan eveneens de intrekking van de schorsing bekomen indien hij een geldige reden kan invoeren die zijn afwezigheid op het gesprek rechtvaardigt. Deze bepalingen zijn van toepassing vanaf 3 maart 2005.

begeleidingscapaciteit uit⁸⁴. De individuele begeleidingstrajecten moeten systematisch worden aangeboden: na 6 maanden voor jongeren, na 12 maanden voor een volwassen werkzoekende. De trajecten kunnen bestaan uit vorming (van sollicitatietraining tot een beroepsopleiding), het aanbieden van werkervaring, een intensieve begeleiding of een combinatie van deze verschillende aanpakken. De uitwisseling van gegevens tussen de VDAB, FOREm, BGDA-ORBE, Bruxelles-Formation (IBFFP), Arbeidsamt en de RVA verloopt via de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid. In het samenwerkingsakkoord van 30 april 2004 tussen de Federale staat, de Gewesten en de Gemeenschappen betreffende *de actieve begeleiding en opvolging van de werklozen* worden de taken van de RVA en de gewestelijke openbare tewerkstellingsdiensten in dat kader herzien.

- Het samenwerkingsakkoord van 30 mei 2005 tussen de federale staat, het Vlaams, het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de *meerwaardeneconomie 2005-2008* bevestigt de doelstelling van de nationale werkgelegenheidsconferentie nl. de creatie van 12.000 extra arbeidsplaatsen in de meerwaardeneconomie tegen 2007. De volwaardige en duurzame tewerkstelling van mensen die minder kansen krijgen op de reguliere arbeidsmarkt, zoals laaggeschoolden, langdurig werklozen, allochtonen of ouderen blijft prioritair.

De meerwaardeneconomie streeft naast zuiver economische, ook sociale, ecologische en ethische doelstellingen na. De verschillende regeringen bundelen zowel financieel als inhoudelijk de krachten voor de verdere ontwikkeling van deze sector. De regio's engageren zich tot het investeren van eenzelfde bedrag als de federale overheid⁸⁵. Centraal in het samenwerkingsakkoord staan de versterking van de sociale economie en de promotie van het maatschappelijk verantwoord ondernemen. De principes van de meerwaardeneconomie moeten naar meer ondernemingen worden verspreid en door professionalisering en een betere stroomlijning van de communicatie moet het imago van de sector worden bevorderd.

Met het ministerieel besluit van 10 oktober 2004 (B.S. van 31 november 2004) werden al extra middelen aan de OCMW's toegekend voor de sociale inschakeling binnen de sociale economie.

- Het samenwerkingsakkoord van 6 juni 2004 gesloten tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het Waals Gewest, het Vlaams Gewest, de Vlaamse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Franse Gemeenschapscommissie betreffende de *interregionale mobiliteit van de werkzoekenden* zet de lijnen uit voor de promotie van beroeps- en geografische mobiliteit. Het doel is het rekruteringsgebied van de werkgever en de aanwervingsmogelijkheden voor de werkzoekende uit te breiden, vooral wanneer vraag en aanbod binnen een beperkte straal niet op elkaar afgestemd zijn (zie bv. Brussels Gewest en Vlaamse rand). Er worden concrete acties opgezet met betrekking tot de snellere uitwisseling van vacatures voor knelpuntberoepen, het opzetten van gemeenschappelijke, virtuele vacatureplatformen, de bevordering van taalopleidingen voor werkzoekenden uit andere gewesten, de organisatie van regio-overschrijdende opleidingen en het uitbouwen van sociale noodplannen voor de hertewerkstelling van werknemers die het slachtoffer zijn van grote, grensoverschrijdende herstructureringen. Een uitvoeringsovereenkomst tussen de publieke bemiddelings- en opleidingsdiensten van de gewesten en de gemeenschappen is in voorbereiding.

⁸⁴ De BGDA lanceerde in dat kader het contract voor beroepsproject (CBP) voor het Brussels Gewest zie p. 90

⁸⁵ In 2005 wordt door de verschillende regeringen samen € 30.200.000 voor het samenwerkingsakkoord uitgetrokken.

- Arbeid wordt als de belangrijkste sleutel tot integratie beschouwd. Toch hebben allochtonen (of genaturaliseerde Belgen) veel minder kansen op de Belgische arbeidsmarkt dan autochtonen (cijfers RVA 2004). De verschillende overheden en de sociale partners engageren zich om de **discriminatie aan te pakken** door onderzoek naar de processen die leiden tot discriminatie en door een goede naleving van de wetgeving inzake non-discriminatie (wet van 25 februari 2003). Diversiteit staat voor een gelijke toegang tot werkgelegenheid voor alle groepen die ondervertegenwoordigd zijn op de arbeidsmarkt en oververtegenwoordigd zijn in de werkloosheid zoals allochtonen en Belgen van vreemde origine, personen met een handicap, oudere werkzoekenden, jongeren, vrouwen. Er wordt een meerjarenplan tegen de discriminatie opgesteld waarbij de federale staat een voorbeeldfunctie op zich neemt en het diversiteitsmanagement binnen de ondernemingen aanmoedigt. De non-discriminatie wetgeving moet worden nageleefd. De gewesten en gemeenschappen stellen een meerjarenplan op met de regionale sociale partners, sensibiliseren hun plaatsingsdiensten en stimuleren overleg en samenwerking tussen de bemiddelings- en opleidingssector en de ondernemingen en ondersteunen initiatieven op gebied van diversiteitsmanagement. De certificering van eerder verworven competenties (EVC) en de erkenning van buitenlandse diploma's geven de integratie van nieuwkomers meer kansen. In Vlaanderen en Brussel (via het BNCTO) worden bedrijven gesensibiliseerd en ondersteund om door middel van diversiteitsplannen hun personeelsbeleid open te stellen voor werknemers uit de kansengroepen.

Peter Vanvelthoven
Minister van Werk

Koningsstraat 180
1000 Brussel

Tel: 02/210.19.11

E-mail: info@e-gov.be

<http://www.petervanvelthoven.be>

Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg

Ernest Blerotstraat 1
1070 Brussel.

Tel.: 02/233.41.11

Fax: 02/233.44.88

E-mail: min@meta.fgov.be

<http://www.meta.fgov.be>

Els Van Weert

Staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling en Sociale Economie

Queteletplein 7
1210 Brussel

Tel: 02/227.51.11

Fax: 02/277.51.10

kabinet@vanweert.fgov.be

<http://www.elsvanweert.be>

Christian Dupont
Minister van Maatschappelijke Integratie

Wetstraat 51 (verdieping 6 en 7)

1040 Brussel

Tel: 02/790.57.11

Fax: 02/790.57.98

E-mail: christian.dupont@p-o.be

<http://www.christian-dupont.be>

**Programmatoreische Overheidsdienst Maatschappelijke Integratie,
Armoedebestrijding en Sociale Economie**

Anspachlaan 1

1000 Brussel

Tel: 02/509.84.43

Fax: 02/508.86.97

E-mail: ocmw@mi-is.be

<http://www.mi-is.be>

Cel Sociale Economie

Tel: 02/508.86.86

Fax: 02/508.86.72

E-mail: socialeconomy@mi-is.be

<http://www.socialeconomy.fgov.be>

3. BRUSSELS GEWEST

3.1. Gewestelijk beleid

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt in 1989 opgericht en heeft door zijn tweetaligheid en apart statuut twee soorten bevoegdheden. De gewestelijke bevoegdheden zijn tweetalig, behoren tot de gewestelijke instellingen en zijn van toepassing op de socio-economische kwesties (waaronder tewerkstelling). De communautaire bevoegdheden zijn deels eentalig en behoren tot de Franstalige (COCOF, Franse Gemeenschap) of Nederlandstalige (Vlaamse Gemeenschap, VGC) communautaire instellingen of tot de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) of de gemeenten (met de OCMW's) indien het bicommunautaire zaken betreft. Deze laatste bevoegdheden zijn van toepassing op persoonsgebonden materies (waaronder opleiding). Door dat de Franse Gemeenschap de meeste van zijn gemeenschapsbevoegdheden in het Brussels Gewest aan de COCOF toekende, ontstaat er een asymmetrie op wetgevend vlak. De VGC heeft – in de eerste plaats – een uitvoerend functie ten aanzien van het Vlaamse beleid en voegt er een belangrijke Brusselse dimensie aan toe. De COCOF kan het Franstalige beleid sturen door het uitvaardigen van decreten.

De *socioprofessionele inschakeling* (SPI) vormt vanaf het begin van de jaren 90 een typische pijler van het Brusselse werkgelegenheidsbeleid. Specifiek aan dit beleid is de link tussen de regionale aanpak van de hoge werkloosheid, het lokale tewerkstellingsbeleid en de wijkontwikkeling (in het kader van het laagdrempelig beleid) in het Brussels Gewest. Het SPI-beleid is immers geënt op het model van de eerste Mission Locale (des Jeunes) die in 1988 in Sint-Gillis wordt opgericht, naar Frans model. Het betreft een lokaal samenwerkingsverband tussen publieke (gemeente, OCMW) en private (verenigingen) partners om gezamenlijk de hoge lokale (jeugd)werkloosheid te bestrijden. De socioprofessionele inschakeling vertrekt van de idee dat er een sterke link is tussen professionele en maatschappelijke integratie. Niet alleen vormt tewerkstelling één van de belangrijkste toegangen tot een sociaal netwerk, (langdurige) werkloosheid gaat steeds vaker samen met sociale en persoonlijke problemen. De Gewestelijke Interministeriële Afvaardiging voor stedelijke Solidariteit⁸⁶ (GIAstS-DRISU) speelt een belangrijke rol in het concretiseren van het SPI-beleid.

De BGDA staat in voor de uitvoering van het Brussels tewerkstellingsbeleid en krijgt met de besluiten van de Gewestelijke Executieve van 27 juni 1991 het mandaat om partnershipovereenkomsten te sluiten met vzw's, OCMW's, Centra voor deeltijdse beroepsopleiding (CDO/CDV en CEFA's), enz. om de kansen van de werkzoekenden op de arbeidsmarkt te vergroten door acties te ontwikkelen voor de socioprofessionele inschakeling en het actief zoeken naar werk. De SPI-partners zijn actief in de domeinen: tewerkstelling, opleiding, socioprofessionele begeleiding, permanente vorming enz. en worden onderling verbonden door (inter)zonaal overleg en coördinatie. Momenteel zijn er echter heel wat Nederlandstalige actoren in de (geest van de) socioprofessionele inschakeling werkzaam die geen BGDA-partnershipovereenkomst hebben en dus niet opgenomen worden in het Netwerk voor Plaatselijke Werkgelegenheidsplatformen (NWP)⁸⁷. De ordonnantie betreffende het gemengd beheer van de arbeidsmarkt in het BHG zet deze situatie recht. De ordonnantie stelt immers dat alle non-profit actoren voor het uitvoeren van tewerkstellingsactiviteiten in het Brussels Gewest een partnership moeten aangaan met de BGDA⁸⁸.

⁸⁶ De GIAstS wordt in 2001 opgegeven en vervangen door het Gewestelijke Secretariaat voor Stedelijke Ontwikkeling (GSSO-SRDU). Het GSSO-SRDU heeft echter niet dezelfde opdrachten.

⁸⁷ Zie p. 112

⁸⁸ De ordonnantie van 26 juni 2003 betreffende het gemengd beheer van de arbeidsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (B.S. van 29 juni 2003) en het uitvoeringsbesluit van 15 april 2004 (B.S. van 23 juni 2004) zie p. 39

Een tweede belangrijke pijler van het Brussels tewerkstellingsbeleid is de directe *banencreatie door middel van tewerkstellingsprogramma's*. Deze programma's maken deel uit van een beleid voor de opslorping van de werkloosheid en/of voor de bevordering van de tewerkstelling in de niet-commerciële sector of beantwoorden aan gemeenschappelijke behoeften waaraan anders niet kan worden voldaan. In de loop van de jaren 70 en 80 worden diverse federale tewerkstellingsprogramma's met specifieke voorwaarden ingevoerd waaronder het BTK (Bijzonder Tijdelijk Kader) en de Derde Arbeidscircuits (DAC). De oprichting van het Interdepartementaal Begrotingsfonds voor de Bevordering van de Tewerkstelling (IBF)³⁹, in 1982, gebeurt in dezelfde filosofie. Het programma van de Gesubsidieerde Contractuelen (GECO) krijgt in 1989⁴⁰ de opdracht mee de bestaande tewerkstellingsprogramma's te reorganiseren. Het is bedoeld om uitkeringsgerechtigde volledige werklozen die reeds 6 maanden inactief zijn (of TWW, BTK'er of DAC'er) aan te werven voor niet-commerciële taken. Vanaf 1996 zet de omvorming van tewerkstellingprogramma's tot GECO's gestadig door. Momenteel vormen de GECO-stelsels de belangrijkste maatregel ter opslorping van de werkloosheid in het BHG⁴¹. In 2002 wordt het GECO-besluit aangepast. Het doorstromingsprogramma (DSP)⁴² werd aangevat in 1998 en heeft tot doel langdurig werklozen in staat te stellen hun positie op de arbeidsmarkt te verbeteren door de verwerving van beroepservaring te koppelen aan een begeleiding en dit in het kader van een normale arbeidsovereenkomst. De voordelen verbonden aan het DSP zijn beperkt tot een duur van 2 jaar per werknemer om de rotatie van werknemers te bevorderen.

Een derde pijler - en budgettair de belangrijkste - vormen de *ondersteuningsmaatregelen voor de Brusselse ondernemingen* in het kader van de economische expansie. De financiële hulp beoogt een verhoging van de arbeidsplaatsen met onder meer een financiële tegemoetkoming in de beroepsopleiding van het personeel van bepaalde ondernemingen, de beroepsoverstappremie en de premie bij de aanwerving van werknemers die benadeeld zijn op de arbeidsmarkt.

De strategie van de Brusselse regering (legislatuur 1999-2004) om de werkgelegenheid te bevorderen wordt in het **Sociaal Pact voor de Werkgelegenheid van de Brusselaars** (zie verder) uiteengezet. Het Sociaal Pact is een concretisering van een aantal prioriteiten van het Gewestelijk Ontwikkelingsplan.

3.2. Beleidsplannen

3.2.1. Gewestelijk Ontwikkelingsplan (GewOP)⁴³

In het Gewestelijk Ontwikkelingsplan worden alle doelstellingen en prioriteiten voor de ontwikkeling van het Brussels Gewest vastgelegd. Het GewOP omvat alle materies waarvoor de Gewestregering bevoegd is en/of die bijdragen tot de ontwikkeling ervan: huisvesting, economie, werkgelegenheid, mobiliteit, leefmilieu, veiligheid, onderzoek, patrimonium, toerisme, handel, cultuur en sociaal beleid. De laatste editie verscheen op **15 oktober 2002** in het Belgisch Staatsblad (Besluit van 12 september 2002) en stoelt op 12 prioriteiten. Wat opleiding en tewerkstelling betreft geven prioriteit 2 en 7 een inzicht in het Brusselse beleidsopties:

³⁹ De tegemoetkomingen van het Interdepartementaal Begrotingsfonds worden bepaald in een overeenkomst tussen de Franse en de Vlaamse Gemeenschap en het ministerie van Tewerkstelling van het BHG. Het IBF wordt in 2003 opgedoekt.

⁴⁰ Programmawet GECO-stelsel betreffende GECO-banen bij bepaalde overheden en vzw's.

⁴¹ Brussels Observatorium van de Arbeidsmarkt en de Kwalificaties, De Brusselse Arbeidsmarkt: Tendensen en diagnose van de jaren 90, juni 2001.

⁴² Het DSP werd ingesteld in 1997 door een samenwerkingsakkoord tussen de federale staat en de gewesten. Het programma heeft een dubbele financieringsbron nl. de activering van de sociale uitkeringen (federale staat) en een subsidie toegekend door de gewesten of gemeenschappen aan de werkgevers.

Brussels Observatorium van de Arbeidsmarkt en Kwalificatie. De Brussels arbeidsmarkt: Tendensen en diagnose van de jaren 90, juni 2001.

⁴³ www.gewop.irisnet.be. Het eerste GewOP dateert van 3 maart 1995 (B.S. van 27 maart 1995).

prioriteit 2: dynamiek verlenen aan het geheel van de sectoren van de Brusselse economie met het oog op de ontwikkeling van de plaatselijke werkgelegenheid, waarbij erover gewaakt wordt dat de activiteiten verenigbaar zijn met het leefmilieu en de levenskwaliteit van de stad.

prioriteit 7: tegemoetkomen aan de sociale behoeften, in het bijzonder van de meest kwetsbare bevolkingsgroepen, door een verbetering van de doeltreffendheid van de systemen voor onderwijs en opleidingen, door demobilisatie van middelen voor sociale actie en gezondheid en door de ontwikkeling van het aanbod van collectieve voorzieningen.

De beleidsstrategie om het GewOP te verwezenlijken, streeft de volgende doelstellingen na:

- een gediversifieerde Brusselse bevolking waarborgen door de versterking van de sociale integratie van de zwakkere bevolkingsgroepen, de stabilisatie van de inwoners in de oude wijken en door het aanmoedigen van een terugkeer naar de stad. Daarvoor worden beleidsvormen angewend, die toegespitst zijn op de duurzame ontwikkeling en de verbetering van de levenskwaliteit;
- een duurzame economische ontwikkeling bevorderen die arbeidsplaatsen creëert voor de Brusselaars en overspecialisatie van de Brusselse economie in de administratieve functies vermijdt;
- het internationale en interculturele karakter van Brussel integreren in belangrijke geïntegreerde projecten, die een duurzame ontwikkeling bewerkstelligen rond een sterke identiteit gestoeld op openheid en dynamiek.

3.2.2. Sociaal Pact voor de Werkgelegenheid van de Brusselaars

De prioriteiten van het Gewestelijk Ontwikkelingsplan bepalen dat alles in het werk moet worden gesteld om het recht op werk te realiseren door aan alle Brusselaars de beste voorwaarden te waarborgen bij de deelneming in de sociale en economische bloei van Brussel. In het Sociaal Pact worden deze beleidslijnen verder geconcretiseerd en wordt vorm gegeven aan de principes en prioriteiten van het GewOP nl. :

- het op elkaar afstemmen van het economische en het werkgelegenheidsbeleid;
- de gemeenschappelijke wil om versterking te verlenen aan de inspanning van de Gemeenschappen op vlak van opleiding en onderwijs teneinde de doeltreffendheid van de onderwijs- en opleidingssystemen te verbeteren ten aanzien van de specifieke kenmerken van de arbeidsmarkt en het streven naar de sociale promotie van de werknemers;
- strijd tegen discriminatie bij aanwerving van personen van vreemde origine⁴⁴.

Het Sociaal Pact voor de Werkgelegenheid van de Brusselaars van **26 juni 2002** wordt ondertekend door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering (minister-voorzitter en de bevoegde minister voor Werkgelegenheid en Economie) en de sociale partners (werknemers- en werkgevers- en middenstandsorganisaties). Het Brussels Economisch en Sociaal Overlegcomité (BESOC) ziet toe op de uitvoering ervan.

Concreet streeft het Sociaal Pact een dubbel doel na:

- de versterking van de sociale en economische dialoog in het Brussels Gewest op het gebied van economische expansie, werkgelegenheid en beroepsopleiding via de Brusselse instrumenten voor sociaal overleg (ESRBHG en BESOC)⁴⁵;

⁴⁴ Aanbevelingen van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad, goedgekeurd op 1 juni 2001.

⁴⁵ ESRBHG zie p. 120 ; BESOC zie p. 122.

- de bepaling van de gemeenschappelijke bijdragen van de Brusselse beroepssectoren en de overheid bij de uitvoering van de Europese richtsnoeren in het BHG op het gebied van de werkgelegenheid en de prioriteiten 2 & 7 van het GewOP in hun eis om alle actieve krachten van het Gewest te mobiliseren.

De voornaamste doelstelling van het Sociaal Pact is het verhogen van de tewerkstellingsgraad van de Brusselaars en onderschrijft hiertoe de Europese richtlijnen:

- verhoging van de capaciteit van de professionele inschakeling;
- creëren van ondernemingszin en tewerkstellingscreatie in nieuwe economieën;
- aanmoedigen van de aanpasbaarheid van ondernemingen en hun werknemers;
- versterken van de gendergelijkheid.

Er wordt bovendien veel aandacht besteed aan mechanismen om het behoud en verhoging van de kwaliteit van de arbeid te realiseren en levenslang en levensbreed leren aan te moedigen.

Door het Sociaal Pact te ondertekenen engageren de sociale partners en de Brusselse overheid zich, bij te dragen aan de 5 acties die werden vooropgesteld:

- de creatie van professionele referentiecentra van de stedelijke economie;
- de promotie van tewerkstellings- en inschakelingsmaatregelen van werkzoekenden, met onder meer de invoering van taalcheques, promotie van de individuele beroepsopleiding (IBO) enz.;
- promotie van werknemersopleidingen;
- de creatie van een 'competentieportefeuille', hetgeen nauw aansluit bij de creatie van de beroepenreferentiecentra, maar met een specifieke opdracht voor de gewestelijke overheid;
- de strijd tegen de discriminatie bij aanwerving met onder meer opleidingen diversiteitsmanagement binnen het personeelsbeleid, ...

Doel van de beroepsreferentiecentra (of centra voor Beroepsreferenties) is het in één en dezelfde ruimte samenbrengen van een totaalpakket van hoogstaande instrumenten voor beroepsopleiding, toegankelijk voor de basisopleiding van jongeren uit het technisch en het beroepsonderwijs waaronder het alternerend onderwijs, voor de beroepsinschakeling van werklozen en de voortgezette opleiding van werknemers. Er wordt bijzondere aandacht besteed aan de doelgroep van de socioprofessionele inschakeling.

Voor de herwaardering van het technisch en beroepsonderwijs en de sociale promotie kunnen de Brusselse overheid en de sociale partners samenwerkingsakkoorden aangaan met de bevoegde Franse en Vlaamse Gemeenschap. Deze akkoorden worden voor advies voorgelegd aan de Franstalige Overlegcommissie voor Opleiding, Werkgelegenheid en Onderwijs (CCFEE) en het Brussels Nederlandstalig Comité voor Tewerkstelling en Opleiding (BNCTO)⁴⁶.

3.2.3. Gewestelijk Actieplan voor de Werkgelegenheid (GAP)

Het Sociaal Pact voor de Werkgelegenheid bepaalt dat: de bijdrage van de Brusselse overheid en de beroepssectoren tot het Nationaal Actieplan voor de Werkgelegenheid (NAP) jaarlijks worden vastgelegd in een Gewestelijk Actieplan (GAP). De uitwerking en evaluatie ervan worden verwezenlijkt in nauw overleg met het Brussels Economische en Sociaal Overlegcomité (BESOC). In

⁴⁶ CCFEE zie p.123 en p.167 ; BNCTO zie p.122 en p.145.

2004 werd er geen Gewestelijk Actieplan opgesteld.

Het Gewestelijk Actieplan ziet toe op de strategische coördinatie van de verschillende subsidies uit de Europese structuurfondsen aangewend in het BHG op het gebied van economie, werkgelegenheid en opleiding. De CCFEE en het BNCTO worden ermee belast de actoren voor de opleiding en het onderwijs op dit gebied te mobiliseren en in te staan voor de coördinatie. Hun actieprogramma's worden voor zover zij erin kaderen opgenomen in de bijlagen van het GAP.

3.2.4. Contract voor Economie en Tewerkstelling (CET)

In haar regeringsverklaring 'Een toekomst en een ambitie voor Brussel: 2004-2009' stelt de Brusselse regering een nieuw beleidsinstrument voor nl. het **Contract voor de Economie en de Tewerkstelling (CET) 2005-2010**⁴⁷. De basistekst werd in december 2004 voorgelegd aan de (sociale) partners van het economisch- en tewerkstellingsbeleid om het voorwerp uit te maken van raadplegingen, advies, commentaar en amendementen. In maart 2005 ondertekenden de bevoegde ministers en de sociale partners (zoals vertegenwoordigd in het BESOC - Brussels Economisch en Sociaal Overlegcomité) het Contract. De andere (private en openbare) actoren kunnen, in een latere fase, samenwerkingsakkoorden afsluiten om de doelstellingen van het CET te realiseren. Ook de Brusselse bevolking wordt geraadpleegd via een on-line bevraging. Een permanente cel, onder de vleugels van de minister-president staat in voor de opvolging en de coördinatie van het Contract.

Het CET ligt in het verlengde van het Sociaal Pact voor de Werkgelegenheid en consolideert de inspanningen van de uitvoerders. De concrete maatregelen van het Sociaal Pact worden in het Contract verder uitgewerkt. Het Contract voor de Economie en Tewerkstelling wil meer zijn dan een beleidsdocument. De opzet is een breed partnership te creëren met wederzijdse verplichtingen tussen de economische, sociale en politieke krachten van het gewest om een sterke economische dynamiek op gang te brengen in het Brussels Gewest, zowel ten gunste van de bedrijven die er gevestigd zijn of zich er zouden kunnen vestigen als voor de Brusselaars.

Het Contract voor de Economie en Tewerkstelling coördineert, gedurende een periode van 5 jaar, alle gezamenlijke acties, toegespitst op twee strategische doelstellingen:

- de terugdringing van de werkloosheid in het Brussels Gewest door het scheppen van banen en een verbeterde toegang tot tewerkstelling voor alle Brusselaars, in het bijzonder door een verbeterd opleidingsproces;
- de economische herstructurering van het gewest door de onderneming opnieuw centraal te stellen binnen de stad.

Het actieplan omvat 7 fundamentele prioriteiten voor de toekomst van Brussel:

1. De terugdringing van de werkloosheid in Brussel;
2. De kwalitatieve slagkracht van de ondernemingen uitbouwen;
3. Vorming van een link tussen tewerkstelling en opleiding;
4. De duurzame ontwikkeling van de Brusselse economie;
5. De integratie van het beleid in een vernieuwend en dynamische stadsproject;
6. Good governance;
7. De ontwikkeling van een Brussels burgerschap.

⁴⁷ Contract voor de Economie en de Tewerkstelling (CET 2005-2010, maart 2005).

Zie : <http://www.contract-economie-tewerkstelling.be/NL/Default.asp>

Deze prioriteiten worden vertaald in 27 prioritaire werkterreinen, verdeeld over drie pijlers:

PIJLER 1: TOEGANG TOT TEWERKSTELLING VOOR DE BRUSSELAARS, IN HET BIJZONDER DE LAAGGESCHOOLDEN

1. de contractuele vastlegging en personalisering van de relatie tussen de BGDA en de werkzoekenden;
2. een vlottere toegang tot de jobaanbiedingen;
3. de ontwikkeling van de plaatselijke dienstverlening aan werkzoekenden;
4. een proactieve aanpak van de ondernemingen;
5. het creëren van startbanen;
6. de ontwikkeling van buurtdiensten en verspreiding van dienstencheques in Brussel;
7. het opzetten van synergieën en links tussen de domeinen tewerkstelling, opleiding en onderwijs;
8. de oprichting van professionele Referentiecentra;
9. de verspreiding van taalcheques, ICT en opleidingscheques;
10. de strijd tegen discriminaties bij aanwerving;
11. de aanwerving van meer Brusselaars in de Brusselse overheidssector aanmoedigen;
12. de bijstelling van de ondervertegenwoordiging van de Brusselaars in overheidsbedrijven gevestigd in Brussel;
13. de strijd tegen zwartwerk en sociale fraude;
14. de bevordering van de werkgelegenheid in het kader van het huisvestingsbeleid.

PIJLER 2: ECONOMISCHE HERSTRUCTURERING VAN BRUSSEL, IN HET BIJZONDER BEPAALDE PRIORITAIRE GEBIEDEN

1. de ondersteuning voor de oprichting en ontwikkeling van ondernemingen (KMO en ZKO);
2. de uitbreiding van de ruimte die ter beschikking wordt gesteld van sleutelondernemingen in Brussel
3. een plan voor de aantrekking en ondersteuning van de overheveling van ondernemingen;
4. de hervorming en contractuele vastlegging van de economische hulp;
5. de fiscale stabilisering en incentives;
6. de prioritaire steun aan die sleutelsectoren voor vernieuwing;
7. de prioritaire steun aan die sleutelsectoren voor werkgelegenheid voor de Brusselaars;
8. de economische heropleving van de handel en handelskernen;
9. de ondersteuning van de sociale economie;
10. de totstandbrenging van een gecoördineerd beheer van het economisch bekken van Brussel.

PIJLER 3: ACTUALISERING VAN DE OPENBARE INSTRUMENTEN OM DE VOORGAANDE UITDAGINGEN HET HOOFD TE KUNNEN BIJEN

1. een nieuwe impuls voor het sociaal overleg;
2. beheerscontracten en coördinatie van de pararegionale actie inzake tewerkstelling en opleiding;
3. beheerscontracten en coördinatie van de pararegionale actie inzake economie.

3.3. Recente wetgeving

3.3.1. Gemengd beheer van de arbeidsmarkt

De overheid heeft sinds de Conventie nr. 96 van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) het monopolie op de arbeidsbemiddeling in België. Met de gewestvormingen van 1982 en 1989 is deze taak overgenomen door de gewesten en hun publieke instellingen: BGDA, VDAB en FOREm. Door de opkomst van uitzendbedrijven, selectie- en wervingsbureaus en outplacement-bedrijven wordt dit monopolie doorbroken. Het succes van deze arbeidsbemiddelingsbedrijven leidt bovendien tot een tweedeling op de arbeidsmarkt. De flexibele en goed gevormde werkzoekenden worden klanten van private arbeidsbemiddelingsbedrijven. De moeilijk bemiddelbare werkzoekenden komen eerder terecht bij de publieke of non-profit arbeidsbemiddelaars. De conjunctuur op de uitzendmarkt is zelfs een indicator geworden voor de verwachte ontwikkeling van de arbeidsmarkt in het algemeen.

De Conventie nr. 181 van de IAO (van 19 juni 1997) benadrukt de noodzaak om de arbeidsmarkt voor private bedrijven te openen voor zover de werknemersrechten gevrijwaard blijven. Met de ordonnantie van 26 juni 2003 betreffende **het gemengd beheer van de arbeidsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest** (B.S. van 29 juli 2003) en **het uitvoeringsbesluit van 15 april 2004** (B.S. van 23 juni 2004) regelt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de arbeidsbemiddelingactiviteiten van openbare diensten, verenigingen met sociale doelstellingen en private bedrijven.

Privé-tewerkstellingsagentschappen dienen voor de volgende categorieën van tewerkstellingsactiviteiten een erkenning⁴⁸ aan te vragen:

- Werving en selectie;
- Terbeschikkingstelling van uitzendkrachten;
- Terbeschikkingstelling van uitzendkrachten aan ondernemingen die vallen onder het Paritair Comité nr. 124 van het bouwbedrijf;
- Bemiddeling van betaalde sportbeoefenaars;
- Bemiddeling van kunstenaars;
- Terbeschikkingstelling van interim-kunstenaars;
- Outplacement.

Ook de bureaus voor arbeidsbemiddeling in het onderwijs opgericht door onderwijsinstellingen ten gunste van studenten, dienen een vergunning aan te vragen.

De ordonnantie heeft een duidelijke impact op de opdrachten en de werking van de BGDA⁴⁹. Naast zijn exclusieve opdrachten in het kader van de gratis dienstverlening aan werkzoekenden kan de BGDA zich toeleggen op de commerciële activiteiten van een privé-tewerkstellingsagentschap. Deze activiteiten moeten worden ondergebracht in een afzonderlijke entiteit en mogen de exclusieve opdrachten niet benadelen.

De tewerkstellingsoperatoren die een partnershipovereenkomst hebben met de BGDA kunnen zich in het kader van de ordonnantie laten registreren. Dit heeft tot gevolg dat de besluiten van 91 gewijzigd in 97 die de basis vormen van de partnershipovereenkomsten, de classificatie van de partners, de programma's en de evaluatiemodaliteiten worden geactualiseerd. De ordonnantie erkent

⁴⁸ Nieuwe erkenningen moeten 6 maanden op voorhand worden aangevraagd. Ze worden voor 4 jaar toegekend en zijn hernieuwbaar voor eenzelfde periode.

⁴⁹ Zie p.103

in dat kader:

- de *plaatselijke instellingen voor socioprofessionele inschakeling* met name de OCMW's, de plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen (PWA) en de vzw's en onderwijsinstellingen (erkend door de gemeenschappen) die een overeenkomst aangaan met de BGDA voor het uitoefenen van activiteiten voor socioprofessionele inschakeling;
- de *ateliers voor het actief zoeken naar werk* met name de vzw's die een overeenkomst aangaan met de BGDA voor het uitoefenen van activiteiten inzake het actief zoeken naar werk;
- de *lokale werkcentra* met name de vzw's die een overeenkomst aangaan met de BGDA voor het uitoefenen van:
 - a. socioprofessionele inschakelingsacties;
 - b. plaatselijke overleg- en coördinatieacties die in het kader van het gewestelijk werkgelegenheidsbeleid de mobilisatie en de structurele vereniging beogen van de verschillende plaatselijke actoren voor tewerkstelling, levenslang leren, opleiding en socioprofessionele inschakeling en die worden geconcretiseerd in de activiteiten met betrekking tot:
 - o onderzoek naar de problemen van sociale uitsluiting die zich op plaatselijke schaal voordoen;
 - o bevordering en coördinatie van de plaatselijke acties voor socioprofessionele inschakeling;
 - o prospectie van de plaatselijke economische actoren.
- De *tewerkstellingsagentschappen opgericht of afhankelijk van andere Belgische en Europese overheidsinstellingen* die met de BGDA een overeenkomst aangaan voor het uitoefenen van tewerkstellingsactiviteiten bepaald door de ordonnantie.

Alle erkende tewerkstellingsagentschappen krijgen een uniek nummer en sturen jaarlijks, ten laatste op 30 juni, een jaarverslag naar het Bestuur Economie en Werkgelegenheid - Directie Werkgelegenheidsbeleid⁵⁰ dat instaat voor de toekenning van de erkenning. Er wordt veel belang gehecht aan een snelle uitwisseling van gegevens tussen de tewerkstellingsoperators, de bevoegde administratie en de BGDA.

3.3.2. Plaatselijke initiatieven voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid (PIOW) en inschakelingsondernemingen (IO)

In de jaren 90 wordt in het BHG de nadruk vooral gelegd op de banencreaties voor de wijkbewoners en op de wijkherwaardering. In dat kader wordt steun verleend aan initiatieven binnen de wijken zoals de openbare of gemengde initiatieven van de lokale besturen onder de vorm van wijkcontracten en de Missions Locales (DSP-PTP-projecten), aan initiatieven van sociale economie met de inschakelingsbedrijven en aan de maatschappelijke en economische vernieuwing in de verenigingssector.

He begrip 'Plaatselijke Initiatieven voor Ontwikkeling en Werkgelegenheid' (PIOW) komt uit het Witboek van Jacques Delors. De Europese Commissie ondersteunt sinds midden jaren 80⁵¹ een

⁵⁰ www.brussel.irisnet.be, zie ook p.123

⁵¹ Midden jaren 80 gaf de Europese commissie het startsein voor LEA (Plaatselijke Actie tot Ontwikkeling van de Werkgelegenheid) en steunde het zgn. Elise, het Europees informatienetwerk betreffende de plaatselijke initiatieven voor Werkgelegenheid.

minder conventionele benadering van de banencreatie ten voordele van openbare diensten of diensten van gemeenschappelijk belang. Deze worden opgesplitst in 4 categorieën: diensten van het dagelijks leven, diensten ter verbetering van het leefklimaat, diensten voor cultuur en vrijetijdsbesteding en milieudiensten.

Gelijklopend met de stappen ondernomen op Europees vlak hebben de Federale regering, de Gewesten en de Duitstalige Gemeenschap op 4 juli 2000 een samenwerkingsakkoord betreffende de sociale economie gesloten. Het samenwerkingsakkoord bepaalt dat: “op het vlak van de ontwikkeling van de buurtdiensten, inzonderheid op het vlak van dienstverlening aan huishoudens of met het oog op de vervulling van collectieve behoeften op lokaal vlak belangrijke groeikansen op het vlak van werkgelegenheid aanwezig zijn”. De verschillende partijen engageren zich om de ontwikkeling van projecten die de nadruk leggen op sociale doelstellingen zoals de begeleiding en de integratie van bijzonder kwetsbare groepen te ondersteunen. Nieuwe constructieve partnerships en een maatschappelijke dialoog zijn belangrijke factoren voor de ontwikkeling van een zogenaamde solidaire economie. De drie pijlers van de solidaire economie die met het samenwerkingsakkoord worden ondersteund, zijn: de sociale economie, het maatschappelijk verantwoord ondernemen en de buurtdiensten⁵². In het samenwerkingsakkoord van 30 mei 2005 voor Meerwaardeneconomie 2005-2008 herbevestigen de verschillende regeringen hun engagement⁵³.

Met de ordonnantie betreffende de **erkenning en de financiering van de Plaatselijke initiatieven voor de Ontwikkeling van de werkgelegenheid (PIOW) en de inschakelingsondernemingen (IO)** voorziet de Brusselse regering in een erkenningskader voor de sociale economie. De essentie van de waarden van de sociale economie ligt in de ondernemingen en voornamelijk in de coöperaties, vennootschappen en verenigingen die, in het kader van hun economische activiteit, de volgende ethische principes toepassen: streven naar dienstbetoon aan de leden of de gemeenschap veeleer dan naar winst, autonoom beheer, democratische besluitvorming en voorrang van de mens en de arbeid op het kapitaal bij de winstverdeling.

Door deze principes toe te passen trachten de actoren van de sociale economie doelstellingen te promoten zoals toegankelijkheid van goederen en diensten, eerbied voor het leefmilieu, participatief beheer, beroeps- en sociale inschakeling, betaalbare huisvesting of toegang tot de nieuwe technologieën,...⁵⁴

De ordonnantie van 18 maart 2004 (B.S. van 30 maart 2004)⁵⁵ en het uitvoeringsbesluit van 22 december 2004 (B.S. van 9 februari 2005) regelen de erkenning en subsidiëring van:

- Inschakelingsondernemingen (IO) met name handelsvennootschappen met een winstgevend oogmerk waarvan het maatschappelijke doel bestaat in de socioprofessionele inschakeling van moeilijk te plaatsen werkzoekenden door de productie van goederen of het verlenen van diensten.
- Plaatselijke Initiatieven voor de Ontwikkeling van de Werkgelegenheid met name vzw's en OCMW's waarvan het maatschappelijke doel bestaat in de socioprofessionele inschakeling van moeilijk te plaatsen werkzoekenden door het verlenen van diensten of de productie van goederen voor de inwoners, de collectiviteiten en de ondernemingen.

⁵² Ordonnantie van 26 juni 2001 (B.S. van 20 november 2001) en de ordonnantie van 27 november 2003 houdende instemming met het avenant van 15 augustus 2002 (B.S. van 11 december 2003).

⁵³ Zie ook p. 29

⁵⁴ Memorandum voor de sociale economie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ondertekend door ACFI, FEBECOOP, FeBISP, OOTB en RESSOURCES.

⁵⁵ De ordonnantie van 22 april 1999 betreffende de erkenningen de financiering van de inschakelingsondernemingen (B.S. van 14 oktober 1999) behaalde niet het beoogde succes o.a. door te strikte erkennings- en subsidievoorwaarden en wordt met deze ordonnantie opgeheven.

- De ordonnantie voorziet ook in de oprichting – in de schoot van de Economische en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (ESRBHG)⁵⁶ - van een overlegplatform voor de sociale economie. Dit overlegplatform heeft als opdracht:
 - het organiseren van het overleg en de samenwerking tussen de BGDA, de erkende ondernemingen en verenigingen en de regering;
 - het bevorderen van het gewestelijk beleid inzake sociale economie;
 - het opvolgen van de toepassing van de ordonnantie en het formuleren van voorstellen betreffende het gewestelijk beleid inzake sociale economie.

De doelgroepwerknemers voor de PIOW's en de IO's zijn de langdurig en laaggeschoolde werkzoekenden, steuntrekkers en rechthebbenden op een andere financiële sociale bijstand en werknemers met een arbeidscontract dat gekoppeld is aan de activering van een werkloosheidsuitkering of van het leefloon.

Bij de PIOW's bestaat 60% van het personeel uit doelgroepwerknemers. Een groot deel van deze werknemers stromen door naar andere functies. De nadruk ligt bij de werking van de PIOW's op de omkadering en opleiding. Het doel is de werknemers bepaalde competenties bij te brengen of ze te ondersteunen bij het behalen van een diploma zodat ze in een (reguliere) sector aan de slag kunnen. De PIOW's krijgen subsidies voor:

- de werkingskosten in het kader van de sociale begeleiding van de doelgroep;
- subsidie voor het begeleidend personeel⁵⁷.

Bij de erkende inschakelingsondernemingen bestaat 30% van het personeel uit doelgroepwerknemers die worden aangeworven met een (minstens deeltijds) arbeidscontract van onbepaalde duur. De IO behoudt in grote mate zijn werknemers. Het sociaal bedrijf eerbiedigt een gematigde loonspanning⁵⁸ en bevordert de participatie van de werknemers in de onderneming. Net als een commercieel bedrijf moet de IO voldoen aan de criteria inzake financiële rendabiliteit. De erkende inschakelingsondernemingen krijgen subsidies voor:

- elke doelgroepwerknemer die als uitvoerend personeel wordt aangeworven;
- een degressieve subsidie (over 4 jaar) voor elke aangeworven doelgroepwerknemer. De subsidie neemt af naarmate de opleiding van de initieel laaggeschoolde werknemer vordert en zijn rendement toeneemt;
- de werkingskosten in het kader van de sociale begeleiding van de doelgroep;
- subsidie voor het begeleidend personeel.

⁵⁶ Voor de samenstelling en opdrachten van de ESRBHG zie p. 106.

⁵⁷ De erkenning en de subsidiëring van de PIOW's is losgekoppeld. Erkende PIOW's kunnen een beroep doen op andere dan de Brusselse maatregelen en subsidies.

⁵⁸ De loonspanning mag op VTE basis niet groter zijn dan een verhouding van 1 tot 4 tussen het laagste en het hoogste loon (extra-legale voordelen inbegrepen) toegekend aan het personeel van de onderneming.

Benoît Cerexhe
Brussels minister voor Economie en Tewerkstelling

Kapitein Crespelstraat 35
1050 Brussel
Tel: 02/508.79.11
Fax: 02/514.48.60
info@cerexhe.irisnet.be
www.cerexhe.irisnet.be

Charles Picqué
Minister-Voorzitter van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk gewest

Hertogsstraat 9
1000 Brussel
Tel: 02/506.32.11
Fax: 02/514.40.22
info@picque.irisnet.be
www.charlespicque.be

Ministerie voor Economie en Tewerkstelling

Kruidtuinlaan 20
1035 Brussel
Tel: 02/800.35.91
Fax: 02/800.38.13
Info.eco@mbhg.irisnet.be
www.brussel.irisnet.be

4. NEDERLANDSTALIGE OPLEIDING-, WERKERVARINGS- EN TEWERKSTELLINGSPROJECTEN IN BRUSSEL

4.1. Het Vlaams beleid

Vlaanderen is een welvarende regio gekenmerkt door een hoge arbeidsproductiviteit, die echter wordt bedreigd door de vergrijzing van de (beroeps)bevolking en de uiterst lage werkzaamheidsgraad van een aantal kansengroepen. Het Vlaams tewerkstellingsbeleid is erop gericht de arbeidsdeelname van deze kansengroepen nl. ouderen tussen 55 en 64 jaar, allochtonen, arbeidsgehandicapten⁵⁹ en laaggeschoolden te vergroten⁶⁰. Ook vrouwen blijven ondervertegenwoordigd op de Vlaamse arbeidsmarkt.

Het Pact van Vilvoorde (22 november 2001) ondertekend door de toenmalige Vlaamse regering, de Vlaamse sociale partners en de natuur- en milieuverenigingen stelt voor 2010 een aantal doelstellingen voorop. Deze zijn geïnspireerd door de Europese 'Lissabon-doelstellingen' en concentreren het beleid op:

- levenslang en levensbreed leren: dit proces omvat het terugdringen van de ongekwalificeerde uitstroom uit het leerplichtonderwijs en het versoepelen van de aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt, het verhogen van de participatie aan volwassenenvorming en de erkenning van verworven competenties (EVC);
- het verhogen van de werkzaamheidsgraad tot 70% door het garanderen van het recht van elke persoon op actieve leeftijd op een volwaardige job en dit door een betere toeleiding naar opleiding en werk;
- werken aantrekkelijk maken en zodoende de loopbaan verlengen door het verhogen van de kwaliteit van de arbeid, de arbeidsorganisatie en de loopbaan;
- de evenredige participatie in het arbeidsproces van kansengroepen zoals allochtonen, andersgehandicapten en laaggeschoolden⁶¹.

4.2. Wetgeving

Deze lange termijn visie wordt geconcretiseerd in een aantal nieuwe regelgevingen waaronder de decreten betreffende de inburgering, de evenredige participatie en de titel van beroepsbekwaamheid.

4.2.1. Evenredige participatie

Het decreet van 8 mei 2002 houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt (B.S. van 26 juli 2002) zet de Europese non-discriminatie-richtlijnen om in Vlaamse regelgeving. Het decreet wil de gelijke behandeling waarborgen waarbij iedere vorm van discriminatie op grond van geslacht, zogenaamd ras, etniciteit, nationaliteit e.d. wordt voorkomen en afgewezen bij beroepskeuze-

⁵⁹ Arbeidsgehandicapten zijn personen voor wie het uitzicht op het verwerven en behouden van een arbeidsplaats en op vooruitgang op die plaats landurig en aanzienlijk beperkt is, als gevolg van een aantasting van de mentale, psychische, lichamelijke en/of zintuigelijke mogelijkheden (die door een bevoegde instantie is vastgesteld. (definitie VFSIPH - Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap).

⁶⁰ Wat in het Brussels Gewest wordt aangeduid met 'socioprofessionele inschakeling' valt in Vlaanderen onder 'arbeidsbemiddeling voor kansengroepen'.

⁶¹ Frank Vandenbroucke, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming. Beleidsnota 2004-2009: Werk.

voorlichting en -opleiding, loopbaanbegeleiding en arbeidsbemiddeling. De arbeidsvoorwaarden voor het Vlaams overheids- en onderwijspersoneel worden getoetst aan het decreet en ondernemingen worden aangemoedigd tot een personeelsbeleid op basis van evenredige arbeidsdeelname en diversiteit. De bepalingen voorzien in de opvolging en onafhankelijke toetsing van het decreet, in klachtenbehandeling en de mogelijkheid tot sancties.

Het decreet stelt het principe van redelijke aanpassing voorop dat erop gericht is onder meer personen met een handicap beter in het arbeidsproces te betrekken door de werkgever, opleider of bemiddelaar er (eventueel) toe te verplichten redelijke aanpassingen aan de werkomgeving, de toegang tot het werk en dergelijke te doen.

Het verhogen van de werkzaamheidsgraad tot 70% is enkel mogelijk wanneer de ondervertegenwoordiging van vrouwen en kansengroepen op de arbeidsmarkt wordt weggewerkt. Sinds 16 december 2003 is de commissie Diversiteit actief binnen de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV)⁶². De commissie Diversiteit ijvert voor de evenredige vertegenwoordiging in het sociaal-economische leven van de ondervertegenwoordigde groepen van de bevolking (voorlopig geconcentreerd op allochtonen en personen met een arbeidshandicap). Naast de sociale partners (paritair) zetelen de vertegenwoordigers van de representatieve organisaties van de kansengroepen die via deze weg een stem krijgen in de beleidsadvisering betreffende evenredige arbeidsdeelname en diversiteit. De brede mix van maatregelen en instrumenten waaronder de structurele projecten van de sociale partners en de organisaties van kansengroepen, de diversiteitsplannen in sectoren, ondernemingen en instellingen en de diversiteitsprojecten in de regio's worden geconcretiseerd en verankerd in de Gemeenschappelijke platformteksten van 3 december 2002 (allochtonen) en 2 december 2003 (arbeidsgehandicapten). Op basis van het jaarlijkse actieplan van het Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité - het VESOC-actieplan - bepaalt de Vlaamse regering de subsidieverdeling in het kader van de evenredige arbeidsdeelname en diversiteit⁶³.

4.2.2. Inburgeringsbeleid

Het inburgeringsbeleid in Vlaanderen vindt zijn oorsprong in het Vlaams minderhedenbeleid⁶⁴, dat een driesporenbeleid is:

1. een emancipatiebeleid gericht naar allochtonen, erkende vluchtelingen, woonwagenbewoners (voyageurs en zigeuners) en trekkende beroepsgroepen;
2. een onthaalbeleid gericht naar nieuwkomers;
3. een opvangbeleid voor mensen zonder wettig verblijf die wegens hun noodsituatie opvang of bijstand vragen.

Het inburgeringsdecreet werkt het tweede spoor uit waarbij duidelijk wordt aangegeven dat emancipatie- en inburgeringsbeleid onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn⁶⁵.

Inburgering wordt in de regelgeving omschreven als een eerste, begeleide opstap naar volwaardige participatie aan de samenleving. Het is een interactief proces waarbij zowel de samenleving als de

⁶² De Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en het Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité (VESOC) zijn de Vlaamse overleg- en adviesorganen waarin de Vlaamse sociale partners zetelen en die een belangrijke input hebben in het Vlaamse beleid. Ze vormen de Vlaamse tegenhangers van de Economische Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (ESRBHG) en het Brussels Economische en Sociaal Overlegcomité (BESOC) zie overleg- en adviesorganen p.120.

⁶³ Besluit van de Vlaamse regering van 19 maart 2004 tot vaststelling van de criteria, de voorwaarden en de nadere regelen volgens welke subsidies worden verleend met betrekking tot het VESOC-actieplan 2004 'Evenredige arbeidsdeelname en diversiteit' (B.S. van 29 april 2004).

⁶⁴ Decreet van 28 april 1998 inzake het Vlaams beleid ten aanzien van etnisch-culturele minderheden (B.S. van 19 juni 1998, errata B.S. van 11 september 1998).

⁶⁵ Stuk 1229 (2001-2002) - Nr. 1., Memorie van toelichting bij het voorontwerp van het inburgeringsdecreet.

nieuwe burgers een engagement op zich nemen: een proces met wederzijdse rechten en plichten. Voor de uitvoering van het inburgeringsbeleid werken onthaalbureaus, Huizen van het Nederlands⁶⁶, Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB)⁶⁷ en de lokale besturen (steden en gemeenten) nauw samen.

Het **inburgeringsdecreet van 28 februari 2003**⁶⁸ creëert het recht op en de verplichting tot inburgering. Sinds 1 april 2004 heeft elke nieuwkomer⁶⁹ die zich minder dan een jaar geleden in een Vlaamse of Brusselse gemeente inschreef recht op een inburgeringstraject. Het onderscheid tussen recht en plicht wordt gemaakt op basis van internationale verdragen, waaronder het EU-verdrag. Nieuwkomers die zich inschrijven in een van de negentien Brusselse gemeenten, worden niet verplicht. In de beleidsnota 'Inburgering 2004-2009' wordt gewezen op de nood aan inburgering voor oudkomers die zich in de actieve leeftijd bevinden, die geen Nederlandstalig onderwijs volgden, niet werken en een beroep doen op een leefloon, wachtuitkering of werkloosheidsuitkering. Ook de Nederlandsonkundige ouders met schoolgaande kinderen dienen een inburgeringstraject te volgen.

De Vlaamse overheid verspreidt maandelijks een lijst aan alle gemeenten in Vlaanderen met de rechthebbende en verplichte nieuwkomers die zich in de afgelopen maand in de gemeente inschreven. De gemeente/stad bezorgt deze lijst aan het onthaalbureau. De nieuwkomers worden door de gemeente/stad bij hun inschrijving geïnformeerd over de procedure en het bevoegde onthaalbureau. De lokale overheden spelen dus een belangrijke rol bij het informeren van de nieuwkomer over zijn rechten en plichten op het vlak van inburgering.

Het inburgeringsproces voor meerderjarige nieuwkomers krijgt vorm via primaire en secundaire inburgeringstrajecten op maat. Het primaire inburgeringstraject is bedoeld om de nieuwkomers tot grotere zelfredzaamheid te brengen en omvat een educatieve component ondersteund door trajectbegeleiding. Het educatieve programma volgt drie sporen: maatschappelijke oriëntatie, een basiscursus NT2 (Nederlands als tweede taal) en loopbaanoriëntatie. Het secundaire traject staat in functie van de uitbouw van de levensloopbaan: naast arbeid, beroepsopleiding en onderwijs wordt er belang gehecht aan de sociale en culturele participatie. Het onthaalbureau is de organisator van het primaire trajectdeel. In elke Vlaamse provincie en de steden Antwerpen, Gent en Brussel wordt één onthaalbureau erkend. Het secundaire inburgeringstraject moet naadloos aansluiten op het primaire en wordt uitgevoerd door de reguliere actoren in overleg met het onthaalbureau. Enkel het primaire traject is gedetailleerd geregeld in het inburgeringsdecreet. Voor de reguliere voorzieningen en diensten wordt verwezen naar de sectorspecifieke regelgeving in verband met tewerkstelling, onderwijs enz. waarin het secundaire inburgeringstraject wordt uitgewerkt.

Minderjarige nieuwkomers⁷⁰ behoren eveneens tot de doelgroep van het inburgeringsdecreet maar hun programma blijft beperkt tot het primaire traject. Het leertraject georganiseerd via het onthaalonderwijs staat hierbij centraal. Binnen een onthaalperiode van één schooljaar krijgen de minderjarige nieuwkomers specifiek onderwijs in functie van het verwerven van de nodige taalvaardigheid en kennis van het onderwijssysteem met als doelstelling hun integratie in de reguliere

⁶⁶ Decreet van 7 mei 2004 betreffende de Huizen van het Nederlands (B.S. van 19 november 2004).

⁶⁷ De werking van deze actoren wordt beschreven in Deel II: Actoren, Hoofdstuk 4. Nederlandstalige opleiding en werkervarings- en tewerkstellingsprojecten in Brussel. p.126.

⁶⁸ Decreet van 28 februari 2003 betreffende het Vlaamse inburgeringsbeleid (B.S. van 8 mei 2003) en het uitvoeringsbesluit van 30 januari 2004 van de Vlaamse regering betreffende het Vlaamse inburgeringsbeleid (B.S. van 26 april 2004).

⁶⁹ Naast volmigranten (nieuwkomers die als gezinsvormers of via gezinshereniging naar België komen), asielzoekers wiens aanvraag ontvankelijk werd verklaard, erkende vluchtelingen en geregulariseerde 'mensen zonder wettig verblijf' komen ook slachtoffers van mensenhandel die ingeschreven zijn in het Rijksregister, nieuwkomers die in het kader van een duurzame relatie een machtiging tot verblijf bekomen hebben, onderdanen van de Europese Economische Ruimte (de EU-lidstaten aangevuld met Noorwegen, IJsland en Liechtenstein) en bepaalde categorieën arbeidsmigranten in aanmerking.

⁷⁰ Met uitzondering van de niet-begeleide buitenlandse minderjarigen.

klassen (zgn OKAN-klassen). Het onthaalbureau verwijst de minderjarige nieuwkomers niet enkel door naar het onthaalonderwijs maar ook naar socioculturele organisaties en indien nodig naar gezondheids- en welzijnsvoorzieningen.

Uit budgettaire overwegingen en de stelling dat ‘inburgering’ het meest efficiënt verloopt via professionele integratie wordt de groep nieuwkomers die het volledige inburgeringsprogramma doorloopt, beperkt. Slechts één derde heeft recht op alle onderdelen van het primaire inburgeringstraject: maatschappelijke oriëntatie, Nederlands als tweede taal, loopbaanoriëntatie en trajectbegeleiding. Het onthaalbureau bepaalt samen met de nieuwkomer de inhoud van het inburgeringsprogramma maar doet een beroep op het plaatselijke Huis van het Nederlands en de VDAB voor de screening en testing van de nieuwkomer.

De trajectbepaling verloopt in drie stappen. De nieuwkomer meldt zich aan bij het onthaalbureau en wordt geregistreerd. Het onthaalbureau doet een intake en onderzoekt of de nieuwkomer nood heeft aan trajectbegeleiding⁷¹. Het Huis van het Nederlands gaat na welke cursus Nederlands, het best geschikt is voor de nieuwkomer: laaggeschoolden worden doorverwezen naar een centrum voor basiseducatie, hogeschoolden naar een centrum voor volwassenenonderwijs (CVO) en de hoogstgeschoolden eventueel naar een universitair talentcentrum. Enkel de laagst geschoolde nieuwkomers hebben recht op een maatschappelijke oriëntatie in de eigen taal of een contacttaal aangeboden door het onthaalbureau. Voor de hogeschoolden wordt de maatschappelijke oriëntatie geïntegreerd in de cursus Nederlands op het CVO. Nieuwkomers met een professioneel perspectief worden bovendien doorverwezen naar de VDAB die onderzoekt of de nieuwkomer onmiddellijk klaar is voor de arbeidsmarkt en peilt naar de behoefte aan loopbaanoriëntatie. De VDAB staat in voor de toeleiding naar werk. In deze context wordt veel belang gehecht aan de erkenning en gelijkwaardigverklaring van buitenlandse diploma's en eerder verworven competenties. Voor de nieuwkomers die een opleiding willen volgen, staat het onthaalbureau in, voor de trajectbegeleiding of maatschappelijke oriëntatie.

Rekening houdend met de resultaten van de intake door het Huis van het Nederlands en de VDAB bepaalt het onthaalbureau in overleg met de nieuwkomer, de inhoud van het inburgeringsprogramma. Het onthaalbureau beheert met een cliëntvolgsysteem de administratie van de inburgeringstrajecten. Het primaire inburgeringstraject moet binnen het jaar doorlopen zijn. Nieuwkomers die hun traject tot een goed einde brengen, ontvangen van het onthaalbureau een attest van inburgering. Het onthaalbureau moet de namen van nieuwkomers die zich niet aan hun inburgeringsplicht houden, met het oog op sanctie, doorgeven aan de Vlaamse overheid.

Het inburgeringsdecreet voorziet dat elke nieuwkomer kan doorstromen naar een vervolgprogramma in functie van werk, diploma of maatschappelijke participatie. Het uitbouwen van die secundaire trajecten verloopt langzaam aangezien deze samenwerkingsovereenkomsten tussen de ministers bevoegd voor welzijn, onderwijs en werk veronderstellen. Voorlopig is enkel het vervolgprogramma ‘traject naar werk’ wettelijk geregeld.

Het **decreet van 4 juni 2003 betreffende het inwerkingsbeleid** (B.S. van 30 juni 2003) regelt de materie van het secundaire inburgeringstraject voor het domein werkgelegenheid. Het inburgeringsdecreet betreft enkel nieuwkomers, het inwerkingsdecreet richt zich naar nieuwkomers en oudkomers. Sommige oudkomers zijn reeds goed ingeburgerd terwijl anderen nog maar weinig zelfredzaam zijn, werkloos of arbeidsongeschikt zijn, maar in beperkte mate taalvaardig in het

⁷¹De Vlaamse regering gaat er van uit dat enkel één nieuwkomer op drie de ondersteuning van een trajectbegeleider nodig heeft.

Nederlands zijn, in achterstandswijken wonen en weinig perspectief hebben op verbetering van hun situatie. Het inwerkingsdecreet beoogt de positie van allochtonen op de arbeidsmarkt te verzekeren en gaat er van uit dat het recht op een bijzondere opleiding en begeleiding, met het oog op een duurzame tewerkstelling oudkomers en nieuwkomers meer kansen geeft. De VDAB organiseert deze bijzondere opleiding en begeleiding onder de vorm van inwerkingstrajecten, die via de lokale werkwinkels worden aangeboden⁷².

Een inwerkingstraject bestaat minstens uit een loopbaanoriëntatie die gebaseerd is op een screening die de wensen, behoeften, vaardigheden en competenties van de betrokkene in kaart brengt. De te ondernemen acties worden vastgelegd in een trajectplan. Het trajectplan wordt opgesteld in samenspraak met de betrokkene en voorziet naast arbeidsbemiddeling naar gelang de nood in een technische opleiding gecombineerd met een aanbod NT2 en nazorg na plaatsing. In een portfolio worden alle bewijzen van verworven competenties, werkervaring, diploma's, kennis en vaardigheden verzameld.

Voor het realiseren van een vlotte en efficiënte overgang tussen het primaire en het secundaire inburgeringstraject sluiten de VDAB en de onthaalbureaus een samenwerkingsprotocol af.

Veel elementen uit het inburgeringsbeleid en de aanverwante decreten zijn niet van toepassing in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In het hoofdstuk Vlaams beleid in Brussel wordt daar dieper op in gegaan.

4.2.3. Erkennen van Competenties

Het decreet van 30 april 2004 betreffende het verwerven van een titel van beroepsbekwaamheid heeft als doel het valideren van zinvolle, aan een beroep verbonden competenties, waar dan ook verworven, (B.S. van 26 november 2004). EVC staat in Vlaanderen niet voor 'erkenning van *elders* of *eerder* verworven competenties', maar kortweg voor 'erkenning van competenties'. De werkgroep Erkenning van Verworven Competenties formuleerde volgende definitie: 'Competenties zijn de reële en individuele capaciteiten van individuen om kennis, vaardigheden en attitudes in het handelen aan te wenden, in functie van de concrete, dagelijkse en veranderende werksituatie en in functie van persoonlijke en maatschappelijke activiteiten'⁷³. Het gaat zowel om levensbrede als om arbeidsgerichte competenties.

De doelstelling van het geïntegreerd model van EVC is de persoonlijke ontwikkeling en de inzetbaarheid op de arbeidsmarkt en in de samenleving te verhogen. Het gaat hierbij om alle burgers: niet alleen werknemers en werkzoekenden, maar ook zelfstandigen, vrijwilligers, ongekwalificeerde schoolverlaters, nieuwkomers en herintreders.

Het invoeren van een individueel recht op het waarderen van competenties wordt geschraagd door tal van actuele maatschappelijke noden zoals:

- de omwenteling van een industriële naar een kennismaatschappij en een diensteneconomie. Van werknemers en werkzoekenden wordt verwacht dat zij bijblijven, breed inzetbaar zijn zich aan veranderingen kunnen aanpassen;

⁷²Voor het tweetalig gebied Brussels-Hoofdstad wordt het aanbod van inwerkingstrajecten geregeld in een samenwerkings-overeenkomst tussen de VDAB en de BDGA.

⁷³Zie advies 'Ruim baan voor competenties, Advies voor een Model van (H)erkenning van Verworven Competenties in Vlaanderen: Beleidsconcept en aanzetten tot Operationalisering' van de Werkgroep van Verworven Competenties goedgekeurd door de Vlaamse regering op 22 maart 2002. De Werkgroep van Verworven Competenties werd opgericht in het kader van het Actieplan 'Een Leven Lang Leren in Goede Banen'. www.diva.vlaanderen.be

- de preciaire situatie van laaggeschoolden en ouderen doordat hun competenties worden onderschat. Ze worden te éénzijdig op hun initiële diploma beoordeeld;
- de onderwaardering van technische beroepen⁷⁴ en het beroeps- en technisch onderwijs;
- het groeiende aantal individuen dat werk zoekt buiten de eigen landsgrenzen wijst op de noodzaak van het erkennen van buitenlandse diploma's (kwalificaties) en competenties.

Het doel van het valideren van de competenties is het bieden van betere kansen in veranderende en nieuwe werksituaties en een betere toegang tot de arbeidsmarkt en verkorte opleidingstrajecten. De titel van beroepsbekwaamheid kan bijdragen tot een transparantere organisatie van de arbeidsmarkt indien personen op het juiste niveau worden ingeschreven als werkzoekende en efficiënter naar gepaste vacatures worden toegeleid of bijgeschoold worden in functie van het reeds verworven niveau en indien werkgevers de beroepsbekwaamheid beter inschatten bij aanwervingen en bevorderingen. Bovendien levert de titel een beloning op voor gedane leerinspanningen en stimuleert tot het participeren aan allerlei vormings-, trainings- en opleidingsinitiatieven⁷⁵.

De procedure tot het bekomen van een titel van beroepsbekwaamheid omvat drie stappen: het herkennen of het identificeren, het beoordelen en het erkennen of certificeren van de competenties. Voor elke fase moeten er bevoegde instanties worden opgericht.

Vooraleer de procedure kan worden aangevat, moeten er nog heel wat voorbereidende stappen worden gezet:

- het aanduiden van beroepen door de Vlaamse regering waarvoor een titel van beroepsbekwaamheid wordt uitgewerkt;
- het bepalen van de varianten van een titel van beroepsbekwaamheid na advies van de SERV;
- het ontwikkelen van een beroepsprofiel door de SERV;
- het ontwikkelen van een standaard op basis van het beroepsprofiel;
- het bepalen van een procedure voor de identificatie en de erkenning van studiebewijzen van opleidings- en onderwijsprogramma's die overeenstemmen met de competenties verbonden aan een beroep of deel van een beroep.

4.3. Herstructurering van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) en het Subregionaal Tewerkstellingscomité (STC)

4.3.1. De competentiecentra en lokale werkwinkels van de VDAB

Het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap 'Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding' (B.S. van 7 juni 2004) is niet alleen een antwoord op de optimalisering van de organisatie en de werking van de Vlaamse administratie in het kader van het project 'Beter Bestuurlijk Beleid'. Vanuit Europa wordt er aangedrongen (IAO-conventie nr. 181) op het openstellen van de publieke arbeidsbemiddeling en opleidingsdienst voor private actoren. De samenwerking tussen beide dienstverleningscircuits moet bovendien worden aangemoedigd. Het VDAB-decreet voorziet in een bundeling van de decretale opdrachten per compartiment waarop de interne structuur wordt geënt. De compartimentering moet duidelijkheid brengen in de regie- en actortaken van de VDAB nl. regisseur van het operationeel arbeidsmarktbeleid, inrichter van de universele dienstverlening binnen het werkwinkelconcept en operator van begeleidings- en opleidingsacties.

⁷⁴ Koning Boudewijnstichting, Accent op Talent: Een geïntegreerde visie op leren en werken. Brussel 2002.

⁷⁵ Stuk 2214 (2003-2004) - Nr. 1.

Lokale Werkwinkels (LWW)

Op 25 februari 2000 gaf de Vlaamse regering haar goedkeuring aan het concept van de lokale werkwinkel⁷⁶. In Vlaanderen worden 144 werkwinkels uitgebouwd met de bedoeling het werkgelegenheidsbeleid sterkere lokale klemtonen te geven en de dienstverlening inzake werk en opleiding dichterbij de burger te brengen in een één-loket-model. De werkwinkel is gebaseerd op een samenwerkingverband tussen verschillende institutionele partners (VDAB, RVA, PWA, OCMW), private eerstelijnspartners die hiertoe erkend zijn (ATB en derdenorganisaties)⁷⁷ en de lokale overheden. Rond de werkwinkel kan een uitgebreid netwerk worden uitgebouwd van begeleidings-, opleidings- en inschakelingsorganisaties zoals uitzendkantoren, opleidingsinstellingen, tewerkstellingsinitiatieven en leerwerkbedrijven.

Het juridisch bestaan van de werkwinkel werd verankerd in het VDAB-decreet van 7 mei 2004 voor wat betreft de functies die door de VDAB worden gewaarborgd (de zgn. eerste pijler van de werkwinkel). Het decreet bepaalt de werkbeginselen van de werkwinkel en de dienstverlening die elke werkwinkel moet aanbieden nl. de geïntegreerde dienstverlening en trajectwerking en het verschaffen van informatie inzake de lokale diensteneconomie.

De geïntegreerde dienstverlening bestaat uit de universele dienstverlening van de VDAB, de dienstverlening van de andere lokale actoren en de trajectbegeleiding onder regie van de VDAB die verantwoordelijk is voor de trajectbepaling, -toewijzing en -opvolging. Op niveau van de lokale werkwinkel wordt overlegd welke bijdrage de verschillende partners leveren aan de trajectbegeleiding, in functie van capaciteit, aanwezigheid en specialisatie.

De ontwikkeling van de buurt- en nabijheidsdiensten vormt de tweede, evenwaardige en complementaire pijler van de werkwinkel, onder regie van de lokale besturen. De buurt- en nabijheidsdiensten bieden een antwoord aan toenemende behoeften aan hulp in het huishouden, kinderopvang en buurtrenovatie. De creatie van bijkomende duurzame, tewerkstellingsmogelijkheden richt zich prioritair tot laaggeschoolden. De dienstencheques zijn het betalingsmiddel bij uitstek.

Van opleidingscentrum tot competentiecentrum

De omvorming van centra voor training en opleiding tot VDAB-competentiecentra is volop aan de gang. Het accent ligt niet langer op beroepsopleidingen voor werkzoekenden maar op de ontwikkeling van talenten in alle fasen van de professionele loopbaan. Werkzoekenden, werkgevers en werknemers kunnen er terecht voor arbeidsmarkt- en beroepsinformatie, loopbaanoriëntatie en -advies, beroepsgerichte opleiding, competentieontwikkeling (contactleren, open leren, afstandsleren), EVC/competentiemeting en certificering. De VDAB-competentiecentra zijn op een intense manier sectoraal verankerd met alle mogelijke relevante partners via samenwerkingsakkoorden.

De verdere ontwikkeling van de VDAB-competentiecentra gebeurt volgens deze krachtlijnen:

- een stevige en gestructureerde samenwerking met de sectoren op grond van mede-eigenaarschapsformules. Hierdoor kan er nauw worden ingespeeld op de behoeften van de specifieke arbeidsmarkten o.a. instroomcapaciteit en -competenties, nodige specialisaties, noodzakelijke certificering en geïntegreerde acties voor de knelpuntberoepen;

⁷⁶ Met de Kaderovereenkomst van 6 april 2000 inzake het lokaal werkgelegenheid en de lokale werkwinkel nam de Vlaamse overheid het initiatief om lokale besturen te betrekken in de uitbouw van een werkgelegenheidsbeleid in Vlaanderen, waarbij de lokale overheden worden beschouwd als volwaardige partners.

⁷⁷ ATB: arbeidstrajectbegeleidingsdiensten voor personen met een handicap; derdenorganisaties die gericht zijn op de reïntegratie van kansengroepen.

- een gecoördineerde uitvoering van de relevante afspraken in de sectorconvenanten;
- de uitvoering van het decreet betreffende de titel van beroepsbekwaamheid en de EVC-procedures (verkorte en efficiënte leerpaden);
- de integratie van opleiding basisvaardigheden ICT, aanpassing van de opleiding aan de evolutie van de beroepen en functies voor de ICT-component;
- het afstemmen van de investeringen, processen, prijzen, databanken e.d. met de andere publieke opleidingsactoren en onderwijsinstellingen via de DIVA-Interface⁷⁸;
- de uitbouw van de virtuele dienstverlening en mengvormen van leren en leermethodes ter flexibilisering van de leerpaden in functie van talentontwikkeling in de professionele loopbaan⁷⁹.

4.3.2. Van STC tot ESRV/SERR/RESOC

Vlaanderen staat voor een grondige hervorming van de socio-economische streekontwikkeling⁸⁰. De bestaande overleg- en adviesorganen nl. de subregionale tewerkstellingscomités (STC) en de streekplatforms worden opgeheven⁸¹. De STC's spelen vanaf het begin van het streekontwikkelingsbeleid een rol als adviesorgaan en controle op de overheidsdiensten, eerst bij de RVA en vanaf 1988 bij de VDAB. Vanaf 1998 kan de STC-werking ondergebracht in een vzw haar werking verruimen⁸². Het STC kan een eigen subregionaal werkgelegenheidsbeleid uitstippelen en uitvoeren en nieuwe initiatieven in de regio stimuleren. Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling cofinanciert de Vlaamse streekontwikkeling in het kader van het Europese streekexpansiebeleid gericht op zogenaamde achterstandsgebieden waardoor diverse publieke en semi-publieke organisaties actief zijn (Doelstelling 2).

De hervorming is in een stroomversnelling terechtgekomen door de besprekingen in het kader van het beter bestuurlijk beleid (BBB)⁸³ en het kerntakendebat. Het BBB stelt dat de positie van overleg- en adviesorganen moet worden uitgeklaard: streekplatformen en STC's worden ondergebracht in een nieuwe structuur met als eenduidige finaliteit overleg en advies. De beleidsbepaling wordt een zaak van democratisch gelegitimeerde besturen en de uitvoering komt in handen van de meest geschikte uitvoeringsactoren. Het kerntakendebat wordt op 25 april 2003 afgerond met een bestuursakkoord tussen de drie democratische bestuursniveaus (Vlaamse overheid, provincies en lokale besturen) over de sectorale en sectoroverschrijdende takenpakketten heen⁸⁴. Voortaan zijn de provincies en de lokale besturen bevoegd voor het sociaal-economische streekontwikkelingsbeleid en (na een overgangsregeling) de financiering van de overleg- en adviesorganen op streekniveau.

⁷⁸ DIVA: Dienst Informatie Vorming en Afstemming. Zie p.149.

⁷⁹ Frank Vandenbroucke, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming. Beleidsnota 2004-2009: Werk.

⁸⁰ Decreet van 7 mei 2004 betreffende het statuut, de werking, de taken en de bevoegdheden van de erkende regionale samenwerkingsverbanden, de sociaal-economische raden van de regio en de regionale sociaal-economische overlegcomités (B.S. van 25 augustus 2004). Memorie van toelichting, Stuk 2165 (2003-2004) - Nr. 1.

⁸¹ Voor het Brussels Gewest wordt het Brussels Nederlandstalig Comité voor Tewerkstelling en Opleiding (BNCTO) als STC erkend.

⁸² Het besluit van de Vlaamse regering van 7 juli 1998 tot wijziging van artikelen 1 en 6 tot en met 23 van het besluit van de Vlaamse regering van 21 december 1988 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding, het zogenaamde STC-besluit (B.S. van 29 oktober 1998).

⁸³ Kaderdecreet Bestuurlijk Beleid van 18 juli 2003 (B.S. van 22 augustus 2003).

⁸⁴ Het bestuursakkoord van 25 april 2003 bepaald een duidelijke verdeling van bevoegdheden en taken tussen de Vlaamse regering, het provinciaal bestuursniveau en het lokaal bestuursniveau. Voor het beleidsdomein Economie, Werkgelegenheid en Toerisme heeft dit bestuursakkoord een belangrijke impact.

De nieuwe structuur om het sociaal-economisch beleid per subregio te bundelen bestaat uit een Erkend Regionaal Samenwerkingsverband (ERSV) dat in de oprichting voorziet van een (of meerdere) Sociaal-Economische Raad van de Regio (SERR) en een Regionaal Sociaal Economische Overlegcomité (RESOC).

SERR - Sociaal-Economische Raad van de Regio

De SERR heeft voornamelijk een adviesfunctie met betrekking tot alle aangelegenheden inzake economisch en/of werkgelegenheidsbeleid voorgelegd door de Vlaamse regering, de bevoegde ministers, de provincie of lokale besturen die behoren tot het ERSV. De SERR kan ook op eigen initiatief (pro actief) beleidsvoorbereidend advies uitbrengen, aanbevelingen doen en/of standpunten innemen. Deze bevoegdheden zijn gelijkaardig aan de huidige STC-werking.

De SERR is paritair samengesteld met telkens 8 effectieve en 8 plaatsvervangende leden uit de werkgevers- en werknemersorganisaties. De leden worden op voordracht van en door de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV) aangesteld. Voorzitter en ondervoorzitter weerspiegelen het bipartite karakter.

RESOC - Regionaal Sociaal Economische Overlegcomité

Het Regionaal Sociaal Economische Overlegcomité (RESOC) staat in voor het driedelig overleg tussen lokale besturen en werkgevers- en werknemersorganisaties (met elk 8 vertegenwoordigers). Naast deze 24 leden kunnen ook vertegenwoordigers zetelen van verenigingen en organisaties actief op vlak van werkgelegenheid, onderwijs, opleiding, cultuur, evenredige participatie, welzijn, gezondheid en milieu... Deze laatsten worden toegelaten als toegevoegde leden zonder stemrecht. Als adviesorgaan brengt het RESOC beleidsvoorbereidende adviezen uit, op verzoek van de Vlaamse regering en de bevoegde ministers. Het RESOC maakt een streekpact op inzake economie en tewerkstelling en legt het voor aan de provincieraad en gemeente- of stadsraden.

ERSV - Erkend Regionaal Samenwerkingsverband

Het ERSV heeft als algemene opdracht bij te dragen tot de streekontwikkeling in de domeinen economie en werkgelegenheid en verzorgt de secretariaatsfunctie voor de SERR en RESOC in de regio.

Het ERSV wordt opgericht als vzw en moet bestaan uit een vertegenwoordiging van de sociale partners, twee of meerdere lokale besturen en een provincie. De raad van bestuur bestaat uit telkens 2 afgevaardigden van de werkgevers- en werknemersorganisaties en 4 politici.

Op verzoek van de overleg- en adviesorganen wordt door het ERSV studiewerk verricht, de socio-economische gegevens van de regio ingezameld, verwerkt en bestudeerd, eventuele samenwerking nagestreefd met andere ERSV's of bestuursniveaus, overleg tussen overheden en relevante instellingen georganiseerd en worden de projecten van de regionale SERR en RESOC juridisch in orde gebracht. Het ERSV ondersteunt de missie, de visievorming en de uitvoering van de taken van de SERR en het RESOC.

Volgens de memorie van toelichting is het de taak van het ERSV om op vraag van SERR en RESOC alle initiatieven te stimuleren en te ontwikkelen die bijdragen tot het maatschappelijk doel. Een van de taken bestaat uit het mobiliseren van de noodzakelijke partners om te komen tot zinvolle initiatieven in de regio. Het ERSV mag de innovatorrol enkel op zich nemen bij gebrek aan een geschikte actor in de regio.

Inhoudelijk kunnen de volgende taken worden opgenomen: draaischijf van info, adviesorgaan voor beleidsadvisering, stimuleren en organiseren van het overleg en als innovator instaan voor het stimuleren van vernieuwde initiatieven in de regio op het vlak van economische ontwikkeling en werkgelegenheidsbeleid waaronder positieve acties in het kader van diversiteit (kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen via convenant ERSV en minister). Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is het Brussels Nederlandstalig Comité voor Tewerkstelling en Opleiding erkend als STC.

Frank Vandenbroucke
Vlaams minister van Werk, Vorming en Onderwijs

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert –II-laan 15
1210 Brussel

Tel: 02/552.68.00

Fax: 02/552.68.01

kabinet.vandenbroucke@vlaanderen.be

www.ministerfrankvandenbroucke.be

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Administratie Werkgelegenheid

Markiesstraat 1
1000 Brussel

Tel: 02/533.42.56

Fax: 02/553.43.90

werkgelegenheid@vlaanderen.be

www2.vlaanderen.be/werk

4.4. Vlaams beleid in Brussel: de Vlaamse Gemeenschapscommissie

De bevoegdheid met betrekking tot het Nederlandstalige aanbod aan beroepsopleiding in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, ligt in eerste instantie bij de Vlaamse Gemeenschap. De bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) is aanvullend en initiërend. De VGC voegt een Brussels accent toe, aan het Vlaamse beleid.

4.4.1. Opleiding tot werken

In de visietekst 'Opleiding tot werken'⁸⁵ worden de beleidsoriëntaties van de VGC uitgetekend. Met de term 'opleiding tot werken' wordt het verschil met de kwalificerende beroepsopleiding van de VDAB-RDBB⁸⁶ duidelijk aangegeven. De VGC subsidieert immers geen opleidingen maar ondersteunt de omkadering nl. de toeleiding, deskundigheidsbevordering, taalondersteuning,

⁸⁵ De visietekst 'Opleiding tot werken' werd goedgekeurd bij collegebesluit nr. 00/491 van 21 december 2000. Een nieuwe visietekst (met de focus op tewerkstellingsresultaten) is in voorbereiding.

⁸⁶ De Regionale Dienst Beroepsopleiding Brussel (RDBB) van de VDAB is voor het Brussels Gewest bevoegd voor de Nederlandstalige beroepsopleiding. Zie p.127

promotie, ontbrekende schakels in bestaande opleidingen enz. Een aanvullende subsidie wordt toegekend voor componenten als maatschappelijke vorming, burgerschapsvorming, sociale vaardigheden en arbeidsattitudes die zeer belangrijk zijn bij de socioprofessionele inschakeling. Innoverende initiatieven of projecten gericht op een bepaalde kansengroep krijgen voorrang. De Vlaamse Gemeenschap moet instaan voor de structurele financiering van permanente structuren. Er wordt aangedrongen op samenwerkingsverbanden tussen bestaande en nieuwe initiatieven.

De krachtlijnen en specifieke invalshoeken die in de visietekst naar voren worden geschoven zijn:

- de promotie van het Nederlandstalig opleidingsaanbod en stimulering van de toeleiding naar de Nederlandstalige opleidingspartners;
- de bevordering van taalvaardigheidstraining op de opleidings/werkvloer en ondersteuning van een samenhangend en kwalitatief cursusaanbod Nederlands als tweede taal;
- de bevordering van de deskundigheid van instructeurs, begeleiders en ondernemers bij hun opdracht in het kader van de herinschakeling van kansengroepen en kwaliteitsbevordering en bewaking binnen een geïntegreerd trajectaanbod;
- de bevordering en ondersteuning van opleidingsinitiatieven of componenten van opleidingsmodules die zowel rekening houden met de problematiek van bepaalde doelgroepen als met de behoeften op bedrijfs- en sectorniveau;
- de bevordering van het stelsel alternerend werken en leren – en de aansluiting bij andere vormings- en opleidingsinitiatieven.

4.4.2. Stedenfonds

Het Vlaamse decreet van 1996 op het Sociaal Impulsfonds (SIF)⁸⁷ heeft tot doel de leefbaarheid in kansarme buurten van steden en gemeenten te verbeteren. Voor het Brussels Gewest werd een samenwerkingsakkoord afgesloten met de VGC. Het decreet wordt op 1 januari 2003 opgeheven en vervangen door het decreet op het Stedenfonds⁸⁸. De SIF-middelen worden gehierarchiseerd om de steden te stimuleren niet enkel te vertrekken van een probleemanalyse maar ook aandacht te hebben voor de sociale, culturele, economische en fysiek-ruimtelijke potentialiteiten van de stad. De strijd tegen de achterstelling en de kansarmoede moet op alle fronten worden gestreden. De drie strategische doelstellingen daarbij zijn:

- het verhogen van de leefbaarheid zowel op stads-, als op wijkniveau;
- het tegengaan van dualisering zowel op ruimtelijk, economische als sociaal-cultureel vlak;
- het verhogen van de kwaliteit van het bestuur.

In Vlaanderen sluit de Vlaamse Gemeenschap een partnerschap met de steden, gemeenten en de OCMW's. Voor het Brussels Gewest wordt een beleidsovereenkomst (voor 5 jaar) afgesloten met de Vlaamse Gemeenschapscommissie. De 'Beleidsovereenkomst 2003-2007' tussen de Vlaamse Gemeenschap en de VGC bepaalt de strategische keuze, de strategische doelstellingen en operationele doelstellingen van het Vlaamse beleid in Brussel. De Vlaamse Gemeenschap engageert zich tot een subsidiebelofte die gelijk is aan het bedrag van de gecumuleerde trekkingsrechten zoals voorzien in het decreet op het Stedenfonds.

⁸⁷ Het decreet van 14 mei 1996 tot vaststelling van de regelen inzake de werking en de verdeling van het Sociaal Impulsfonds (B. S. van 1 juni 1996).

⁸⁸ Het decreet van 13 december 2002 tot vaststelling van de regels inzake de werking en de verdeling van het Stedenfonds (B.S. van 29 januari 2003) en het uitvoeringsbesluit van 17 januari 2003 (B.S. van 18 maart 2003).

De strategische keuze die aan de basis ligt; is het Stedenfonds uitbouwen in een coherent en consistent geheel met de reguliere beleidsdomeinen, waarbij het Stedenfonds instaat voor het versterken van het stedelijk aspect van het beleid. De strategische doelstellingen vormen de 5 pijlers van het Stedenfonds⁸⁹. Voor het domein 'opleiding tot werken' is vooral de tweede strategische doelstelling van belang nl.

- een voldoende ruim en gedifferentieerd netwerk van onderwijs- en opleidingsvoorzieningen uitbouwen om het verwerven van een minimumkwalificatie als basis voor levenslang en levensbreed leren te bevorderen. In dat kader worden middelen voorzien voor alternatieve leerroutes in samenwerking met institutionele partners, de onderwijsinstellingen en derden-organisaties. In 2004 werden de drie bestaande leerroutes (kinderzorg, kantoor, jeugd- en gehandicaptenzorg), de pilootactie ter interculturalisatie van het sociaal hoger onderwijs (deeltijds maatschappelijk assistent) en de lerarenopleiding voortgezet.
- het stimuleren van het gebruik van de Nederlandse taal door de kwaliteit van de taalondersteuning en taalstimulering te verhogen. De lesgevers, instructeurs in de opleidings- en tewerkstellingsector en animatoren die taalondersteunende initiatieven organiseren worden begeleid en ondersteund voor het aspect Nederlandse taal. Het Huis van het Nederlands organiseert het overzicht en de toegang tot de verschillende taalopleidingen.
- de creatie en ondersteuning van opleiding, werkervaring en tewerkstelling in gemeenschapsvoorzieningen. In 2004 werden 60 DSP-plaatsen (Doorstromingsprogramma) en de nodige omkadering toegekend in de sectoren mobiliteit, kinderopvang, thuiszorg, buurtdiensten, klusjesploegen en renovatie. Een aantal ICT-initiatieven en initiatieven die opleiding en/of werkervaring of tewerkstelling voorzien voor een 100-tal laaggeschoolden met het oog op duurzame tewerkstelling werden in dat kader financieel ondersteund.
- de creatie en ondersteuning van opleiding, werkervaring en tewerkstelling in gemeenschapsvoorzieningen met het oog op duurzame tewerkstellingsplaatsen. In 2003 en 2004 werden 60 DSP-plaatsen en een 100-tal andere plaatsen voor laaggeschoolden aanvullend ondersteund. Deze plaatsen zijn verspreid over een 20-tal organisaties actief in de sectoren mobiliteit, kinderopvang, zorg en schoonmaak, buurtdiensten, renovatie en klusjes, ICT en sociale horeca.
- het uitbouwen een lokale informatie- en oriënteringspunten. De VGC ondersteunt de vzw tracé voor de toeleiding tot opleiding. Deze vzw wordt uitgebouwd als een Brusselse variant op de Vlaamse werkwinkels (zie p. 140).

De concrete invulling van de beleidsovereenkomst gebeurt door middel van een jaarlijks operationeel plan met concrete acties/projecten en het beoogde resultaat en evaluatie. De advieswerkgroep Stedelijk Beleid (en de ad hoc werkgroepen) adviseert het College van de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

⁸⁹ pijler 1: De VGC ontwikkelt een duurzaam beleidsinstrumentarium, stemt haar beleid in het kader van het Stedenfonds en haar regulier beleid beter op elkaar af en stemt dit beleid beter af op de beleidskaders van de andere overheden en private partners;

pijler 2: Het verwerven van een minimumkwalificatie als basis voor levenslang en levensbreed leren bevorderen door een voldoende ruim en gedifferentieerd netwerk van onderwijs- en opleidingsvoorzieningen uit te bouwen;

pijler 3: Het aanbod voor en de participatie van de meest zwakke groepen aan initiatieven op het vlak van algemeen cultuurbeleid, kunst, sociaal-cultureel werk, jeugd en sport te verhogen en diversifiëren;

pijler 4: Via de uitbouw van welzijns- en gezondheidsvoorzieningen bijdragen tot een beter welzijn en een betere gezondheid van kwetsbare groepen;

pijler 5: Meer en betere gemeenschapsinfrastructuur uitbouwen met het doel de fysieke omgeving te verbeteren en de aanwezigheid van de Vlaamse Gemeenschap in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest duidelijker te profileren.

4.4.3. Inburgering in Brussel

In Vlaanderen zijn de gemeenten/steden verantwoordelijk voor de uitvoering van het inburgeringsbeleid. Aangezien de Vlaamse regering geen regels kan opleggen aan de Brusselse gemeenten neemt de VGC die rol op zich voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In dat kader sloot de VGC op 22 april 2004 een conventie met het Brussels Onthaalbureau Nieuwkomers (bon vzw)⁹⁰ waarin de VGC zich engageert tot:

- het waken over de toepasbaarheid van het inburgeringsbeleid in het BHG, rekening houdend met de specifieke Brusselse context;
- het bepalen van de prioriteiten op het vlak van doelstellingen en doelgroepen van het Vlaamse inburgeringsbeleid in Brussel;
- het voeren van een inclusief inburgeringsbeleid over de verschillende beleidsdomeinen;
- het stimuleren van complementaire initiatieven, aangepast aan de specifieke Brusselse noden;
- het ondersteunen van en het initiatief nemen tot structurele samenwerkingsverbanden tussen de verschillende beleidsniveaus;
- het oprichten van een advieswerkgroep 'inburgering' waarin bon vzw een bevoorrechte partner is.

Guy Vanhengel

Collegelid van de VGC bevoegd voor Onderwijs en Beroepsopleiding

Kunstlaan 9

1210 Sint-Joost-ten-Node

Tel: 02/209.28.11

Fax: 02/209.28.12

info@vanhengel.irisnet.be

www.vanhengel.info

Brigitte Grouwels

Collegelid van de VGC bevoegd voor Welzijn, Gezondheid en Ambtenarenzaken

Botanic Building, Sint-Lazaruslaan 10, 13^e verdieping

1210 Sint-Joost-ten-Node

Tel: 02/517.13.33

Fax: 02/511.50.83

info@grouwels.irisnet.be

www.brigittegrouwels.com

⁹⁰ Zie p.142

5. FRANSTALIGE BEROEPSOPLEIDING EN SOCIOPROFESSIOELE INSCHAKELING IN BRUSSEL

In de algemene beleidsverklaring van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 19 juli 2004 wordt werkgelegenheid als de prioritaire bekommernis van de nieuwe legislatuur beschouwd. Enerzijds benadrukt de regering de noodzaak om meer banen te scheppen die toegankelijk zijn voor de Brusselaars, anderzijds wil ze het nodige denkwerk verrichten om de beroepsopleiding beter af te stemmen op de behoeften van de werkgevers en de integratie van de kansengroepen op de arbeidsmarkt te optimaliseren. Daarbij wil de regering de samenwerking tussen de Brusselse actoren in de openbare en de privé-sector een nieuwe impuls geven.

De algemene beleidsverklaring van het College van de COCOF⁹¹ geeft absolute prioriteit aan beroepsopleiding en ziet opleiding als een kostbaar instrument ter bevordering van de professionele inschakeling van de Brusselaars. Het aanbod moet voldoende ruim en voor iedereen toegankelijk zijn. Opleiding draagt bij tot omschakeling en bijscholing, tot vervolmaking en verwerven van nieuwe competenties. Ze vormt de sleutel tot werkgelegenheid en is het instrument voor het levenslang leren.

Tewerkstelling en beroepsopleiding zijn nauw met elkaar verbonden. Hoofddoel van een beroepsopleiding is (opnieuw) toegang te krijgen tot de arbeidsmarkt door de kansen op werk te vergroten, zich te vervolmaken of van beroepsrichting te veranderen.

Alles wat met tewerkstelling verband houdt, ressorteert onder de bevoegdheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Opleiding behoort echter tot de bevoegdheid van de Franse en Vlaamse Gemeenschap. Door de institutionele versnippering is het beheer van deze sector complex en zijn overleg en samenwerking tussen alle politieke actoren en alle actoren op het terrein noodzakelijk, wat resulteert in talrijke samenwerkingsakkoorden.

De complexiteit is eveneens te wijten aan het feit dat de sector bestaat uit talrijke partners die de wereld van de werkgelegenheid, de economie, de vakbonden, de opleiding en het onderwijs vertegenwoordigen.

5.1. Historiek

Sedert de jaren 80 is de crisis in de werkgelegenheid structureel. Verschillende verenigingen zetten projecten op (zowel op het vlak van opleiding als van hulp bij het zoeken naar werk) om de stijgende werkloosheid in te dijken. Deze projecten zijn vooral gericht op een jong en laaggekwalificeerd publiek uit de hoofdzakelijk kansarme buurten. In navolging van Frankrijk ontstaan de eerste Missions Locales⁹². Opgericht om de opleiding te coördineren begeleiden ze de werkzoekenden bij de organisatie van hun opleidingstraject en bieden ze ondersteuning bij de verschillende stappen.

De overheid krijgt aandacht voor deze nieuwe initiatieven. De ontwikkeling van de sector van de beroepsopleiding en de toegankelijkheid voor de kwetsbare werkzoekenden worden een prioriteit. De Franse Gemeenschap -toen bevoegd in deze aangelegenheden- vaardigt op 17 juli 1987 een

⁹¹ Bruxelles 2004-2009, un projet communautaire francophone pour les bruxellois.

⁹² Zie p. 107 en p. 159

decreet⁹⁸ uit betreffende de socioprofessionele inschakeling en de voortgezette beroepsopleiding van jongeren. Op basis van dit decreet erkent zij instellingen die activiteiten uitoefenen, gericht op de socioprofessionele inschakeling en de voortgezette opleiding van personen die niet meer leerplichtig zijn.

Om erkend te worden moeten de organisaties tot doel hebben:

1. hetzij de socioprofessionele inschakeling te bevorderen van personen die in moeilijkheden verkeren en geen toegang hebben tot de opleidingsactiviteiten;
2. hetzij bijzondere pedagogische methodes uit te werken voor voortgezette beroepsopleiding geschikt voor een specifiek publiek of een specifiek domein;
3. hetzij in nieuwe behoeften aan vorming te voorzien, die nog niet of onvoldoende zijn vervuld, met het oog op de arbeidsvoorziening of de aanmoediging van economische activiteiten.

De erkenning wordt prioritair verleend aan projecten die gericht zijn op de socioprofessionele inschakeling van jongeren van 18 tot 25 jaar in moeilijkheden, alfabetiseringsactiviteiten organiseren, gevangenen voorbereiden op hun herintegratie in het arbeidsproces, laaggeschoolde werkzoekenden onthalen en opnieuw aanpassen aan het arbeidsproces, voortgezette beroepsopleiding op afstand verstrekken, informatie verstrekken over de verschillende opleidingsmogelijkheden en tewerkstelling en opleiders te vormen.

Bij de overdracht van de bevoegdheden in 1993⁹⁴ delegeert de Franse Gemeenschap de beroepsopleiding naar het Waals Gewest en naar de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF) voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ze blijft wel bevoegd voor onderwijs (meer bepaald voor sociale promotie) en permanente vorming, voor de Franstalige Brusselaars inclusief.

De beroepsopleiding die ressorteert onder de bevoegdheid van de COCOF bestaat uit twee sectoren: de beroepsopleiding van loontrekkenden en werkzoekenden, met inbegrip van de socioprofessionele inschakeling, en de permanente vorming van de middenstand, die tot doel heeft zelfstandigen (via het leercontract⁹⁵), bedrijfshoofden van kleine en middelgrote ondernemingen (KMO's) en hun medewerkers op te leiden.

Om deze doelstellingen te verwezenlijken beschikt de COCOF over wettelijke instrumenten om de beroepsopleiding te organiseren, te coördineren en te beheren (zie verder).

5.2. Rol van de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF)

De rol van de COCOF bestaat erin de sector te voorzien van een decretaal kader en te beheren met behulp van de administratie. Twee diensten van de COCOF-administratie spelen daarbij een belangrijke rol: de dienst beroepsopleiding-leerlingenvervoer-pedagogische parascolaire activiteiten en de dienst opleiding KMO.

De **dienst voor beroepsopleiding** beheert de aangelegenheden die behoren tot het beleid inzake de beroepsopleiding van loontrekkenden en werkzoekenden. De dienst zorgt voor de toepassing van het

⁹⁸ Decreet van 17 juli 1987 betreffende de erkenning en de betoelaging van sommige instellingen die activiteiten uitoefenen gericht op maatschappelijke integratie en inschakeling in het arbeidsproces of op voortgezette beroepsopleiding (B.S. van 11 september 1987).

⁹⁴ De Sint-Michiels- en Sint-Kwintensakkoorden.

⁹⁵ Zie p.162

decreet van de COCOF van 27 april 1995 betreffende de erkenning van organisaties voor socioprofessionele inschakeling (zie verder) en voor de uitvoering van het non-profitakkoord in de sector van de socioprofessionele inschakeling. Het akkoord voorziet onder andere in de voortgezette opleiding van de werknemers.

Verder biedt de dienst financiële steun, samen met Bruxelles Formation en het Agentschap van het Europees Sociaal Fonds, aan de ontwikkeling van beroepsopleidingsinitiatieven die aan nieuwe noden beantwoorden. Hij zet onderzoeksprojecten op over de beroepsopleiding, meerbepaald inzake de evolutie van de socioprofessionele inschakeling, en coördineert ze.

De dienst voert het algemeen beleid uit van de COCOF inzake beroepsopleiding (publicaties, ondersteuning van initiatieven voor verspreiding en informatie van de beroepsopleiding, bijdrage van de COCOF bij het uitvoeren van de Europese programma's).

De dienst is belast met het administratieve beheer van jaarlijkse dotaties voorzien in de begroting van de COCOF voor Bruxelles Formation, de dienst met apart beheer Opleiding KMO, de IFPME en het Agentschap van het Europees Sociaal Fonds.

De **dienst opleiding KMO's (SFPME)** organiseert de permanente vorming van de middenstand. Het SFPME beheert de door de subsidiërende overheden toegekende dotaties, beheert en bevordert de opleidingsactiviteiten op het terrein en coördineert de theorielessen ingericht door de opleidingscentra. De opdrachten van de dienst worden uitvoerig belicht in punt 5.2.3 dat gewijd is aan de opleiding van de middenstand en de kleine en middelgrote ondernemingen.

5.2.1. Decreet van 17 maart 1994 houdende oprichting van het Franstalig Brussels Instituut voor Beroepsopleiding⁹⁶

De oprichting van het Institut bruxellois francophone pour la Formation professionnelle (IBFFP) of Bruxelles Formation door het decreet van 17 maart 1994 (B.S. van 6 april 1994) vormt een van de centrale pijlers van het beleid van de COCOF op het vlak van de beroepsopleiding van volwassenen⁹⁷. Deze openbare actor organiseert de beroepsopleiding voor loontrekkenden (werknemers en arbeiders) en voor personen met een handicap⁹⁸.

Bruxelles Formation heeft o.a. als doelstelling de beroepscompetenties nuttig voor het beroepsleven van de Brusselse werknemers te verhogen en te erkennen. Het instituut heeft de opdracht de beroepskennis te vervolmaken en te verhogen of aan de evolutie van beroepen en functies aan te passen. Het voert daartoe een beleid met andere partners zoals bedrijven, ondernemingengroepen, de overheid, de organisaties voor socioprofessionele inschakeling (SPI), de onderwijsinstellingen, de instellingen belast met de opleiding van personen met een handicap, enz. Het instituut werkt nauw samen met de sectorale fondsen, met name in het kader van de bestaande of nog op te richten referentiecentra met het oog op de organisatie van de voortgezette opleiding van de werknemers en van het levenslang leren in het algemeen.

Bruxelles Formation coördineert, in nauwe samenwerking met de BGDA, de acties voor socioprofessionele inschakeling ingericht door de Franstalige SPI-actoren in het kader van het decreet van 27 april 1995.

⁹⁶ B.S. van 6 april 1994.

⁹⁷ Het decreet werd gevolgd door 45 uitvoeringsbesluiten die we niet allemaal uitvoerig kunnen belichten.

⁹⁸ Sinds 1 juli 1997 organiseert Bruxelles Formation samen met de 'Service bruxellois francophone des personnes handicapées (SBFPH), dienst van de COCOF-administratie, de beroepsopleiding voor personen met een handicap.

De werkzaamheden van de adviescommissie voor opleiding, werkgelegenheid en onderwijs (CCFEE) hebben plaats in Bruxelles Formation.

Het instituut biedt ongeveer 200 verschillende opleidingen aan gegroepeerd in verschillende pools. Brussel Formation komt uitvoerig aan bod in het deel over de actoren⁹⁹.

5.2.2. Decreet van 27 april 1995 betreffende de organisatie van de socioprofessionele inschakeling

De COCOF besluit de wetgeving van 1987 betreffende de socioprofessionele inschakeling en de voortgezette opleiding van jongeren te actualiseren om de basiswerking van de partnerorganisaties van de openbare actor in het socioprofessioneel inschakelingsbeleid te kunnen herfinancieren via een driejarige, hernieuwbare erkenning.

Op 27 april 1995 wordt het decreet betreffende de erkenning van organisaties¹⁰⁰ voor de socioprofessionele inschakeling goedgekeurd¹⁰¹. De laatste tien jaren verschenen er verschillende uitvoeringsbesluiten¹⁰².

Op basis van dit decreet kan het College van de COCOF organisaties voor socioprofessionele inschakeling erkennen en **hun beroepsopleidingsactiviteiten subsidiëren** die de kansen van de werkloze en laaggeschoolde werkzoekenden op de arbeidsmarkt vergroten. Het betreft vooral werkloze werkzoekenden uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die, bij het begin van de activiteit, een diploma lager dan het hoger secundair onderwijs bezitten. Voor hen is het onmogelijk op de werkaanbiedingen in te gaan wegens lage of ontbrekende beroepskwalificaties, algemene kansarmoede of discriminatie.

Het decreet omvat drie doelen:

1. het **bevorderen van inschakelingsacties** die gericht zijn op het verwerven van een beroepskwalificatie en een bezoldigde betrekking door de doelgroep. De geïntegreerde uitvoering van deze acties omvat **onthaal, begeleiding, permanente vorming, beroepsopleiding en tewerkstelling in een onderneming**. De organisaties worden **erkend en gesubsidieerd** voor **operaties inzake alfabetisering, kwalificerende vooropleiding, kwalificerende beroepsopleiding**,

⁹⁹ Zie p.153

¹⁰⁰ Ook 'actoren' geheten.

¹⁰¹ Decreet van de Franse Gemeenschapscommissie van 27 april 1995 betreffende de erkenning van organismen voor socioprofessionele inschakeling en de subsidiëring van hun beroepsopleidingsactiviteiten voor werklozen en laaggeschoolde werkzoekenden gericht op het vergroten van hun kans op het vinden of terugvinden van werk in het raam van gecoördineerde voorzieningen voor socioprofessionele inschakeling (B.S. van 4 juli 1995).

¹⁰² Uitvoeringsbesluit van het College van de Franse Gemeenschapscommissie van 27 juni 1996 tot vaststelling van de voorwaarden en de regelen voor de erkenning en de subsidiëring van de organismen die in het raam van de gecoördineerde voorzieningen voor de socioprofessionele inschakeling beroepsopleidingsactiviteiten uitoefenen (B.S. van 20 juni 1997). Opgeheven door het besluit van 18 oktober 2001.

Besluit 2001/549 van 18 oktober 2001 van de Franse Gemeenschapscommissie betreffende de toepassing van het decreet van de Franse Gemeenschapscommissie van 12 juli 2001 tot wijziging van diverse wetten betreffende de subsidies toegekend in de gezondheids- en de welzijnssector en betreffende de wijziging van diverse toepassingsbesluiten betreffende de welzijns-, de gezondheids- en de gehandicaptensector en de sector van de socioprofessionele inschakeling (B.S. van 9 juli 2002) (toepassing van de non-profitakkoorden).

Besluit 2002/147 van 12 december 2002 van het College van de Franse Gemeenschapscommissie betreffende de partnershipovereenkomsten afgesloten tussen het Brussels Franstalig Instituut voor Beroepsopleiding en de organismen voor socioprofessionele inschakeling, genomen ter uitvoering van artikel 4 § 2 van het decreet van de Franse Gemeenschapscommissie van 27 april 1995 betreffende de erkenning van organismen voor socioprofessionele inschakeling en de subsidiëring van hun beroepsopleidingsactiviteiten voor werklozen en laaggeschoolde werkzoekenden gericht op het vergroten van hun kans op het vinden of terugvinden van werk in het raam van gecoördineerde voorzieningen voor socioprofessionele inschakeling (B.S. van 31 januari 2003).

kwalificerende beroepsopleiding door alternerend werken en leren en opleiding door tewerkstelling.

2. het **bevorderen van acties inzake lokale coördinatie en overleg** rond opleiding en socioprofessionele inschakeling bedoeld om de verschillende partners betrokken bij tewerkstelling, beroepsopleiding en socioprofessionele inschakeling te mobiliseren en structureel te verenigen. De organisaties worden **erkend en gesubsidieerd voor operaties inzake overleg** van de lokale opleidingsactoren, inzake **coördinatie** van de opleidingstrajecten en inzake de **kennismaking met beroepen en beroepskeuze** gericht op de lokale doelgroep. De lokale actoren die onder de bevoegdheid beroepsopleiding ressorteren, plegen overleg over de inhoud van de opleiding, de samenhang van de verschillende soorten operaties om te komen tot opleidingsprojecten die uitmonden in tewerkstelling. Ze raadplegen daarbij de lokale organisaties voor socioprofessionele inschakeling en de lokale centra voor technisch en beroepsonderwijs, onderwijs voor sociale promotie en middenstandsopleiding.

De coördinatie van de opleidingsprojecten bestaat erin de beroepsopleidingsorganisaties te doen samenwerken en te ontwikkelen en de overstapmogelijkheden naar de verschillende organisaties en opleidingen te vergemakkelijken zodat voor de doelgroep een socioprofessioneel inschakelingstraject kan worden uitgebouwd.

De kennismaking met beroepen en de beroepskeuze bestaan uit de observatie van de doelgroep tijdens de beroepsopleiding en de leerovereenkomst om de fysieke en intellectuele vaardigheden vast te stellen en de meest geschikte beroepskeuze te bepalen.

3. het **toekennen** aan de deelnemers van **het statuut van stagiair in beroepsopleiding** en van de voordelen die ermee gepaard gaan¹⁰⁸.

Deze doelen worden verwezenlijkt in het kader van partnershipovereenkomsten die de door de COCOF erkende inschakelingsactoren afsluiten met Bruxelles Formation en zonder dewelke ze niet kunnen worden erkend door de COCOF¹⁰⁴. Deze overeenkomsten bepalen welke operaties worden uitgevoerd en hun uitvoeringsvoorwaarden. Ze worden voor de duur van een jaar afgesloten en stilzwijgend verlengd tenzij een van de partijen de overeenkomst wenst te beëindigen.

De inschakelingsactoren zorgen er voor dat de deelnemers van de inschakelingsacties zich als werkzoekende inschrijven bij de BGDA en begeleiden de deelnemers bij het doorlopen van het opleidingstraject of organiseren een of meerdere fases.

Het opleidingstraject kan verschillende fases omvatten zoals alfabetisering, vooropleiding, kwalificerende opleiding, kwalificerende opleiding door middel van alternerend leren en werken en opleiding door tewerkstelling. Dit traject in samenhang met het onthaal, begeleiding en hulp bij het zoeken naar werk vormt het socioprofessioneel inschakelingsapparaat. De COCOF werkt mee aan de implementatie van het inschakelingstraject in samenwerking met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de BGDA in het bijzonder.

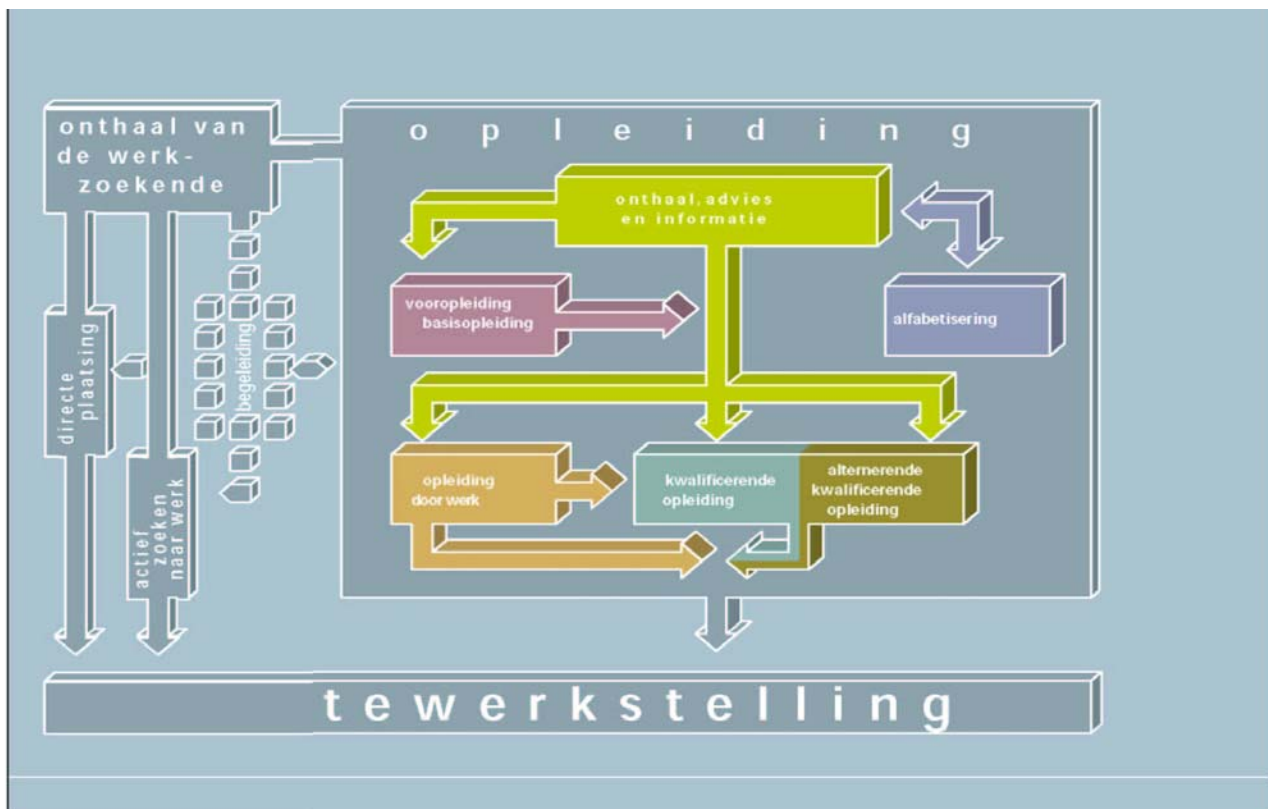
¹⁰⁸ Zie p.155

¹⁰⁴ Artikel 3 van het besluit 2002/147 van het College van de Franse Gemeenschapscommissie betreffende de partnershipovereenkomsten afgesloten tussen het Brussels Franstalig Instituut voor Beroepsopleiding en de organismen voor socioprofessionele inschakeling, genomen ter uitvoering van artikel 4 § 2 van het decreet van de Franse Gemeenschapscommissie van 27 april 1995 (B.S. van 31 januari 2003): “Teneinde de acties te bevorderen die bedoeld worden in artikel 4 § 2 van het decreet, wordt het Instituut ermee belast met de organismen voor socioprofessionele inschakeling partnershipovereenkomsten af te sluiten waarin de uit te voeren operaties en hun uitvoeringsmodaliteiten worden bepaald. Deze overeenkomsten worden afgesloten in uitvoering van de opleidingsprogramma's of de bestekken van de plaatselijke opdrachten en de opleidingsateliers door tewerkstelling. De programma's en de bestekken worden op voordracht van het Instituut door het College goedgekeurd, nadat het advies werd ingewonnen van achtereenvolgens de Adviescommissie en het Beheerscomité.”

Doel van het traject is onder meer de kans op werk te vergroten van laaggeschoolden of personen die lange tijd geen deel uitmaakten van de arbeidsmarkt.

Het onthaal vormt de eerste fase van het inschakelingstraject. Het arbeidsparcours van de werkzoekende wordt geëvalueerd, zijn doelstellingen verduidelijkt en zijn competenties vastgesteld. De andere fases hangen af van de socioprofessionele balans die in de eerste fase wordt opgemaakt. De werkzoekende komt ofwel in aanmerking voor een arbeidsbemiddeling (hij krijgt onmiddellijk inzage in de werkaanbiedingen die aan zijn profiel beantwoorden), ofwel wordt hij doorgestuurd naar een module voor actief zoeken naar werk, of naar een opleidingsparcours. De werkzoekende kan tijdens de verschillende fases ondersteuning krijgen.

Schema van het socioprofessioneel inschakelingstraject:

Schema uit de brochure "Une formation, l'atout pour votre avenir", uitgegeven (in 2002) door de Franse Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

De **alfabetiseringslessen** zijn bedoeld om de basiskennis voor Frans en/of rekenen te verwerven. Alfabetisering richt zich tot personen zonder diploma van het basisonderwijs die niet kunnen lezen of schrijven in hun moedertaal.

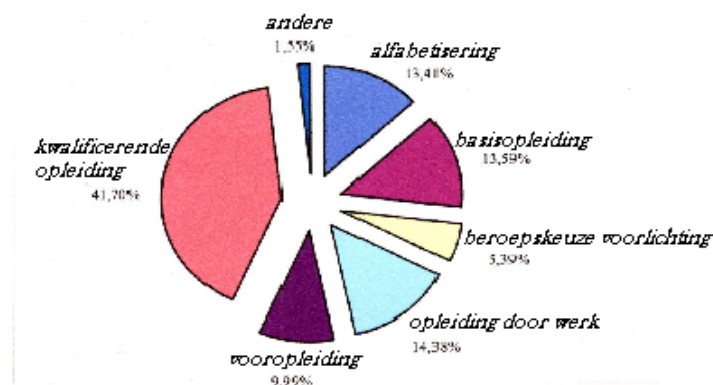
De **basisopleiding of vooropleiding** is bedoeld om de vereiste beroepsvoorkennis te verwerven en/of de algemene kennis op te frissen die nodig is om een beroep uit te oefenen of een specifieke opleiding te volgen. Deze opleiding richt zich tot personen met een diploma lager dan het lager secundair onderwijs.

De **kwalificerende opleiding** omvat het aanleren van een uitvoerend beroep, een beroep of een functie voor het verwerven van een gekwalificeerde betrekking in een bepaalde beroepssector. Deze opleiding beoogt eveneens de actualisering van de kennis of de vervolmaking in een uitvoerend beroep, beroep of functie.

De kwalificerende beroepsopleiding door middel van alternerend werken en leren bestaat uit periodes van theoretische lessen afgewisseld door periodes van beroepsopleiding in een onderneming.

Bij de opleiding door tewerkstelling wordt de werkzoekende in een echte werksituatie geplaatst. De opleiding is bedoeld voor personen met een diploma lager dan het lager secundair onderwijs.

Geconventioneerde opleidingsacties in 2005

41% van de SPI-acties betreffen kwalificerende opleidingen¹⁰⁵. In volume vertegenwoordigt dit bijna de helft van de door de SPI-actoren gepresteerde uren (of 47,5%).

Bron: Service Partenariat de Bruxelles Formation/Secteur ISP. Uittreksel uit het evaluatierapport.

De organisaties kunnen door het College van de COCOF worden erkend als verstrekker van alfabetisering, van vooropleiding, van kwalificerende beroepsopleidingen, van alternerende opleidingen, als atelier voor opleiding door tewerkstelling en/of als Mission Locale.

Om erkend te worden moeten de opleidingsactoren minstens sedert een jaar, op basis van een overeenkomst met Bruxelles Formation, opleidingen voor een minimum volume van 9.600 uren per jaar of opleidingen door tewerkstelling aan minimum 12 cursisten hebben verstrekt.

Om erkend te worden moeten de Missions Locales, in samenwerking met Bruxelles Formation, de lokale coördinatie en het lokaal overleg organiseren (overleg met de lokale actoren, coördinatie van de opleidingstrajecten, kennismaking met beroepen en beroepskeuze door de doelgroep) en deel uitmaken van het regionale luik van het SPI-beleid dat afhangt van de BGDA.

De erkenning wordt verleend door de minister voor de COCOF belast met Beroepsopleiding na advies van de CCFFEE (Franstalige adviesraad tewerkstelling-opleiding-onderwijs), die op zijn beurt rekening houdt met het oordeel van het beheerscomité van de BGDA en Bruxelles Formation. Beantwoordt een organisatie niet meer aan de opgelegde voorwaarden dan wordt de erkenning ingetrokken na raadpleging van de CCFFEE. De erkenning wordt toegekend voor drie jaar en is hernieuwbaar.

De subsidies hangen af van de categorie waartoe de organisatie behoort. De categorieën worden vastgesteld op grond van het activiteitsvolume van de organisatie op basis van het gemiddelde van de drie laatste jaren. Met deze subsidies worden het pedagogisch personeel en het personeel verantwoordelijk voor de coördinatie in de organisaties en de Mission Locales gedeeltelijk gefinancierd. De algemene werkingskosten worden eveneens vergoed en worden toegekend naar gelang de categorie waarin de organisaties worden erkend.

¹⁰⁵ Gerbeaux Pierre-Alain, Des chiffres et des formations, in L'insertion, nr. 56, januari 2005.

Bruxelles Formation kent subsidies toe aan de organisaties erkend in het kader van de partnership-overeenkomsten om de kosten te dekken van de opleidingsacties¹⁰⁶.

De organisaties moeten voor aanvullende financiering een beroep doen op de bevoegde overheden en op fondsen van de beroepssectoren bevoegd voor opleiding, tewerkstelling en permanente vorming.

Het Europees Sociaal Fonds¹⁰⁷ vormt een belangrijke aanvullende financieringsbron en dekt een groot deel van de kosten van de SPI-actoren. De actoren kunnen een beroep doen op Geco-betrekkings¹⁰⁸, aanwervingen in het kader van de sociale Maribel en andere. Ze krijgen subsidies van de BGDA op grond van een partnership afgesloten voor activiteiten inzake begeleiding, ondersteuning en actief zoeken naar werk¹⁰⁹.

49 Franstalige organisatie (waaronder 9 Missions Locales) worden in het kader van de socioprofessionele inschakeling erkend. In 2003 stonden ze in voor 156 opleidingsacties voor 3.569 werkzoekende cursisten.

Naast het erkennen van de privé-actoren en het verdelen van de financiële middelen, organiseert het decreet de coördinatie via partnerships afgesloten met de openbare actor Bruxelles Formation. Alle opleidingsuren van de actoren worden opgenomen in een overeenkomst met Bruxelles Formation. Op grond daarvan krijgen ze een erkenning krachtens het decreet van 27 april 1995.

Er is een nauwe samenwerking gegroeid tussen de privé-actoren en de openbare actor Bruxelles Formation. De opleidingsacties worden gecoördineerd en zijn volledig toegespitst op de gebruikers met het oog op hun toegang tot een duurzame en kwaliteitsvolle betrekking.

Het decreet van 27 april 1995 vormt een belangrijke fase in het proces voor de gewestelijke structurering van de verschillende lokale initiatieven. Het versterkt de samenhang van de Brusselse socioprofessionele inschakeling en waarborgt de complementariteit van de gewest- en gemeenschapsbevoegdheden inzake tewerkstelling en opleiding.

¹⁰⁶ De organisaties die in partnership met Bruxelles Formation opleidingen verstrekken sinds minder dan een jaar of van wie de erkenningsaanvraag onderzocht wordt en de organisaties die tijdelijk en voor hoogstens een jaar opleidingen verstrekken in partnership met Bruxelles Formation, kunnen subsidies krijgen van Bruxelles Formation zonder dat ze erkend zijn.

Zie artikel 4 van het besluit 2002/147 van 12 december 2002 van het College van de Franse Gemeenschapscommissie betreffende de partnershipovereenkomsten afgesloten tussen het Brussels Franstalig Instituut voor Beroepsopleiding en de organismen voor socioprofessionele inschakeling, genomen ter uitvoering van artikel 4 § 2 van het decreet van de Franse Gemeenschapscommissie van 27 april 1995 betreffende de erkenning van organismen voor socioprofessionele inschakeling en de subsidiëring van hun beroepsopleidingsactiviteiten voor werklozen en laaggeschoolde werkzoekenden gericht op het vergroten van hun kans op het vinden of terugvinden van werk in het raam van gecoördineerde voorzieningen voor socioprofessionele inschakeling (B.S. van 31 januari 2003);

En artikel 13§1 van het decreet van 27 april 1995 betreffende de erkenning van organismen voor socio-professionele inschakeling en de subsidiëring van hun beroepsopleidingsactiviteiten voor werklozen en laaggeschoolde werkzoekenden gericht op het vergroten van hun kans op het vinden of terugvinden van werk in het raam van gecoördineerde voorzieningen voor socioprofessionele inschakeling (B.S. van 4 juli 1995).

¹⁰⁷ Zie p.83

¹⁰⁸ Zie p.113

¹⁰⁹ Zie p.105

De acties van de actoren berusten op de fundamentele principes zich in te zetten voor een kansarm publiek, respectvol te handelen, opleidingen aan te bieden met aangepaste pedagogische methodes en de burgerzin te bevorderen¹¹⁰.

De SPI-actoren bieden kwaliteitsvolle opleidingen aan die competenties ontwikkelen gericht op de inschakeling op de arbeidsmarkt en die de burgerzin van de werkzoekenden vergroten.

Het doelpubliek steeg op tien jaar tijd. Het aantal werkzoekende jongeren van 18 tot 25 jaar met een diploma lager dan het hoger secundair onderwijs neemt toe. Er ontstond eveneens een nieuw doelpubliek: oudere personen van vreemde origine die bijvoorbeeld na hun regularisatie aan een opleidingstraject beginnen. Door de activering van de werkloosheid wordt eveneens een nieuwe doelgroep gecreëerd.

Om aan de stijgende vraag te kunnen voldoen beslist de minister bevoegd voor deze aangelegenheden in de COCOF het opleidingsaanbod op te trekken. In 2005 stijgt het aanbod van Bruxelles Formation met 16% vooral voor de sectoren met veel werkgelegenheid of met een tekort aan arbeidskrachten, zoals de logistiek en de bouw. Een uitbreiding van de taalopleidingen (van de tweede landstaal in het bijzonder) is eveneens gepland.

Het aanbod van de SPI-actoren dat zich richt tot een kansarm en laaggekwalificeerd doelpubliek, stijgt met 15%. De nieuwe middelen dienen ter ondersteuning van de alfabetisering, van 'Frans vreemde taal' (voor allochtonen die het Frans niet beheersen) en de kennismaking met informatie- en communicatie-technologieën met het oog op de bestrijding van de digitale kloof.

5.2.3. Decreten betreffende de opleiding van de middenstand¹¹¹

In 1994 wordt de bevoegdheid inzake de permanente vorming van de middenstand en de kleine en middelgrote ondernemingen die aanvankelijk ressorteerde onder de Franse Gemeenschap, deels naar het Waals Gewest en deels naar de COCOF overgeheveld.

Op 20 februari 1995 sluiten de COCOF en het Waals Gewest een samenwerkingsakkoord betreffende de permanente vorming voor de middenstand en de KMO's en het toezicht op het Instituut voor Permanente vorming van de middenstand en de kleine en middelgrote Ondernemingen (Institut de formation permanente pour les Classes moyennes et les petites et moyennes entreprises - IFPME).

Het IFPME, opgericht door het decreet van de Franse Gemeenschap van 3 juli 1991¹¹² ondertekent met

¹¹⁰ L'insertion socioprofessionnelle : une responsabilité collective des acteurs. Mémorandum des opérateurs bruxellois de l'insertion socioprofessionnelle, L'Insertion nr. 49-50, april-mei 2004.

¹¹¹ Decreet van de Franse Gemeenschapscommissie van 18 december 1995 houdende goedkeuring van de samenwerkingsovereenkomst betreffende de Permanente Vorming van de Middenstand en de kleine en middelgrote ondernemingen en het toezicht op het Instituut voor Permanente vorming van de middenstand en de kleine en middelgrote ondernemingen, afgesloten op 20 februari 1995 door de Franse Gemeenschapscommissie, de Franse Gemeenschap en het Waals Gewest (B.S. van 29 maart 1996).

Decreet van 17 juli 2003 tot goedkeuring van het aanhangsel van het samenwerkingsakkoord dat gesloten werd op 20 februari 1995 door de Franse Gemeenschapscommissie, de Franse Gemeenschap en het Waals Gewest, betreffende de Permanente Vorming voor de Middenklasse en de kleine en middelgrote ondernemingen (B.S. van 8 september 2003).

Decreet van de Franse Gemeenschapscommissie van 17 juli 2003 betreffende het oprichten van een apart beheerde dienst belast met het beheer en de promotie van de permanente vorming voor de middenklasse en de kleine en middelgrote ondernemingen te Brussel (B.S. van 20 augustus 2003).

¹¹² Decreet van 19 september 1991 betreffende de voortgezette opleiding voor de middenstand en de kleine en middelgrote ondernemingen.

beide voogdijministers een beheerscontract voor de omkadering van de acties¹¹³.

Het samenwerkingsakkoord wordt in de loop van de jaren voortdurend geëvalueerd. Daaruit blijkt dat de gemeenschappelijke voogdij het beleid belemmert door te weinig soepelheid aan de dag de leggen bij de besluitvoering en door het hanteren van de verdeelsleutel 80/20% tussen het Waals Gewest en de COCOF voor de financiering van de gezamenlijke diensten.

Op 4 juni 2003 wordt het aanhangsel goedgekeurd dat het samenwerkingsakkoord wijzigt¹¹⁴.

In 2003 wordt de organisatie van het IFPME herzien. Het instituut blijft een instelling van openbaar nut, maar wordt kleiner en voortaan beheerd door de regering van de Franse Gemeenschap, het College van de COCOF en de Waalse regering. Het heeft als opdracht:

1. aan het College van de COCOF en de Waalse regering verschillende adviezen te formuleren (inzake de lijst met beroepen waarvoor een leertijd of een ondernemersopleiding kan worden aangegaan, inzake toegangsvoorwaarden en duur van de opleidingen enz.);
2. de samenhang na te gaan tussen de leergangen en de programma's voor de ondernemersopleiding en tussen de voorwaarden en de toepassing ervan;
3. de permanente vorming van de middenstand en KMO's te vertegenwoordigen in het consortium voor de erkenning van de competenties;
4. de permanente vorming te vertegenwoordigen in alle door de Franse Gemeenschap opgerichte commissies die de overstapmogelijkheden tussen het secundair onderwijs en de permanente vorming behandelen;
5. de werkzaamheden van de commissie voor de homologatie van de getuigschriften en de diploma's voor de permanente vorming van de middenstand en de KMO's voor te bereiden;
6. op vraag van de regering van de Franse Gemeenschap, het College van de COCOF en de Waalse regering adviezen te formuleren met betrekking tot deze opdrachten.

Het IFPME verzekert voornamelijk de samenhang van de opleidingen in Wallonië en Brussel en waarborgt het vrije verkeer tussen de centra. Verder zorgt het instituut ervoor dat alle centra een gelijkwaardig getuigschrift uitreiken dat door de Franse Gemeenschap wordt gehomologeerd.

Het beheer van de door de subsidiërende overheden toegekende dotaties, het beheer en de bevordering van de opleidingsactiviteiten op het terrein en de coördinatie van de theoretische lessen in de centra met de praktische opleiding in de bedrijven worden toevertrouwd:

1. voor de COCOF, aan een dienst met apart beheer, de 'Service Formation PME' (SFPME) die deel uitmaakt van de diensten van het College¹¹⁵;

¹¹³ Decreet van 18 december 1995 houdende goedkeuring van de samenwerkingsovereenkomst betreffende de Permanente Vorming van de Middenstand en de kleine en middelgrote ondernemingen en het toezicht op het Instituut voor Permanente vorming van de Middenstand en de kleine en middelgrote ondernemingen, afgesloten op 20 februari 1995 door de Franse Gemeenschapscommissie, de Franse Gemeenschap en het Waalse Gewest (29 maart 1996).

¹¹⁴ Aanhangsel van 4 juni 2003 houdende wijziging van de samenwerkingsovereenkomst betreffende de Permanente Vorming van de Middenstand en de kleine en middelgrote ondernemingen en het toezicht op het Instituut voor Permanente vorming van de middenstand en de kleine en middelgrote ondernemingen, afgesloten op 20 februari 1995 door de Franse Gemeenschapscommissie, de Franse Gemeenschap en het Waals Gewest.

Bekrachtigd door de COCOF door het ontwerpdecreet tot goedkeuring van het aanhangsel van het samenwerkingsakkoord dat gesloten werd op 20 februari 1995 door de Franse Gemeenschapscommissie, de Franse Gemeenschap en het Waals Gewest, betreffende de Permanente Vorming voor de Middenklasse en de kleine en middelgrote ondernemingen (B.S. van 8 september 2003).

¹¹⁵ Decreet van de Franse Gemeenschapscommissie van 17 juli 2003 betreffende het oprichten van een apart beheerde dienst belast met het beheer en de promotie van de permanente vorming voor de middenklasse en de kleine en middelgrote ondernemingen te Brussel (B.S. van 20 augustus 2003).

2. in het Waals Gewest, aan het IFAPME (Institut de formation en alternance des indépendants et petites et moyennes entreprises) instelling van openbaar nut.

De **SFPME** is belast met¹¹⁶:

1. de organisatie en de promotie van de opleidingen in samenwerking met de centra;
2. de erkenning, de coördinatie en de subsidiëring van de door de centra ingerichte leergangen en de ondernemersopleiding en het pedagogisch toezicht;
3. de erkenning, de coördinatie en de subsidiëring van de activiteiten inzake permanente vorming ingericht door de centra;
4. de organisatie, met medewerking van de centra, van de pedagogische vervolmaking;
5. het adviseren van de partijen en het verlenen van bijstand bij het afsluiten van de leerovereenkomst of het stagecontract;
6. de erkenning van de leerovereenkomsten, de opschorting of intrekking van de erkenning;
7. het toezicht op het verloop van de leertijd en van de stage in de onderneming;
8. het uitwerken, op voorstel van de beroepsfederaties, van de programma's voor de leertijd en de ondernemersopleiding;
9. de coördinatie van de organisatie van de doorlopende evaluatie en van de examens in het kader van de leertijd, de ondernemersopleiding en de permanente vorming;
10. het onderzoeken van het in verband met de leertijd en de ondernemersopleiding ingestelde beroep;
11. het vertegenwoordigen van de permanente vorming van de middenstand en van de kleine en middelgrote ondernemingen in het consortium voor de erkenning van de competenties;
12. het vertegenwoordigen van de permanente vorming bij de verschillende advies- of erkenningsinstanties inzake vorming;
13. het formuleren van adviezen op vraag van het College van de COCOF.

Op advies van de SFPME bepaalt het College van de COCOF de voorwaarden voor de erkenning van de centra voor permanente vorming van de middenstand en de kleine en middelgrote ondernemingen en de intrekking ervan.

De centra worden opgericht als vzw en hebben de opdracht:

1. met de medewerking van de SFPME waaronder ze ressorteren, de leertijd, de ondernemersopleiding, de permanente vorming en de pedagogische vervolmaking te beheren en te bevorderen;
2. de leergangen, de doorlopende evaluatie en de examens te organiseren in het kader van de leertijd, de ondernemersopleiding en de permanente vorming;
3. de voor de leergangen ingeschreven personen pedagogisch te begeleiden;
4. de programma's voor de permanente vorming uit te werken en de activiteiten ervan te organiseren;
5. attesten, getuigschriften en diploma's uit te reiken.

In Brussel is er maar één opleidingscentrum, de vzw Espace Formation PME (EFPME).

De SFPME stelt de programma's op, houdt het financieel, administratief en pedagogisch toezicht op Espace Formation PME en bezorgt deze organisatie subsidies.

¹¹⁶ Artikel 20 bis van het aanhangsel van 4 juni 2003.

Het IFPME, een vereniging van openbaar nut, valideert de programma's, reikt getuigschriften uit en homologeert de diploma's.

Het College richt beroepscommissies op die adviezen en voorstellen formuleren over de inhoud van de programma's van de leertijd, de ontwikkeling van pedagogische instrumenten voor de leertijd en de ondernemersopleiding, de evaluatie- en examencriteria voor de leertijd en de ondernemersopleiding en alle initiatieven die in verband met de permanente vorming moeten worden genomen.

5.2.4. Samenwerkingsakkoord voor de organisatie van de alternerende opleiding

De regering van de Franse Gemeenschap en het College van de COCOF ondertekenen op 11 juni 1999 een samenwerkingsakkoord voor de organisatie van de alternerende opleiding. Het akkoord voorziet in de oprichting van het vast bureau voor de alternerende opleiding binnen de adviesraad voor opleiding, werkgelegenheid en onderwijs (CCFEE).

De doelstellingen zijn:

1. de erkenningsprocedure vast te leggen voor opleidingen voor leerplichtige jongeren en werkzoekenden jonger dan 25;
2. de samenwerking aan te moedigen tussen het onderwijs en de volwassenenopleiding voor de omschrijving en de toepassing van instrumenten en methodes voor follow-up en evaluatie van acties voor kwalificerende alternerende opleiding alsook inzake de samenstelling van opleidingsprogramma's die uitmonden in de erkenning van de verworven competenties;
3. de bevoegde overheden voor onderwijs en opleiding aansporen de nodige maatregelen te treffen om hun respectieve initiatieven en hun beleid op het vlak van de kwalificerende alternerende opleiding op elkaar af te stemmen.

Onder alternerende opleiding verstaat men de pedagogische methode die een theoretische, algemene en praktische kwalificerende opleiding combineert met de tewerkstelling in een bepaalde sector. Deze tewerkstelling neemt de vorm aan van een betaalde praktijkstage, erkend door de arbeidswetgeving. De alternerende opleiding draagt dus bij tot de socioprofessionele inschakeling van het publiek en heeft de certificatie tot doel.

Voor erkenning moet de alternerende opleiding de volgende voorwaarden vervullen:

1. zich richten tot jongeren die aan de deeltijdse leerplicht voldoen door secundair onderwijs met volledig of beperkt leerplan te volgen of tot meerderjarigen jonger dan 25;
2. een opleidingsprogramma voorstellen op basis van een opleidingsprofiel, of bij gebrek aan kwalificatie, zoals vastgesteld door de Gemeenschapscommissie voor Beroepen en Kwalificaties, of bij ontstentenis, waarover het vast bureau voor de alternerende opleiding een gunstig advies heeft gegeven;
3. werknemers samenbrengen die met de op te leiden persoon een contract afsluiten:
 - hetzij een industrieel leercontract,
 - een arbeidscontract,
 - een overeenkomst werk-opleiding,
 - een stagecontract,
 - een contract of een overeenkomst 'onderwijs met beperkt leerplan',
 - een CEFA¹¹⁷-overeenkomst,
 - elk ander contract of overeenkomst goedgekeurd door de regeringen en opgesteld volgens de wettelijke beschikkingen,
 - of een contract van beroepsaanpassing;

¹¹⁷ Centre de formation en alternance (pendant van het centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs). Zie p.164

4. minstens 180 volle dagen duren;
5. indien de cursist slaagt, afsluiten met de uitreiking van de getuigschrift voor beroepskwalificatie.

Op advies van het vast bureau voor de alternerende opleiding erkent het Collegelid bevoegd voor de beroepsopleiding de acties voor alternerende opleiding. Deze worden uitgevoerd volgens een welomschreven lastenkohier. De opleidingsactor en de werknemer betrokken bij de uitvoering van een erkende actie, kunnen een aanmoedigingspremie krijgen. Het bedrag en de wijze van uitbetaling worden vastgesteld door het College. Ze kunnen ook aanspraak maken op gewestelijke aanwervingspremies om de inschakeling van cursisten in een bedrijf te bevorderen.

Het vast bureau beslist over de erkenning van de trajecten voor alternerende opleiding. Om erkend te worden moeten de trajecten voldoen aan de volgende voorwaarden:

1. steun en medewerking krijgen van de beroepssectoren;
2. acties uitvoeren voor de oriëntering en de voorbereidende opleiding van de jongeren;
3. de opleiding van de jongeren afsluiten met een getuigschrift of een competentieattest;
4. de kansen op tewerkstelling van de jongeren verhogen.

Er zijn verschillende actoren betrokken bij de alternerende opleidingstrajecten: de centra voor middenstandsopleiding, Bruxelles Formation, de SPI-actoren en de CEFA's¹¹⁸.

Het bureau heeft de opdracht:

1. het lastenboek inzake de erkenning van de acties voor alternerende opleiding op te stellen;
2. uit eigen beweging of op vraag, de nodige maatregelen voor de ontwikkeling van het traject voor alternerende opleiding voor te stellen en aan te bevelen aan de regeringen;
3. de vragen voor erkenning te onderzoeken;
4. de Collegeleden bevoegd voor de beroepsopleiding te adviseren over de erkenning van de acties voor alternerende opleiding;
5. in denkgroepen mee te werken aan de harmonisering van het aanbod inzake alternerende opleiding;
6. de alternerende opleiding te bevorderen;
7. de voorziening te analyseren;
8. bij te dragen tot de harmonisering van de methodes en tot een beter statuut voor de persoon onder leercontract.

De redactie van een rapport over de opleidingstrajecten, een bijdrage in de denkgroepen over de harmonisering van het aanbod aan alternerende opleidingen, de harmonisering van de gehanteerde methodieken voor de kapitaliseerbare modules en de verbetering van het statuut van het leercontract (daartoe zal het bureau samenwerken en voorstellen formuleren met het Consortium voor de erkenning van de competenties) staan op stapel.

Het bureau heeft in enkele maanden tijd 27 alternerende opleidingstrajecten erkend zodat deze financiële steun ontvangen (€ 250 per maand voor het aanwerven van een jongere voor onbepaalde duur en € 125 per maand voor het aanwerven van een jongere voor bepaalde duur).

¹¹⁸ De CEFA's hangen af van de Franse Gemeenschap dat het verplicht secundair onderwijs onder haar bevoegdheid heeft. Zie p.109 en p.164

De voorzitter van de CCFEE is eveneens voorzitter van het bureau. Alle Brusselse actoren in de alternerende opleiding worden er vertegenwoordigd.

Françoise Dupuis
Minister voor het College van de COCOF belast met beroepsopleiding, onderwijs, cultuur, leerlingenvervoer en internationale betrekkingen

Regentlaan 21-23
1000 Brussel
Tel: 02/506.33.11
Fax: 02/513.50.80
info@dupuis.irisnet.be
www.francoisedupuis.be

Administratie van de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF)
Directie Onderwijs Beroepsopleiding
Dienst Beroepsopleiding, Leerlingenvervoer, Pedagogische
Parascolaire Activiteiten

Paleizenstraat 42
1030 Brussel
Tel: 02/800.80.00
Fax: 02/800.80.01
information@cocof.irisnet.be
www.cocof.be

Dienst Opleiding KMO's (SFPME)

Stallestraat 292bis
1180 Brussel
Tel: 02/370.60.40
Fax: 02/370.60.50

5.3. Rol van de Franse Gemeenschap in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

De Franse Gemeenschap heeft haar bevoegdheden inzake de inrichting van de beroepsopleiding en de erkenning van de organisaties voor socioprofessionele inschakeling overgedragen, maar blijft bevoegd voor onderwijs voor sociale promotie, alternerend onderwijs en permanente vorming.

Talrijke samenwerkingsakkoorden tussen de COCOF en de Franse Gemeenschap bekrachtigen de verschillende partnerships in de sector van de opleiding en de socioprofessionele inschakeling: het kaderakkoord van 4 mei 1998 tussen Bruxelles Formation en het onderwijs voor sociale promotie, het samenwerkingsakkoord van 11 juni 1999 betreffende de organisatie van de alternerende opleiding, het samenwerkingsakkoord van 24 juli 2003 betreffende de erkenning van de competenties, het samenwerkingsakkoord van 2 februari 2005 over de ontwikkeling van een gemeenschappelijk beleid inzake volwassenenalfabetisering.

5.3.1. Onderwijs voor sociale promotie

Het onderwijs voor sociale promotie, ingericht en gesubsidieerd door de Franse Gemeenschap¹¹⁹ is kwantitatief gezien de eerste institutionele opleider voor volwassenen.

Hoofddoel is bij te dragen tot de individuele ontplooiing door een betere professionele, sociale en culturele integratie te bewerkstelligen en te voldoen aan de behoeften aan en de vraag naar opleiding van bedrijven, administraties, het onderwijs en de socio-economische en culturele milieus.

De onderwijsinstellingen voor sociale promotie gaan partnerships aan. Om tegemoet te komen aan de algemene of specifieke behoefte aan opleiding sluiten ze overeenkomsten met administraties, instellingen (bijvoorbeeld Bruxelles Formation), bedrijven, verenigingen en meer bepaald met de socioprofessionele inschakelingsactoren. Deze actoren werken samen met het onderwijs voor sociale promotie dat als enige de officiële getuigschriften mag uitreiken nodig voor het volgen van een kwalificerende opleiding of om toegang te krijgen tot sommige beroepen.

De kaderovereenkomst¹²⁰ ondertekend door het onderwijs voor sociale promotie en Bruxelles Formation op 4 mei 1998 beoogt het volgende:

1. de kwantitatieve en kwalitatieve toename van het opleidingsaanbod voor de werknemers en volwassen werkzoekenden ingeschreven bij de BGDA en/of bij het Fonds voor de sociale en professionele integratie van personen met een handicap;
2. de organisatie van opleidings- of socioprofessionele inschakelingstrajecten die beantwoorden aan de arbeidsmarkt van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en aan de verwachtingen en competenties van de gebruikers in het kader van een coherent en harmonieus inschakelings-parcours. Sommige basisopleidingen verstrekken de nodige kennis opdat de specifieke opleidingen in het onderwijs voor sociale promotie kunnen worden gevolgd en succesvol worden beëindigd;
3. een betere beroepskeuze van de volwassenen en de bevordering van het levenslang leren;
4. het optimaal inzetten van de gemeenschappelijke middelen van het onderwijs voor sociale promotie en van de beroepsopleiding door betere coördinatie en overleg.

De onderwijsinrichtingen werken samen met de CEFA's.

5.3.2. Kwalificerend en alternerend secundair onderwijs

De Franse Gemeenschap organiseert en subsidieert het secundair onderwijs, waaronder het kwalificerend secundair onderwijs en het alternerend secundair onderwijs verstrekt door de CEFA's¹²¹.

Alternerend secundair onderwijs

Het alternerend secundair onderwijs combineert een theoretische, algemene en praktische kwalificerende opleiding met tewerkstelling in een welbepaalde sector. Deze tewerkstelling in een bedrijf neemt de vorm aan van een betaalde praktijkstage, erkend door de arbeidswetgeving. De alternerende opleiding draagt dus bij tot de socioprofessionele inschakeling van het publiek en heeft de certificatie tot doel.

¹¹⁹ Decreet van de Franse Gemeenschap van 16 april 1991 houdende organisatie van het onderwijs voor sociale promotie (B.S. van 25 juni 1991). Het decreet onderging talrijke wijzigingen, de laatste op 3 maart 2004 (B.S. van 2 april 2004).

¹²⁰ Kaderovereenkomst van 4 mei 1998 tussen Bruxelles Formation, het onderwijs voor sociale promotie van de Franse Gemeenschap en de organen voor vertegenwoordiging en overleg van de gesubsidieerde inrichtingen voor sociale promotie op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

¹²¹ Deze centra komen aan bod in het deel over de actoren, zie p.109 en p.164

Aanvankelijk worden de centra met beperkt leerplan in 1984 opgericht voor de opleiding van jongeren van 15 tot 18 jaar die problemen hebben met de leerplicht. Sinds 1987 zijn deze centra, onder bepaalde voorwaarden, ook toegankelijk voor jongeren van 18 tot 25 jaar.

De centra starten als proefproject en krijgen een wettelijke basis dankzij de goedkeuring van het decreet betreffende het secundair onderwijs met beperkt leerplan. Het decreet wordt in 2001 herzien. Het secundair onderwijs met beperkt leerplan heet voortaan alternerend onderwijs¹²². Theorievakken worden afgewisseld met een praktische opleiding in een bedrijf¹²³.

Om rekening te houden met de specifieke kenmerken van het Brusselse socio-economisch weefsel ondertekenen de Franse Gemeenschap en het College van de COCOF op 11 juni 1999 het reeds vermelde samenwerkingsakkoord voor de organisatie van de alternerende opleiding.

Contract voor het onderwijs

Op 31 mei 2005 geeft de regering van de Franse Gemeenschap haar goedkeuring aan de nieuwe maatregelen die het onderwijsbeleid in grote lijnen vastleggen. Deze maatregelen vinden hun neerslag in het document getiteld 'het contract voor het onderwijs'.

Een van de prioriteiten van het contract is de hervorming van het kwalificerend onderwijs. Daartoe wordt aan 5 aandachtspunten gewerkt:

1. de ontplooiing van een coherent beleid inzake investeringen in de uitrusting;
2. de uitbreiding en de systematische organisatie van stages in de derde graad van het technisch en beroepsonderwijs;
3. een grotere aandacht voor vakken: het kwalificerend onderwijs moet leiden tot een welomschreven vak. De competenties nodig voor de uitoefening van een beroep en de opleiding om deze competenties te verwerven worden gedefinieerd in samenwerking met de verschillende beroepssectoren;
4. de organisatie van het alternerend leren in het kwalificerend onderwijs. De rol van de CEFA's wordt bevestigd. De centra moeten geleidelijk aan de algemene opleiding en de burgerschapsvorming van de jongeren versterken door hen te helpen zoveel mogelijk etappes af te leggen naar het diploma voor hoger secundair onderwijs;
5. de modulaire organisatie van het kwalificerend onderwijs zodat het leertempo van de leerlingen wordt gerespecteerd.

Het alternerend onderwijs wordt in het contract gedefinieerd als *'een structuur, een filosofie, een pedagogische methode en een samenwerking die onder andere de leerling toelaat procedurele competenties te verwerven waarmee hij in het beroepsleven zal worden geconfronteerd'*. Het contract wil het alternerend onderwijs invoeren in het kwalificerend onderwijs teneinde het behalen van een getuigschrift en een diploma aan te moedigen. De actoren voor alternerend onderwijs moeten de jongeren opnemen met het kennisniveau waarover ze bij aankomst beschikken en moeten de algemene opleiding en burgerschapsvorming aanpassen zodat de jongeren het getuigschrift van het basisonderwijs kunnen behalen en de competenties voor de eerste graad verwerven. Zodoende kunnen de jongeren zoveel mogelijk etappes doorlopen naar het getuigschrift van het hoger secundair onderwijs. De CEFA's nemen leerlingen vanaf 15 jaar zonder getuigschrift van het basisonderwijs op.

¹²² Decreet van 3 juli 1991 betreffende het secundair onderwijs met beperkt leerplan (B.S. van 19 september 1991). Verschillende malen gewijzigd, met name door het decreet van 19 juli 2001 betreffende het alternerend secundair onderwijs (B.S. van 23 augustus 2001) dat de naamsverandering inhoudt. De laatste wijziging dateert van 3 maart 2004 (B.S. van 3 juni 2004).

¹²³ Onderwijs wordt verstrekt naar rato van minstens 600 lestijden van 50 minuten per jaar, gespreid over minstens 20 weken. Het bestaat verplicht uit 600 uren opleidingsactiviteiten door werk in een bedrijf per jaar, gespreid over minstens 20 weken. Het opleidingsjaar kan samenvallen met de schoolkalender of volgens andere wijzen georganiseerd worden.

Het contract bepaalt onder andere dat:

1. de opleidingen van de CEFA's deel uitmaken van een continuüm van pedagogie, opleiding en certificatie;
2. het alternerend onderwijs eveneens wordt ingericht in het gespecialiseerd onderwijs;
3. dat het statuut van het alternerend onderwijs geharmoniseerd wordt via een handvest dat een gemeenschappelijke definitie presenteert (waarin het alternerend onderwijs wordt erkend als een pedagogische methode gericht op educatie en opleiding) en functies en verantwoordelijkheden van de actoren vastlegt.

5.3.3. Permanente educatie

De Franse Gemeenschap erkent en subsidieert de organisaties voor permanente educatie op grond van het decreet van 8 april 1976 dat de voorwaarden voor erkenning en subsidiëring van de volwassenorganisaties voor permanente educatie en de verenigingen voor sociocultureel vormingswerk voor werknemers vaststelt.

Het doel van het decreet, de organisaties veilig te stellen door stelselmatige ondersteuning, wordt niet volledig waargemaakt. De forfaitaire basissubsidies zijn vrij laag en het budget voor de sector blijkt onvoldoende¹²⁴.

De sector wordt hervormd door het decreet van 17 juli 2003 met betrekking tot de steun aan het verenigingsleven op het gebied van de permanente opvoeding¹²⁵ en door het uitvoeringsbesluit van 28 april 2004¹²⁶.

De verenigingen beogen de kritische analyse van de maatschappij, het bevorderen van democratische en collectieve initiatieven, de ontwikkeling van het actieve burgerschap en de uitoefening van de sociale, culturele, milieu- en economische rechten in het licht van de individuele en collectieve emancipatie, door de actieve deelname van het doelpubliek en zijn culturele expressie aan te moedigen.

Het decreet steunt de verenigingen die voornamelijk bij volwassenen:

1. de bewustwording en de kritische benadering van de maatschappij ondersteunen en ontwikkelen;
2. het vermogen tot analyse, keuze, actie en evaluatie ondersteunen en ontwikkelen;
3. de verantwoordelijkheidszin en de actieve deelname aan het sociale, economische, culturele en politieke leven ondersteunen en ontwikkelen.

De verenigingen streven gelijkheid en sociale vooruitgang na. De bedoeling is een rechtvaardige, democratische en solidaire samenleving op te bouwen die de ontmoeting tussen de verschillende culturen bevordert door actief en kritisch burgerschap en culturele democratie.

Hun acties sluiten aan bij een van de volgende krachtlijnen:

1. Deelname, burgerschapseducatie en -opleiding.
Acties en educatie- en/of opleidingsprogramma's uitgewerkt met de leden van de vereniging en de deelnemers met het oog op de uitoefening van het actieve en participatieve burgerschap in het licht van de emancipatie, gelijkheid van rechten, sociale vooruitgang, evolutie van het gedrag en de mentaliteit, integratie en verantwoordelijkheid. Doelpubliek zijn de volksmilieus, personen met of

¹²⁴ Volgens het advies van de Hoge Raad voor de Permanente Educatie inzake de hervorming van het decreet van 1976.

¹²⁵ B.S. van 26 augustus 2003.

¹²⁶ B.S. van 10 september 2004.

zonder werk met hoogstens het diploma voor het secundair onderwijs en personen in een situatie van sociale onzekerheid of grote armoede.

2. Vorming van animatoren, opleiders en verenigingsactoren.
3. Productie van diensten, van kritische analyses en studies.
4. Bewustmaking en informatie met de bedoeling een kentering in het gedrag en de mentaliteit teweeg te brengen inzake culturele belangen, burgerschap en democratie.

Alfabetisering vormt daarbij een van de prioriteiten¹²⁷. Op 2 februari 2005 wordt het samenwerkingsakkoord voor de uitbouw van het gemeenschappelijke beleid voor de alfabetisering van volwassenen door de Franse Gemeenschap en de COCOF ondertekend¹²⁸. Het staat borg voor een permanent proces van overleg en samenwerking tussen de verschillende bevoegdheidsniveaus en voorziet in de creatie van drie aanvullende instrumenten:

1. de jaarlijkse ministeriële conferentie over de alfabetisering van de volwassenen die de toepassing van de doelstellingen evalueert en voorstellen en analyses van de stuurgroep onderzoekt;
2. de stuurgroep samengesteld uit vertegenwoordigers van de betrokken overheden en vertegenwoordigers van de organisaties voor volwassenenalfabetisering. Ze bezorgt de leden van de interministeriële conferentie analyses van en aanbevelingen over de samenhang en de coördinatie van het alfabetiseringsbeleid in de sector van de permanente educatie, de beroepsopleiding, het onderwijs voor sociale promotie, de vorming en de voortgezette vorming van opleiders in de alfabetisering, in de socioprofessionele inschakeling en de tewerkstelling, in het onthaal van immigranten en nieuwkomers en in de gelijkheid van kansen;
3. het opstellen van een jaarlijkse stand van zaken van de volwassenenalfabetisering.

De alfabetiseringsopleidingen van de socioprofessionele inschakelingsactoren hebben de inschakeling in de arbeidsmarkt tot doel. De alfabetiseringsmodules in het kader van de permanente educatie richten zich tot een breder publiek dat niet zozeer op zoek is naar werk.

Een SPI-actor kan enerzijds door de Franse Gemeenschap als vereniging voor permanente educatie en anderzijds door de COCOF als alfabetiserings- of opleidingsactor erkend worden.

In 2002 werken de Brusselse gewestregering en het College van de COCOF een alfabetiseringsplan uit dat rekening houdt met de specifieke kenmerken van het Brussels Gewest en gecoördineerd wordt door 'Lire et Ecrire Bruxelles'¹²⁹.

Marie Arena
Minister-president van de COCOF belast met het verplicht onderwijs en het
onderwijs voor sociale promotie
Surllet de Chokierplein 15-17
1000 Brussel
Tel: 02/227.32.11
Fax: 02/227.33.21
www.arena.cfwb.be/index.html

¹²⁷ De steun aan de alfabetisering staat centraal in de verklaringen en akkoorden van de regeringen (Brusselse, Waalse, Franse Gemeenschap) na de laatste verkiezingen.

¹²⁸ Het akkoord is van kracht sedert 5 mei 2005.

¹²⁹ Zie deel gewijd aan de actoren p.166

Fadila Laanan
Minister van Cultuur, de Audiovisuele Sector en Jeugd

Surlet de Chokierplein 15-17

1000 Brussel

Tel: 02/213.17.00

Fax: 02/213.17.09

Email: info.laanan@cfwb.be

Ministerie van de Franse Gemeenschap

Espace 27 septembre

Leopold II-laan 44

1080 Brussel

Groen nummer: 0800/20.000

www.cfwb.be

5.4. Erkenning van de competenties in het kader van het levenslang leren

‘Levenslang leren’ is geen rechtlijnig proces dat verschillende verplichte en opeenvolgende fases omvat maar is het geheel van competenties, opleidingen of verworven kennis waarop werkzoekenden of werknemers zich hun leven lang kunnen beroepen.

De erkenning van de competenties is een procedure waarbij nagegaan en erkend wordt of iemand de competenties beheerst¹⁸⁰ die hij heeft verworven in het beroepsleven of door ervaring.

De decreten¹⁸¹ tot goedkeuring van het samenwerkingsovereenkomst van 24 juli 2003 betreffende de bekrachtiging van de bevoegdheden op het gebied van de voortgezette beroepsopleiding, afgesloten tussen de Franse Gemeenschap, het Waals Gewest en de Franse COCOF¹⁸² bevestigen de verworven competenties van werknemers via een erkend systeem. Dankzij deze overeenkomst kunnen volwassenen zonder diploma hun competenties die ze op de werkvloer, door een beroepsopleiding of door levenservaring hebben verworven, doen erkennen. Het akkoord voorziet eveneens in overstapmogelijkheden tussen de opleidingsactoren zodat de competenties verworven bij de ene actor worden erkend door de andere en het opleidingstraject wordt ingekort.

¹⁸⁰ Competentie of beroepsvaardigheid is de meetbare handelingsbekwaamheid bij de uitvoering van een taak in de werksituatie: de kennis, vaardigheden en attitudes die strikt noodzakelijk zijn om de taak uit te voeren.

¹⁸¹ Decreet van de Franse Gemeenschap van 22 oktober 2003 houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 24 juli 2003 betreffende de bekrachtiging van de bevoegdheden op het gebied van de voortgezette beroepsopleiding, gesloten tussen de Franse Gemeenschap, het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie (B.S. van 31 december 2003).

Decreet van het Waals Gewest van 13 november 2003 (B.S. van 23 januari 2004).

Decreet van de COCOF van 7 november 2003 (B.S. van 3 mei 2004).

¹⁸² Goedgekeurd door het College van de Franse Gemeenschapscommissie op 7 november 2003.

Het Consortium, opgericht zoals bepaald in het samenwerkingsakkoord, creëert en stuurt de voorziening voor de erkenning van competenties. Het is samengesteld uit de sociale partners en de actoren voor volwassenenopleiding en -onderwijs, namelijk Bruxelles Formation, de onderwijsinrichtingen voor sociale promotie, de FOREm¹⁸³, het IFAPME¹⁸⁴ en de SFPME¹⁸⁵.

Het Consortium bestaat uit drie interne organen: een directiecomité, een uitvoerende cel en commissies ad hoc voor de referentiekaders¹⁸⁶ waarin de vertegenwoordigers van de sectorale sociale partners zetelen. Er zijn ook twee externe organen:

- een raadgevende commissie voor de erkenning van de centra, samengesteld uit onder meer de interprofessionele sociale partners en de openbare tewerkstellingsdiensten (BGDA en FOREm). Deze commissie stelt elk jaar de doelstellingen vast van het Consortium en bepaalt welke beroepen toegang geven tot de competentiegetuigschriften;
- een beroepscommissie waar kandidaten in beroep kunnen gaan tegen een beslissing.

De erkenningsprocedure ziet er als volgt uit:

1. selectie van het beroep door de raadgevende commissie voor de erkenning en samenstelling van de commissie(s) voor de referentiekaders van de validatie door het directiecomité;
2. opstellen van de referentiekader(s) voor de erkenning van de competenties door de commissie(s) voor de referentiekaders;
3. erkenning van de centra;
4. erkenning van de beroepscompetenties van de aanvragers in een erkend centrum;
5. na de proeven, krijgt de kandidaat, nadat de jury heeft verklaard dat hij de onderzochte competenties beheerst, het competentiegetuigschrift.

De erkenning van de competenties is bedoeld voor volwassenen die niet meer leerplichtig zijn en is een kosteloze en algemeen toegankelijke dienstverlening. Iedereen kan er vrijwillig en individueel een beroep op doen. De validatie kan niet worden opgelegd door de collectiviteit of door de werkgever die op die manier zijn werknemers wil selecteren.

Bruxelles Formation en de FOREm komen ambtshalve in aanmerking voor de erkenning als centrum voor de validatie van competenties. Alle centra die zich kandidaat stellen voor de erkenning moeten hetzelfde lastenkohier indienen. Het lastenkohier wordt getoetst door een door BELAC geaccrediteerde certificatie-instelling¹⁸⁷. De raadgevende commissie voor de erkenning geeft advies over de kandidaturen.

Het getuigschrift geeft toegang tot de opleidingen georganiseerd door de onderwijsinrichtingen voor sociale promotie en de opleidingscentra van de FOREm en Bruxelles Formation, indien de competenties waarop het getuigschrift betrekking heeft beantwoorden aan de toelatingsvoorwaarden van deze instellingen.

¹⁸³ Office wallon de la Formation professionnelle et de l'Emploi (Waalse tegenhanger van de VDAB).

¹⁸⁴ Institut wallon de formation en alternance et des indépendants et des PME.

¹⁸⁵ Service Formation PME van de COCOF.

¹⁸⁶ Het referentiekader geeft een duidelijke omschrijving van de activiteiten in verband met een betrekking, de nodige competenties om deze activiteiten uit te voeren, de doelstellingen en de opbouw van een opleiding. Het beschrijft eveneens de wijze van controle.

¹⁸⁷ Belgian Accreditation System. BELAC is geplaatst onder de verantwoordelijkheid van de Administratie voor Kwaliteit en Veiligheid van de Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie.
<http://belac.fgov.be>

Er wordt automatisch rekening gehouden met de erkende competenties voor de toegang tot de studies en de schoolgetuigschriften uitgereikt door de Franse Gemeenschap, met voorbehoud van de voorwaarden voor de geldigheidsduur, in het kader van het schoolprogramma, van sommige competenties. Het getuigschrift kent echter niet de rechtsgevolgen toe verbonden aan de getuigschriften van de Franse Gemeenschap.

Het Consortium bestudeert de oprichting van een structuur die de verworven competenties van personen zonder kwalificatie bekrachtigt. Het wil eerst de getuigschriften valideren van competenties die onmiddellijk inzetbaar zijn op de arbeidsmarkt. Deze openbare dienst richt in de loop van 2005 erkenningscentra op voor de volgende beroepen: hulpboekhouder, versnijder-ontbeender, metselaar, onderhoudstechnicus, sanitair installateur, dakwerker, tegelzetter, huishoudhulp, logistiek medewerker in een openbare instelling, scheikundig technicus.

De erkenning biedt extra troeven bij het zoeken naar werk. Toch benadrukt de socioprofessionele inschakelingssector dat het volgende neveneffect moet worden vermeden: het systeem mag geen bijkomend obstakel worden voor de werkzoekende mochten de werkgevers voor een bepaalde functie het getuigschrift van de erkenning van de competenties eisen.

**Uitvoerende cel van het Consortium voor de erkenning
van de competenties**

Stallestraat 67

1180 Brussel

Tel: 02/371.74.44

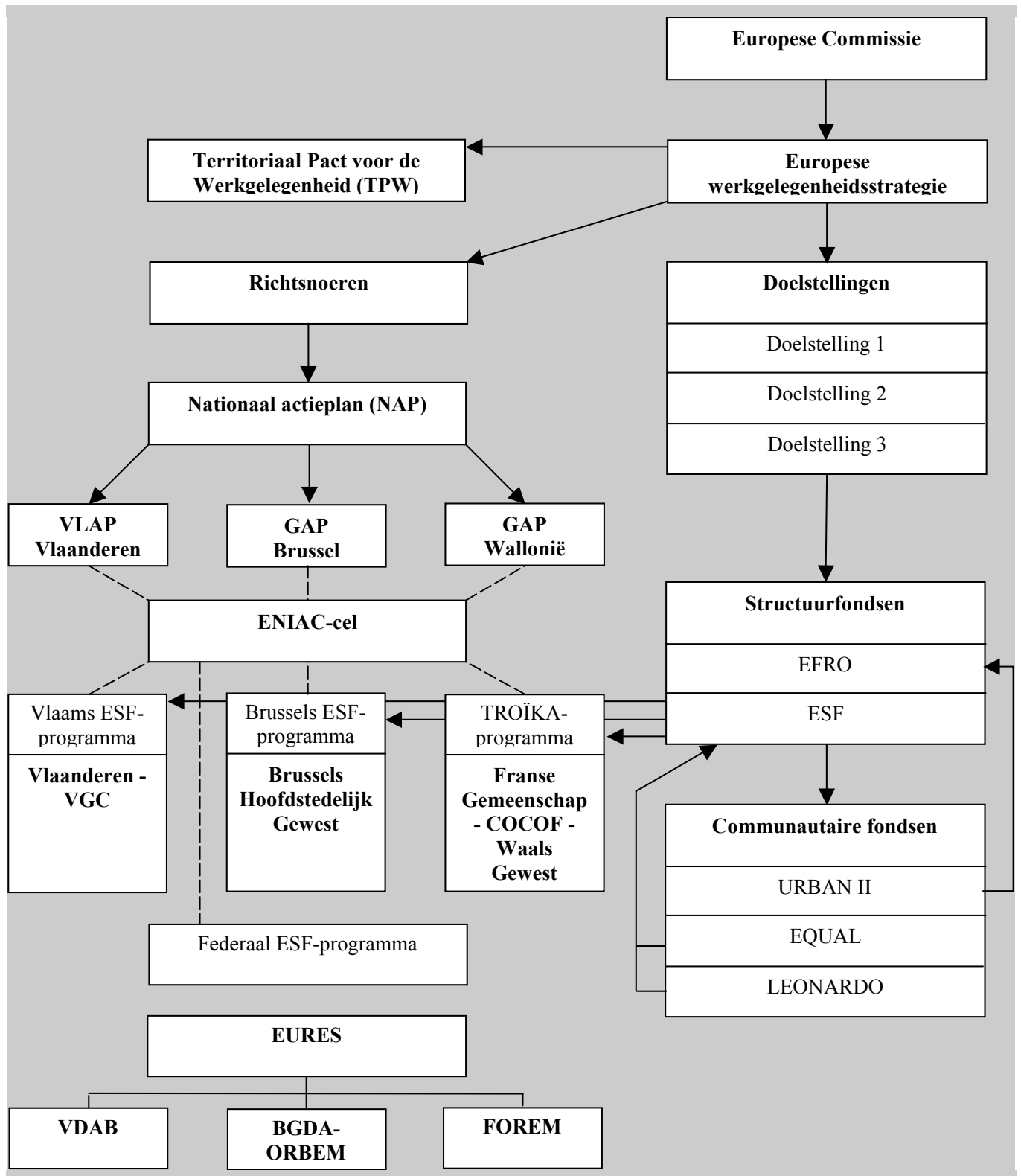
Fax: 02/371.74.33

www.validationdescompetences.be

Deel 2:

Actoren

Schema 2: Europese werkgelegenheidsstrategie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

1. EUROPA

1.1. Structuurfondsen

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dragen enkel de structuurfondsen EFRO en ESF bij tot de ondersteuning van het werkgelegenheids- en opleidingsbeleid. De Europese financiële bijdrage is in principe aanvullend bij de overheidssteun van de lidstaat, het gewest of de gemeenschap¹³⁸. De tussenkomst van het ESF bedraagt ongeveer 50% van de kosten van de ondersteunde projecten, de rest is ten laste van de overheid van de betrokken staten. Dit gebeurt volgens specifieke (en zeer ingewikkelde) regels opgesteld voor de Europese financieringen en bij de uitvoering van actieprogramma's gefinancierd door een Europees structuurfonds. Via een begeleidingscomité zijn de sociale partners van het Gewest rechtstreeks betrokken bij de uitwerking, de uitvoering en de opvolging van de verschillende programma's binnen het Brussels Gewest. Elk programma heeft zijn eigen comité.

1.1.1. ESF - Europees Sociaal Fonds

Het Europees Sociaal Fonds (ESF) ondersteunt als belangrijkste financieel instrument van de Europese Unie voor de ontwikkeling van de human resources en de verbetering van de werking van de arbeidsmarkt, acties op het gebied van de preventie en de bestrijding van de werkloosheid en de bevordering van de ontwikkeling van de human resources (via acties in het kader van het onderwijs en de beroepsopleiding). Het ESF streeft naar een hoog niveau van werkgelegenheid (actief arbeidsmarktbeleid), gelijkheid tussen mannen en vrouwen, duurzame ontwikkeling en economische en sociale samenhang. In de eerste plaats zorgt het ESF voor de financiële ondersteuning van de uitvoering van het NAP en dus van de Europese werkgelegenheidsstrategie.

In België zijn er vijf programmaties van het Europees Sociaal Fonds Doelstelling 3: de federale, de Vlaamse en de Troïka-programmatie¹³⁹, de programmatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en deze van de Duitstalige Gemeenschap.

1.1.1.1. Dienst ESF van de BGDA

Voor het Brussels Gewest staat de BGDA via zijn dienst ESF in voor de uitwerking en uitvoering van het gewestelijk actieprogramma voor 2000-2006, ondersteund door het ESF Doelstelling 3. In het Enkelvoudig Programmeringsdocument (EPD)¹⁴⁰ 2000-2006 worden de Europese richtsnoeren vertaald in een programma met operationele modellen aangepast aan de noden van het Brussels Gewest. Het programma heeft tot doel de socioprofessionele inschakeling van de Brusselse werkzoekenden te bevorderen en het aanpassingsvermogen van de werknemers door vorming en bijscholing. In dat kader voorziet het ESF in medefinanciering voor maatregelen van de lidstaten op vijf prioritaire gebieden¹⁴¹:

¹³⁸ In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kunnen initiatieven eventueel een beroep doen op overheidssteun van de federale staat, het Brussels Gewest, de Vlaamse en Franse Gemeenschap en de Cocof.

¹³⁹ Een samenwerking tussen de COCOF, de Franse Gemeenschap en het Waals Gewest.

¹⁴⁰ Zie Hoofdstuk 3.1.3.2. (p. 114-116) Dienst Europees Sociaal Fonds voor de inhoud van het Enkelvoudig Programmeringsdocument (EPD) Doelstelling 3.

¹⁴¹ Europese Commissie. Het Europees werkgelegenheids- en sociaal beleid: een beleid voor mensen, in de reeks: Europa in Beweging. 2000.

Territoriaal Pact voor de Werkgelegenheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Europa en de werkgelegenheid ... Dat gaat mij ook aan. 2003.

www.pactbru.irisnet.be/NL/Axes_NL/europa_en_de_werkgelegenheid.pdf/

- Ontwikkeling van een actief marktbeleid;
- Steun aan mensen die het risico lopen van de maatschappij te worden uitgesloten, met name wat betreft hun kans op werk;
- Verbetering van het algemene onderwijs en de beroepsopleiding om het 'levenslang leren' en de verwerving van vaardigheden waaraan de arbeidsmarkt behoefte heeft te bevorderen;
- Bevordering van het aanpassingsvermogen van werknemers, het ondernemerschap en de vaardigheden van arbeidskrachten op het gebied van onderzoek, wetenschap en technologie;
- Aanmoediging van het ondernemerschap en de inzetbaarheid van vrouwen en maatregelen om de ongelijkheden tussen vrouwen en mannen op de arbeidsmarkt tegen te gaan.

Het accent van de ESF-steun ligt op projecten voor de verwerving en verbetering van vaardigheden. Er wordt eveneens ESF-financiering toegekend aan instellingen die werken aan de verbetering van scholing en bijscholing, modelprojecten of aan thema's als bewustwording. Om voor financiering in aanmerking te komen, moeten projecten gelijke kansen voor mannen en vrouwen garanderen, lokale werkgelegenheidsinitiatieven bevatten en gebruik maken van de moderne informatie- en communicatietechnologie.

Het Europees Sociaal Fonds komt in het Brussels Gewest niet enkel tussen op gewestelijk maar ook op gemeenschapsniveau waartoe de acties in het kader van (beroeps)opleiding behoren. Deze tussenkomsten hebben steeds hetzelfde doel nl. bijdragen tot de aanpassing en de modernisering van het beleid en de opleidings- en werkgelegenheidssystemen. De Franse Gemeenschapscommissie (COCOF) neemt deel aan het actieprogramma dat samen met de Franse Gemeenschap en het Waals Gewest in het kader van het ESF Doelstelling 3 werd ontwikkeld: het zogenaamde Troïka-programma¹⁴². Het Nederlandstalige onderwijs en de opleidingsmateries vallen onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en kunnen voor acties een beroep doen op het Vlaamse ESF-programma¹⁴³. Beide programma's zijn voornamelijk gericht op het organiseren van opleidingsacties met oog op het ontwikkelen van bekwaamheden ter preventie van langdurige werkloosheid en/of ter bevordering van de inschakelings- of aanpassingsmogelijkheden van de werkzoekenden of werknemers. De communautaire initiatieven en actieprogramma's worden op gemeenschapsniveau beheerd.

1.1.1.2. ESF-Agentschap van Vlaanderen

De opdracht van het ESF-Agentschap¹⁴⁴ bestaat erin te zorgen voor een efficiënt beheer van de Vlaamse ESF-middelen en een effectieve uitvoering van het ESF-beleid in Vlaanderen en de ermee gepaard gaande Vlaamse maatregelen. Dit houdt in de verantwoordelijkheid voor het beheer, de opvolging, monitoring, evaluatie en bijsturing van de diverse ESF-programma's in Vlaanderen (ESF in Doelstelling 2 en 3, Equal) alsmede van de Vlaamse programma's inzake het Hefboomkrediet, het gelijkekansenbeleid man/vrouw en mogelijke andere cofinancieringsbronnen. Gezien het ESF en de Vlaamse programma's onderdeel zijn van het algemene Vlaamse werkgelegenheids- en arbeidsmarktbeleid, heeft het agentschap zowel een rol als een verantwoordelijkheid inzake beleidsvoorbereiding, beleidsuitvoering, evaluatie en bijsturing.

¹⁴² Gaëlle Lanotte, Etat des lieux de la mise en oeuvre de l'Objectif 3 à Bruxelles, 2002-2003. DOCUP Wallonie-Bruxelles.

¹⁴³ www.vlaanderen.be/werk

¹⁴⁴ Het ESF-Agentschap is een overheids-vzw. De vzw is een samenwerkingsverband tussen de Vlaamse regering (via de administratie Werkgelegenheid), de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB), het Vlaamse Instituut voor Zelfstanding Ondernemen (VIZO) en de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV).

1.1.1.3. Franstalig ESF-Agentschap

Het ESF-Agentschap is een dienst met apart beheer van het ministerie van de Franse Gemeenschap. Het beheert de door de Europese Unie toegekende financiële middelen voor projecten gefinancierd door de Waalse en Brusselse overheid voor activiteiten in Franstalig België. Het Agentschap wordt gezamenlijk beheerd door de Waalse regering, de regering van de Franse Gemeenschap en het College van de COCOF¹⁴⁵.

Verbindingsagenten implementeren het Europese beleid in het Waals en het Brussels Gewest. De ESF-verbindingsagent voor de socioprofessionele inschakeling in het Brussels Gewest is gehuisvest in de CCFEE.

1.1.1.4. Communautaire initiatieven en actieprogramma's

Het Equal-programma is zo'n initiatief op gemeenschapsniveau, en wordt door de Europese commissie als aanvulling gezien op de maatregelen uit de structuurfondsen. EQUAL heeft als doelstelling nieuwe methoden te ontwikkelen om alle vormen van discriminatie en ongelijkheid - van werknemers en werkzoekenden - op de arbeidsmarkt te bestrijden. Volgende thema's komen aan bod: inzetbaarheid, (re-)integratie op de arbeidsmarkt, bestrijding van racisme, ondernemerschap, starten van ondernemingen, sociale economie, aanpassingsvermogen, levenslang leren en asielzoekers. De nadruk ligt op innovatie¹⁴⁶ en een actieve samenwerking tussen de lidstaten (een transnationaal partnership).

Het Leonardo da Vinci-programma¹⁴⁷ is een actieprogramma dat financiële ondersteuning biedt aan transnationale samenwerkingsprojecten inzake beroepsopleiding met de nadruk op de kwaliteit en innovatie. De doelstellingen van het programma zijn:

- het vergroten van de vaardigheden en bekwaamheden van personen, vooral jongeren, die voor het eerst een beroepsopleiding volgen;
- het verbeteren van de kwaliteit van de vervolgeroepsopleiding;
- het stimuleren en versterken van de bijdrage van de beroepsopleiding aan het vernieuwingsproces;
- het vergroten van het concurrentievermogen en de ondernemingsgeest.

In het kader van het Leonardo-programma wordt steun voorzien voor de transnationale mobiliteit van jongeren die een beroepsopleiding volgen en hun leerkrachten, transnationale proefprojecten ten

¹⁴⁵* Samenwerkingsakkoord betreffende de coördinatie en het beheer van de hulp vanwege de Europese Commissie op het vlak van de human resources en de oprichting van een "Agentschap Europees sociaal Fonds" (B.S. van 17 juni 1999).

*Decreet van 22 april 1999 (voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, van 5 mei 1999 voor de Franse Gemeenschap) houdende goedkeuring van het samenwerkingsakkoord betreffende de coördinatie en het beheer van de hulp vanwege de Europese Commissie op het vlak van de human resources en de oprichting van het "Agentschap Europees Sociaal Fonds", gesloten te Brussel op 2 september 1998 tussen de Waalse Regering, de Franse Gemeenschapsregering en het College van de Franse Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (B.S. van 17/06/1999 voor het Brussels Gewest, van 06/01/2000 voor de Franse Gemeenschap).

*Besluit van de Franse Gemeenschapsregering tot vaststelling van de uitvoeringswijzen van het samenwerkingsakkoord betreffende de coördinatie en het beheer van de door de Europese Commissie verleende steun inzake human resources en betreffende de oprichting van het Agentschap Europees Sociaal Fonds, gesloten te Brussel op 2 september 1998 tussen de Waalse Regering, de Franse Gemeenschapsregering en het College van de Franse Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, goedgekeurd bij decreet van de Raad van de Franse Gemeenschap van 5 mei 1999.

¹⁴⁶Equal wordt beschouwd als het laboratorium van Doelstelling 3 en experimenteert met nieuwe interventie manieren op vlak van werkgelegenheid en beroepsopleiding.

¹⁴⁷ www.vl-leonardo.be

behoefte van innovatie en kwaliteitsverhoging in de beroepsopleiding, bevordering van de talenkennis, transnationale netwerken ter vergemakkelijking van de wederzijdse uitwisseling van ervaringen en goede praktijken en voor het ontwikkelen referentie-materiaal.

Brussels Gewest
Europees Sociaal Fonds BGDA
Anspachlaan 65
1000 Brussel
Tel: 02/505.14.35
vdbeule@bgda.be
www.bgda.be

Vlaams Gewest en Gemeenschap
ESF Agentschap
Gasthuisstraat 31 (9de verdieping)
Tel: 02/546.22.11
Fax: 02/546.22.40
info@esf-agentschap.be
www.esf-agentschap.be

COCOF, Franse Gemeenschap en Waals Gewest
Agence FSE
Charlerloise Steenweg 111
1060 Brussel
Tel : 02/234.39.40
Fax : 02/234.39.94
www.fse.be

1.1.2. EFRO - Europees Fonds voor de Regionale Ontwikkeling

Het programma 2000-2006 voor de economische en sociale omschakeling in het kader van Doelstelling 2 EFRO wordt opgesteld door het Bestuur Ruimtelijke Ordening en Huisvesting in samenwerking met de bevoegde gewestminister. Het programma is gericht op de stedelijke gebieden in het Brussels Gewest die zich in een bijzonder moeilijke situatie bevinden. Het gewest heeft een compacte zone gedefinieerd, bestaande uit oude arbeiderswijken in het stadscentrum en langs de industriële as van het kanaal. De zone bevat 88 wijken en is gespreid over 7 Brusselse gemeenten: Anderlecht, Brussel-Stad, Vorst, Molenbeek, Sint-Gillis, Sint-Joost en Schaarbeek. De globale doelstelling is de sociaal-economische ontwikkeling van de zone te bevorderen, door initiatieven en projecten te stimuleren die uitgaan van plaatselijke partnerships en die het functioneel gemengde karakter van de stad respecteren, om op die manier de positieve en duurzame effecten op vlak van economie, sociaal leven, milieu en levenskwaliteit voor de inwoners van de zone te maximaliseren.

Het programma beoogt een nieuwe stadseconomie met de (her)tewerkstelling van laagkwalificeerde en/of laaggeschoolde bevolkingsgroepen. Om de verschillen op stedelijk vlak weg te werken, wordt

geïnvesteed in de renovatie van gebouwen voor polyvalente doeleinden en de verfraaiing van openbare ruimtes in de betrokken wijken.

Het EFRO-programma is gestructureerd rond 2 pijlers:

- **Pijler 1** : heeft betrekking op de economische heropleving en streeft naar de ontwikkeling en het behoud van de werkgelegenheid in de zone;
- **Pijler 2** : beoogt een grotere sociale samenhang door een kader te creëren voor een duurzame stedelijke ontwikkeling. De pijler is ingepast in de bestaande beleidsvoeringen (omtrekt o.a. wijkcontracten, initiatiefwijken) en vormt een aanvulling op de bestaande acties. Het gaat om twee soorten maatregelen voor de rehabilitatie van stedelijke zones in verval: via creatieve en participatieve interventies in openbare ruimten en via de creatie van collectieve buurtuitrustingen (vb kinderdagverblijven, buurthuizen).

Om de prioritaire doelstellingen van het programma te realiseren worden 4 soorten acties gevoerd:

- hulp bij de organisatie en ontplooiing van economische activiteiten door onder meer de oprichting van bedrijvencentra en loketten voor plaatselijke economie in de betrokken zones;
- financiële engineering via de oprichting van een 'startfonds' voor de kleine en zeer kleine ondernemingen en de invoering van het solidair krediet (micro-krediet);
- steun aan de plaatselijke ontwikkelingsinitiatieven en buurtdiensten;
- de ontwikkeling van plaatselijke infrastructuren ter verbetering van de toegang tot informatie- en communicatietechnologieën.

Het Communautaire initiatiefprogramma URBAN wordt ondersteund door het structuurfonds EFRO en is gericht op het ontwikkelen van innovatieve modellen voor economische en sociale regeneratie van de stedelijke gebieden in crisis. Het Urban II- programma¹⁴⁸ voor de periode 2000-2006 behelst een gebied langs beide kanten van het Zuidstation, met wijken in Anderlecht, Vorst en Sint-Gillis. De nadruk ligt op de begeleiding van de aanzienlijke omschakeling die in die wijken plaatsvindt door infrastructuurwerken. Er worden vier soorten projecten gefinancierd om het leefklimaat te verbeteren en de gezelligheid van de wijken te verhogen:

- wijkinfrastructuur en -uitrusting zoals culturele centra, tewerkstellingskantoren en buurthuizen;
- renovatie van verlaten industrie;
- toegang tot nieuwe technologieën o.a. door oprichting van internetlokalen en elektronische loketten;
- plaatselijke ontwikkeling waaronder creatieve ateliers en ateliers voor expressie voor de allerjongsten en bevordering van het ondernemerschap.

Ministerie van het Bussels Hoofdstedelijk Gewest
Bestuur voor Ruimtelijke Ordening en Huisvesting
Communicatiecentrum Noord (CCN)

Vooruitgangstraat 80
1030 Brussel
Tel: 02/204. 21.11
Fax: 02/203.01.35
www.brussel.irisnet.be

¹⁴⁸ zie www.wijken.irisnet.be. Het eerste Urban-programma liep van 1994 tot 1999.

1.2. ENIAC

De ENIAC-cel (ESF Nap Impact Assessment Cell) werd in 2000, op verzoek van de Europese Commissie, opgericht in België om de coherentie te verzekeren tussen de verschillende actieprogramma's gefinancierd door het ESF en het Nationale Actieplan voor de Werkgelegenheid. De cel is het resultaat van een samenwerkingsakkoord tussen de Federale Overheid, de Gewesten en de Gemeenschappen. Ze verzekert de opvolging en de analyse van de impact van het volledige Belgische ESF-programmapakket en ziet erop toe dat de specifieke federale, regionale en communautaire eigenheden, de samenhang van de Belgische programma's met betrekking tot het Nationaal Actieplan (NAP) niet verstoren. De ENIAC-cel maakt deel uit van de federale ESF-programmatie 2000-2006 (prioriteit 1). De Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg draagt de operationele verantwoordelijkheid en de praktische organisatie van de cel¹⁴⁹.

De cel bestaat uit een drielagige structuur:

- het politieke niveau groepeert de vertegenwoordigers van de ministers voor Werkgelegenheid van de federale, gewestelijke en/of gemeenschapsregeringen. Het politieke niveau stuurt de werkzaamheden van de twee andere niveaus binnen de cel en staat in voor de sensibilisering en de informatie verstrekking naar de sociale partners.
- het administratieve niveau groepeert de ESF diensten en de administraties voor de werkgelegenheid en opleiding van de verschillende entiteiten. Dit niveau zorgt onder meer voor de bevordering van de werkzaamheden en de samenwerking met het expertiseniveau. De werkzaamheden van de experts worden nauwgezet opgevolgd, aangevuld met opmerkingen en gerapporteerd aan het politieke vertegenwoordigers.
- het expertiseniveau moet de doelstellingen die de cel nastreeft verwezenlijken en wordt als volgt ingevuld:
 - o 2 experts aangesteld door de federale staat;
 - o 1 expert aangesteld door de Vlaamse Gemeenschap;
 - o 1 expert aangesteld door het Waalse Gewest, de Franse Gemeenschap en de Franse Gemeenschapscommissie;
 - o 1 expert aangesteld door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
 - o 1 expert aangesteld door de Duitstalige Gemeenschap.

De expert van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd aangesteld door de BGDA en is verbonden aan het Brussels Observatorium van de Arbeidsmarkt en de Kwalificaties van de BGDA.

¹⁴⁹ Zie p.93

1.3. TPW - Territoriaal Pact voor de Werkgelegenheid

Om een hefboomeffect te creëren voor de werkgelegenheid stelt de Europese Commissie, in 1996, de financiering voor van territoriale werkgelegenheidspacten die het accent leggen op de specifieke ontwikkeling van bepaalde kleinschalige regio's of gebieden. De territoriale pacten komen in aanmerking voor structurele financiering in het kader van Doelstelling 3¹⁵⁰. Het initiatief van promotie en organisatie van het pact dient uit te gaan van de betrokken openbare instellingen aangezien die het meest aangewezen zijn om de tewerkstelling op hun grondgebied te beïnvloeden. Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest neemt de BGDA die rol op zich.

Binnen elk TPW worden zoveel mogelijk partners uitgenodigd die bij de werkgelegenheid betrokken zijn in het afgebakende geografische gebied. Het Sociaal Pact voor de Werkgelegenheid kent aanvullende taken toe aan het Brussels Territoriaal Pact nl. aanzetten tot een gemeenschappelijk, prospectief denkproces en het voeren van innoverende acties op de arbeidsmarkt (vb. strijd tegen discriminaties bij aanwerving, gelijke kansen tussen mannen en vrouwen).

Het Territoriaal Pact van het BHG mobiliseert alle Brusselse actoren¹⁵¹ die actief zijn rond tewerkstelling. Het TPW staat in voor een dynamische coördinatie tussen al die partners met als doel een maximale samenhang tot stand te brengen en de doeltreffendheid te optimaliseren van de werkgelegenheidsmaatregelen. Het streefdoel is een grotere samenhang tussen de diverse beleidslijnen op tewerkstellinggebied, een betere communicatie en complementariteit tussen de diverse actoren, een grondige kennis van de socio-economische realiteit in het Brussels Gewest en een vlottere uitwisseling van informatie. De dienst Territoriaal Pact van de BGDA staat in voor de organisatie van het TPW met de directeur-generaal als officieel aangesteld coördinator.

De 6 krachtlijnen van het actieplan 2001-2006 worden geconcretiseerd in een aantal doelstellingen:

1. De onderlinge afstemming tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt verbeteren;
2. De plaatselijke ontwikkeling ondersteunen en de sociale economie omkaderen;
3. Sectoren met groeipotentieel op vlak van economie en werkgelegenheid stimuleren;
4. Bevordering van het ondernemerschap;
5. Bevordering van de gelijke kansen;
6. Zichtbaarheid en transparantie van de werkzaamheden bevorderen.

De partners van het Territoriaal Pact zijn georganiseerd in acht werkgroepen naar de krachtlijnen van het actieplan. Deze werkgroepen brengen regelmatig verslag van hun vorderingen en voorstellen tijdens de plenaire zittingen.

¹⁵⁰ Doelstelling 3 van het ESF betreft de acties die de relatieve positie van risicogroepen versterken, zodat de uitsluiting door hoger gekwalificeerde arbeidskrachten tot staan wordt gebracht. De doelstelling is het functioneren van de arbeidsmarkt te corrigeren, zodat personen in een moeilijke situatie of die het risico lopen verstrikt te raken in een situatie van werkloosheid opnieuw werk kunnen vinden.

¹⁵¹ Het ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Brusselse Economische Sociale Raad (ESRBHG), Bruxelles Formation, de VDAB, Institut de Formation des Classes Moyennes et PME (IFPME), Vlaams Instituut voor het Zelfstandig Ondernemen (VIZO), BGDA, Office de Promotion du Tourisme (OPT), Gewestelijk Secretariaat voor Stedelijke Ontwikkeling (GSSO), de Haven van Brussel, de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Brussel (GIMB), de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor Brussel (GOMB), Téléport, het Brussels Observatorium van de Arbeidsmarkt en de Kwalificaties, Brusselse Vereniging van Steden en Gemeenten (afdeling OCMW en afdeling Gemeenten), Federatie van partners voor werk (FEDERGON), Centrum voor Gelijkheid aan Kansen en Racismebestrijding, het OOTB, de FEBISP en de gemeenschapzenders: TV-Brussel en Télé-Bruxelles. De ministers van Economie en Werkgelegenheid van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering zijn eveneens vertegenwoordigd.

Territoriaal Pact voor de Werkgelegenheid in het BHG

Anspachlaan 65
1000 Brussel
Tel: 02/505.14.39
Fax: 02/511.30.52
lschingtienne@orbem.be
www.pactbru.irisnet.be

1.4. Eures

Eures (European Employment Services) is een samenwerkingsnetwerk om het vrije verkeer van werknemers in de Europese Economische Ruimte¹⁵² (EER) te vergemakkelijken. De vrijheid om in het buitenland te wonen en te werken is een van de grondrechten die zijn vastgesteld in het Verdrag van Rome en het Verdrag betreffende de toetreding van de Tsjechische Republiek, Estland, Cyprus, Letland, Litouwen, Hongarije, Malta, Polen, Slovenië en de Slovaakse Republiek tot de Europese Unie.

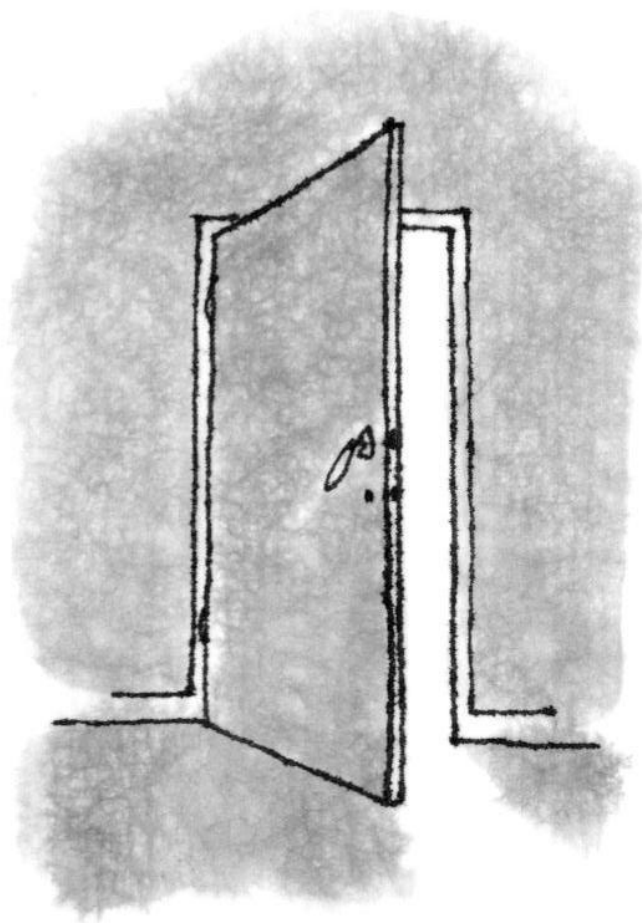
Het Eures-netwerk brengt de openbare diensten voor arbeidsvoorziening – voor België zijn dat: VDAB, BGDA en FOREm – samen met andere regionale en nationale organen die te maken hebben met werkgelegenheidskwesties zoals de sociale partners (vakbonden en werkgeversorganisaties) en lokale en regionale overheden. Het netwerk wordt gecoördineerd door de Europese Commissie.

Eures treedt op als centraal contactpunt voor alle informatie over beroepsmobiliteit via een gegevensbank over levens- en arbeidsomstandigheden in de 28 lidstaten en een gegevensbank over de behoeften aan arbeidskrachten op alle regionale arbeidsmarkten van de EER.

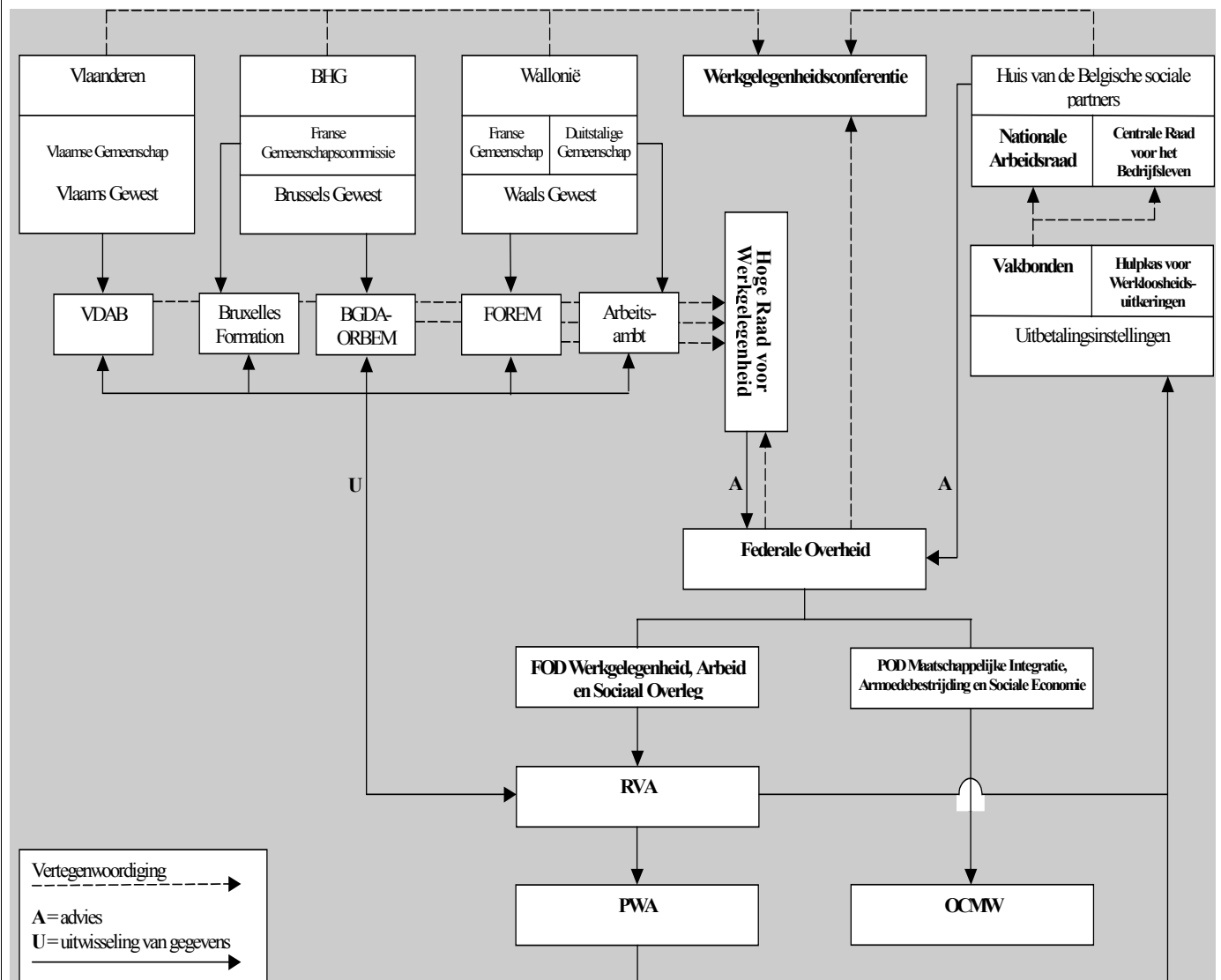
Eures - Europees portaal voor beroepsmobiliteit

Tel.: 00800.4080.4080 (*gratis*)
<http://europa.eu.int/eures>

¹⁵² de Europese Unie plus Zwitserland, Liechtenstein, Noorwegen en IJsland.

Schema 3: Federale tewerkstellingsactoren in relatie met de gewestelijke (tewerkstellings) actoren en de gemeenschapsactoren voor opleiding

2. BELGIË

FEDERAAL NIVEAU

2.1. De Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg

De Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg blijft na de regionalisering van het werkgelegenheidsbeleid bevoegd voor:

- de verbetering van de arbeidsomstandigheden (opstelling en controle van normen, preventie);
- de collectieve arbeidsrelaties (preventie en regeling van sociale conflicten in verband met arbeid);
- het waarborgen van een vervangingsinkomen in geval van jobverlies;
- het bevorderen van de werkgelegenheid via vernieuwende acties;
- het sensibiliseren van de sociaal-economische actoren voor de vermenselijking van de arbeid;
- het bevorderen van gelijke kansen tussen mannen en vrouwen.

De FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg staat ook in voor de uitdieping van het sociale Europa. In dat kader werd de dienst belast met het opstellen van het federale Enkelvoudig Programmeringsdocument (EPD). Het federaal EPD werd, met het oog op de samenhang met het Nationaal Actieplan voor de Werkgelegenheid (NAP) en de complementariteit met de ESF-programma's van de gemeenschappen en gewesten, uitgebouwd rond vijf prioriteiten¹⁵⁸:

- Prioriteit 1 '*coherentie NAP-ESF*' regelt de financiering van de ESF NAP ASSESSMENT IMPACT CELL, ENIAC genaamd. (zie p.88). Deze interfederale voorziening staat in voor de opvolging en de analyse van de verschillende ESF-programma's in België en hun samenhang met het Nationaal Actieplan voor de Werkgelegenheid.
- Prioriteit 2 '*maatschappelijke integratie*' betreft de socioprofessionele inschakeling van de leefloners en behoort tot de bevoegdheid van de federale minister voor Maatschappelijke Integratie. Voor de uitvoering wordt een beroep gedaan op de OCMW's (zie p.96).
- Prioriteit 3 '*duurzame tewerkstelling*' streeft naar langdurige tewerkstelling van risicogroepen. Het inschakelingsparcours wordt - naast de opleidingsactiviteiten georganiseerd door de gemeenschappen - uitgebreid met een langdurige begeleiding na tewerkstelling. De betrokkenheid van de sociale partners wordt als prioritair beschouwd bij het versterken van de socioprofessionele integratie, het verhogen van de activiteitsgraad en het verminderen van de sociale uitsluiting. Prioriteit 3 beoogt tevens het bevorderen van een proactieve aanpak vooral op het gebied van de verbetering van de kwaliteit van de arbeid, de ontwikkeling van nieuwe arbeidsvormen en de aanpassing van de arbeidstijd.
- Prioriteit 4 '*gelijkheid op het werk voor vrouwen en mannen*' betreft de tweeledige aanpak - via specifieke acties naar vrouwelijke doelgroepen en via globale acties - met als doel de transversale integratie van gelijke kansen voor vrouwen en mannen op de arbeidsmarkt en in het werkgelegenheidsbeleid. Deze dubbele aanpak is noodzakelijk voor een duurzame evolutie en een gunstiger klimaat voor de deelname van vrouwen aan het arbeidsproces. De aanpak kan eventueel uitgebreid worden naar andere doelgroepen.

¹⁵⁸ www.meta.fgov.be

- Prioriteit 5 '*technische ondersteuning*' omvat het beheer van de ESF-programmatie, de evaluatie, verspreiding en de promotie van de meerwaarde van het Europees Sociaal Fonds. Hiertoe wordt een EDP-communicatieplan opgesteld.

2.2. RVA - Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening

De RVA is één van de tien (federale) instellingen van sociale zekerheid en is belast met de organisatie van de werkloosheidsverzekering met name de toekenning van een vervangingsinkomen aan onvrijwillig werklozen en andere daarmee gelijkgestelde categorieën. Op 1 januari 2002 werd een eerste bestuursovereenkomst gesloten voor de periode 2002-2004. Hierin worden de 39 verbintenissen opgesomd waarvoor de RVA zich engageert.

De RVA wordt geleid door een beheerscomité bestaande uit een voorzitter, 7 vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties en 7 vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties. De afgevaardigden van de ministers van Financiën en Werkgelegenheid zetelen met raadgevende stem. Het dagelijks beheer is in handen van de administrateur-generaal en zijn adjunct.

Naast het hoofdbureau beschikt de RVA over 30 werkloosheidsbureaus, elk onder leiding van een directeur, om zijn opdrachten uit te voeren:

- de toepassing van de werkloosheidsreglementering met name opening van de rechten, berekening van het aantal uitkeringen, controle van de echtheid van de werkloosheid, verificatie van de uitgaven van de instellingen belast met de uitbetaling van de uitkeringen, terugvordering van de onverschuldigde uitkeringen, ...;
De vakbonden (ABVV, ACV en ACLVB) en de officiële betaaldienst nl. de Hulpkas voor Werkloosheidsuitkeringen (HVW) staan in voor de uitbetaling van de werkloosheidsuitkeringen.
- de activering van de werkloosheidsuitkeringen door banenplannen, activaplannen, doorstromingsprogramma's, gesubsidieerde contractuelen (GECO's) en plaatselijke werkagentschappen (PWA);
- het uitbetalen van specifieke uitkeringen: aanvullende uitkeringen voor oudere grensarbeiders die hun ontslag kregen ten gevolge van een economische herstructurering of die volledig werkloos zijn geworden omwille van economische redenen.

De algemene opdracht van de RVA wordt aangevuld met:

- een **preventieve opdracht** om de contractuele band tussen werkgever en werknemer te behouden bij tijdelijke werkloosheid en loopbaanonderbreking;
- een **vergoedingsopdracht** wanneer de contractuele band tussen werkgever en werknemer verbroken is. De RVA kent een vergoeding in de gewone werkloosheid toe of binnen het stelsel van de conventionele brugpensioenen;
- een **inschakelingsopdracht** als een werknemer volledig werkloos is. De RVA werkt mee aan de uitvoering van maatregelen die de wedertewerkstelling van de werklozen tot doel hebben. Naast het afleveren van attesten speelt de RVA een actieve rol in het opvolgen van het systeem van de Plaatselijke Werkgelegenheidsagentschappen (gericht op langdurig werklozen en steuntrekkers) en het Activaplan om de werkgelegenheidsgraad van oudere werknemers (45 pluser) te verhogen door de herinschakeling van de werklozen in het normale arbeidscircuit door de toekenning van een gedeeltelijke vrijstelling van de betaling van werkgeversbijdragen voor de RSZ aan de werkgever en door een geactiveerde werkloosheidsuitkering (werkuitkering genaamd) die de werkgever in mindering kan brengen op het te betalen nettoloon.

In het kader van het samenwerkingsakkoord tussen de federale staat, de gewesten en gemeenschappen betreffende de actieve begeleiding en de opvolging van de werklozen (de zogenaamde sluitende aanpak) staat de RVA vanaf 1 juli 2004 in voor de verplichte oproeping van de werklozen en de evaluatie van hun beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt. Aan het einde van de 15de (voor jongeren) en na de 21ste (ouder dan 25 jaar) maand werkloosheid roept de RVA de werkloze op voor een bespreking en evaluatie van zijn inspanningen om werk te vinden gedurende het afgelopen jaar. Bij een positieve evaluatie wordt de werkloze ten vroegste na 16 maanden opnieuw opgeroepen. In het andere geval worden verschillende opties voorgesteld waarvan de uitvoering 4 maanden later wordt geëvalueerd en eventueel tot een sanctie leidt. De gewestelijke diensten hebben als opdracht de werklozen, voor ze door de RVA worden opgeroepen, actieve begeleidings-, opleidings- en inschakelingsmaatregelen voor te stellen waaruit hun beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt blijkt. De uitwisseling tussen de RVA en de gewestelijke diensten verloopt via de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid.

RVA - Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening

Keizerslaan 7

1000 Brussel

Tel.: (02)515 41 11

Fax: (02)514 11 06

Website: <http://www.rva.fgov.be>

Werkloosheidsbureau Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Steenweg op Charleroi 60

1060 Brussel

Tel.: (02)542 16 11

Fax: (02)542 16 77

2.2.1. PWA - Plaatselijke Werkgelegenheidsagentschappen

Een Plaatselijk Werkgelegenheidsagentschap is een dienst, erkend door de minister van Tewerkstelling en Arbeid, die aan werkzoekenden de kans biedt op een volledig wettelijke manier bezoldigde activiteiten uit te oefenen, met behoud van de werkloosheidsuitkering. De PWA's zijn lokaal ingeplant in elke gemeente of stad. Het bestuursorgaan wordt aangesteld door de lokale overheid en de beheerraad bestaat uit vertegenwoordigers van de gemeente/stad, werkgevers- en werknemersorganisaties.

De Rijksdienst Voor Arbeidsvoorziening (RVA) kent aan het PWA een jaarlijkse vergoeding toe tot dekking van de administratiekosten en stelt personeelsleden ter beschikking voor het verstrekken van informatie, inschrijven van PWA-werknemers en het behandelen van de aanvragen van de gebruikers. Het Werkloosheidsbureau van de RVA beslist over het recht op uitkeringen van de PWA-werknemers. Het zijn echter de uitbetalingsinstellingen (vakbonden en HVW) die de persoonlijke dossiers van de PWA-werknemers beheren en belast zijn met het samenstellen van de dossiers en het betalen van de uitkeringen en de lonen van de PWA-werknemer.

Het PWA-stelsel laat langdurig werklozen toe activiteiten uit te oefenen die door de aard of het occasioneel karakter ervan niet worden uitgevoerd in het gewone arbeidscircuit. Alle leefloners (of rechthebbende op financiële bijstand van het OCMW) en de uitkeringsgerechtigde werkzoekenden ouder dan 45 jaar en minstens 6 maanden stempelen, jonger dan 45 jaar en minstens 2 jaar stempelen of binnen een periode van 3 jaar minstens 2 jaar stempelen kunnen bewijzen, komen in aanmerking als PWA-werknemer.

Een aantal van de PWA-activiteiten worden sinds 2004 georiënteerd naar het stelsel van de dienstencheques (thuishulp met huishoudelijk karakter) en het Activastelsel (stadswachten aangeworven in het kader van de veiligheids- en preventiemaatregelen) die ook door de PWA's worden gepromoot. De PWA-regeling blijft behouden voor activiteiten buiten de huishoudelijke sfeer zoals werk in de tuin, kinderopvang, hulp bij administratieve formaliteiten, opvang van bejaarden en gehandicapten, hulp in openbare bibliotheken. Het voordeel van deze nieuwe systemen ten aanzien van het PWA-stelsel is het volwaardig werknemersstatuut.

Vijf categorieën van gebruikers mogen voor specifieke activiteiten een beroep doen op de diensten van het PWA nl. privé-personen, plaatselijke overheden, vzw's en andere niet-commerciële verenigingen, onderwijsinstellingen en bedrijven uit de land- en tuinbouwsector¹⁵⁴.

2.3. OCMW - Openbaar centrum voor Maatschappelijk Welzijn

De tewerkstellingsopdracht van het OCMW bleef lang beperkt tot het sociaal verzekerd maken van het cliënteel: personen worden tijdelijk tewerkgesteld tot zij voldoende arbeidsdagen hebben gepresteerd om sociaal verzekerd te zijn en dus recht hebben op een werkloosheidsuitkering of een uitkering in het kader van de ziekte- en invaliditeitsverzekering (artikel 60 §7 van de OCMW-wet). Artikel 61 van de OCMW-wet voorziet in de mogelijkheid om een samenwerkingsovereenkomst af te sluiten met onder meer private bedrijven. Deze artikels vormen - lange tijd - de wettelijke basis voor de sociale tewerkstelling in het OCMW zelf of tewerkstelling via terbeschikkingstelling bij andere instellingen, meer bepaald de gemeenten, vzw's, intercommunales, vennootschappen met een sociaal oogmerk, openbare ziekenhuizen en private bedrijven.

¹⁵⁴ www.rva.be

Met het Lenteprogramma (2000) van de federale regering wordt de doelstelling van sociale tewerkstelling verruimd: naast de uitkeringsfunctie wordt het bieden van werkervaring een volwaardige opdracht voor de OCMW's. Hun rol wordt uitgebreid tot het voeren van een reïntegratiebeleid waarbij de activering van de uitkering bemiddeling, begeleiding, coaching en opleiding impliceert. Om hun cliënten te begeleiden naar de sociale economie en naar de (reguliere) arbeidsmarkt worden vanuit de centrale overheden verschillende instrumenten ter beschikking gesteld. Het beleid volgt daarbij een dubbel spoor. Aan de ene kant wordt het aanwenden van OCMW-specifieke opleidings-, begeleidings- en tewerkstellingsinstrumenten aangemoedigd door een verruiming van tewerkstellingsmogelijkheden en financiële incentives (vb. art 60 §7, artikel 61). Aan de andere kant worden de generieke activerings- en reïntegratiemaatregelen voor werkzoekenden toegankelijk gemaakt voor OCMW-cliënteel via het mogelijk maken van de onmiddellijke overstap van tewerkstelling in het kader van art. 60 §7 naar andere maatregelen¹⁵⁵.

De wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie kent aan de OCMW's een bijzondere tewerkstellingsopdracht toe, waarbij prioritair aandacht gaat naar de jongeren (B.S. van 31 juli 2002)¹⁵⁶. De tewerkstellingsopdracht van het OCMW bestaat eruit iedere persoon die aan de algemene voorwaarden voldoet om in aanmerking te komen voor het recht op maatschappelijke integratie:

- een *tewerkstelling* aan te bieden in de vorm van een arbeidsovereenkomst waarop alle regels van het arbeidsrecht van toepassing zijn. Het OCMW kan hiervoor een beroep doen op specifieke tewerkstellingsmaatregelen die vanuit verschillende hoeken worden aangeboden en (meestal) betaald. Binnen de OCMW-context zijn dat art. 60 §7 en art. 61 en de tewerkstellingen in welbepaalde inschakelingsprojecten waarbij het OCMW financieel tussenkomt in de loonkost van de werkgever¹⁵⁷ (zoals Activaplan, invoeginterim, doorstromingsprogramma's en SINE-tewerkstelling). Tewerkstelling binnen het reguliere arbeidscircuit waarbij het OCMW als bemiddelaar optreedt, behoort ook tot de mogelijkheden.
- het uitwerken van een *geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie dat op termijn leidt naar tewerkstelling*. De doelgroep van deze maatregel zijn de gerechtigden waarvoor een tewerkstelling niet of niet onmiddellijk een haalbare kaart is. Het project beoogt de professionele inschakelingskansen van de gerechtigde te verhogen aan de hand van bijvoorbeeld een beroepsopleiding, het voleindigen van een studie en een sociabiliseringsproces. Tijdens de uitvoering van het project kan de gerechtigde aanspraak maken op een leefloon tot hij een arbeidsovereenkomst tekent. Hij moet wel de inspanningen leveren die in het project vastgelegd worden¹⁵⁸.

De Vereniging van Stad en de Gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vzw (VSGB) geeft in de publicatie 'Tewerkstelling en OCMW: de federale maatregelen'¹⁵⁹ een overzicht van alle

¹⁵⁵ Seynaeve T., Hermans K., Declercq A., Lammertyn F. Aan de rand van de actieve welvaartsstaat. Een socio-biografisch onderzoek naar jongeren en OCMW-hulpverlening. Reeks: Actuele problemen met betrekking tot de sociale cohesie. Academia Press, Gent, 2004.

¹⁵⁶ De financiële tussenkomst in de loonkost van een gerechtigde op maatschappelijke integratie bij tewerkstelling in welbepaalde inschakelingsprojecten werd vastgelegd in een aantal koninklijke besluiten van 11 juli 2002 (B.S. van 31 juli 2002).

¹⁵⁷ Er wordt afgestapt van de term 'activering' ten voordelen van 'financiële tussenkomst'. Dit heeft als gevolg de gerechtigde het statuut van verloond werknemer krijgt. Als volwaardig werknemer heeft hij geen recht meer op de voordelen verbonden aan het statuut van leefloongerechtigde zoals het recht op verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering, vermindering op het openbaar vervoer, gratis telefoonkaarten.

¹⁵⁸ Omzendbrief van 21 oktober 2002 van het bestuur van de Maatschappelijke Integratie betreffende de tewerkstellingsopdracht van het OCMW in het kader van de wet van 26 mei 2002.

¹⁵⁹ Vincent Libert. Tewerkstelling en OCMW: de federale maatregelen. Technische Fiche: 2004-2005. Vereniging van Stad en de Gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Brussel, mei 2004. Zie www.avcb-vsgeb.be.

tewerkstellingsmaatregelen uitgaande van de federale overheid die een OCMW kan aanwenden bij het begeleiden van haar cliënteel naar tewerkstelling. Deze tewerkstellingsmaatregelen staan open voor de gerechtigden op maatschappelijke integratie en de personen van vreemde nationaliteit die zijn ingeschreven in het vreemdelingenregister en beschikken over een verblijfsmachtiging van onbeperkte duur (wet van 2 augustus 2002, B.S. van 29 augustus 2002).

Met het ministerieel besluit van 10 oktober 2004¹⁶⁰ wordt de opdracht van de OCMW's in het kader van de sociale economie bevestigd. De OCMW's krijgen een verhoogde toelage van de federale staat voor elke gerechtigde op maatschappelijke integratie en gerechtigde op financiële hulp waarvoor een arbeidscontract wordt afgesloten met een erkend sociaal economieproject. Elk OCMW moet minstens 75% van het hen toegekende contingent¹⁶¹ ter beschikking stellen van een erkend sociaal-economieproject dat onafhankelijk van het OCMW werkt. Sinds september 2004 komen volgende sociale economie-initiatieven in aanmerking¹⁶²:

(1) initiatieven erkend door de federale overheid:

- Inschakelingsbedrijven (erkend door de federale minister van Werk)
- Vennootschappen met sociaal oogmerk
- Pilotprojecten van een OCMW (erkend door de staatssecretaris voor Sociale Economie)
- Pilotprojecten en innoverende experimenten in de sociale economie (erkend door de staatssecretaris voor Sociale Economie)

(2) initiatieven erkend door het Vlaams Gewest:

- Invoegbedrijven en invoegafdelingen
- Sociale werkplaatsen
- Sociale verhuurkantoren
- Kringloopcentra (erkend door de Openbare Afvalmaatschappij van het Vlaams Gewest)

(3) initiatieven erkend door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- Inschakelingsondernemingen
- Sociale verhuurkantoren
- Openbare vastgoedmaatschappijen
- Plaatselijke Initiatieven voor de Ontwikkeling van de Werkgelegenheid (PIOW)

(4) initiatieven erkend door het COCOF:

- Organismen voor socioprofessionele inschakeling
- Leerwerkplaatsen

¹⁶⁰ Het ministerieel besluit van 10 oktober 2004 tot vaststelling van de lijst van de initiatieven voor sociale economie met het oog op de toekenning van een verhoogde staatstoelage aan de openbare centra voor maatschappelijk welzijn voor specifieke initiatieven, gericht op de sociale inschakeling, binnen de sociale economie (B.S. van 30 november 2004). Omzendbrief van 30 november 2004 betreffende het ministerieel besluit van 10 oktober 2004.

¹⁶¹ Het contingent omvat het aantal arbeidsplaatsen dat gelijktijdig door een OCMW mag worden ingevuld en waarvoor het OCMW een verhoogde toelage krijgt van de staat. Deze arbeidsplaatsen kunnen gedurende het jaar permanent worden ingevuld.

¹⁶² De initiatieven erkend door het Waals Gewest en de Duitstalige Gemeenschap worden niet vermeld omdat zij niet van toepassing zijn in het BHG. Zie www.socialeconomy.gov.be voor de actuele lijst met erkende sociale economie-initiatieven.

De OCMW's krijgen duidelijk een steeds actievere rol toebedeeld in het arbeidsmarktbeleid. De implementatie van het activeringsbeleid is echter zeer divers. Sommige OCMW's startten recent een inschakelingscel op, terwijl andere reeds een lange traditie kennen. Ook het ingezette instrumentarium verschilt, evenals de interne organisatie en de mate van samenwerking met andere actoren in het tewerkstellingsveld. De OCMW's hanteren vaak totaal verschillende visie- en hulpverleningskaders waarbij sommige OCMW's een strikt administratieve en controlerende invulling aan hun taak geven. Andere zoeken een evenwicht tussen het vrijwaren van sociale grondrechten, het aanbieden van kansen en het aansporen tot verantwoordelijkheid. De Brusselse OCMW's worden sinds begin jaren 90 door de Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling (BGDA) erkend als partner in socioprofessionele inschakeling¹⁶³.

2.4. Sociale partners op federaal niveau

De sociale partners spelen in België een essentiële rol bij het vaststellen van de werkgelegenheidsstrategie en de implementatie ervan door middel van concrete maatregelen zowel op centraal, sectoraal als op ondernemingsniveau. De Nationale Arbeidsraad (NAR) en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) vormen de koepel van een onderhandelings-/overlegstructuur die zich gaandeweg op verschillende niveaus heeft ontwikkeld¹⁶⁴.

- op het laagste niveau is er de onderneming, waar vanaf een bepaald aantal werknemers een ondernemingsraad en een comité voor preventie en bescherming op het werk moet worden opgericht.
- op bedrijfstak- en sectorniveau zijn het de paritaire (sub)comités (ongeveer 150) die de werknemers- en werkgeversorganisaties in staat stellen om meer bepaald door het sluiten van collectieve arbeidsovereenkomsten (CAO), de arbeidsvoorwaarden van de eronder ressorterende werkgevers en werknemers te regelen. De economische aspecten worden behandeld in bijzondere raadgevende comités.
- op centraal niveau overkoepelen de NAR en de CRB - door hun verenigde actie - het geheel van bedrijfstakken van de Belgische economie voor alle materies die onder het federale niveau ressorteren.

¹⁶³ <http://www.cnt-nar.be/Nsociale-dial.htm>

¹⁶⁴ Zie p.110

In beide raden zetelen de werknemers- en werkgeversorganisaties die representatief zijn voor de Belgische economische en sociale wereld.

De volgende *werknemersorganisaties* zijn vertegenwoordigd:

- ABVV - Algemeen Belgisch Vakverbond
- ACLVB - Algemene Centrale der Liberale Vakbonden van België
- ACV- Algemeen Christelijk Vakverbond

De volgende *werkgeversorganisaties* zijn vertegenwoordigd:

- UNIZO - Unie van Zelfstandige ondernemers
- Boerenbond
- VBO - Verbond van Belgische Ondernemingen
- CSPO - Confederatie van Social-Profit Ondernemingen (geassocieerd lid)

De NAR en de CRB onderhouden contacten met de "Conseil économique et social de la Région wallonne" (CESRW), de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), de Economische en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (ESRBHG) en de Economische en Sociale Raad van de Duitstalige Gemeenschap.

De in de NAR vertegenwoordigde werknemers- en werkgeversorganisaties spelen ook een belangrijke rol bij het overleg op internationaal niveau, meer bepaald in de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) en de Internationale Arbeidsconferentie. De CRB en de NAR hebben ook een plaats in het organigram van de instellingen van de Europese Unie en worden er vertegenwoordigd in het Economisch en Sociaal Comité.

Huis van de Belgische sociale partners:
NAR – Nationale Arbeidsraad
CRB – Centrale Raad voor het Bedrijfsleven

Blijde Inkomst laan 17-21
1040 Brussel
Tel: 02/233.88.11
Fax: 02/233.89.38
www.cnt-nar.be
www.ccecrb.fgov.be

2.5. De Hoge Raad voor de Werkgelegenheid

De Hoge Raad voor de Werkgelegenheid¹⁶⁵ (°1995) staat in voor de opvolging van de maatregelen ter bevordering van de werkgelegenheid en het specifieke tewerkstellingsbeleid en voor de studie van voorstellen ter bevordering van de banencreatie. De Raad beraadslaagt op eigen initiatief over werkgelegenheid of over aangelegenheden die hem worden voorgelegd door de minister van Werkgelegenheid en door andere ministers. Jaarlijks formuleert de Raad aanbevelingen over de

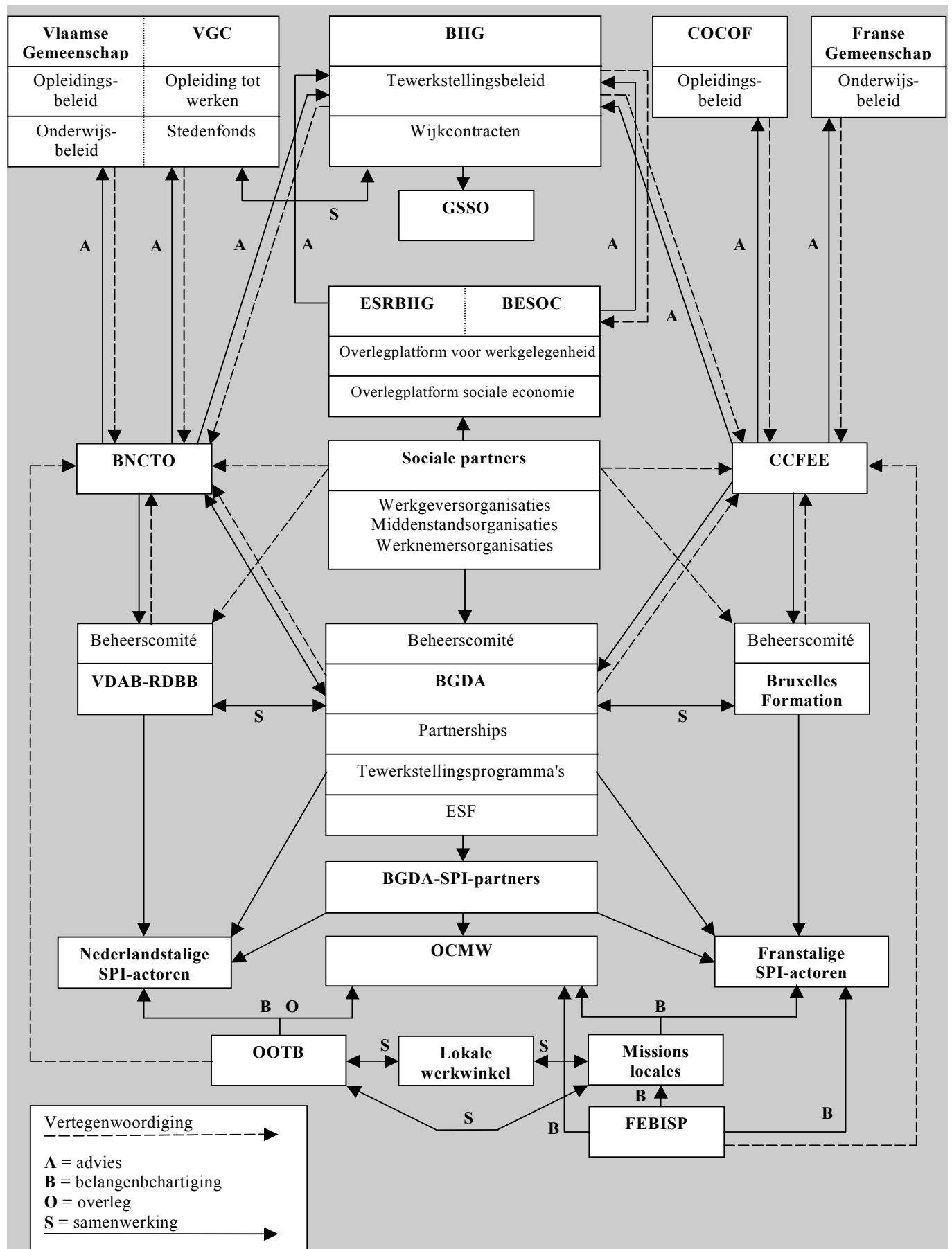
¹⁶⁵ www.meta.fgov.be

collectieve arbeidsovereenkomsten (CAO's) op intersectoraal of sectoraal niveau die onvoldoende maatregelen ter bevordering van de werkgelegenheid bevatten¹⁶⁶. Sinds 2000 speelt de Hoge Raad een belangrijke rol in het kader van het Europese tewerkstellingsbeleid onder meer omtrent de toepassing van de Europese richtsnoeren in het Belgische werkgelegenheidsbeleid.

De Hoge Raad voor de Werkgelegenheid wordt voorgezeten door de federale minister bevoegd voor Werk. Naast de federale leden waaronder de directeur van de RVA en een aantal professoren telt de Raad een zestal regionale leden waaronder de administrateurs-generaal van de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling: VDAB, FOREm, BGDA.

¹⁶⁶ In het kader van de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentie.

Schema 4: Brusselse opleidings- en tewerkstellingsactoren

3. BRUSSELS GEWEST

3.1. BGDA-ORBE_m als centrale actor

3.1.1. Wettelijk kader¹⁶⁷

In 1980 worden de bevoegdheden op vlak van de werkgelegenheid herschikt¹⁶⁸. De werkloosheidsverzekering blijft een federale aangelegenheid en uitgevoerd door de Rijksdienst voor Arbeid (RVA) terwijl arbeidsbemiddeling wordt toevertrouwd aan de gewesten en beroepsopleiding aan de gemeenschappen. In Vlaanderen en Wallonië worden daartoe de openbare instellingen VDAB (Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding) en FORE_m (L'Office communautaire et régional de la formation professionnelle et de l'emploi) opgericht. Deze diensten staan zowel in voor de arbeidsbemiddeling als de beroepsopleiding in het gewest. Voor Brussel - van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is dan nog geen sprake - voorziet de federale wetgever (toen nog nationaal), vanaf 1984¹⁶⁹, in een dienst, belast met de nieuwe tweetalige gewestelijke bevoegdheden. De Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling (BGDA) wordt, in 1989, als zelfstandige instelling van openbaar nut gecreëerd¹⁷⁰.

De *ordonnantie van 18 januari 2001 houdende organisatie en werking van de Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling* (B.S. van 13 april 2001) maakt een einde aan een juridisch vacuüm maar voert ten opzichte van 1984 geen fundamentele wijzigingen in. Het doel van de ordonnantie is een geactualiseerd wettelijk kader te creëren omtrent de financiële middelen, de bevoegdheden en de werking van de dienst. De BGDA blijft belast met de uitvoering van het werkgelegenheidsbeleid en de goede werking van de arbeidsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Hiertoe behoren alle activiteiten in het kader van de aanwerving en arbeidsbemiddeling van werknemers en bepaalde tewerkstellingsprogramma's. Voor de uitvoering van zijn opdrachten mag de BGDA partnerovereenkomsten sluiten met derden en meewerken aan de oprichting of het beheer van publiekrechtelijke of privaatrechtelijke bedrijven, instellingen of verenigingen. De *ordonnantie van 26 juni 2003 betreffende het gemengd beheer van de arbeidsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest* en het uitvoeringsbesluit van 15 april 2004 (B.S. van 23 juni 2004) hebben een ingrijpende invloed op de plaats en de rol van de BGDA.

Het centrale orgaan van de BGDA is het paritaire beheerscomité samengesteld uit een voorzitter en een ondervoorzitter (door de regering aangeduid), 7 vertegenwoordigers van werknemersorganisaties en 7 vertegenwoordigers van werkgeversorganisaties (door hun respectieve organisaties voorgedragen). De Brusselse regering wordt vertegenwoordigd door een Nederlandstalige en Franstalige regeringscommissaris. Enkel de sociale partners zijn stemgerechtigd. De regeringscommissarissen hebben vetorecht. Tweederde van de leden van het beheerscomité behoren tot de grootste taalgemeenschap van het BHG. 1/3 van de zetels wordt voor vrouwen gereserveerd. Het dagelijks bestuur is in handen van een leidend ambtenaar en zijn adjunct. Net zoals de voorzitter en ondervoorzitter van het beheerscomité behoren ze tot een verschillende taalrol.

¹⁶⁷ www.bgda.be

¹⁶⁸ De bijzondere wet van 8 augustus 1980 op de institutionele hervormingen (B.S. van 15 augustus 1980).

¹⁶⁹ Wet van 28 december 1984 en de uitvoering ervan vastgelegd in het KB van 16 november 1988 (B.S. van 22 januari 1985).

¹⁷⁰ KB van 16 november 1988 tot vaststelling van de organisatie en de werking van de Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling (B.S. van 17 december 1988).

3.1.2. Opdrachten

De exclusieve opdrachten van de BGDA, ook in het kader van het gemengd beheer van de arbeidsmarkt zijn:

- de inschrijving, de controle en de gecentraliseerde verwerking van de persoonlijke gegevens over de werkzoekenden die aan de organen van de sociale zekerheid worden overgezonden;
- het afsluiten van de *contracten voor beroepsproject (CBP)*;
- het *beheer van het inschakelingstraject* van de werkzoekenden;
- het *beheer van de tewerkstellingsprogramma's*;
- het beheer en de organisatie van het computernetwerk voor informatie-uitwisseling '*Netwerk van Plaatselijke Werkgelegenheidsplatformen*' (NWP).

De ordonnantie van 2001 bepaalt dat de BGDA naast zijn gratis dienstverlening aan de werkzoekenden commerciële activiteiten mag uitvoeren. De BGDA legt zich met name toe op uitzendactiviteiten (T-Service-interim), outplacement (Brussels Outplacement) en selectieactiviteiten voor bedrijven (AXIOS).

Het beleid van de BGDA is momenteel gestructureerd volgens drie assen die elk een verschillend doelpubliek viseren en een bijzondere actiemiddel introduceren:

- de werkzoekenden via het Contract voor Beroepsproject (CBP);
- de BGDA-partners via het Netwerk van WerkgelegenheidsPlatformen (NWP);
- de werkgevers via de Brusselse Dienst voor Werkgevers (BDW).

De basisdienstverlening zoals inschrijving als werkzoekende, informatie over rechten en plichten, opmaken en aanpassen van het persoonlijk dossier komt niet aan bod in deze publicatie. De trajectwerking met o.a. de opleidings, werkervarings- en tewerkstellingsprojecten voor de moeilijk inschakelbare werkzoekenden vormen het onderwerp van deze publicatie. We concentreren ons dan ook op de dienstverlening van de BGDA die dit luik ondersteunt nl. de diensten Partnership en Actief Zoeken naar Werk, de dienst Tewerkstellingsprogramma's en de dienst Europees Sociaal Fonds (ESF). Deze diensten beheren de voornaamste gewestelijke financieringsbronnen voor de organisaties op het terrein. Het Brussels Observatorium van de Arbeidsmarkt en Kwalificaties¹⁷¹ ondersteunt het werkveld door de evolutie van de werkgelegenheid en de werkloosheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op te volgen.

3.1.2.1. Dienstverlening aan de werkzoekende via het Contract voor Beroepsproject

Het **Contract voor BeroepsProject (CBP)** is het Brusselse antwoord op de 'sluitende aanpak' van de werkzoekenden die wordt vooropgesteld in het samenwerkingsakkoord met betrekking tot de opvolging en begeleiding van de werkzoekenden tussen de federale staat en de gewesten van 6 juni 2004¹⁷². In dit akkoord worden de doelgroepen strikt omschreven. Voor de BGDA is het Contract voor BeroepsProject echter een recht voor alle ingeschreven werkzoekenden. Het contract wordt preventief aangeboden aan alle werkzoekenden, die zich voor het eerst komen inschrijven of zich komen herinschrijven voor zover zij jonger zijn dan 50 jaar.

¹⁷¹ Het Brussels Observatorium van de Arbeidsmarkt en Kwalificaties, opgericht in 1995, wordt gefinancierd door het Europees Sociaal Fonds in het kader van Doelstelling 3. Zie p.116

¹⁷² zie p. 28 voor het samenwerkingsakkoord en zie p. 95 voor de opdrachten van de RVA in het kader van de sluitende aanpak.

Het CBP werd gelanceerd in 2004 en in eerste instantie systematisch voorgesteld aan het publiek geïmagineerd door de RVA met name alle werkzoekenden jonger dan dertig jaar. In 2005 wordt het doelpubliek uitgebreid met de werkzoekenden jonger dan 40 en in 2006 deze jonger dan 50. Door het CBP te ondertekenen, kan de werkzoekende tegenover de RVA makkelijker aantonen welke acties hij onderneemt en welke inspanningen hij levert om werk te vinden.

Het doel van het CBP is de Brusselse werkzoekende te leren omgaan met de instrumenten en technieken nodig om makkelijker en sneller aan een (nieuwe) baan te raken. Het Contract wordt afgesloten als een gezamenlijke overeenkomst tussen de werkzoekende en de consultant van de BGDA, die optreedt als coach. Beide partijen nemen een aantal verantwoordelijkheden op: de consultant van de BGDA brengt zijn deskundigheid en steun in, de werkzoekende van zijn kant investeert in zijn zoektocht naar werk en werkt actief mee aan het realiseren van zijn beroepsproject. De te ondernemen acties kunnen zeer uiteenlopend zijn en worden aangepast naargelang de behoeften van de werkzoekende: het bepalen van het beroepsproject van de werkzoekende, een specifieke begeleiding of actief beginnen zoeken naar werk (al dan niet op eigen houtje)...

3.1.2.2. BGDA-partners via het Netwerk Plaatselijke Werkgelegenheidsplatformen

De BGDA staat in voor het beheer van het inschakelingstraject van de Brusselse werkzoekende. De **begeleiding naar werk** wordt georganiseerd rond drie doelgroepen:

- de werkzoekenden die onmiddellijk inschakelbaar zijn en enkel nood hebben aan vacaturebemiddeling;
- de werkzoekenden die inschakelbaar zijn mits een punctuele aanpassing zoals een korte opleiding;
- de werkzoekenden die socioprofessionele begeleiding nodig hebben vooraleer inschakelbaar te zijn.

1) BGDA-partners

Voor de socioprofessionele inschakeling van werkzoekenden uit de kansengroepen sluit de BGDA - al bijna 15 jaar - partnershipovereenkomsten met een waaier van uitvoerende en coördinerende partners. De BGDA heeft drie types van partnershipovereenkomsten zoals bepaald in de twee besluiten van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve van 27 juni 1991, gewijzigd op 16 januari 1997¹⁷⁸:

- overeenkomsten met betrekking tot **socioprofessionele inschakeling (SPI)**;
- overeenkomsten met betrekking tot **actief zoeken naar werk (AZW)**;
- overeenkomsten met bepaalde **kinderdagverblijven** verspreid over het Brussels Gewest.

De partnershipovereenkomsten worden aangegaan met het oog op het begeleiden van moeilijk inschakelbare werkzoekenden, de zogenaamde kansengroepen. De werkzoekenden die geïmagineerd worden zijn jongeren en langdurig werklozen, laaggeschoolden, ouderen, erkende gehandicapten,

¹⁷⁸ Het besluit van 27 juni 1991 houdende machtiging voor de Brusselse Gewestelijke Dienst voor arbeidsbemiddeling tot het sluiten van partnershipovereenkomsten ter vergroting van de kansen van bepaalde werkzoekenden om werk te vinden of terug te vinden te vergroten (B.S. van 30 augustus 1991), gewijzigd door het besluit van 16 januari 1997 (B.S. van 20 maart 1997) en het besluit van 27 juni 1991 houdende machtiging voor de Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling tot het sluiten van partnershipovereenkomsten ter vergroting van de kansen bepaalde werkzoekenden om werk te vinden of terug te vinden, te vergroten in het kader van gecoördineerde beschikkingen voor socioprofessionele inschakeling (B.S. van 30 augustus 1991), gewijzigd door het besluit van 16 januari 1997 (B.S. van 20 maart 1997). Het betreft twee verschillende besluiten met specifieke bepalingen.

steuntrekkers, personen die lijden aan een verslaving, ex-gedetineerden of andere gemarginaliseerden en werkzoekenden met een nationaliteit buiten de Europese Gemeenschap of elke persoon die dreigt te worden gediscrimineerd bij de aanwerving¹⁷⁴.

1. SPI - Socioprofessionele inschakeling¹⁷⁵

De socioprofessionele inschakeling (SPI) is een belangrijk beleidselement van de Brusselse regering en heeft tot doel:

- niet-ingeschreven werkzoekenden te onthalen en (aan te zetten) zich in te schrijven bij de BGDA. Inschrijving bij de BGDA is immers een voorwaarde om te kunnen deelnemen aan de begeleidingsacties;
- werkzoekenden begeleidingsacties aan te bieden om de kansen op tewerkstelling te verhogen;
- overleg en coördinatie tussen de lokale SPI-partners te bevorderen.

De uitvoering van het gewestelijk SPI-beleid is in handen van de BGDA die daartoe partnershipovereenkomsten sluit met (een 10-tal) coördinerende en (een 140-tal) uitvoerende partners uit het Franstalige en het Nederlandstalige werkveld waaronder de 19 Brusselse OCMW's.

In het Nederlandstalige werkveld spreekt men van socioprofessionele inschakeling als een methodiek, een aanpak om langdurig werkzoekenden (uit de kansengroepen en laaggeschoolden) aan werk te helpen waarbij zowel aandacht wordt besteed aan de sociale als de professionele elementen. SPI omvat in die betekenis alle activiteiten in het kader van de begeleiding, opleiding, werkervaring en sociale tewerkstelling van doelgroepen. De Franstalige socioprofessionele inschakeling krijgt een wettelijke en reglementaire basis met het Cocof-decreet van 27 april 1995¹⁷⁶. Op gewestniveau slaat SPI enkel op de partnershipovereenkomsten met de BGDA. In die SPI-partnershipovereenkomsten worden enkel de aspecten 'onthaal' en 'begeleiding naar werk' opgenomen¹⁷⁷. Alle Franstalige SPI-actoren, de bicommunautaire OCMW's een aantal Nederlandstalige SPI-actoren hebben een partnershipovereenkomst met de BGDA.

De besluiten van 27 juni 1991 van de Brusselse Executieve, gewijzigd door de besluiten van 16 januari 1997 vormen de basis van het huidige SPI-beleid en de partnershipovereenkomsten. Vanaf 97 moet de partnershipovereenkomst niet meer jaarlijks worden vernieuwd. Ze wordt voortaan stilzwijgend verlengd. De rol van het BNCTO en de CCFEE, opgericht in 96 en 97, wordt toegelicht.

De ordonnantie betreffende het gemengd beheer van de arbeidsmarkt van 26 juni 2003 (in voege vanaf 1 juli 2004) heft de besluiten van 91 op en voorziet in een herziening en actualisering van de partnershipovereenkomsten. Tijdens een overgangsfase waarin de Brusselse gewestregering de SPI-programma's actualiseert na advies van het beheerscomité van de BGDA, de adviescommissies (BNCTO en CCFEE), en de Economisch en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (ESRBHG) blijven de ministeriële besluiten van kracht. De aandacht gaat vooral uit naar het

¹⁷⁴ Uniek document van het Programma 'Doelstelling 3' van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in het kader van het Programma 2000-2006 van het Europees Sociaal Fonds (ESF).

¹⁷⁵ Socioprofessionele inschakeling. Sleutelbegrip in het Brussels werkgelegenheidsbeleid. Een dossier van de vzw OOTB opgesteld t.a.v. de Vlaamse minister van Werkgelegenheid in het kader van het Actieprogramma 2004.

¹⁷⁶ Zie p.62

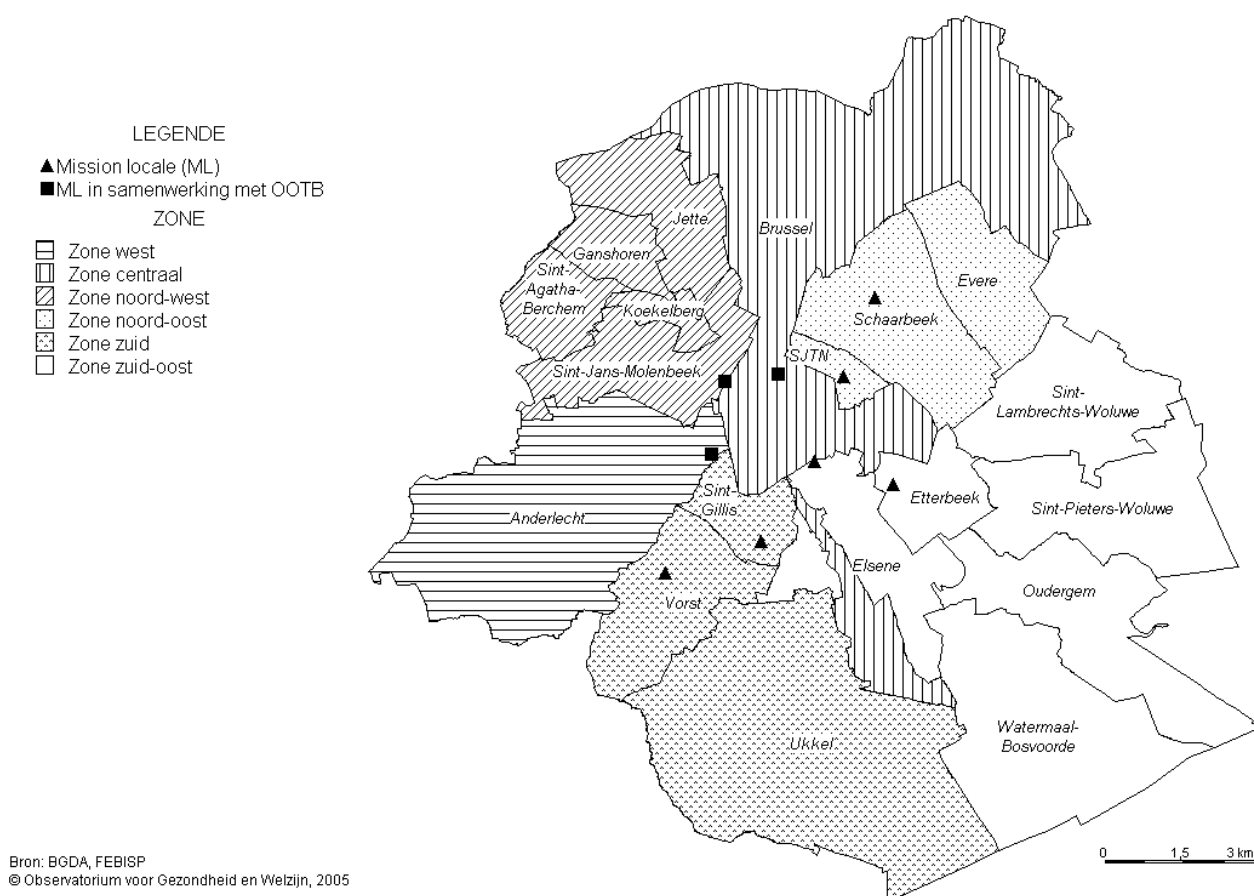
¹⁷⁷ Enkel de officiële SPI-partners komen in aanmerking voor subsidies in het kader van het non-profit akkoord (NPAK) voor het aanpassen van de lonen voor bepaalde werknemers in overeenstemming met het PC329 en de CAO's.

opstellen van criteria omtrent de bepaling van de behoeften, de definiëring van de SPI-acties, de financiering, de kwantitatieve doelstellingen en de evaluatie van de resultaten.

Coördinerende partners

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt in het kader van de SPI ingedeeld in zes zones bestaande uit een centrumgemeente met een aantal randgemeenten. De indeling in zones is gebaseerd op het solidariteitsprincipe en koppelt rijkere aan armere gemeenten en gemeenten met veel werklozen aan gemeenten met weinig werklozen¹⁷⁸. De coördinerende partners van de BGDA zijn aan Franstalige kant 9 Missions Locales (ML) en aan Nederlandstalige kant de vzw Overleg Opleidings- en Tewerkstellingsprojecten Brussel (OOTB)¹⁷⁹.

Kaart: De SPI-zones van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

In elke zone staat minstens één Mission Locale in voor de coördinatie. In drie zones (Zone Noord-Oost, Zone Zuid-Oost, Zone Zuid) werken twee Missions Locales samen en in 3 andere zones (zone Centraal, zone Noord-West, Zone West) is er een samenwerking tussen een Mission Locale en het OOTB. Het OOTB staat bovendien in voor het interzonaal overleg en de coördinatie van al de Nederlandstalige particuliere organisaties die opleidings-, werkervarings- en tewerkstellingsprojecten

¹⁷⁸ Bij de indeling werd rekening gehouden met de bevolkingsstructuur, de verdeling werkgelegenheid/werkloosheid, de economische ontwikkelingspolen als ook de aanwezige operatoren voor onthaal, vorming en onderwijs.

¹⁷⁹ Het betreft hier de gewestelijke opdrachten van de Missions Locales. Zie p. voor de opdrachten vanuit de Cocof. Zie p. 118 voor de werking en organisatie van het OOTB.

opzetten voor kansengroepen in het Brussels Gewest. De coördinerende partners roepen de in hun zone actieve uitvoerende partners samen voor overleg. Zij hebben echter geen hiërarchisch hogere plaats ten opzichte van de uitvoerende partners.

De hoofdopdrachten van de coördinerende partners worden opgenomen in een lastenkohier opgesteld in 1992 en gewijzigd in 1997:

- observatie en inventarisatie van de (inter)zonale tewerkstellings- en opleidingsproblematiek;
- afgeronde SPI-acties met (inter)zonale partner voorstellen;
- coördineren en promoten van SPI-acties op (inter)zonale schaal;
- onthaal en oriënteren van het SPI-publiek;
- stimuleren en vergemakkelijken van de inschrijving van de BGDA;
- melden van de BGDA vacatures;
- animeren en ondersteunen van het (inter)zonaal overleg;
- vraag en aanbod in (inter)zonaal op elkaar afstemmen zoals tewerkstellingsniches en opleidingsmogelijkheden.

De Mission Locales voeren deze opdrachten uit vanuit een lokaal ingebedde werking. Het OOTB heeft een eerder regionale visie.

Uitvoerende partners

De BGDA kan volgens de bepalingen van de besluiten van 91 en 97 SPI-partnershipovereenkomsten aangaan met Nederlandstalige en Franstalige vzw's, Nederlandstalige centra voor deeltijds onderwijs (CDO) en centra voor deeltijdse vorming (CDV), Franstalige 'Centres d'Education et de Formation en Alternance' (CEFA) en de tweetalige Brusselse OCMW's.

Het lastenboek van de uitvoerende partners legt volgende opdrachten op:

- meewerken aan het SPI-beleid door de uitvoering van SPI-acties waarvoor een partnership-overeenkomst is afgesloten met de BGDA;
- de BGDA informeren over het bereikte publiek, de inschakelingsproblematiek en mogelijke verbeteringen aan de SPI-programma's;
- deelnemen aan het (inter)zonale overleg.

De SPI-acties van de uitvoerende partners worden ingedeeld volgens de 4 hoofdprogramma's van de socioprofessionele inschakeling:

programma 1: begeleiding gekoppeld aan de inschakeling in gekwalificeerde beroepen in de privé-sector opgedeeld naargelang de beroepssector waaronder de bouw-, metaal-, ICT-, en tertiaire sector;

programma 2: begeleiding gekoppeld aan de inschakeling in gekwalificeerde beroepen in de non-profit sector zoals de gezondheidszorg en de socioculturele sector;

programma 3: begeleiding gekoppeld aan oriëntering, vooropleiding en alternerend leren: als doorstroming naar programma's 1 en 2 of als niet-gekwalficeerde tewerkstelling;

programma 4: (individuele) begeleiding naar werk voor specifieke doelgroepen en/of werkzoekenden met een specifieke problematiek (handicap, verslaving, psychosociale problematiek). Hieronder valt ook het OCMW-programma.

De subsidiëring van de SPI-acties gebeurt op basis van het aantal deelnemersuren/jaar. Voor programma 4 vormt het aantal deelnemers/jaar de basis. Per deelnemer moeten wel een minimum aantal begeleidingsacties plaatsvinden. De SPI-subsidie dekt slechts 55% van de kosten. Sinds 1999 zijn deze bedragen geïndexeerd en vanaf 2002 wordt het budget van het Brussels non-profitakkoord (NPAK) aangewend om de initiële betoelaging met 45% te verhogen. Het extra budget mag echter alleen gebruikt worden voor de loonharmonisering in het kader van het NPAK van het personeel betrokken bij de (door de BGDA erkende) SPI-acties.

VZW'S

De Nederlandstalige en Franstalige vzw's kunnen zeer uiteenlopende begeleidings- en opleidingsprojecten organiseren in het kader van de 4 SPI-programma's. Het betreft een ganse waaier van projecten omtrent het onthaal, oriëntatie, alfabetisering, (voor)opleiding en tweede kansonderwijs, atelierwerk en begeleiding naar tewerkstelling van moeilijk bemiddelbare werkzoekenden. Enkel de aspecten 'onthaal' en 'begeleiding naar tewerkstelling' worden opgenomen in het partnership en gefinancierd door de BGDA.

Het onderscheid tussen begeleidings- en opleidingsprojecten is vaak moeilijk te maken. De meeste cursisten hebben immers nood aan begeleiding voor, tijdens en na de opleiding. De opsplitsing is echter zeer belangrijk voor de financiering van de organisatie. De SPI-subsidie is beperkt tot de activiteiten omtrent begeleiding, terwijl de VDAB-RDBB of Bruxelles Formation¹⁸⁰ de eigenlijke opleiding subsidiëren. De begeleidingspartners leggen zich toe op de moeilijkste kansengroepen. Het doel is de arbeidsbelemmerende factoren weg te werken. Naast de begeleiding van de werkzoekende ondernemen zij stappen naar werkgevers om hen te informeren over mogelijke tegemoetkomingen/voordelen bij het aanwerven van personen met een handicap, thuislozen, ex-gedetineerden enz.. Een opleidingspartner van de VDAB-RDBB of Bruxelles Formation kan SPI-subsidie aanvragen voor de selectie van de kandidaten, de begeleiding van de kandidaten tijdens de opleiding maar vooral aan het einde van de opleiding (stageplaatsen zoeken, CV, sollicitatietraining).

CDO/CDV en CEFA

In het kader van het alternerend onderwijs wordt naast (VG: 15 uur/week, FG: 600 lestijden en 600 uren opleidingsactiviteiten/jaar) deeltijds leren voorzien in een werk(ervarings)component. De helft van de jongeren heeft echter geen invulling voor de werkcomponent of vindt er geen aansluitend op zijn opleiding. De centra voor deeltijds onderwijs (CDO), de centra voor deeltijdse vorming (CDV)¹⁸¹ en de CEFA's¹⁸² (vergelijkbaar met een CDO) richten zich tot leerlingen die alternerend onderwijs volgen en aantal uren vrij hebben voor een deeltijdse tewerkstelling, een specifieke opleiding bij de VDAB of Bruxelles Formation of om werk te zoeken. De SPI-subsidie kan voor begeleidingsactiviteiten bij het zoeken van een deeltijdse job worden aangewend zoals bedrijven bezoeken, stageplaatsen zoeken en begeleiding bij sollicitatie.

¹⁸⁰ VDAB - RDBB zie p.127 ; Bruxelles Formation zie p.153

¹⁸¹ Vlaanderen kent momenteel drie belangrijke deeltijdse leersystemen. Het deeltijds beroepssecundair onderwijs (DBSO), de leertijd die wordt georganiseerd door het Vlaams Instituut voor Zelfstandig Ondernemen (VIZO) in de Syntra-vestigingen (het vroeger middenstandsonderwijs) en de deeltijdse vorming in de centra deeltijdse vorming. In die systemen verloopt de overgang van school en werk trapsgewijs. Naast specifieke technische vaardigheden worden sociale vaardigheden en werkattitudes aangeleerd. Ook algemene vorming is mogelijk.

¹⁸² CEFA en het Franstalig alternerend onderwijs zie p.164 en p.73

CDO	Het CDO is verbonden aan een voltijdse TSO/BSO-school maar vormt een afzonderlijke entiteit. Er is samenwerking voor het gebruik van materiaal en financiële zaken.
CDV	CDV is op 3 fronten actief voor de deeltijds leerplichtigen: - als autonoom CDV voor de vervulling van de deeltijdse leerplicht. De jongeren worden rechtstreeks ingeschreven. De centra bieden levensvorming, praktische vorming, beroepsopleiding en werkbegeleiding; - als verstrekker (7uur/week) van algemene, sociale en persoonlijkheidsvorming van 01/09 tot 30/06 aan jongeren die ingeschreven zijn in een CDO; - als invuller buiten de 15 verplichte uren, voor jongeren die geen werk hebben (geen structurele subsidie).
CEFA	Een CEFA is gekoppeld aan een of meer TSO/BSO-scholen met voltijds leerplan. Het CEFA staat in voor de organisatie van het alternerend onderwijs en vorming voor de scholen van het samenwerkingsverband.

OCMW'S

De SPI-activiteiten van de 19 OCMW's vallen onder programma 4 daar zij werken met een specifieke risicodoelgroep nl. de steuntrekkers. De samenwerking met de OCMW's wordt vastgelegd in een apart OCMW-programma¹⁸⁸. Het programma wordt gerealiseerd met behulp van het Europees Sociaal Fonds en kadert binnen het Programma Doelstelling 3 voor het BHG. Het socioprofessioneel inschakelingsproject wil de steuntrekker vooruit helpen op psychosociaal vlak en op het vlak van opleiding en werkgelegenheid.

De BGDA komt op 3 niveau's tussen:

- de toekenning van een aantal inschakelingsbemiddelaars¹⁸⁴ die als GECO's worden ter beschikking gesteld, met minimaal 1 VTE en maximaal 3 VTE per OCMW. De GECO's kunnen worden ingezet voor specifieke inschakelingsacties of voor andere taken ter compensatie van de tijd die door OCMW-personeel wordt vrijgemaakt voor inschakelingswerk. Per VTE inschakelingsbemiddelaar worden gemiddeld 70 personen opgevolgd. De opleiding van de inschakelingsbemiddelaars (GECO's en anderen) is eveneens voor rekening van de BGDA. De opleiding heeft het opstellen en het gebruiken van gestandaardiseerde hulpmiddelen inzake inschakeling en de evaluatie ervan tot doel. Het OCMW kan een beroep doen op andere bijkomende financieringsbronnen (vb. ESF, Lenteprogramma).
- De BGDA kent jaarlijks een subsidie toe voor de werkings- en personeelskosten van de inschakelingscel en de technische kosten gelinkt aan de begeleiding van de steuntrekker. De subsidie voor technische kosten kan worden aangewend voor een tussenkomst in de transportkosten en kinderopvang voor de steuntrekker maar ook voor zijn vorming en (voor) opleiding, ongeacht deze georganiseerd worden door het OCMW of door externe partners (aparte module voor steuntrekkers). De OCMW's hebben recht op een subsidiebedrag

¹⁸⁸ Het eerste OCMW-programma voor de socioprofessionele begeleiding van bestaansminimumtrekkers en sociale steuntrekkers werd opgesteld in 1992, aangepast in 1993 en herzien in 1996. De laatste versie werd goedgekeurd op 16 maart 2000.

¹⁸⁴ Volgens het aantal steuntrekkers op leefloonniveau in de verschillende gemeenten in de leeftijdscategorie van 18 tot 45 jaar, op 31 december van het jaar dat vooraf gaat aan de ondertekening van de overeenkomst.

waarvan het maximum in verhouding staat tot het aantal steuntrekkers in de gemeente in de leeftijdsgroep van 18 tot 45 jaar. De overeenkomst tussen het OCMW en externe partners moet worden voorgelegd aan de BGDA.

- Het Netwerk van de inschakelingsbemiddelaars van de OCMW's biedt op zijn maandelijkse bijeenkomst alle inschakelingsbemiddelaars van de OCMW's de mogelijkheid informatie, opleidingen en methodologische bedenkingen uit te wisselen. Het netwerk is samengesteld uit een vertegenwoordiger van de inschakelingscel van elk OCMW en wordt gecoördineerd door de dienst Begeleiding van de BGDA.

2. AZW - Actief zoeken naar werk

Overeenkomstig het besluit van 27 juni 1991 kan de BGDA partnershipovereenkomsten sluiten met organisaties die moeilijk inschakelbare werkzoekenden begeleiden bij het actief zoeken naar werk. De diensten Actief zoeken naar werk (de vroegere jobwerkbanken) organiseren collectieve en individuele modules omtrent alle aspecten van het solliciteren.

De begeleiding in het kader van Actief zoeken naar Werk omvat het geheel van gecoördineerde acties om de capaciteiten van de werkzoekende te verbeteren om doeltreffend werk te zoeken. Er wordt zowel gewerkt rond de persoonlijke problematiek en de (sociale) vaardigheden van de werkzoekende als rond sollicitatietechnieken. De begeleiding wordt opgedeeld in 5 mogelijke acties: hersocialisering, beroepsoriëntering, het opstellen van een persoonlijk en een professioneel bilan, het aanleren van sollicitatietechnieken en het toepassen ervan. Het doel is de werkzoekende, die al een aantal stappen heeft ondernomen in zijn zoektocht naar werk, het traject aan te bieden dat het best is afgestemd op zijn problematiek en hem zo snel mogelijk aan werk te helpen.

De modules worden door Nederlandstalige en Franstalige vzw's en intern door de BGDA georganiseerd en zijn verspreid over de 6 SPI-zones. Het Netwerk 'Actief zoeken naar werk' groepeerde de 18-tal organisaties die werken volgens de methodologie goedgekeurd door de BGDA. De dienst Begeleiding-AZW van de BGDA staat in voor de coördinatie van het netwerk en roept op regelmatige basis (om de zes à acht weken) de diensten samen voor overleg, om ervaringen uit te wisselen en nieuwe technieken of methoden te evalueren. De BGDA verzorgt de opleiding van het personeel van de diensten AZW.

Subsidies worden enkel toegekend voor acties die uitsluitend betrekking hebben op het begeleiden en het actief zoeken naar werk.

3. Kinderdagverblijven

Al vanaf het begin van de jaren 90¹⁸⁵ sluit de BGDA overeenkomsten met verschillende kinderdagverblijven verspreid over de verschillende SPI-zones om tegemoet te komen aan de zeer grote vraag naar (dringende) kinderopvang. De aangesloten kinderdagverblijven reserveren een aantal (meestal 6) plaatsen om de kinderen van de werkzoekenden tijdelijk op te vangen wanneer de ouders gaan solliciteren, in een opleiding stappen of net aangeworven zijn en nog geen structurele opvang hebben voor hun kinderen. De subsidie die daarvoor verleend wordt, komt plusminus overeen met het

¹⁸⁵ Het besluit van 27 juni 1991 houdende machtiging voor de Brusselse gewestelijke dienst voor arbeidsbemiddeling tot het sluiten van partnershipovereenkomsten ter vergroting van bepaalde werkzoekenden om werk te vinden of terug te vinden, te vergroten in het kader van gecoördineerde beschikkingen voor socioprofessionele inschakeling (B.S. van 30 augustus 1991), gewijzigd door het besluit van 16 januari 1997 (B.S. van 20 maart 1997).

loon van een kinderverzorgster en een klein deel van de werkingskosten. De dispatching van de opvangplaatsen wordt gecoördineerd vanuit de BGDA (dienst Kinderdagverblijf), die het Netwerk Kinderdagverblijven beheert. Ook hier zijn er wachtlijsten. De BGDA voorziet met dit netwerk alleen in het voorbehouden van een aantal opvangplaatsen maar komt niet tussen in de dagprijs die de ouders betalen voor de opvang van hun kind. De dagprijs wordt bepaald naargelang hun inkomsten volgens de normen van Kind en Gezin of ONE. Deze regeling geldt ook voor de particuliere kinderdagverblijven die een attest van toezicht hebben van Kind en Gezin of die erkend maar niet gesubsidieerd worden door ONE (nl. de 'maisons d'enfants').

De nood aan kinderopvang is echter zo groot dat wachtlijsten blijven bestaan. In de nabije toekomst (eind 2005 - begin 2006) wordt een tweede kinderdagverblijf opgericht in de schoot van de BGDA. Een nieuw gebouw werd daartoe reeds aangekocht in Molenbeek.

2) NWP - Netwerk voor Plaatselijke werkgelegenheidsplatformen

Het **Netwerk voor Plaatselijke Werkgelegenheidsplatformen (NWP)**¹⁸⁶ is het informaticasysteem dat de BGDA verbindt met zijn 150 partners. December 2004 zijn de 9 Missions Locales, het OOTB, de VDAB en de Nederlandstalige SPI-partners, alle diensten Actief zoeken naar Werk (AZW's), de 19 OCMW's en 30 van de Franstalige SPI-opleidingsorganisaties aangesloten. De resterende partners waaronder Bruxelles Formation worden later in het netwerk opgenomen. De ordonnantie op het gemengd beheer van de arbeidsmarkt voorziet op termijn ook in de toetreding van de betrokken private en andere publieke partners.

Het hoofddoel van het netwerk is de BGDA en zijn partners op elk ogenblik zicht te bieden op het inschakelingsparcours van de werkzoekenden die ze begeleiden. De aangesloten partners hebben - naargelang hun functie - toegang tot de BGDA-IBIS dossiers en kunnen er gegevens over werkzoekenden die ze begeleiden, werkgevers en werkaanbiedingen invoeren, raadplegen en wijzigen. De werkzoekende hoeft zich niet te verplaatsen maar kan terecht bij de plaatselijke BGDA-partner. Het on-line raadplegen van het dossier van de werkzoekende moet informatieverlies tegengaan en tijdswinst (de gegevens moeten maar eenmaal verstrekt en ingevuld worden) opleveren. Het netwerk kan bovendien een meerwaarde betekenen in het kader van gegevensverzameling, het promoten van dienstencheques, het in real time ter beschikking stellen van het opleidingsaanbod en het creëren van meer complementariteit tussen de partners. Het opzetten van een dergelijk netwerk gaat gepaard met strikte veiligheidsmaatregelen voor de bescherming van de privacy. Elke partner die toetreedt tot het netwerk moet een clause ondertekenen, het Charter voor de Partners inzake socioprofessionele inschakeling die de rechten en de plichten vastlegt (een deontologische code).

3.1.2.3. BDW - Dienstverlening aan de werkgevers via de Brusselse Dienst voor Werkgevers

De **Brusselse Dienst voor Werkgevers (BDW)**¹⁸⁷ van de BGDA vormt sinds eind 2003 de schakel met het bedrijfsleven. De dienst is een gezamenlijk project van de BGDA, de Missions Locales en het OOTB en wordt vanuit Europa ge(-co-)financierd. Ook het Brussels Agentschap voor de

¹⁸⁶ Het creëren van het 'Netwerk van Plaatselijke Werkgelegenheidsplatformen' (NWP) is een van de prioriteiten van het van Gewestelijk Actieplan van 2002. Op 16 december 2004 werd het netwerk voor plaatselijke werkgelegenheidsplatformen officieel 'geopend'

¹⁸⁷ vroegere Dienst van Prospectoren/ondernemingen.

Onderneming (BAO)¹⁸⁸ is bij de werking betrokken. Het doel van de dienst is om op anderhalf tot 2 jaar tijd al de Brusselse ondernemingen te contacteren om hun behoeften met betrekking tot tewerkstelling in kaart te brengen, de diensten van de BGDA voor te stellen en tot eventuele oplossingen te komen. Het OOTB en de Missions Locales stellen elk deeltijds¹⁸⁹ een stafmedewerker tot beschikking van de BDW om beter zicht op de Brusselse arbeidsmarkt en de samenwerkingsmogelijkheden met bedrijven te krijgen op vlak van stages, gerichte opleidingen en vacatures.

3.1.3. Subsidiekanalen beheerd door de BGDA

3.1.3.1. Tewerkstellingsprogramma's en financiële tegemoetkomingen

De BGDA beheert de tewerkstellingsprogramma's voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest via de toekenning van gewestelijke premies (voornamelijk GECO-premies en de taalcheques) en twee federale premies nl. de startbaanovereenkomst en de collectieve ontslagen. De dienst Tewerkstellingsprogramma's centraliseert de aanvragen, voert de betaling uit van de toegekende premies en informeert de betrokkenen.

A. GECO's - Gesubsidieerde contractuelen

Het doel van het programma 'Gesubsidieerde contractuele', beter bekend als GECO's is de aanwerving bevorderen van een niet-werkende werkzoekende of werknemer in de non-profitsector door een financiële tussenkomst van de BGDA in de loonkost aan de werknemer. De werkgever geniet van een vrijstelling van het grootste deel van de werkgeversbijdragen voor sociale zekerheid, een zogenaamde gewestelijke 'basispremie' waarvan het jaarlijks bedrag werd vastgelegd op € 5.035 per GECO die voltijds wordt tewerkgesteld, of ontvangt verhoogde premies. De GECO maatregel omvat twee verschillende stelsels, zowel in financiële termen als toekenningscriteria nl. de gesubsidieerde contractuelen bij de plaatselijke overheden en de GECO's bij bepaalde overheden en vzw's.

Om als werkzoekende in aanmerking te komen voor dit programma moet hij ingeschreven zijn als werkzoekende of uitkeringsgerechtigd volledig werkloos zijn, een diploma, brevet of getuigschrift hebben dat met de functie overeenstemt of over de nodige beroepservaring beschikken. De werkzoekende bevindt zich bovendien in een van de volgende gevallen:

- is minstens 6 maanden als werkzoekende bij de BGDA ingeschreven tijdens het jaar dat de aanwerving voorafgaat of genoot gedurende dezelfde periode een leefloon;
- is uitkeringsgerechtigd volledig werkloos of geniet een leefloon en
 - o is of minstens 40 jaar;
 - o of wordt aangeworven door een onderwijsinstelling erkend door de Franse of de Vlaamse Gemeenschap;
 - o of wordt aangeworven door een instelling voor de opvang van kinderen jonger dan 12 jaar;
 - o of wordt aangeworven ter vervanging van een statutair ambtenaar in loopbaan-onderbreking in de besturen en andere diensten van de ministeries.
- is werkzoekend en

¹⁸⁸ Het Brussels Agentschap voor de Onderneming - operationeel sinds 1 januari 2003 - is het resultaat van een fusie tussen twee instellingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest : Technopol en Ecobru. Het agentschap informeert de Brusselse ondernemingen onder andere over de steunmaatregelen die gemeentelijke, gewestelijke, federale of Europese autoriteiten hun ter beschikking stellen. www.ecosubsibru.be

¹⁸⁹ De Missions Locales detacheren elk 1/3 VT werknemer en het OOTB een 1/2 VT werknemer aan de Brusselse Dienst voor werkgevers.

- o heeft of wegens schorsing geen recht meer op werkloosheidsuitkeringen;
- o of is gehandicapt en beschikt over inkomensvervangende uitkeringen;
- o of is een topatleet en voorgedragen door een erkende sportfederatie.

Werknemers die tewerkgesteld zijn in het kader van een GECO-, DAC- of IBF-programma, in een gewestelijk project voor inschakeling op de arbeidsmarkt, in een doorstromings- of PRIME-programma of in tewerkstellingsprogramma's van het Vlaams Gewest zoals WEP en WEP+ komen eveneens in aanmerking.

Volgende werkgevers kunnen een beroep doen op GECO's:

- administraties en diensten van de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Gemeenschapscommissies, alsook de openbare instellingen die ervan afhangen;
- onderwijsinstellingen die door de Vlaamse of de Franse Gemeenschap worden ingericht, erkend of gesubsidieerd;
- vzw's en de instellingen van openbaar nut, met uitzondering van de ziekenhuizen en de openbare kredietinstellingen.

B. Taalcheque

De taalcheques worden toegekend om de aanwerving te bevorderen van werkzoekenden wiens onvoldoende talenkennis (Frans, Nederlands, Duits of Engels) de enige hindernis vormt om een job te bekomen. De taalcheque biedt de werkzoekende de mogelijkheid om een gratis taalopleiding te volgen vanaf het ogenblik dat hij door een werkgever wordt aangeworven. De taalcheque wordt volledig door de BGDA gefinancierd in de vorm van individuele taallessen. Zodra de werkzoekende wordt aangeworven, kan hij zijn opleiding aanvatten bij één van de taalopleidingspartners die aan het project deelnemen. De werkzoekende mag die partner vrij kiezen. Het aantal lessen wordt door de tewerkstellingsconsulent bepaald op basis van de taaltest.

De voorwaarden die aan de werkzoekende worden gesteld, zijn:

- bij de BGDA ingeschreven zijn;
- ten minste één van de twee talen van het gewest beheersen;
- in de Taalhoek van de BGDA een taaltest afleggen om zijn kennis te evalueren.

De betrokken werkgever moet zijn hoofd- of bedrijfszetel in het Brussels Gewest hebben en een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur of een arbeidsovereenkomst van bepaalde duur van minstens 6 maanden aanbieden.

3.1.3.2. Dienst Europees Sociaal Fonds

De dienst ESF¹⁹⁰ staat in, voor het uitwerken van het Enkelvoudig Programmeringsdocument (EPD) Doelstelling 3 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG). In dit document worden de Europese richtsnoeren vertaald in een programma met operationele modellen aangepast aan de noden van het Brussels Gewest. Naast de uitwerking van dit document zorgt de dienst ESF voor de uitvoering, het administratieve en financiële beheer en de opvolging van het EPD Doelstelling 3.

Het EPD Doelstelling 3 van het BHG heeft als doel de socioprofessionele inschakeling te

¹⁹⁰ De BGDA is officiële beheersautoriteit van de ESF-cofinanciering voor het Brussels Gewest voor de periode 2000-2006.

bevorderen van de werkzoekenden of daarmee gelijkgestelden in het BHG d.m.v. een reeks maatregelen aangepast aan hun problematiek. Een aanvullende maatregel is gericht op het aanpassingsvermogen van de werknemers opdat zij mee evolueren met de in hun beroep gebruikte technologische middelen en hun job niet in gevaar komt.

In het kader van het Enkelvoudig Programmeringsprogramma Doelstelling 3 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest komen een aantal partners van de BGDA in aanmerking voor cofinanciering door het Europees Sociaal Fonds: de OCMW's (voor hun ISP-programma), de Missions Locales en het OOTB voor de lokale en zonale coördinatie en het onthaal van niet-ingeschreven werkzoekenden georganiseerd door de Franstalige partners van het Netwerk Actief zoeken naar Werk, de kinderdagverblijven en de SPI-actoren (vzw's) die instaan voor de begeleiding van werkzoekenden die zelfstandige willen worden. De organisaties moeten de Europese richtlijnen voor tewerkstelling onderschrijven.

De strategie van het EPD steunt op twee pijlers: het formaliseren van het inschakelingsparcours en het intensifiëren van de samenwerking in partnerships. Er worden vijf prioritaire zwaartepunten vooropgesteld:

zwaartepunt 1: strijd tegen de uitsluitingen preventieve maatregelen

Subpunt 1: strijd tegen de uitsluiting

- actief zoeken naar werk;
- socioprofessionele begeleiding;
- socioprofessioneel inschakelingsprogramma geleid door de 19 OCMW's;
- ontwikkeling van de werkgelegenheid via economische weg;
- beroepsoverstappremie.

Subpunt 2: preventieve maatregelen inzake werkloosheid van jongeren en volwassenen en aanpassing van werknemers

- actief zoeken naar werk;
- socioprofessionele begeleiding;
- socioprofessioneel inschakelingsprogramma geleid door de 19 OCMW's;
- ontwikkeling van de werkgelegenheid via economische weg;
- beroepsoverstappremie;
- opleiding van de inschakelingswerkers;
- collectieve opleiding (uitgesteld).

zwaartepunt 2: Na de tussentijdse evaluatie van het programma werden deze maatregelen overgeheveld naar Zwaartepunt 1.

zwaartepunt 3: gelijkheid van kansen

- opvang van kinderen jonger dan drie van Brusselse werkzoekenden die maatregelen inzake socioprofessionele inschakeling genieten of opnieuw werk hebben gevonden.

zwaartepunt 4: ontwikkeling van de coherentie binnen het tewerkstellingsbeleid

- ontwikkeling van plaatselijke werkgelegenheidsplatforms;
- scheppen van werkgelegenheid door buurtontwikkeling;
- beheer, opvolging, evaluatie en controle van het partnership gefinancierd door het ESF in het kader van het EPD Doelstelling 3 van het BHG;
- zoeken naar transversale synergieën voor de werkgelegenheid (in het verlengde van het werk van het Territoriaal Pact voor de Werkgelegenheid in het BHG).

zwaartepunt 5: verbetering van structuren en systemen

- Brussels Observatorium van de Arbeidsmarkt en de Kwalificaties;
- strijd tegen discriminatie bij aanwerving;
- dienst beroepsoverstap;

Technische bijstand

- dienst ESF;
- interne en externe audit;
- externe evaluatie;
- informatieve en publiciteitsacties.

3.1.4. Brussels Observatorium van de Arbeidsmarkt en de Kwalificaties

Het Brussels Observatorium van de Arbeidsmarkt en de Kwalificaties is opgericht in 1995 en wordt gefinancierd door het Europees Sociaal Fonds in het kader van Doelstelling 3. Het Observatorium heeft tot doel de evolutie van de werkgelegenheid en de werkloosheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te bestuderen. Op basis van thematische analyses worden veranderingen en verschuivingen met betrekking tot jobs, beroepen en kwalificaties onderzocht.

Het Observatorium integreert zich op een functionele en doeltreffende manier in de socio-institutionele structuur van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het voert een geheel van opdrachten uit die beantwoorden aan het operationele programma dat gedefinieerd wordt door ESF-doelstelling 3 van het Gewest. De activiteiten van het Observatorium worden deels bepaald door aanvragen uit de meest uiteenlopende hoeken (de verschillende Brusselse, nationale of internationale actoren) en de vragen voortvloeiend uit het socio-economische debat van de Brusselse actoren. Deze actoren zijn in de eerste plaats de beleidsmakers en de partners inzake beroepsopleiding en socioprofessionele inschakeling. Maar ook (Brusselse) instellingen, organisaties, universiteiten, studenten,... doen een beroep op het Observatorium.

De antwoorden nemen de vorm aan van publicaties¹⁹¹ of meer gerichte tussenkomsten. Het Observatorium werd reeds verzocht mee te werken aan heel wat diagnoses en analyses:

- In het kader van de Europese werkgelegenheidsstrategie zorgt het Observatorium voor de jaarlijkse opvolging van het Gewestelijk Actieplan voor de Werkgelegenheid, de bijdrage van het Gewest aan het Nationaal Actieplan.
- In het kader van zijn deelname aan de projecten van de Territoriale Pacten, heeft het Observatorium meerwaarde-indicatoren van het Territoriaal Pact voor de Werkgelegenheid uitgewerkt, alsook indicatoren inzake de impact ervan op de werkgelegenheid in het BHG. Deze samenwerking vergde een gedetailleerde analyse van de verschillende maatregelen in het Pact.
- Het Observatorium is een actieve partner in de verschillende werkgroepen van het Territoriaal Pact voor de Werkgelegenheid. Zo vormt het sinds 1998 jaarlijks gevoerde onderzoek naar de rekruteringsmoeilijkheden van de Brusselse bedrijven, de zogenaamde knelpuntberoepen, een belangrijk instrument voor de werkgroep rond het beter afstemmen van de vraag en het aanbod. Via de bijdragen aan het onderzoek en de eigen onderzoeksopdrachten van het Observatorium inzake de discriminatie op het gebied van de werkgelegenheid en de arbeidssituatie van allochtonen, vrouwen,... onderschrijft de BGDA een tewerkstellingspolitiek die in het teken staat van gelijke kansen.

¹⁹¹ Publicaties met de volgende thema's: gelijke kansen, werkgelegenheid en werkloosheid, sectorprofielen, recrutering, kwalificaties en (knelpunt)beroepen.

- In het kader van het Gewestelijk Ontwikkelingsplan (GewOP) en de Gemeentelijke Ontwikkelingsplannen (GemOP) werd een beroep gedaan op het Observatorium met het oog op de bijwerking van de gegevens van het hoofdstuk werkgelegenheid, die werden opgesteld in de context van oriëntatielijnen van het Gewestelijk Ontwikkelingsplan.

Op de website van de BGDA kunnen in functie van de opdracht 'de evolutie van de werkgelegenheid en de werkloosheid in het Brusselse Gewest in kaart te brengen' alle statistische gegevens in verband met de Brusselse arbeidsmarkt worden geraadpleegd. Deze worden opgedeeld in:

- A. Kerncijfers: een selectie van statistische gegevens inzake de activiteitsgraad, werkzaamheidsgraad en werkloosheidsgraad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
- B. Werkende beroepsbevolking: gegevens inzake de kenmerken van de werkende inwoners van het Brussels Gewest.
- C. Werkzoekende beroepsbevolking: gegevens inzake de kenmerken van de werkzoekende inwoners van het Brussels Gewest op basis van het aantal ingeschreven werkzoekenden bij de BGDA.
- D. Loontrekkende arbeid: een selectie van statistische gegevens inzake de arbeidsplaatsen voor loontrekkenden in het Brussels Gewest, ongeacht hun woonplaats.
- E. Zelfstandige arbeid: statistische gegevens van de zelfstandigen die gedomicilieerd zijn in het Brussels Gewest.

3.2. Samenwerkingsovereenkomsten met de VDAB-RDBB en Bruxelles Formation

De BGDA is als gewestelijke dienst enkel bevoegd voor de arbeidsbemiddeling en moet voor het luik beroepsopleiding samenwerkingsovereenkomsten aangaan met de bevoegde diensten opgericht door de gemeenschappen nl. de VDAB-RDBB en Bruxelles Formation.

3.2.1. Met de VDAB-RDBB

Op 23 maart 1999 wordt het samenwerkingsprotocol inzake de Nederlandstalige beroepsopleiding in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ondertekend met het oog op een structurele samenwerking tussen het Brussels Gewest en de Vlaamse Gemeenschap. De VDAB-RDBB breidt zijn opleidingsaanbod uit en stelt het open voor anderstaligen. De BGDA breidt zijn toelidingsaanbod

inzake opleiding van werkzoekenden uit en maakt het Nederlandstalige opleidingsaanbod bekend bij zijn partners en de Brusselse werkzoekenden. Beide instanties promoten de formule van de individuele beroepsopleiding (IBO) en andere alternerende formules opleiding/tewerkstelling. Sinds 2004 is er een verbinding tussen de informaticasystemen van de BGDA en de VDAB. De VDAB is ook aangesloten op het **Netwerk voor Plaatselijke Werkgelegenheidsplatformen (NWP)** dat de BGDA verbindt met zijn partners voor de socioprofessionele inschakeling. De BGDA bezorgt de VDAB alle mogelijke publicaties en studies om de VDAB een beter inzicht te verschaffen op de Brusselse arbeidsmarkt voor een betere afstemming van zijn opleidingsaanbod. Er wordt regelmatig overleg gepleegd, ook in de schoot van het BNCTO dat voor zijn werking kan rekenen op een tussenkomst van de BGDA en de VDAB-RDBB.

Het samenwerkingsakkoord van 25 september 2000 betreffende de trajectbegeleiding van Brusselse werkzoekenden tussen de BGDA en de VDAB regelt de taakverdeling op vlak van opleidingsacties voor Brusselse werkzoekenden en nieuwkomers. De BGDA is in het BHG verantwoordelijk voor het beheer van de trajectbegeleiding van Brusselse werkzoekenden. De VDAB staat in voor de trajectbegeleiding van de Vlaamse werkzoekenden en werkt samen met de BGDA voor de Nederlandstalige werkzoekenden in het Brussels Gewest. De VDAB-RDBB houdt toezicht op de opleidingskwaliteit van de erkende Nederlandstalige opleidingen.

De BGDA staat in voor:

- arbeidsmarktanalyse, aangeven van knelpuntberoepen, vraag naar opleidingen ed.;
- informeren, intake, (jobgerichte) screening van Brusselse werkzoekenden o.a. in functie van de instroom in opleidingsacties;
- instroom van Brusselaars in opleidingsacties en basisgegevens in functie van het opleidingscontract met de VDAB;
- tewerkstelling van opgeleide Brusselaars¹⁹².

De VDAB-RDBB staat in voor:

- opleidingsgerichte testen van werkzoekenden;
- aanvullende instroom van (Brusselaars of Vlamingen) in opleidingsacties;
- opleiding en opvolging van de deelnemers tijdens de opleiding;
- de BGDA informeren over het verloop/afloop van het opleidingstraject (kwalificatie, eventuele tewerkstelling) van de Brusselse deelnemers.

De BGDA en de VDAB werken samen aan een gemeenschappelijk beroepenrepertorium bestaande uit fiches waarin de specificiteiten en toegangsvoorwaarden tot de verschillende beroepen worden beschreven. De COBRA-fiches van de VDAB¹⁹³ worden aangepast aan de Brusselse arbeidsmarkt op vlak van terminologie, semantiek, connotaties en de inhoud van beroepen. Binnen de BGDA spreekt men van COROME-fiches.

¹⁹² Met Brusselaars wordt bedoeld alle Nederlandstaligen, Franstaligen, anderstaligen met of zonder de Belgische nationaliteit die in het Brussels Gewest wonen.

¹⁹³ De COBRA-fiches van de VDAB zijn een vertaling van de Franse ROME-fiches (Répertoire Opérationnel des Métiers et des Emplois) naar de Belgische arbeidsmarkt.

3.2.2. Met Bruxelles Formation

Sedert 1 januari 1998 regelt het samenwerkingsakkoord tussen de BGDA en het I.B.F.F.P. (beter bekend als Bruxelles Formation) de wederzijdse verplichtingen met het oog op een optimale dienstverlening aan de werkzoekenden ingeschreven bij de BGDA die een beroepsopleiding willen volgen georganiseerd of erkend door Bruxelles Formation.

Deze verbintenissen hebben betrekking op het doorspelen van informatie en gegevens, de taakverdeling en de totstandbrenging van een functionele synergie.

Op het vlak van het doorspelen van informatie en gegevens en van de taakverdeling.

Verbintenissen van de BGDA:

1. De BGDA bezorgt de analyse van de behoeften inzake beroepsopleidingen op basis van de evolutie van de arbeidsmarkt en de inventaris van de vragen naar opleidingen die verwezen werden naar opleidingsoperatoren behalve het Bruxelles Formation en zijn partners.
2. De BGDA maakt via zijn consultants de socioprofessionele balans op van de werkzoekende. Op basis daarvan worden de beroepsoriëntatie en het beroepsproject van de werkzoekende vastgesteld. Deze balans kan leiden tot een door de consultant gemotiveerde vraag naar beroepsopleiding.
3. Als Bruxelles Formation constateert dat voor bepaalde opleidingsmodules nog plaatsen vrij zijn, selecteert de BGDA de werkzoekenden die voor deze modules in aanmerking komen.
4. De BGDA bezorgt Bruxelles Formation de resultaten van het inschakelingstraject van de werkzoekenden die een opleiding bij Bruxelles Formation of een van de partners achter de rug hebben.

Verbintenissen van Bruxelles Formation:

1. Bruxelles Formation bezorgt de BGDA via Carrefour Formation alle informatie (naam, inhoud, toelatingsvoorwaarden en -vereisten, plaats, opnamecapaciteit, aantal jaarlijkse cursussen,...) omtrent het opleidingsaanbod van haar centra of van de partners.
2. De transversale cel voor onthaal en opvolging van Bruxelles Formation houdt de BGDA op de hoogte van de plaatsen die nog vrij zijn in de opleidingsmodules.
3. Deze cel zorgt voor de opvolging van de opleidingsvraag gericht aan de BGDA. Onder de verantwoordelijkheid van Bruxelles Formation stellen de pedagogen van de centra of van de partners voor alle opleidingskandidaten een balans op van de competenties en een technisch-pedagogisch advies. De transversale cel voor onthaal en opvolging informeert de BGDA over het pedagogisch advies en de verschillende stappen van het opleidingsparcours (vanaf het begin tot het einde van het parcours en met vermelding van het behaalde competentieniveau). Bruxelles Formation bezorgt de BGDA eveneens de namen van de cursisten die tijdens of onmiddellijk na de opleiding werk gevonden hebben en van de eventueel meegedeelde werkaanbiedingen.

Op het vlak van de functionele synergie:

Binnen de BGDA en Bruxelles Formation worden diensten aangeduid die instaan voor de contacten en de uitwisseling van gegevens tussen de twee instellingen. Voor Bruxelles Formation is dat de directie 'Production' (Productie) en meerbepaald de 'cellule transversale d'accueil et de suivi' (de transversale cel voor onthaal en opvolging). De dienst Tewerkstellingsadvies is bevoegd voor de BGDA. Elke maand wordt er een coördinatievergadering belegd.

Na de aansluiting van Bruxelles Formation aan het Netwerk voor Plaatselijke Werkgelegenheidsplatformen verloopt de uitwisseling van gegevens elektronisch.

3.3. Sociale partners

3.3.1. Opdracht en rol van de sociale partners

Met de Brusselse sociale gesprekspartner beter bekend als de 'sociale partners' worden de representatieve werkgeversorganisatie i.e. Verbond van Ondernemingen Brussel (VOB), de middenstandsorganisaties¹⁹⁴ en de werknemersorganisaties met name het ABBV, ACV en ACLVB¹⁹⁵ aangeduid. De sociale partners wegen zwaar op het economisch- en tewerkstellingbeleid van de Brusselse regering.

In de eerste plaats vormen ze samen het paritaire *adviesorgaan* 'de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest' (ESRBHG) en het tripartite *overlegorgaan* (met vertegenwoordiging van de bevoegde ministers) het 'Brussels Economisch en Sociaal Overlegcomité' (BESOC). In het kader van het BESOC worden beleidsplannen zoals het Sociaal Pact voor de Werkgelegenheid van de Brusselaars (2001) en het Contract voor Economie en Tewerkstelling (maart 2005) mee ondertekend door de sociale partners.

De sociale partners worden ook aangezocht om te zetelen in het beheerscomité van de BGDA en Bruxelles Formation. Ze maken deel uit van het comité dat de toepassing van het ESF opvolgt en behoren tot de initiële partners van het Territoriaal Pact voor de Werkgelegenheid.

Ook in de adviescommissies die de Brusselse regering adviseren omtrent tewerkstelling en opleiding nl. het BNCTO (Brussels Nederlandstalig Comité inzake Tewerkstelling en Opleiding) en de CCFEE (Commission Consultative francophone pour la Formation, l'Emploi et l'Enseignement) zijn de sociale partners vertegenwoordigd.

3.3.2. Overleg- en adviesorganen

3.3.2.1. ESRBHG - Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest¹⁹⁶

De Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd opgericht door de ordonnantie van 8 september 1994 en geïnstalleerd op 11 mei 1995.

De ESRBHG is het sociaal en economisch overlegorgaan van het Brussels Gewest en verenigt 8 vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties, 7 van de middenstandsorganisaties en 15 van de werknemersorganisaties van het Brussels Gewest. De Brusselse regering bepaalt welke organisaties voor vertegenwoordiging in aanmerking komen, evenals het aantal leden.

¹⁹⁴ Nationaal Interprofessioneel Verbond voor het Zelfstandig Ondernemen (NIVO), Nationale Federatie der Unies van de Middenstand (NFUM), Liberaal Verbond voor Zelfstandigen (LVZ), Unie der Zelfstandige Ondernemingen (UNIZO), Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen (NSZ), Federatie voor Vrije en Intellectuele Beroepen (FVIB), Nationale Unie der Vrije en Intellectuele Beroepen van België (NUVIBB), Syndicaat der Zelfstandigen en KMO's (SDZ) en de Kamer voor Handel en Nijverheid van Brussel (KHNB).

¹⁹⁵ Algemeen Belgisch Vakverbond (ABVV), Algemeen Christelijk Vakverbond (ACV) en Algemene Centrale der Liberale Vakbonden van België (ACLVB).

¹⁹⁶ www.esr.irisnet.be

De Raad heeft in de eerste plaats een *adviesbevoegdheid* ten aanzien van alle materies die onder de bevoegdheid van het gewest vallen of een invloed hebben op het economisch en sociaal leven evenals over materies die onder de bevoegdheid vallen van de federale staat en waarvoor een procedure tot samenwerking, overleg of advies voorzien is met het Brussels Gewest. De Brusselse regering moet het advies van de ESRBHG inwinnen over alle voorontwerpen van ordonnantie betreffende deze materies. De Raad kan echter ook op eigen initiatief adviezen of aanbevelingen formuleren.

De ESRBHG staat ook in voor het *overleg tussen de sociale partners en de Brusselse regering* inzake alle vraagstukken met betrekking tot de gewestelijke ontwikkeling en planning, behalve deze die onder de bevoegdheid van de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie (GOC) vallen. Om het drieledig overleg te garanderen, werd een aparte instantie, het Brussels Economisch en Sociaal Overlegcomité (BESOC) gecreëerd (zie verder). De band met de ESRBHG is echter zeer hecht aangezien de sociale partners die in het BESOC zetelen deel uitmaken van de ESRBHG. Bovendien verzorgt de ESRBHG het secretariaat van het BESOC.

De ESRBHG staat eveneens in voor het secretariaat (en coördinatie) van een aantal adviescommissies en overlegplatformen waar de sociale partners samen met andere actoren permanent in zetelen zoals de Adviescommissie voor buitenlandse handel en het **Overlegplatform voor werkgelegenheid**. Dit overlegplatform brengt vertegenwoordigers van de bevoegde ministers en ministerie, de sociale partners, de BGDA en zijn derdenpartners en de (in dit kader) erkende privé-tewerkstellingsagentschappen bijeen.

In het kader van de ordonnantie betreffende het gemengd beheer van de arbeidsmarkt speelt de ESRBHG een belangrijke rol bij de erkenning, schorsing en de (individuele of collectieve) bijdragen van de privé-tewerkstellingsagentschappen. Er wordt eveneens voorzien in de oprichting van een **Overlegplatform van de sociale economie** waarbij de ESRBHG instaat voor het secretariaat en de coördinatie.

Het Overlegplatform van de sociale economie werd geïnstalleerd op 17 mei 2005. Naast de sociale partners van de reguliere economie wordt voorzien in een vertegenwoordiging van de werkgeversorganisaties uit de sector van de sociale economie. De ESRBHG verzorgt het secretariaatswerk en de coördinatie. Het overlegplatform adviseert (al dan niet) de erkenning van de Inschakelingsondernemingen (IO) en de Plaatselijke Initiatieven voor de Ontwikkeling van de Werkgelegenheid (PIOW).

ESRBHG - Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

BESOC - Brussels Economisch en Sociaal Overlegcomité

WTC-Toren 1 (19de verdieping)

Koning Albert II-laan 30, bus 4

1000 Brussel

Tel: 02/205.68.68

Fax: 02/502.39.54

cesr@ecsocbru.irisnet.be

www.esr.irisnet.be

3.3.2.2. BESOC - Brussels Economisch en Sociaal Overlegcomité

Voor de uitvoering van de overlegbevoegdheid van de ESRBHG wordt met het besluit van 16 januari 1997 van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering een nieuw orgaan opgericht nl. het Brussels Economisch en Sociaal Overlegcomité.

Het BESOC wordt voorgezeten door de Voorzitter van de Brussels Hoofdstedelijke Regering en is samengesteld uit de 5 ministers van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en de 3 staatssecretarissen en 7 vertegenwoordigers van de werkgevers- en middenstandsorganisaties en 7 vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties. De vertegenwoordigers zijn allen lid van de ESRBHG.

Het BESOC kan overleg plegen over alle beleidsaangelegenheden, die een sociaal-economische dimensie hebben en tot de bevoegdheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest behoren of het akkoord, advies of de betrokkenheid van de Brussels regering vereisen.

Het Sociaal Pact voor de Tewerkstelling van de Brusselaars werd op 11 juni 2002 in het kader van het BESOC gesloten, dat instaat voor de opvolging ervan. Het overleg en de goedkeuring van het recente Contract voor Economie en Tewerkstelling gebeurde eveneens in de schoot van het BESOC. Niet enkel het overleg omtrent maar ook de kritische analyse van deze overheidsinstrumenten voor economische en sociale actie behoort tot de opdrachten van het BESOC.

3.3.3. Adviescommissies¹⁹⁷

De Brusselse regering kan beroep doen op twee - een Nederlandstalige en een Franstalige - adviescommissies ter ondersteuning van het tewerkstellingsbeleid. Alhoewel ze in grote lijnen eenzelfde beleidsadviserende functie hebben, zijn er assymetrieën op vlak van samenstelling en bevoegdheden. De adviescommissies worden hier slechts kort voorgesteld. In de respectieve hoofdstukken betreffende de Nederlandstalige opleiding en tewerkstelling (BNCTO) en de Franstalige opleiding en tewerkstelling (CCFEE) wordt de organisatie, werking en impact van deze adviescommissies nader beschreven.

3.3.3.1. BNCTO - Brussels Nederlandstalig Comité inzake Tewerkstelling en Opleiding

Het samenwerkingsakkoord van 30 april 1996 tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voorziet in de oprichting van het Brussels Nederlandstalig Comité inzake Tewerkstelling en Opleiding. In het BNCTO zijn de drie betrokken overheden (de Brusselse regering, de Vlaamse regering en de Vlaamse Gemeenschapscommissie) vertegenwoordigd naast de werkgevers- en werknemersorganisaties, de BGDA en de VDAB-RDBB¹⁹⁸. Het OOTB vertegenwoordigt de Nederlandstalige derdenpartners. Het BNCTO heeft een actieve signaalfunctie ten aanzien van de Brusselse en de Vlaamse regering (en de Vlaamse Gemeenschapscommissie) en staat in voor de afstemming en interactie van het Vlaamse tewerkstellingsbeleid (inclusief opleidingsbeleid) op het Brussels tewerkstellingsbeleid.

¹⁹⁷ De adviescommissies BNCTO en het CCFEE worden hier enkel gesitueerd. Hun rol en opdrachten wordt verder in de tekst uitgewerkt: zie p. 131 voor het BNCTO en zie p. ?? voor het CCFEE.

¹⁹⁸ De VGC-administratie Directie Onderwijs is voorlopig officieus vertegenwoordigd. In de nieuwe statuten van het BNCTO wordt deze vertegenwoordiging officieel geregeld.

3.3.3.2. CCFEE - Commission Consultative francophone pour la Formation, l'Emploi et l'Enseignement Franstalig Brussels Instituut voor Beroepsopleiding, Tewerkstelling en Onderwijs'

De CCFEE wordt met het decreet van 17 maart 1994 opgericht in de schoot van Bruxelles Formation¹⁹⁹. Naast vertegenwoordigers van de bevoegde Brusselse ministers is de commissie samengesteld uit vertegenwoordigers van de Brusselse Franstalige werkgevers- en werknemersorganisaties, de drie onderwijsnetten, de gewestelijke instellingen voor tewerkstelling (BGDA) en opleiding (Bruxelles Formation) en de lokale initiatieven (FeBISP). De commissie is belast met het formuleren van adviezen en aanbevelingen inzake de afstemming en complementariteit van de beleidsmaatregelen inzake opleiding, tewerkstelling en onderwijs en dit vooral in het kader van de socioprofessionele inschakeling en de ontwikkeling van het alternerend werken en leren. Concreet betekent dat de CCFEE advies geeft over de erkenning van inschakelingsorganisaties, voorstellen inzake programma's en lastenboeken van de partnerovereenkomsten tussen de organisaties, Bruxelles Formation en de BGDA en de evaluatie van hun werking.

3.4. Bestuur Economie en Werkgelegenheid – Directie Werkgelegenheidsbeleid²⁰⁰

De directie Werkgelegenheidsbeleid beheert twee belangrijke materies:

- de tewerkstelling van buitenlandse werknemers met name de uitreiking van arbeidskaarten en werkvergunningen. Deze materie wordt beheerd door de wet van 30 april 1999 en de uitvoeringsbesluiten, waarvan het belangrijkste het koninklijk besluit van 9 juni 1999 is.
- in het kader van het gemengd beheer van de arbeidsmarkt volgt de dienst alle activiteiten voor de plaatsing van werknemers, zowel voor overheidsinstellingen als voor privé-bedrijven (uitzendarbeit, selectie en werving, outplacement, plaatsing van artiesten, sportlieden, mannequins...). De directie beheert de erkenningsaanvragen die door de overheidsinstellingen en privé-bedrijven worden ingediend in toepassing van de ordonnantie van 26 juni 2003 en haar uitvoeringsbesluit van 2004.
- De directie volgt of neemt deel aan de acties van het Gewest voor tewerkstelling, zoals het Gewestelijke Actieplan voor Tewerkstelling (GAP) en het Territoriaal Pact voor de Werkgelegenheid (TPW).

Ministerie van het Bussels Hoofdstedelijk Gewest

Bestuur Economie en Werkgelegenheid

Directie Werkgelegenheid

Kruidtuinlaan 20

1035 Brussel

Tel: 02/204.21.11

info.eco@mbhg.irisnet.be

www.brussel.irisnet.be

¹⁹⁹ Samenwerkingsakkoord van 8 maart 1997 tussen het College van de Franse Gemeenschapscommissie, de Brusselse Hoofdstedelijke regering en de Franse Gemeenschapsregering betreffende de Adviescommissie voor opleiding, tewerkstelling en onderwijs, ingesteld bij het artikel 28 van het decreet van 17 maart 1994 van de Franse Gemeenschapscommissie houdende de oprichting van het Franstalig Brussels Instituut voor Beroepsopleiding, Tewerkstelling en Onderwijs (Bruxelles Formation).

²⁰⁰ www.brussel.irisnet.be

3.5. GSSO - Gewestelijk Secretariaat voor Stedelijke Ontwikkeling²⁰¹

Het Gewestelijk Secretariaat voor Stedelijke Ontwikkeling (GSSO) wordt in 2001 opgericht met de opdracht meer complementariteit te brengen in het gevoerde beleid en in de programma's van de verschillende overheden, met prioritaire aandacht voor stadsherwaardering, lokale economie en tewerkstelling, en aanvullend voor het beleid op vlak van huisvesting, cultuur, leefomgeving, mobiliteit en het sociaal- en gezondheidsbeleid. De laatste tien jaar werden immers 32 wijkcontracten gelanceerd, aangevuld met 13 'initiatiefwijken' (tussen 98 en 2000) en dit alles versterkt door Europese programma's, projecten en programma's van de gemeenschappen en de gemeenschapscommissies en de investeringen vanuit de Federale Staat.

Het GSSO vervult die opdracht vanuit vijf actielijnen:

- het versterken van het overleg waarbij organisaties, instellingen, gemeenten en bewonersgroepen samen nagaan hoe de stadsvernieuwing kan versterkt worden;
- de begeleiding van stadswerkers in verenigingen, administraties en bewonersgroepen die, al dan niet, nieuwe projecten willen opstarten;
- de vorming van alle betrokkenen door initiatieven in die zin te ondersteunen;
- studie- en denkwerk over nieuwe werkpistes in de stadsvernieuwing;
- informatie en communicatie, met de organisatie van een jaarlijks forum, het meewerken aan deze gewestelijke website en met de uitgave van een eigen nieuwsbrief.

Het team van de GSSO staat ten dienste van de stadswerkers. De vzw wordt beheerd door vertegenwoordigers van alle leden van de Gewestregering en voorgezeten door de vertegenwoordiger van de minister bevoegd voor de herwaardering van de wijken.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voert een geïntegreerd beleid dat in een periode van 10 jaar van een concept voor 'stadsvernieuwing' naar een project voor 'wijkherwaardering' evolueerde. Alle actoren van de stedelijke ontwikkeling wordt erbij betrokken: het werkveld en de gewestelijke, gemeentelijke, communautaire, federale en Europese administraties. Er wordt gestreefd naar een zo groot mogelijke democratisering: de inwoners van de wijken worden zoveel mogelijk betrokken bij de acties en de beslissingen die hen rechtstreeks aanbelangen.

De wijkcontracten zijn herwaarderingsprogramma's op initiatief van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, die in partnerschap met de gemeenten worden uitgevoerd in verschillende kwetsbare wijken. Binnen die programma's worden meerdere projecten in eenzelfde wijk voorzien, die moeten gerealiseerd worden binnen een termijn van vier jaar (met een verlenging van twee jaar om de laatste werken uit te voeren).

Deze verschillende projecten bestaan uit:

- de renovatie van bestaande woningen en de bouw van nieuwe woningen;
- de renovatie of de aanleg van ruimten voorbehouden aan ambachtelijke of industriële activiteiten, aangevuld met een huisvestingsoperatie;
- de herinrichting van de openbare ruimten;
- de creatie of de versterking van wijkinfrastructuren en -voorzieningen, of ze nu van socioculturele, sportieve of andere aard zijn;

²⁰¹ www.wijken.irisnet.be

- de oprichting van sociale en participatieve activiteiten tijdens de duur van het wijkcontract.

De projecten zijn onderverdeeld in vijf onderscheiden delen, de zogenaamde 'luiken' van het wijkcontract. De operatoren die belast zijn met de uitvoering van het programma zijn de gemeente, het OCMW, elke instelling van openbaar nut, zoals bijvoorbeeld het Woningfonds, of een vzw.

Wijkherwaardering is ondenkbaar zonder de heropleving van de plaatselijke economie. In het kader van programma's die gefinancierd worden door de Europese Unie (Urban en Doelstelling 2) en de gemeenten, steunt het Gewest initiatieven die de ontwikkeling beogen van lokaal ondernemerschap alsook het behoud en de versterking van het economische weefsel in de wijken. Er zijn tal van initiatieven : loketten van plaatselijke economie die bedrijfsprojecten opsporen en hun promotoren oriënteren; bedrijvencentra in gerenoveerde industriële gebouwen waarin startende kleine ondernemingen ondergebracht en gesteund worden, het startersfonds voor kleine ondernemingen die zich in de wijken vestigen, microkrediet voor de dragers van economische projecten die geen toegang hebben tot het traditioneel krediet, specifieke steun aan inschakelingsbedrijven, buurt- en gemeenschapdiensten, jobcreatie en handelskerncontracten voor de heropleving van de handel.

GSSO - Gewestelijk Secretariaat voor Stedelijke Ontwikkeling vzw

Adolphe Maxlaan 13-17 bus 4

1000 Brussel

Tel: 02 500 36 36

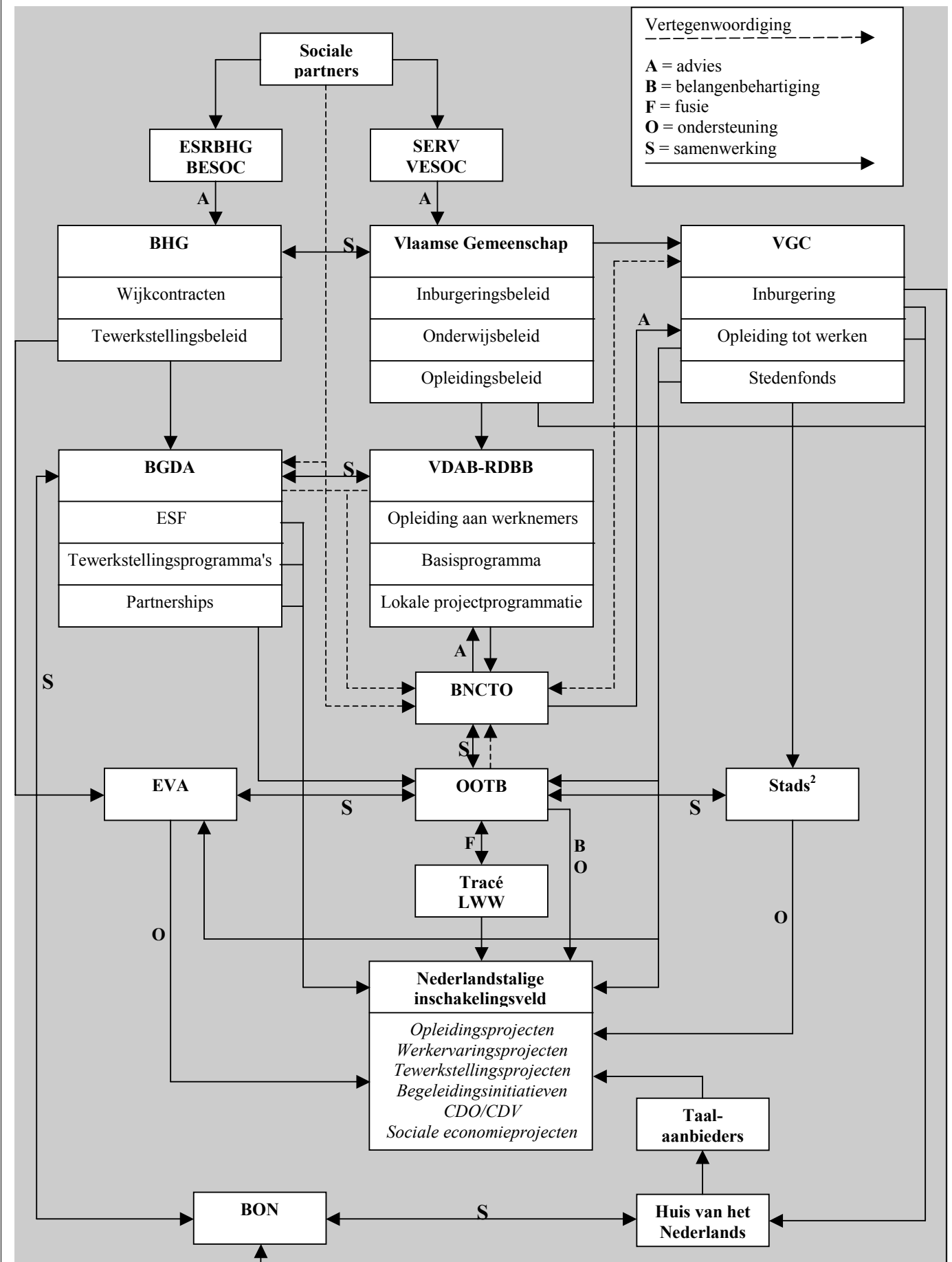
Fax: 02 500 36 39

contact@gssso.irisnet.be

www.gssso.irisnet.be

Schema 5: Het Nederlandstalige inschakelingswerkveld

4. DE NEDERLANDSTALIGE OPLEIDINGS-, WERKERVERINGS- EN TEWERKSTELLINGSPROJECTEN IN BRUSSEL

4.1. De VDAB-RDBB als centrale beroepsopleidingsactor

De Regionale Dienst Beroepsopleiding Brussel (RDBB) is een van de 14 regionale diensten van de VDAB (Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding), de zogenaamde Lokale Klantencentra (LKC)²⁰². De activiteiten van de Brusselse dienst zijn echter beperkt tot beroepsopleiding. De BGDA is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest immers bevoegd voor de arbeidsbemiddeling. De VDAB-RDBB bevindt zich daardoor in een aparte positie. De werking van de dienst wordt gestuurd door het Vlaams opleidings- en tewerkstellingsbeleid afgestemd op de Vlaamse situatie en noden. Het doelpubliek van voornamelijk werkloze werkzoekenden, zijn ingeschreven bij de BGDA, die het Brusselse beleid uitvoert en geënt is op de Brusselse arbeidsmarkt. De werking van de VDAB-RDBB is zodoende een evenwichtsoefening tussen het Vlaamse en het Brusselse beleid. De taakverdeling tussen de BGDA en de VDAB-RDBB wordt geregeld door een samenwerkingsprotocol en een samenwerkingsakkoord²⁰³.

Het oprichtingsdecreet van 1984 werd opgeheven door het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap 'Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding'. De VDAB heeft als missie de arbeidsbemiddeling en de opleiding met het oog op de levenslange en duurzame inschakeling op de arbeidsmarkt van werkzoekenden en werknemers te verzekeren, organiseren en bevorderen. Als extern verzelfstandigd agentschap staat de VDAB daarbij in voor de beleidsuitvoering van het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid. De opdrachten van de VDAB worden opgedeeld in algemene taken, taken op het vlak van arbeidsbemiddeling, op het vlak van de competentie-ontwikkeling met het oog op de levenslange en duurzame inschakeling op de arbeidsmarkt, taken inzake de evenredige participatie op de arbeidsmarkt in het algemeen en inzake de integratie van personen met een handicap en een taak inzake het statuut van de werkzoekende. De werking van de VDAB worden vastgelegd in een beheersovereenkomst²⁰⁴ tussen de Vlaamse regering en de VDAB. Aan de nieuwe beheersovereenkomst 2005-2008 wordt momenteel de laatste hand gelegd. De operationele vertaling en de concretisering van de VDAB-engagementen worden vastgelegd in een meerjaren ondernemingsplan (MJOP).

Het beheerscomité van de VDAB bestaat uit 18 stemgerechtigde leden voorgedragen door de werkgevers- en werknemersorganisaties (telkens 9) en aangesteld door de Vlaamse regering, de gedelegeerd bestuurder van de VDAB en de regeringscommissarissen voor werkgelegenheid en voor financiën en begroting. De Vlaamse regering stelt ook een neutrale voorzitter aan.

²⁰² Zie p.50 voor de herstructurering die momenteel plaats vindt binnen de VDAB en de Lokale Klantencentra.

²⁰³ Zie p.117

²⁰⁴ Per legislatuur.

Elke regionale dienst stelt een jaarlijks actieplan (JAP) op waarin de krijtlijnen van het MJOP in concrete objectieven en programmawijzingen aangepast aan de noden van de regio (omgevingsfactoren) worden vastgelegd. Het bevoegde STC (subregionale tewerkstellingscomité)²⁰⁵ – voor de VDAB-RDBB is dat het BNCTO – formuleert adviezen over de klantengroepenmix (werkzoekenden, werknemers, werkgevers), de interregionale samenwerking, de kansengroepen (diversiteit, gender) en de samenwerking (met partners) bij de planning van de begeleidings- en opleidingsacties toegespitst op de subregionale noden.

4.1.1. Opdrachten

De VDAB-RDBB is enkel bevoegd voor het luik competentie-ontwikkeling met het oog op de levenslange en duurzame inschakeling op de arbeidsmarkt met als belangrijke opdracht: het verschaffen, organiseren en bevorderen van beroepsopleidingen en de bijhorende begeleiding van werkzoekenden en werknemers door, onder meer het verzorgen van sollicitatietraining, beroepsspecifieke opleiding, van persoonsgerichte vorming in de opleidingscentra en/of op de werkvloer en van de bijhorende begeleiding. Het opleidingsaanbod wordt opgedeeld in tertiaire (bediendeopleidingen), secundaire (traditionele arbeidersberoepen) en quataire (social profit) opleidingsmodules.

De Brusselse regionale dienst krijgt net als de andere Lokale Klantencentra (LKC) een budget voor het organiseren van opleidingen in eigen beheer (de basisprogrammatie) en voor opleidingen in samenwerking met derden, de zogenaamde Lokale Projectprogrammatie (LPP). Het organiseren van werknemersopleidingen is een belangrijke opdracht van de VDAB en moet jaarlijks een bepaalde som opbrengen om te herinvesteren in de VDAB-opleidingen voor werkzoekenden.

4.1.1.1. Basisprogrammatie

De VDAB-RDBB beschikt over 4 training- en opleidingscentra verspreid over het Brussels Gewest. Het centrum in Etterbeek (Wetstraat) concentreert de opleidingen voor administratieve medewerkers (bediendeopleidingen) en de inschrijvingen voor taalcursussen (vervolgopleidingen). Aangezien slechts een klein percentage van de Brusselse werkzoekenden Nederlandstalig is, investeert de Brusselse dienst in ‘Nederlands voor anderstaligen’ als voorbereiding op de beroepsspecifieke opleidingen en ‘Nederlands op de werkvloer’. In de centra van Anderlecht, Schaarbeek (transport) en Vorst (metaalsector) worden opleidingen gegeven in het kader van arbeidersberoepen. Het training- en opleidingscentrum van Anderlecht²⁰⁶ is tweetalig. Naast de VDAB-RDBB worden er opleidingen georganiseerd door Bruxelles-Formation (de Franstalige opleidingsactor in het BHG). De samenwerking blijft beperkt tot de gedeelde infrastructuur.

4.1.1.2. Lokale projectprogrammatie

In het kader van de lokale projectprogrammatie worden opleidingen in samenwerking met derden georganiseerd. De LKC's krijgen middelen om opleidingen te financieren waaraan de meeste nood is binnen hun regio. Het VDAB-RDBB krijgt het 2de grootste budget na Antwerpen toegekend. De Lokale Klantencentra zoeken de beste partner om tegemoet te komen aan de wel zeer specifieke opleidingsbehoeften van de plaatselijke arbeidsmarkt. Deze derden organisaties factureren de opleidingskosten aan de VDAB afhankelijk van het aantal cursisten, het aantal opleidingsdagen en -uren.

²⁰⁵ De STC's worden omgevormd tot ESRV/SERR/RESOC die deze taak overnemen. zie p.52

²⁰⁶ Sector automechanica en koetswerk, taxi, elektriciteit, sanitair, bekisting, confectie, schoonmaak, Nederlands voor Anderstaligen.

Het aanbod is zeer divers²⁰⁷ gaande van bouwopleidingen, horeca, ICT tot bewaking (i.s.m. bewakingssector). Ook de duur en de toegankelijkheid van de opleidingen zijn zeer gevarieerd. De opleidingen georganiseerd door derden zijn meestal zeer laagdrempelig. Een groot deel van het Brusselse aanbod bestaat uit Nederlands als tweede taal, beter bekend als NT2, dat door Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO) en door het Centrum voor Basiseducatie wordt georganiseerd. Het gebrek aan tweetalige werknemers (Nederlands-Frans) is immers schrijnend in Brussel. Naar gelang de noden van de cursist wordt geopteerd voor NT2, een VDAB-vervolgopleiding of Nederlands op de Opleidingsvloer. In het laatste geval worden de cursisten die een beroepsopleiding volgen bij de VDAB-RDBB en het Nederlands nog niet voldoende machtig zijn ter plekke ondersteund. Per beroepsopleiding worden specifieke taalpakketten (met vakterminologie) ontwikkeld om het Nederlandstalig opleidingscircuit toegankelijk te maken voor anderstalige cursisten. De nood aan NT2 en ander taalonderricht kan in de toekomst nog toenemen door de invoering van de federale 'sluitende aanpak' en een mogelijke impact van de Vlaamse decreten betreffende inburgering en inwerking van nieuwkomers en oudkomers.

De social profitopleidingen komen tegemoet aan het doelgroepenbeleid van de VDAB. Allochtone werkzoekenden en werkzoekenden uit andere kansengroepen worden aangemoedigd. Het huidige opleidingsaanbod voor werkzoekenden is grotendeels afgestemd op de deelsectoren: gezondheidszorg, bejaardenzorg, gehandicaptenzorg, bijzondere jeugdzorg en de kinderopvang. Bij de opleidingsplanning wordt rekening gehouden met de knelpuntberoepen (verpleegkundige, verzorgende, begeleider buitenschoolse opvang). Een belangrijk deel van deze opleidingen worden in samenwerking met het reguliere onderwijs aangeboden. De opleidingen met derden zijn er op gericht werkzoekenden in het dagonderwijs te laten stappen zoals voor een opleiding als verpleegkundige A2 of ze beogen een specifieke kwalificatie als o.a. logistiek assistent.

4.1.1.3. Opleiding van werknemers

De VDAB biedt zowel opleidingen voor werknemers op vraag van de werkgever als opleidingen voor individuele werknemers op eigen verzoek. Sinds september 2003 kunnen niet enkel bedrijven maar ook werknemers opleidingscheques bij de VDAB aanvragen. Het systeem kent een enorm succes in Vlaanderen.

Bij het organiseren van werknemersopleidingen voor grote bedrijven wordt de VDAB-RDBB geconfronteerd met een typisch Brussels probleem. De meestal tweetalige bedrijven willen aan hun Nederlandstalige en Franstalige werknemers gelijktijdig, een zelfde opleiding aanbieden. De VDAB-RDBB is echter enkel gemachtigd om opleidingen in het Nederlands te geven. Voor de Franstalige opleiding moet de VDAB-RDBB samenwerken met de Franstalige opleidingsactor Bruxelles Formation.

4.1.2. Toeleidingskanalen

Door het samenvallen van de bevoegdheden arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding in Vlaanderen is de toeleiding naar de VDAB-opleidingen evident. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest engageert de BGDA zich om alle werkzoekenden te informeren over de mogelijke opleidingsacties georganiseerd in het Nederlands door de VDAB-RDBB en in het Frans door Bruxelles-Formation of hun respectieve partners²⁰⁸.

²⁰⁷ Voor een overzicht van de Nederlandstalige partners kan u overwegend terecht op www.oortb.be. De partners van de VDAB uit o.a. de privé-sector en het onderwijs behoren niet tot de leden van het OOTB.

²⁰⁸ Zie samenwerkingsakkoorden p. 103

Het oprichten van werkwinkels ligt momenteel op de onderhandelingstafel van de bevoegde ministers. De Lokale werkwinkels vormen in Vlaanderen de toegangspoort tot het opleidingsaanbod van de VDAB. De vzw tracé fungeert voorlopig als infobureau voor de Nederlandstalige opleidingen. Een consulent van de VDAB-RDBB is er aanwezig om de opleidingsmogelijkheden binnen het kader van de VDAB toe te lichten.

(VDAB-)RDBB - Regionale Dienst Beroepsopleiding Brussel

Directie

Wetstraat 95
1040 Etterbeek
Tel: 02/235.18.11
Fax: 02/235.18.61

Training en opleidingscentrum Anderlecht

Steenweg op Bergen 1440
1070 Anderlecht
Tel: 02/525.00.30
Fax: 02/525.00.99

Training en opleidingscentrum Etterbeek

Wetstraat 95
1040 Etterbeek
Tel: 02/235.18.11
Fax: 02/235.18.00

Training en opleidingscentrum Schaarbeek

Werkhuizenkaai 22 Bus 9/3
1030 Schaarbeek
Tel: 02/242.04.83
Fax: 02/242.04.83

Training en opleidingscentrum Iris-tech +

VDAB-opleiding metaal
Sint-Denijsstraat 95
1190 Vorst
Tel: 02/340.07.82

4.2. Het Brusselse Nederlandstalige inschakelingswerkveld

Het decreet van de COCOF betreffende de organisatie van de socioprofessionele inschakeling schept een kader voor de erkenning van alle Franstalige SPI-actoren en de subsidiëring van hun beroepsopleidingsactiviteiten in het Brussels Gewest²⁰⁹. De socioprofessionele inschakelingactiviteiten van de Nederlandstalige actoren beschikken niet over een regelgevend kader. Hun werking wordt - al dan niet-erkend en/of gesubsidieerd volgens diverse Vlaamse decreten en besluiten. Het Nederlandstalige werkveld is gegroeid vanuit vastgestelde noden en omvat een 40-tal promotoren en een zestigtal projecten. Het zijn hoofdzakelijk opleidings-, werkervarings- en tewerkstellingsprojecten²¹⁰ voor kansengroepen. De begeleidingsinitiatieven, de centra voor deeltijds onderwijs (CDO) en deeltijdse vorming (CDV) en de sociale economieprojecten maken het plaatje volledig²¹¹. Een aantal van deze projecten heeft een samenwerkingsakkoord voor begeleidingsacties met de BGDA, anderen organiseren opleidingen in het kader van de lokale projectprogrammatie van de VDAB-RDBB. Het Stedenfonds financiert de omkadering en innoverende projecten. Alle projecten doen een beroep op tewerkstellingsmaatregelen en fondsen van de diverse overheden op Europees, federaal, gewestelijk en gemeenschapsniveau.

Het (administratieve) socioprofessionele inschakelingsparcours bestaat in Vlaanderen uit 5 fasen: instap/oriëntering, vooropleiding, opleiding, tewerkstelling en begeleiding na SPI of tewerkstelling. In het BHG wordt deze laatste fase niet gesubsidieerd. In elke fase zijn er verschillende organisaties en projecten werkzaam die uiteenlopende inschakelingsactiviteiten aanbieden voor werkzoekenden uit de zogenaamde kansengroepen. Het publiek van de Nederlandstalige actoren is voor een groot deel anderstalig. In elke fase en bij elke inschakelingsactiviteit wordt er daarom aandacht besteed aan 'Nederlands als tweede taal'²¹². De samenwerking met de taalaanbieders is dan ook zeer hecht.

Het socioprofessionele inschakelingsparcours

Socioprofessionele inschakelingsparcours						
		Instap Oriëntering	Vooropleiding	Opleiding	Tewerkstelling	Begeleiding na SPI of tewerkstelling
Bevoegdheid	N	BGDA- ORBem	VDAB-RDBB	VDAB-RDBB	BGDA- ORBem	
	F		Bruxelles- Formation	Bruxelles- Formation		

In realiteit verloopt het inschakelingstraject echter niet zo lineair. Met de erkenning van 'Eerder Verworven Competenties' kan er nog meer op maat van de cliënt worden gewerkt en moet een fase of een opleiding niet meer volledig worden gevolgd (verkorte leertrajecten)²¹³.

²⁰⁹ Zie p.62

²¹⁰ Bij een werkervaringsproject gebeurt de opleiding al doende in een werkomgeving (in een atelier of bedrijf). We spreken van een tewerkstellingsproject wanneer de deelnemer geniet van een tewerkstellingsmaatregel (voor doelgroepwerkzoekenden), van toepassing in de niet-commerciële sector. De meest voorkomende statuten zijn gesubsidieerd contractuelen (GECO) en werknemers in een doorstromingsprogramma (DSP). Sommige maatregelen zijn federaal, andere gewestelijk of een combinatie van beide; zie: Inleiding tot het landschap van opleiding, werkervaring en tewerkstelling van het OOTB.

²¹¹ Voor een overzicht van de Nederlandstalige partners kan u overwegend terecht op www.ootb.be. De partners van de VDAB uit o.a. de privé-sector en het onderwijs behoren niet tot de leden van het OOTB.

²¹² Zie Huis van het Nederlands Brussel p.138

²¹³ zie Rapport met betrekking tot het competentiethema van het OOTB in het kader van het Actieprogramma 2003 van het OOTB voor de Vlaamse Gemeenschap.

Het Nederlandstalige inschakelingswerkveld (situatie 01/2005)

Aard van de inschakelingsprojecten	Aantal projecten van de OOTB-partners	Doelgroepbereik 2004 SPI-acties en DSP
Onthaal / Oriëntatie / Alfabetisering	11	381
Vooropleiding	35	
Opleiding		297
Deeltijdse Vorming / Onderwijs	7	396
Atelierwerking	3	127
Begeleiding naar werk	4	298
Werkervaring / Tewerkstelling	31	150

Bron: OOTB

4.3. Intermediaire actoren

4.3.1. OOTB - Overleg Opleidings- en Tewerkstellingsprojecten Brussel

Het OOTB is het aanspreekpunt van en voor het Brusselse Nederlandstalig inschakelingswerkveld²¹⁴. Hieronder vallen alle organisaties en projecten die begeleidings-, opleidings-, werkervarings- en tewerkstellingsprojecten opzetten voor doelgroepwerkzoekenden, met het doel hun tewerkstellingskansen te verhogen. De BGDA erkent het OOTB als Nederlandstalige coördinerende partner in het kader van het Brusselse socioprofessioneel inschakelingsbeleid (zie p.107). In die rol vormt het OOTB de tegenhanger van de Franstalige 'Missions Locales'. Het OOTB beperkt zijn interzonale coördinatie-opdracht echter niet tot de Nederlandstalige organisaties die een samenwerkingsakkoord sloten met de BGDA. De derdenorganisaties die opleidingen organiseren in het kader van de lokale projectprogrammatie (LPP) van de VDAB-RDBB – waarvan een aantal ook banden hebben met de BGDA en de werkervarings- en tewerkstellingprojecten onder meer meegefinancierd via VGC-kanalen (Opleiding tot werken en Stedenfonds) behoren ook tot de partners van het OOTB. Voor zijn activiteiten als belangenverdediger van de derdenpartners wordt het OOTB door de Vlaamse Gemeenschap erkend en gefinancierd zoals het Vlaamse Steunpunt Lokale Netwerken (SLN)²¹⁵. Daarnaast realiseert het OOTB specifieke projecten met de steun van de VGC o.a. rond competentie en trajectstappen naar werk en voor jongeren in deeltijdse leersystemen.

De werking van het OOTB is georganiseerd rond drie strategische doelstellingen:

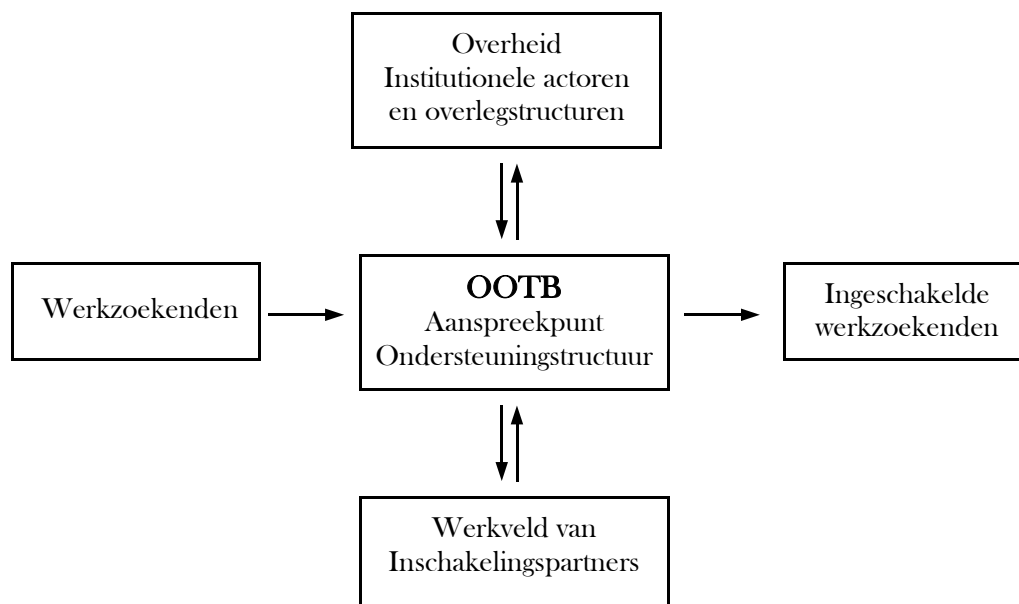
²¹⁴ De raad van het bestuur bestaat uit afgevaardigden van de OOTB-partners.

²¹⁵ Steunpunt Lokale Netwerken (SLN) is de ondersteuningsstructuur en koepel van de Vlaamse lokale, niet-commerciële opleidings-, begeleidings- en werkervaringsprojecten (de zogenaamde derden). Het is een door de Vlaamse overheid erkende gesprekspartner op het gebied van arbeidsmarktgerichte trajectwerking. (definitie van DIVA). Voor het Franstalige werkveld neemt het FEBISP die taak op zich.

- het aanspreekpunt zijn voor het Vlaams-Brussels inschakelingwerkveld en de inschakelingspartners en hun publiek (de zogenaamde kansengroepen) vertegenwoordigen en hun (collectieve) belangen behartigen;
- het werkveld dynamisch aansturen en ondersteunen (in samenwerking met het Stads³), nieuwe ontwikkelingen stimuleren en instaan voor een gecoördineerd aanbod van (nog meer en kwalitatieve) leer- en leer-werk-trajecten;
- meewerken aan de uitbouw van de lokale/zonale verankering van onthaalpunten in inschakelingsinitiatieven.

Het OOTB positioneert zich als aanspreekpunt en ondersteuningsstructuur tussen het inschakelingwerkveld en de diverse bevoegde overheden (op Europees, federaal, Vlaams en Brussels niveau) met hun institutionele partners (BGDA, VGC, VDAB-RDBB) en de overlegstructuren (BNCTO, ESRBHG en het Territoriaal Pact voor de Werkgelegenheid). De beleidsevoluties en -maatregelen met betrekking tot opleiding en tewerkstelling (van kansengroepen) worden opgevolgd en o.a. via vorming en studiedagen gecommuniceerd aan de inschakelingspartners.

Positie van het OOTB

Bron: Het OOTB en zijn partners in 2004 : verslag van een jaar werking

Het OOTB ondersteunt de inschakelingspartners door:

- de promotie van de inschakelingsacties via Schakels naar Werk, de OOTB-website en de aandacht voor nieuwe initiatieven in de OOTB-Nieuwsbrief;
- de professionalisering van de projectmedewerkers (begeleiders, instructeurs, projectverantwoordelijken) door vorming en training rond trajectbegeleiding, NT2, diversiteit, competentiedenken, financieel management en dergelijke;

- de aanmaak van didactisch materiaal en de ontwikkeling van pedagogische concepten te bevorderen;
- overleg te organiseren tussen gelijksoortige projecten en projecten met dezelfde doelgroep of werkvorm en de disseminatie van hun opgebouwde knowhow;
- een punctuele samenwerking (van een OOTB-medewerker), met één of meerdere partners, rond bijvoorbeeld de uitbouw en de opvolging van een (ver)nieuw(end) project of bij het opstellen van een erkenningsdossier;
- de detectie van problemen (zowel van interne als externe oorsprong) en het zoeken naar oplossingen samen met de betrokken projecten.

Het OOTB plant eind 2005 een fusie met de Lokale Werkwinkel tracé. De krachten worden gebundeld voor een betere dienstverlening inzake onthaal, oriëntatie en begeleiding van Brusselse werkzoekenden.

4.3.2. Stads² – Steunpunt sociale stadsontwikkeling in Brussel²¹⁶

Stads² is ontstaan uit het Centrum voor Sociale Stadsontwikkeling Brussel (CESSO), dat in 1997 door de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) werd opgericht om het Sociaal Impulsfonds (SIF) in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te helpen realiseren²¹⁷. De SIF-middelen werden ingezet voor de verbetering van de levenskwaliteit in de steden en gemeenten met een bijzondere aandacht voor achtergestelde buurten.

In 2003 wordt het Sociaal Impulsfonds opgeheven en vervangen door het Stedenfonds. Voor het Brussels Gewest treedt de VGC, net als bij het SIF-Fonds, op als de bevoegde instelling. Met de komst van het Stedenfonds verdwijnt de SIF-stuurgroep, waarvan de opdracht was toegewezen aan het CESSO. De beleidsadvisering wordt voortaan opgenomen door de 'advieswerkgroep stedelijk beleid' van de VGC. Voor de coördinatie en de sturing van het Stedenfondsprogramma in de praktijk wordt beroep gedaan op de autonome organisatie Stads² (de vroegere vzw Beheerorgaan van het Centrum Sociale Stadsontwikkeling Brussel) die als bevoorrechte partner een *convenant afsluit* met de VGC²¹⁸.

²¹⁶ Stads², jaarverslagen 2003 en 2004.

²¹⁷ Het decreet op het Sociaal Impulsfonds van 1996 voorziet een SIF-stuurgroep met een beleidsadviserende taak in elke begunstigde gemeente of stad. De VGC geeft een Brusselse interpretatie aan die verplichting en richt het Centrum voor Sociale Stadsontwikkeling (CESSO) op. Het CESSO functioneert niet alleen als Brusselse SIF-stuurgroep maar beschikt over een team dat instaat voor de ontwikkeling en het ondersteunen van het SIF-programma gaande van projectontwikkeling, projectcoaching, netwerkontwikkeling op lokaal niveau, communicatie tussen beleid en basiswerk, tot relaties opbouwen met andere overheden en coördinatie.

²¹⁸ zie Collegebesluit van 18 december 2003.

De opdrachten van het Stads² in het kader van het Stedenfonds zijn vastgelegd in drie overeenkomsten: een jaarlijkse overeenkomst met vastlegging van de middelen, (eventueel) een jaarlijkse overeenkomst met de omschrijving van bijzondere opdrachten en een langlopende overeenkomst (5 jaar) die het kader en de 5 opdrachten omschrijft nl:

- **de collectieve en individuele ondersteuning van de Stedenfondsprojecten** waarbij het vergroten van de slagkracht en de professionele werking van de initiatieven centraal staat. De projecten krijgen ondersteuning voor de uitwerking van alle inhoudelijke thema's omtrent sociale stadsontwikkeling en voor de aspecten project- en planmatigwerken, managementsvaardigheden en organisatieontwikkeling. Het accent ligt op de praktische ondersteuning en praktijkbegeleiding op maat van de initiatieven. Zo wordt in samenwerking met de projecten, sleutelfiguren uit het Brusselse werkveld en de VGC-overheid een ondersteuningsplan ontwikkeld. Stads² werkt bovendien vaak samen met het OOTB en de Brusselse hogescholen en universiteiten.
- **de netwerkontwikkeling** om de krachten te bundelen van het zeer diverse werkveld dat bovendien versnipperd is door de Brusselse institutionele context. Zowel op lokaal (Brabantwijk, Aneessenswijk, Etterbeek-Jacht en Kuregem) als stedelijk niveau en de stadswerkers onderling wordt overleg en samenwerking gestimuleerd en worden synergieën ontwikkeld. Er wordt tevens aansluiting gezocht bij de wijkcontracten die onder de bevoegdheid van de Brusselse Gewestregering vallen.
- het **programmawerk** gebeurt in nauw overleg met de VGC-administratie en resulteerde o.a. in de visietekst 'Naar een visie op wijkontwikkeling binnen het VGC-beleid'. Momenteel ligt de vraag voor om een systeem uit te werken voor de monitoring van projecten en de praktische implementatie ervan te begeleiden.
- de opdracht **projectontwikkeling** blijft – in tegenstelling tot de SIF-periode – beperkt tot het identificeren van projectvoorstellen en ze desgevallend te ontwikkelen (in opdracht van de VGC) . Het beheer van de projecten behoort niet meer tot de kernopdrachten van Stads².
- Met **interactieontwikkeling** wordt de ondersteuning van de projecten bedoeld bij de interne en externe communicatie. Met de projecten wordt een extern communicatieplan opgesteld om een grotere zichtbaarheid te geven van hun bijdrage in het Stedenfondsprogramma en het Stedenfondsprogramma in het algemeen

De werking van Stads² situeert zich in de uitbouw van een duurzaam en sociaal stedelijk project voor Brussel met als basisprincipes: solidariteit en sociale rechtvaardigheid waarbij getracht wordt zoveel mogelijk krachten te bundelen. De activiteiten kunnen worden ingedeeld volgens twee sporen:

- **Spoor 1:** het coachen van initiatieven die actief zijn op het domein van stadsontwikkeling in het Brussels Gewest, waarbij wordt getracht de slagkracht en de professionalisering van de initiatieven te versterken.

De doelstellingen daarbij zijn het beter uitrusten van de verenigingen en projecten om hun maatschappelijke ambities en resultaten te realiseren en het ondersteunen van projecten bij hun structurele verankering, de promotie van de initiatieven in de stad en bij de overheden. Heel belangrijk is de opbouw en de uitwisseling van de knowhow tussen de actoren over het grootstedelijk werken maar ook de wetenschappelijke wereld en de overheid moeten bij die ontwikkeling worden betrokken.

- **Spoor 2:** het initiëren en/of stimuleren van samenwerkingsverbanden die een tastbare meerwaarde opleveren voor de inwoners en gebruikers van het Brussels Gewest. Het grote arsenaal aan energie en dynamiek in Brussel moet maximaal worden benut.

De bedoeling is in te spelen op de collectieve noden van de wijk en de lokale actoren samen te brengen, elk met hun eigen inbreng. Een belangrijk aandachtspunt is het benutten van de

diversiteit van de stad zoals de verscheidenheid aan bevolkingsgroepen, culturen en talen. Stads² houdt de vinger aan de pols van nieuwe geëngageerde praktijken.

Stads² - Steunpunt Sociale Stadsontwikkeling in Brussel vzw

Vooruitgangstraat 333 bus 10

1030 Schaarbeek

Tel: 02/274.03.30

Fax: 02/274.03.31

info@stads2.be

4.3.3. EVA - Emancipatie via Arbeid

EVA vzw ontstond, in juli 1995, als ontwikkelingsorganisatie met als doel tewerkstellingprojecten op te starten en te begeleiden tot zelfstandige initiatieven. Die sociale-economieprojecten versterken de leefbaarheid in de Brusselse volkswijken door de onvoldoende ingevulde (of niet ingevulde) noden te linken aan bijkomende tewerkstelling voor kansengroepen. In 2004 zette het eerste project (occasionele kinderopvang Elmer) de stap naar verzelfstandiging. In die periode werd ook de missie van EVA herbekeken. EVA kreeg, voor één jaar, een ondersteuningsfunctie goedgekeurd door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om projecten te begeleiden bij hun instap in de ordonnantie op de plaatselijke initiatieven van de werkgelegenheid (PIOW). Maart 2004 werd EVA, door de bevoegde federale minister, bekroond tot Ambassadeur in de sociale economie.

EVA blijft zich toeleggen op het ontwikkelen en de procesmatige begeleiding en ondersteuning van initiatieven van werkcreatie²¹⁹ met prioritaire aandacht voor de uitbouw van collectieve diensten die beantwoorden aan maatschappelijke noden en mogelijkheden zoals kinderopvang, thuiszorg, cultuur, mobiliteit en milieu. De betrokkenheid van de belanghebbenden (gebruikers, personeel, omgeving of buurt) vormt een belangrijk aandachtspunt.

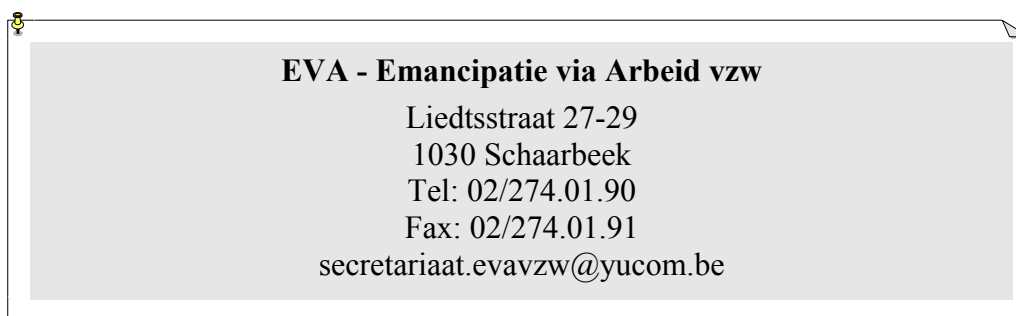
De projecten worden ontwikkeld door de EVA-kern en kunnen rekenen op ondersteuning op de diverse domeinen van het projectmanagement (financieel beleid, personeelsbeleid, organisatie-ontwikkeling, marketingbeleid, ...). De vzw EVA draagt de beheersverantwoordelijkheid over de projecten tot ze als zelfstandige initiatieven een aparte vzw creëren. Er wordt gestreefd naar een structurele subsidiëring en sectorale erkenning bijvoorbeeld als lokaal dienstencentrum (AKSENT); als kinderdagverblijf (ELMER) of als initiatief voor buitenschoolse opvang (IBO De Buiteling). Andere projecten worden begeleid bij de stap naar verzelfstandiging om in aanmerking te komen voor een erkenning en/of financiering in het kader van de Brusselse ordonnantie betreffende de plaatselijke initiatieven voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid (PIOW) en de inschakelingsondernemingen (IO)²²⁰. Een erkenning als PIOW maakt het mogelijk aanspraak te

²¹⁹ De projecten die EVA tot hiertoe opstartte zijn: Aksent, een dienstencentrum voor zorgbehoevenden; Elmer, een multifunctioneel kinderdagverblijf met vestigingen in Schaarbeek, Anderlecht en Sint-Jans-Molenbeek; IBO De Buiteling, een initiatief voor buitenschoolse opvang in drie Brusselse scholen gelegen in de vijfhoek; www.KureghemNET, een digitaal kansenproject en Elan, een sociaal horecaopleidingsproject.

²²⁰ Het Brussels Gewest subsidieert EVA vzw voor de aanwerving van een projectondersteuner (gedurende een jaar). Zie ook Beleid I: 3.3.2. Plaatselijke initiatieven voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid en inschakelingsondernemingen p.40

maken op federale maatregelen zoals SINE. Volgens het ministerieel besluit van 10 oktober 2004 moet elk OCMW minstens 75% van het hen toegekende contingent ter beschikking stellen van een erkend sociaal-economieproject dat onafhankelijk van het OCMW werkt²²¹.

De personeelsploeg van de EVA-kern is beperkt en wordt projectmatig gefinancierd door middelen uit het Stedenfonds en tewerkstellingsmaatregelen zoals Geco's en contracten Sociale Maribel.

4.4. Herstructurering van het Nederlandstalige inschakelingswerkveld in Brussel

Uit een evaluatie van de sector in 2002 bleek de nood aan beter afgestemde projecten, meer inhoudelijke coördinatie, grotere projecten met meer impact, verdere professionalisering, betere communicatie en een grotere zichtbaarheid van de projecten. Als antwoord op die situatie organiseerden het OOTB, Stads² en EVA (met het BNCTO als secretariaat) zich in een 'task force voor werk' om een (her)structurering door te voeren van het Nederlandstalige inschakelingswerkveld. Het doel is de slagkracht van de sector te versterken en zo veel mogelijk in te passen in de Brusselse en Vlaamse erkenningskaders.

Momenteel leggen de drie organisaties zich toe op de uitbouw van een ontwikkelings- en ondersteuningsstructuur voor de sociale economie: een ManagementOndersteuningscel (MO-cel). In eerste instantie wordt voorzien in ondersteuning bij de instap of overstap naar het erkenningskader van de PIOW zoals bepaald in de Brusselse ordonnantie betreffende de plaatselijke initiatieven voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid en inschakelingsondernemingen.

Om te komen tot de (kwantitatieve en kwalitatieve) bestendiging en uitbreiding van werk(ervarings)plaatsen in de sociale economie werd in volgende taakverdeling voorzien:

- de ontwikkeling van initiatieven van werkcreatie in de sociale economie wordt opgenomen door EVA vzw. Deze functie houdt in:
 - de lopende projecten in eigen beheer verstevigen en verzelfstandigen;
 - de multiplicatie van deze projecten onderzoeken en eventueel uitwerken;
 - in minstens een nieuwe sector een project realiseren dat beantwoordt aan de noden en behoeften.

²²¹ Zie Actoren II: 2.3. Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn p.96

- de managementondersteuning van de sociale economie projecten (actief op vlak van beroepsinschakeling) is de taak van Stads². Deze ondersteuningfunctie omvat de personeels-administratie en -management, structurering van de organisaties en financieel beheer;
- het OOTB staat in voor de zonale en interzonale coördinatie van de SPI-sector o.a. door het creëren van sectoriële leer-werktrajecten. In dat kader werkt het OOTB aan een model met als opzet betere en meer structurele samenwerkingsverbanden tussen de Brusselse Nederlandstalige derden. Het model gaat uit van de clustering van een aantal activiteiten, het mutualiseren van expertise, functies en geldstromen volgens beroepssector. De screening en bemiddeling wordt centraal uitgebouwd en toegepast op al de sectoren. Het Antwerps Leerwerkcentrum is het prototype. Het OOTB streeft naar een viertal leerwerkclusters, waarin opleidings- en werkervaringsprojecten per beroepssector worden geclusterd en ondersteund. Het Leerwerkcentrum (LWC) Brussels Construct bevindt zich momenteel in de pilootfase. Er werd een protocolakkoord afgesloten met een achttal partners (de stichtende leden). De financiering van 1/3 VTE van het OOTB voor de ondersteuning wordt gedragen door de VGC²²².

4.5. Actoren voor onthaal- en oriëntatie naar opleiding en werk

4.5.1. Huis van het Nederlands Brussel

De werking van het Huis van het Nederlands Brussel wordt geregeld door het decreet van 7 mei 2004 betreffende de Huizen van het Nederlands (B.S. 19 november 2004), waarin hoofdstuk IX bijzondere bepalingen betreffende het Brusselse Huis bevat²²³. De opdracht van de Huizen van het Nederlands is *'het optimaliseren van de dienstverlening ten aanzien van anderstaligen die aan de voltijdse leerplicht voldaan hebben en die Nederlands willen leren gericht op sociale, professionele en educatieve redzaamheid'*. Ze oriënteren de anderstaligen op een deskundige en neutrale wijze naar het meest gepaste aanbod aan 'opleiding Nederlands als tweede taal' (NT2) en dragen zo bij tot de integratie van anderstalige volwassenen en tot de inburgering van de anderstalige nieuwkomers in de Vlaamse samenleving.

De Huizen van het Nederlands verwijzen de (kandidaat)-cursisten door naar het meest gepaste taalaanbieder actief in de regio. De volgende centra²²⁴ vormen de decretale partners van het Huis van het Nederlands en zijn vertegenwoordigd in de algemene vergadering:

- de centra voor basiseducatie;
- de centra voor volwassenenonderwijs;
- de talencentra ingericht bij een universiteit;
- de SYNTRA-opleidingsplaatsen voor de vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen;
- de centra voor beroepsopleidingen van de VDAB.

²²² Een leerwerkcentrum in Brussel: van conceptontwikkeling tot pilotering. Een dossier van de vzw OOTB opgesteld t.a.v. de Vlaamse minister van Werkgelegenheid in het kader van het Actieprogramma 2004.

²²³ Het decreet voorziet in de oprichting van acht Huizen van het Nederlands met als werkingsgebied een van de vijf Vlaamse provincies en de steden Antwerpen, Gent en het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad. Op 27 april 2005 werd een decreetswijziging goedgekeurd waardoor het decreet op 1 juli 2005 in voege treed.

²²⁴ Deze centra komen enkel in aanmerking voor financiering of subsidiëring indien ze de uitsluitende bevoegdheid van het Huis van het Nederlands inzake organisatie en coördinatie van intake, testing en doorverwijzing van cursisten die niet beschikken over een studiebewijs NT2 aanvaarden. Op 27 april 2005 werd een decreetswijziging goedgekeurd waardoor het decreet op 1 juli 2005 in voege treed.

Anders dan in Vlaanderen richt het Brusselse Huis zich niet prioritair tot nieuwkomers. In het Brussels Gewest kan het inburgeringstraject immers niet worden opgelegd, enkel aangeboden. De algemene missie van het Huis van het Nederlands Brussel is *'ertoe bijdragen dat meer Brusselaars beter en sneller Nederlands leren en dat het Nederlands vaker en meer vanzelfsprekend gebruikt wordt als omgangstaal in de hoofdstad*. Het Brusselse Huis staat open voor alle buitenlandse studenten, asielzoekers en allochtone Brusselaars maar ook voor autochtone Franstaligen en werknemers van de Europese Unie of internationale bedrijven. Het doel is alle resterende drempels om Nederlands te leren en te gebruiken helpen wegwerken. Om dit te realiseren kreeg het Brusselse Huis van het Nederlands twee bijkomende opdrachten nl. de kwaliteitsondersteuning van het Nederlandstalig aanbod voor anderstaligen en het voeren van een taalpromotiebeleid voor anderstaligen en Nederlandstaligen.

De activiteiten van het Huis van het Nederlands Brussel zijn verdeeld over 3 pijlers die elkaar ondersteunen en beïnvloeden²²⁵:

Pijler 1: coördinatie en afstemming van het NT2-aanbod. De onthaal-medewerkers helpen door screening op taalvaardigheid en scholingsgraad - de kandidaat-cursisten in hun zoektocht naar de meest geschikte formule in het ruime aanbod van basisniveau tot gespecialiseerde taalles. Het Huis van het Nederlands werkt hiervoor samen met taalaanbieders, beroepsopleidingscentra en onthaalbureaus en privé-scholen. Opdat vraag en aanbod optimaal op elkaar worden afgestemd, heeft het Huis een signaalfunctie naar de overheid.

Pijler 2: inhoudelijke kwaliteitsondersteuning van Nederlandse taallessen en allerlei initiatieven van Nederlandse taalondersteuning en taalstimulering. Onderzoekers gaan op zoek naar manieren om anderstaligen beter en sneller het Nederlands te leren dat ze nodig hebben. De medewerkers begeleiden lesgevers en organisaties en ontwikkelen leertrajecten voor specifieke doelgroepen.

Sinds 2000 ondersteunt het Steunpunt NT2 van de KULeuven (met VGC-middelen) de Nederlandstalige socioprofessionele inschakelingsacties die te maken krijgen met een toenemend anderstalig publiek²²⁶. Bij haar ontstaan in 2003 nam het Brusselse Huis deze acties over en werd de werking uitgebreid. De opgedane expertise wordt nu ook toegepast op andere vormen van opleiding en onderwijs zoals cursisten in het hoger onderwijs, leerlingen in het deeltijds onderwijs of ouders van kinderen in het Nederlandstalig basis- en secundair onderwijs. De ondersteuning van taalstimulerende initiatieven voor volwassenen in Brussel, verenigd in het netwerk Bru-TAAL, wordt in de toekomst verbreed naar de socioculturele sector.

Pijler 3: de promotie van de Nederlandse taal is er op gericht Brusselaars ervan te overtuigen dat wie Nederlands kent en gebruikt sterker staat in Brussel. In samenwerking met een aantal Brusselse onderzoeksinstellingen wordt een 'monitoring instrument' ontwikkeld om op geregelde tijdstippen te peilen naar de mate en de manier waarop het Nederlands in Brussel wordt gebruikt (of niet gebruikt). De resultaten van het onderzoek vormen de basis voor concrete speerpuntacties. Dit zijn tijdelijke acties gericht op een specifieke doelgroep of een specifiek segment van de Brusselse samenleving zoals de speerpuntactie 'Nederlands in de winkelstraten'. In dat kader konden winkeliers, verkopers en horecapersoneel uit de Brusselse binnenstad zich gratis inschrijven om hun kennis van het Nederlands te verbeteren.

²²⁵ Huis van het Nederlands Brussel: Beleidsplan 2005-2007, zie www.huisnederlandsbrussel.be

²²⁶ Hiervoor werkt het Brusselse Huis samen met een onderzoeksteam van de Katholieke Universiteit Leuven met financiële ondersteuning van de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Het Huis van het Nederlands Brussel is een complexe organisatie, waarbinnen 3 bevoegde ministers uit 2 regeringen elk een eigen pijler financieren en aansturen:

- Vlaams minister bevoegd voor Inburgering is verantwoordelijk voor Pijler 1 (coördinatie);
- VGC-collegelid belast met Onderwijs en Beroepsopleiding is verantwoordelijk voor Pijler 2 (kwaliteit);
- Vlaams minister bevoegd voor Brusselse Aangelegenheden is verantwoordelijk voor de coördinatie van het Huis en voor Pijler 3 (promotie).

Huis van het Nederlands Brussel vzw

Philippe de Champagnestraat 23
1000 Brussel
Tel: 02/501 66 60
info@huisnederlandsbrussel.be
www.huisnederlandsbrussel.be

4.5.2. Lokale werkwinkel tracé

Tracé werd binnen het BNCTO geïntroduceerd als onthaal en oriëntatiecentrum met een duidelijke vitrine- en promotiefunctie voor Nederlandstalige opleidingen. Sinds de tweede helft van 2004 is dit initiatief verzelfstandigd tot Lokale Werkwinkel tracé vzw (LWW). De idee van de lokale werkwinkel is bezoekers efficiënt te helpen op het gebied van de professionele inschakeling. De loketfunctie moet de toegang tot en de kansen op werk verruimen.

tracé, info over opleiding, legde zich toe op het volgende takenpakket:

- het overzicht bewaren van de opleidingsmogelijkheden;
- het verschaffen van informatie over het brede scala aan opleidings- en tewerkstellings-initiatieven;
- de organisatie van specifieke toeleidingsacties ten behoeve van bijzondere doelgroepen;
- de oriëntatie van de directe doorverwijzing naar de meest gepaste opleiding, de doorverwijzing naar anderstalige initiatieven of meer gespecialiseerde diensten.

Als Lokale Werkwinkel wordt de werking van tracé uitgebreid tot:

- een gemakkelijke toegankelijke en laagdrempelige werking gericht op een kansarm publiek met de nadruk op de laaggeschoolden;
- drie vestigingen binnen het BHG: naast de centrale locatie werd reeds een antenne in de Noordwijk opgestart;
- naast het verstrekken van info wordt een bredere oriëntering aan de werkzoekende aangeboden. De LWW wil de werkzoekende ondersteunen in zijn haalbare en realistische trajectkeuze. Er worden opleidingsbezoeken en infosessies georganiseerd om de werkzoekende kennis te laten maken met de realiteit van een bepaalde opleiding of werk. De

LWW heeft een brede loketfunctie. Tot op heden is er een VDAB-loket, waar op een deskundige manier wordt geadviseerd over opleidingen binnen de VDAB. Verdere loketfuncties worden niet uitgesloten en zijn in onderhandeling. LWW tracé is een professionele doorverwijzer gesteund door een netwerk van organisaties;

- interactie en samenwerking met het Franstalige werkveld.

LWW tracé als professioneel doorverwijzer

LWW tracé	Onthaalbalie	Luik Werk	Doorverwijzing naar: • BGDA: arbeidsbemiddeling en Actief zoeken naar werk (AZW); • Verschillende tewerkstellings- en werkervaringsprojecten.
		Luik Opleiding	Doorverwijzing naar: • VDAB-loket; • andere (toekomstige) loketten.
	Informatiepunt		Doorverwijzing volgens: • modulair / lineair; • kostprijs; • leeftijden; • dag /avondonderwijs; • verschillende categorieën: sociale promotie, universitair,... ; • verschillende niveau's: laaggeschoold / hooggeschoold / beginners / gevorderden.
			Computer- ruimte
	Loopbaanoriëntering in het kader van de inburgering i.s.m. bon vzw – Brussels Onthaal Nieuwkomers		

Eind 2005 fusioneert de Lokale Werkwinkel tracé met OOTB. Het huidige takenpakket wordt behouden en uitgebreid met bemiddeling en begeleiding in kader van het Contract Beroepsproject van de BGDA. De samenwerking met de BGDA is mogelijk door de fusie.

Tracé vzw wordt door de Vlaamse Gemeenschap gesubsidieerd voor het opzetten van lokale werkwinkels in het BHG. Het Brussels Gewest ondersteunt de werking van de vzw door het ter beschikking stellen van GEKO-statuten voor het personeel²²⁷.

²²⁷Het protocolakkoord van 13 februari 2004 met betrekking tot het gemengd beheer van de arbeidsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de uitvoering van het sociaal pact voor de Werkgelegenheid van de Brusselaars.

Lokale Werkwinkel tracé vzw

Philippe de Champagnestraat 8
1000 Brussel
Tel: 02/289.00.99
Fax: 02/289.00.91
catherine.timmermans@trace.be

Lokale Werkwinkel tracé Noordwijk

Antwerpse steenweg 332
Tel: 02/203.30.74
Fax: 02/203.45.38
e-mail: trace@trace.be

4.5.3. bon vzw - Brussels Onthaal Nieuwkomers

Bon vzw is het resultaat van een fusie van De Foyer Compas (een geïntegreerd onderdeel van het regionaal integratiecentrum De Foyer in Sint-Jans-Molenbeek) en tracé (informatie- en promotiepunt voor het Nederlandstalig opleidingsaanbod in Brussel, opgericht door het BNCTO) met Oniko, dat zich richtte tot nieuwkomers in Sint-Joost-ten-Node en Schaarbeek. Dat laatste onthaalbureau werd in 2003 door tracé en Compas opgericht die de werking ervan verzekerden door het delegeren van een trajectbegeleider²²⁸. Met het inwerking treden van het inburgeringsdecreet op 1 april 2004 worden nog slechts acht onthaalbureaus erkend voor heel Vlaanderen en het BHG. bon vzw wordt erkend als Brussels onthaalbureau voor nieuwkomers met drie vestigingsplaatsen nl. Brussel, Sint-Jans-Molenbeek en Sint-Joost-ten-Node²²⁹.

In de conventie van 22 april 2004 met de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC)²³⁰ worden de missie en de opdrachten van bon vzw vastgelegd. De missie van bon vzw is vierdelig:

- als Brussels onthaalbureau is bon vzw verantwoordelijk voor de organisatie van de inburgeringstrajecten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- de coördinatie en het sturen, faciliteren en ondersteunen van de lokale vestigingsplaatsen van bon vzw;
- het adviseren van de VGC over beleidsontwikkelingen inzake inburgering;
- het vormen van een breed discussieplatform met de andere overheden omtrent het onthaal van nieuwkomers.

In dat kader verbindt bon vzw zich tot het vervullen van de volgende opdrachten:

- de (exclusieve) organisatie van Vlaamse inburgeringstrajecten in het BHG en dit in overeenstemming met het Vlaamse inburgeringsdecreet en de richtlijnen van de VGC;

²²⁸ De Foyer Compas werd vanaf 1999 gesubsidieerd en net als Tracé in 2000 erkend als onthaalbureau.

²²⁹ De tekst is gebaseerd op het jaarverslag bon vzw - Brussels onthaalbureau nieuwkomers: 01/04/04 -31/12/04.

²³⁰ Zie 4.2.3. Inburgering in Brussel p.57

- het garanderen van kwaliteitsvolle inburgeringstrajecten voor nieuwkomers, rekening houdend met de beschikbare middelen;
- het afsluiten van samenwerkingsakkoorden met het Huis van het Nederlands en de Brusselse partners inzake opleiding en tewerkstelling;
- het maximaal benutten van de toegekende middelen;
- de lokale inbedding van het inburgeringsbeleid via de lokale vestigingsplaatsen;
- inspanningen tot samenwerking met de Brusselse gemeenten.

De algemene werking van bon vzw is er op gericht nieuwkomers die zich vestigen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te stimuleren en kansen te bieden om zo snel mogelijk actief deel te nemen aan de samenleving. Zoals bepaald in het inburgeringsdecreet en de uitvoeringsbesluiten ervan staat het onthaalbureau voor nieuwkomers in voor maatschappelijke oriëntatie, trajectbegeleiding, maatschappelijke participatie en educatieve trajecten voor volwassen en minderjarige nieuwkomers. bon vzw gaat daarvoor samenwerkingsakkoorden aan met het Brusselse Huis van het Nederlands en de taalaanbieders, de tewerkstellingspartners en waar mogelijk met de gemeenten²⁸¹.

Het Huis van het Nederlands screent de aangemelde nieuwkomers op hun cognitieve vaardigheden en geeft advies over het meest geschikte lessenpakket 'Nederlands tweede taal' (NT2) voor elke individuele nieuwkomer. In het inburgeringsdecreet wordt bepaald dat de VDAB advies geeft aan het onthaalbureau omtrent het professioneel perspectief van de nieuwkomer. De VDAB moet de nieuwkomer ook toeleiden naar het gepaste aanbod aan beroepsopleidingen en inspanningen leveren om de nieuwkomer effectief te plaatsen op de arbeidsmarkt. Het decreet voorziet voor het BHG in de mogelijkheid om met andere partners samen te werken aangezien de rol van de VDAB er beperkt is tot het aanbieden van Nederlandstalige beroepsopleidingen. Met de BGDA bevoegd voor de arbeidsbemiddeling in Brussel werd een samenwerkingsprotocol gesloten dat door de fusie van de Brusselse onthaalbureaus aan herziening toe is. Door de erkenning van Tracé, infopunt over opleidingen naar tewerkstelling als lokale werkwinkel (zie hoger) is een nieuwe piste mogelijk²⁸².

Het onthaalbureau staat in voor de trajectbegeleiding bij het vormingsprogramma tijdens het primaire traject²⁸³. De trajectbegeleider is de sleutelfiguur bij uitstek: hij begeleidt de nieuwkomer van de aanmelding tot de overdracht aan de reguliere voorziening die de uitvoering van het secundaire traject op zich neemt en staat in voor de administratieve opvolging (cliëntvolgsysteem m@trix). Vaak ontstaat er een hechte vertrouwensband en verleent de trajectbegeleider ondersteuning bij financiële, juridische, huisvestings-, gezondheids-, administratieve en andere problemen. De trajectbegeleiding moet garant staan voor de integrale benadering van het primaire inburgeringstraject dat in samenspraak met de nieuwkomer wordt uitgevoerd.

²⁸¹ Zie p.57

²⁸² In het protocolakkoord van 14 oktober 2005 tussen bon vzw, de BGDA, tracé Lokale Werkwinkel en de VDAB-RDBB omtrent de samenwerking rond loopbaanoriëntatie voor nieuwkomers in het BHG worden de verantwoordelijkheden en opdrachten van de verschillende partners in het parcours verduidelijkt. Zie de OOTBNieuwsbrief, oktober 2005.

²⁸³ Zie Inburgeringsbeleid p.45

De cursus 'maatschappelijke oriëntatie' (MO) is het eerste onderdeel van het vormingsprogramma en heeft tot doel het zelfstandig functioneren van de nieuwkomer te verhogen door de kennis van de rechten en de plichten in de Belgische samenleving (bijzondere aandacht voor de Brusselse organismen en realiteit) en haar basiswaarden maar ook door een aanzet te geven tot het ontwikkelen van de zelfredzaamheid. De cursus is samengesteld uit een twaalfstal onderwerpen (tewerkstelling, huisvesting, gezondheid, ...) en wordt gegeven in de taal van de cursist of in een contacttaal.

Dankzij een projectsubsidie van de VGC kon de opdracht 'maatschappelijke participatie'²⁸⁴ worden uitgebouwd. De nieuwkomers krijgen tijdens de lessen MO een duidelijke bijdrage over maatschappelijk participeren in het BHG via vrijwilligerswerk, sport, cultuur, verenigingsleven, wijkparticipatie en ouderparticipatie in de school van de kinderen.

Met het tweede vormingspakket 'Nederlands als tweede taal' wordt in een zo kort mogelijke tijd een basistaalvaardigheid van het Nederlands aangereikt aan de nieuwkomers als opstap naar een vervolgcursus. bon vzw werkte op vlak van NT2 een drie sporenbeleid uit waarbij het aanbod NT2 aansluit op het aanbod MO, NT2-lessen worden aangeboden aan gesloten groepen voor nieuwkomers en de nieuwkomers in het reguliere aanbod worden opgevolgd. In het Brussels Gewest is het Nederlands geen overlevingstaal. Nieuwkomers moeten dus extra worden aangemoedigd om Nederlands te leren.

Het inburgeringsdecreet voorziet dat het onthaalbureau een traject kan aanbieden aan nieuwkomers met een educatief perspectief: die hun studies in België willen aanvangen of afmaken. Een diplomagelijkschakeling van het diploma behaald in het land van herkomst is dan de eerste stap. Ook voor minderjarige nieuwkomers voorziet het decreet in een trajectbegeleiding en doorverwijzing naar onderwijsinstellingen die onthaalonderwijs aanbieden, naar socioculturele instellingen en organisaties en naar gezondheids- en welzijnsinstellingen.

bon – Brussels onthaalbureau nieuwkomers vzw

Hoofdzetel

Philippe de Champagnestraat 23
1000 Brussel
Tel : 02/501.66.80
Fax : 02/501.66.96
E-mail : info@bonvzw.be

Vestigingsplaats Brussel

Philippe de Champagnestraat 23
1000 Brussel
Tel : 02/501.66.80
Fax : 02/501.66.81

²⁸⁴ De lessen maatschappelijke participatie hebben een volwaardige participatie in het uitbouwen van een levensloopbaan tot doel, waarin de nieuwkomer alle verschillende rollen in de maatschappij kan opnemen: student, burger, werknemer, vrijetijdsmens, echtgenoot of echtgenote, gezinsverzorger, ouder, ...

Vestigingsplaats Sint-Jans-Molenbeek

Werkhuizenstraat 38
1080 Molenbeek
Tel: 02/411.35.01
Fax: 02/411.66.87

Vestigingsplaats Sint-Joost-ten-Node

Willemsstraat 14-16
Pacific Galerij 26-27
1210 Sint Joost ten Node
Tel: 02/231.10.01
Fax: 02/213.10.15

4.6. BNCTO - Brussels Nederlandstalig Comité voor Tewerkstelling en Opleiding

Het BNCTO werd opgericht om op structurele wijze tot interactie te komen tussen het Vlaamse opleidingsbeleid (gemeenschapsmaterie) en het Brussels tewerkstellingsbeleid (gewestmaterie). In 1996 en 1998 hebben de Vlaamse regering en de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hierover samenwerkingsakkoorden afgesloten²⁸⁵. In het samenwerkingsprotocol inzake Nederlandstalige beroepsopleiding in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 23 maart 1999 wordt bepaald dat de werking van het BNCTO financieel ondersteund wordt door beide gewestelijke diensten (VDAB en BGDA-ORBem).

De organisatie en de functie van het BNCTO is, tot op heden, in grote lijnen te vergelijken met een Subregionaal Tewerkstellingscomité (STC) in Vlaanderen²⁸⁶ (samenwerkingsakkoord '98 - BNCTO was ingeschreven in het Vlaams STC-decreet) en een SERR (Sociaal-Economische Raad van de Regio)²⁸⁷.

Het BNCTO is het *overleg- en adviesorgaan* dat voor het BHG instaat voor de *coördinatie* tussen de bevoegde overheden en alle betrokken partners. Het omvat een paritair samengesteld Comité van sociale partners, een Permanente Werkgroep Risicogroepen, een Stuurgroep Diversiteit en een ondersteunend secretariaat.

In het (Subregionaal) Comité BNCTO zetelen naast de *sociale partners* (telkens 6 werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers) en de *overheid*, een vertegenwoordiger van de Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling (BGDA) en de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB-RDBB). De overheid wordt vertegenwoordigd door de Brusselse regering, de Vlaamse regering en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC). Het Overleg Opleidings- en Tewerkstellingsprojecten Brussel (OOTB) is als vertegenwoordiger van de Nederlandstalige derdenpartners in het Comité opgenomen.

²⁸⁵ De opdracht, bevoegdheid en samenstelling van het BNCTO worden geregeld op basis van het samenwerkingsakkoord van 30 april 1996 tussen de Vlaamse regering en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De ondersteuning en werking van het BNCTO gebeuren zoveel mogelijk op basis van het besluit van de Vlaamse regering van 7 juli 1998 tot wijziging van artikelen 1 en 6 tot en met 23 van het besluit van de Vlaamse regering van 21 december 1988 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding, het zogenaamde STC-besluit (B.S. van 29 oktober 1998).

²⁸⁶ Zie bovenstaand samenwerkingsakkoord van 1998 en het STC-besluit.

²⁸⁷ Zie p.52 voor de hervorming van de socio-economische streekontwikkeling van STC tot ERSV/SERR/RESOC.

De prioritaire bevoegdheid van het Comité is het verlenen van advies over opleidings- en tewerkstellingsmateries. Dit omvat zowel advies omtrent het beleid en de regelgeving als advies omtrent concrete opleidingsmaatregelen zoals de Lokale Project Programmatie van de VDAB-RDBB, de projecten en projectomschrijvingen bij het Europees Sociaal Fonds en het socioprofessionele inschakelingsprogramma van de BGDA.

Het Comité heeft een actieve signaalfunctie in de domeinen opleiding en tewerkstelling ten aanzien van de drie bevoegde overheden: de Vlaamse regering, de Brusselse regering en de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Overleg is noodzakelijk waar gewest- en gemeenschapsbevoegdheden (kunnen) samengaan of bij de toepassing van Vlaamse maatregelen in het Brussels Gewest. Het BNCTO neemt de bemiddelingsrol waar en stemt de verschillende gewestelijke en gemeenschapsbelangen op elkaar af.

De BNCTO-leden vormen ook **BNCTO vzw**. De *vzw-vergaderingen* vinden plaats na de Comitévergadering. Alleen de sociale partners onder de Comitéleden zijn in deze vergadering stemgerechtigd.

De Permanente Werkgroep Risicogroepen (PWR) is het adviesorgaan van het BNCTO dat specifiek aandacht heeft voor de afstemming van acties gericht op de risicogroepen op de arbeidsmarkt. Risicowerkzoekenden vindt men vooral onder allochtonen, personen met een handicap, laaggeschoolden, alleenstaande vrouwen en langdurig werklozen. De PWR bereidt de standpunten in verband met het doelgroepenbeleid voor. Hiervoor pleegt de PWR overleg met de betrokken partners en vertegenwoordigers van de risicogroepen. Maandelijks komen de sociale partners en de actoren van het Brusselse opleidings- en tewerkstellingsveld bijeen. De PWR heeft een permanente signaalfunctie inzake de evenredige arbeidsdeelname van de risicogroepen.

De Permanente Werkgroep Risicogroepen (PWR) komt, net als het Comité, maandelijks samen. In de PWR zetelen - naast het BNCTO-secretariaat - een vertegenwoordiging van de sociale partners (werkgevers en werknemers), van de uitvoerende diensten en van de lokale partners die de risicogroepen vertegenwoordigen.

Het dagelijks bestuur van het BNCTO wordt waargenomen door het Bureau dat maandelijks samenkomt om de agenda van de volgende Comitévergadering voor te bereiden. In het Bureau zijn de voorzitter, de ondervoorzitter, de VDAB-RDBB, de BGDA en de BNCTO-coördinator en -bestuurssecretaris vertegenwoordigd.

Het BNCTO beschikt over een **permanent secretariaat** dat de agenda van de Comitévergadering voorbereidt en de beslissingen van het Comité uitvoert. Het secretariaat bestaat uit een coördinator, een bestuurssecretaris en administratief medewerker (gedetacheerd vanuit de BGDA) en twee diversiteitsmanagers. Het secretariaat bereidt de agenda van de comitévergadering voor en voert de beslissingen uit. In functie van het overleg en advies volgt het BNCTO-secretariaat diverse organisaties, overlegcomités en platforms op en worden via studiewerk bepaalde dossiers 'ter advisering' voorbereid. Deze (beleids)opvolging is noodzakelijk om een actueel en volledig advies te formuleren.

Het BNCTO kan via haar secretariaat ook zelf *acties ondernemen of innoverende projecten*

ontwikkelen. Het Vlaams inburgeringsbeleid en het VESOC-akkoord²³⁸ omtrent de evenredige arbeidsdeelname van de diverse kansengroepen vormen daarvoor de leidraad. Zo werd in 2000 'tracé, infopunt voor opleiding naar werk' en in 2001 'tracé, onthaalbureau voor nieuwkomers' opgericht – en respectievelijk verzelfstandigd tot Lokale Werkwinkel tracé vzw (in november 2002) en bon vzw (in 2004). De overgebleven projectwerking is het stimuleren van diversiteitsacties bij Brusselse werkgevers.

Als reactie op de vastgestelde discriminatie bij aanwerving en tewerkstelling stuurt het BNCTO twee diversiteitsmanagers op pad om meer tewerkstellingskansen te creëren voor allochtonen, personen met een handicap, oudere werknemers, vrouwen en ex-gedetineerden en armen (de zgn. kansengroepen). Hun eerste taak bestaat eruit profit en non-profitbedrijven, organisaties, instellingen enz. te sensibiliseren rond diversiteit. In tweede instantie wordt de diversiteitsgedachte geconcretiseerd in een diversiteitsplan dat in overleg met de personeelsverantwoordelijken wordt opgesteld. Het doel is onder meer via rekrutering en selectie, onthaal van nieuwe werknemers, interculturele communicatie bij het personeel en 'Nederlands op de werkvloer' het personeelsbeleid te doen evolueren naar een vernieuwend en efficiënt diversiteitsmanagement.

De opdrachten van de diversiteitsmanagers worden gestuurd vanuit Vlaanderen, via een convenant 'Projectontwikkeling Evenredige Arbeidsdeelname en Diversiteit (EAD²) 2005-2006'²³⁹. Het VESOC-akkoord²⁴⁰ voorziet in de subsidies 'diversiteitsplannen' voor de ondernemers en subsidieert het diversiteitsproject 'Sensibilisering werkgevers en lokale besturen met betrekking tot diversiteitsmanagement' (ervaringsuitwisseling) van het BNCTO. Het Comité van het BNCTO adviseert de in te dienen diversiteitsplannen en het diversiteitsproject.

In het recente Contract Economie en Tewerkstelling zijn intenties opgenomen om in het Brussels Gewest een gelijkaardig 'management van diversiteit' te ontwikkelen op maat van Brusselse bedrijven, werknemers en werkzoekenden. In eerste instantie wordt aan Brusselse bedrijven een 'handvest van diversiteit' voorgelegd om zich te engageren de diversiteit en non-discriminatie in hun onderneming te waarborgen. Daarnaast wil men een 'cel diversiteit' oprichten, waarbij Brusselse projectontwikkelaars diversiteitsplannen –en acties implementeren in de Brusselse ondernemingen. De laatste fase is de oprichting van een transversale strategische cel van waaruit de diversiteitsmanagers worden aangestuurd.

Het BNCTO bevond zich in de periode 2003-2005, net als de STC's in Vlaanderen, in een overgangsfase in het kader van de hervorming van het socio-economisch streekbeleid. Het BNCTO is echter een a-typische STC aangezien de Vlaamse bevoegdheid in het Brussels Gewest beperkt is tot beroepsopleiding (geen bevoegdheid met betrekking tot tewerkstelling en

²³⁸ Binnen het Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité (VESOC) vindt het driedelig overleg plaats tussen overheid, vakbonden en werkgevers. De 3 partners verbinden zich ertoe de voorstellen waarover consensus bestaan (bij hun leden te verdedigen) uit te voeren. Zie ook p.46

²³⁹ De convenant wordt gesloten tussen de Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming handelend voor de Vlaamse regering en het BNCTO, optredend binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De convenant trad in werking op 1 januari 2005.

²⁴⁰ Besluit van de Vlaamse regering tot vaststelling van de criteria, de voorwaarden en de nadere regelen volgens welke subsidies worden verleend met betrekking tot het VESOC-actieplan 2003 'Evenredige arbeidsdeelname en diversiteit'.

economie). De omvorming tot SERR/RESOC/ESRV²⁴¹ is dus niet eenvoudig. De advies- en overlegbevoegdheden van een RESOC situeren zich immers vooral op het vlak van tewerkstellings- en economische materies. In tegenstelling tot de Vlaamse STC's is het BNCTO niet bevoegd voor advies over regionale incubatiecentra, invoegbedrijven, sociale werkplaatsen, dienstencheques, wep-plus, buitenschoolse kinderopvang, startbanen, praktische werken door beroepsopleiding, herplaatsingsfonds,... Daarentegen heeft het Comité niet alleen een adviserende functie ten aanzien de bevoegde Vlaamse ministers maar ook ten aanzien van de Brusselse ministers.

Voor de oprichting van een RESOC is gevoelige materie in het Brussels Gewest. Deze gewestelijke bevoegdheden worden immers opgenomen door het Brusselse **Territoriaal Pact** voor de Werkgelegenheid. Er is ook geen directe aansluiting en afstemming met de (economische advies-) structuren Sociaal Economische Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (SERBHG), Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij Brussel (GOMB) en Gewestelijke Ontwikkelingscommissie.

In het Brussels Gewest wordt door de Vlaamse en Brusselse regering geopteerd voor een continuering van de bestaande situatie: nl. een verderzetting van het BNCTO als adviescommissie betreffende de opleidings- en tewerkstellingsmateries en in het bijzonder in functie van een beter overleg tussen gewestelijke (BGDA) en gemeenschapsdiensten (VDAB).

Een apart besluit van de Vlaamse regering, een actualisatie van het betreffende *protocolakkoord van 13 februari 2004* en een hernieuwing van het samenwerkingsakkoord van 96 vormen het kader voor de werking van het BNCTO. Het 'Samenwerkingsakkoord tussen het Brussels Hoofdstedelijke Gewest, het Vlaams Gewest en de Vlaamse Gemeenschap betreffende de afstemming van het arbeidsmarktbeleid en de bevordering van de mobiliteit van werkzoekenden' ligt momenteel ter ondertekening op het Brusselse kabinet.

In het protocolakkoord van 2004 wordt een hechtere samenwerking tussen het BNCTO, de 'Commission Consultative Francophone pour l'Emploi et l'Enseignement' (CCFEE) en de Sociaal-Economische Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (SERBHG) vooropgesteld. Op vraag van de minister, bevoegd voor tewerkstelling in de vorige Brusselse regering, breidt het BNCTO haar werking uit tot onderwijs.

BNCTO – Brussels Nederlandstalig Comité voor Tewerkstelling en Opleiding vzw

Philippe de Champagnestraat 14

1000 Brussel

Tel : 02/289.05.00

Fax : 02/289.05.01

E-mail: info@bncto.be

²⁴¹ Sociaal Economische Raad van de Regio/Regionaal Economische Raad van de Regio/Erkende Regionale Samenwerkingsverbanden. Zie ook p.52

²⁴² versie 8 mei 2005

4.7. DIVA - Dienst Informatie Vorming en Afstemming

Beroepsopleiding en permanente vorming zijn belangrijke activiteiten binnen het Franstalige SPI-beleid in het BHG. Aan Nederlandstalige kant is het volwassenenonderwijs eveneens goed uitgebouwd maar is dit breder dan de socioprofessionele inschakeling. Specifiek voor het volwassenenonderwijs is dat het kan worden gevolgd ongeacht de professionele of persoonlijke situatie van de cursist en ongeacht zijn persoonlijke doelstellingen. Met volwasseneneducatie wordt het geheel van onderwijs, opleiding en vorming van volwassenen aangeduid nl.:

- de publieke opleidingssystemen in het BHG die eerder arbeidsmarktgericht zijn:
 - o VDAB-RDBB - Regionale Dienst voor Beroepsopleiding Brussel;
 - o Het Syntra-vormingscentrum, erkend door VIZO - Vlaams Instituut voor het Zelfstandig ondernemen;
 - o Onafhankelijke vormingsorganisaties (voor werkzoekenden die moeilijk inschakelbaar zijn op de arbeidsmarkt) die aangesloten zijn bij overleg- en coördinatieplatform OOTB;
 - o CBO - Centrum voor Beroepsopleiding of omscholing voor personen met een handicap, erkend door het VFSIPH - Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap;
- de publieke opleidingssystemen die eerder algemeen vormend zijn:
 - o CVO - Centra voor Volwassenenonderwijs; (*)
 - o CBE - Centrum voor Basiseducatie;
 - o TKO - centrum voor tweedekans onderwijs;
 - o Het sociaal-cultureel werk (SCW) met een volkshogeschool, vormingsinstellingen, verenigingen en bewegingen;
 - o DKO - centra voor deeltijds kunstonderwijs;
 - o Gespecialiseerde vormingsinstellingen, vormingsinstellingen voor bijzondere doelgroepen en syndicale vormingsinstellingen.
- de opleidingen bij sectorale opleidingsfondsen en paritaire leercomités;
- andere opleidingen zoals bedrijfsopleidingen en opleidingen bij private initiatieven.

(*) In de conceptnota betreffende het nieuw decreet op het volwassenenonderwijs³⁴² wordt de missie van het volwassenenonderwijs samengevat:

- het inrichten van tweedekansonderwijs (TKO) of diplomatrajecten op het niveau van secundair onderwijs;
- het inrichten van basiseducatie;
- het inrichten van beroepsopleidingen, bijscholing en omscholing op het niveau van secundair en tertiair onderwijs;
- intake en individuele trajectbegeleiding;
- het voeren van een doelgroepenbeleid;
- het fungeren als regionale examencommissie;
- de ontwikkeling van een professioneel EVC-beleid in functie van vrijstellingen en intake- en trajectbegeleiding.

Om de afstemming en samenwerking tussen VDAB, VIZO, SCW en CVO's te formaliseren werd op 31 maart 2003 de **Dienst Informatie Vorming en Afstemming (DIVA)** gelanceerd. Hiermee wil de Vlaamse overheid inspelen op de uitdaging om van Vlaanderen een lerende samenleving te maken. Onder leiding van het Ministerieel Comité Vorming slaan 4 beleidsdomeinen – Onderwijs en Vorming, Werkgelegenheid, Cultuur en Economie – de handen in elkaar om tot een transparanter en beter afgestemd vormingsbeleid te komen en om volwassenen te stimuleren deel te nemen aan opleidings- en vormingsactiviteiten²⁴³.

Vanaf september 2005 houdt DIVA zich enkel bezig met de beleidsuitvoering inzake levenslang en levensbreed leren²⁴⁴. De beleidsbepaling gebeurt door het Ministerieel Comité Onderwijs, Vorming en Werk. Hierin zetelen de minister van Werk, Onderwijs en Vorming en de minister van Cultuur. De beleidsondersteuning gebeurt door een interdepartementale structuur waar de departementen Onderwijs en Vorming, Werk en Cultuur zijn bij betrokken. De beleidsuitvoering gebeurt in eerste instantie door DIVA voor de volwasseneneducatie, en door de Regionale Technologische Centra (RTC)²⁴⁵, voor de lokale afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt²⁴⁶.

De directe partners van DIVA zijn:

- de netverantwoordelijken van het volwassenenonderwijs ;
- de federatie centra voor basiseducatie ;
- VDAB - Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding ;
- Socius - Steunpunt voor Sociaal-Cultureel volwassenenwerk ;
- VIZO - Vlaams Instituut voor het Zelfstandig Ondernemen, dat het netwerk van Syntra-vestigingen beheert.

DIVA staat onder meer in voor de sensibilisatie van de burger voor levenslang en levensbreed leren via de *Word wat je wil*-campagne met het L-logo, en voor het beheer van de vormingsdatabank en website: www.wordwatjewil.be. De databank bevat alle gegevens omtrent opleidingen van de VDAB, het sociaal-cultureel volwassenenwerk, VIZO en de SYNTRA, het deeltijds kunstonderwijs en begeleid individueel studeren, de CVO – Centra voor volwassenenonderwijs, de centra voor basiseducatie en het aanbod van universiteiten en hogescholen.

In tien regio's (waaronder het Brussels Gewest) loopt een Educatieve behoeftedetectie (Edubell), een methodologie voor de regionale detectie van educatieve behoeften aan levenslang en levensbreed leren.

²⁴³ Frank Vandenbroucke, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming. Beleidsnota 2004-2009: Werk.

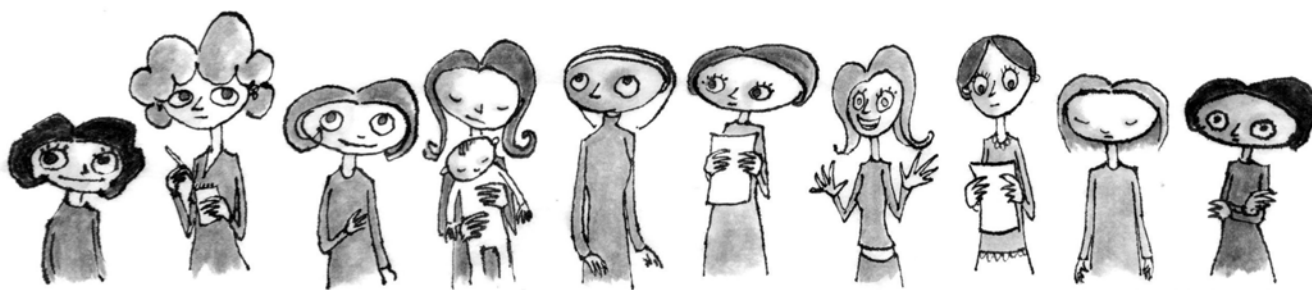
²⁴⁴ Op 25 februari 2005 keurde de Vlaamse Regering op voorstel van vice-minister-president Frank Vandenbroucke en van Vlaams minister Bert Anciaux, een nieuwe driedelige structuur goed voor levenslang leren.

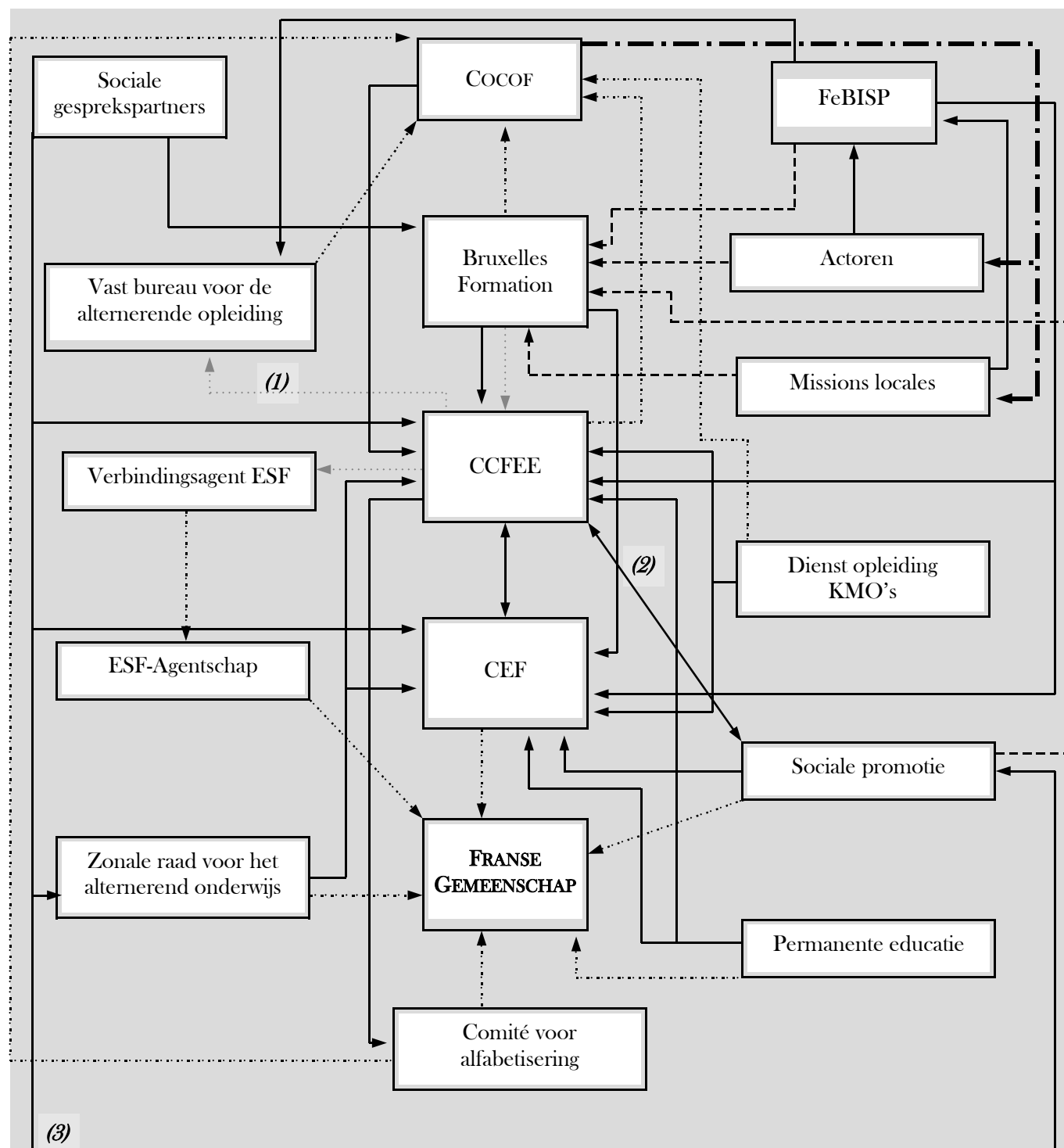
²⁴⁵ De Vlaamse Regionale Technologische Centra zijn in grote lijnen te vergelijken met de Brusselse beroepsreferentiecentra. Er is geen RTC in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

²⁴⁶ <http://diva.vlaanderen.be>

**DIVA – Dienst Informatie, Vorming en Afstemming vzw
P/a Departement Onderwijs**

Consciencegebouw 7 C
Koning Albert II laan15
1210 Brussel
<http://www.diva.vlaanderen.be>

Schema 6: Het Franstalige opleidings- en inschakelingswerkveld

(1) Huisvest en zit voor

(2) De CCFEE is vertegenwoordigd in de Hoge raad voor sociale promotie. Een vertegenwoordiger van het onderwijs voor sociale promotie maakt deel uit van de leden van de CCFEE.

(3) De vakbonden en de economische milieus die belangstelling hebben voor het onderwijs voor sociale promotie worden vertegenwoordigd in de Overlegcommissie voor het onderwijs voor sociale promotie en in de Hoge raad voor de sociale promotie.

5. FRANSTALIGE BEROEPSOPLEIDING EN SOCIOPROFESSIOELE INSCHAKELING IN BRUSSEL

5.1. Bruxelles Formation: centrale actor voor de beroepsopleiding

Bruxelles Formation is sedert 1994²⁴⁷ als openbare instelling belast met de coördinatie, de organisatie en het beheer van de beroepsopleiding²⁴⁸ voor de Franstalige volwassenen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met inbegrip van de personen met een handicap.

5.1.1. Wettelijk kader

Bruxelles Formation is een instelling van openbaar nut van het type B²⁴⁹ voorzien van een beheerscomité dat paritair samengesteld is uit de vertegenwoordigers van de werknemers- en werkgeversorganisaties onder wie de leden van de Franstalige taalgroep van het beheerscomité van de BGDA.

Elk voorontwerp van decreet of besluit dat een wijziging inhoudt van de wetgeving of reglementering die Bruxelles Formation moet toepassen, wordt door het College van de COCOF ter advies voorgelegd aan het beheerscomité. De COCOF wint het advies in van Bruxelles Formation bij elke erkenningsprocedure van de SPI-actoren. Deze laatste sluiten met Bruxelles Formation een samenwerkingsakkoord af dat vaststelt welke operaties moeten worden uitgevoerd om hun doelstellingen inzake opleiding en inschakeling en hun toepassingsvoorwaarden te verwezenlijken. De akkoorden worden afgesloten ter uitvoering van de lastenkohieren²⁵⁰ en de opleidingsprogramma's. Zonder overeenkomst kunnen de actoren niet worden erkend.

Bruxelles Formation kan voor maximaal een jaar een overeenkomst ondertekenen met een nog niet-erkende actor.

Bruxelles Formation staat ten dienste van personen die een opleiding willen volgen met het oog op een betaalde betrekking (als werknemer of arbeider). De opleidingen zijn voor iedereen toegankelijk (valide personen of personen met een handicap), voor werknemers in bedrijven die een specialisatie- of herkwalificatieopleiding wensen - wat trouwens voorzien is door de Europese Unie - voor bewoners van Brussel en buiten Brussel, Belgen en niet-Belgen, werkzoekenden en personen met een job.

²⁴⁷ Decreet van 17 maart 1994 van de Franse Gemeenschapscommissie houdende oprichting van het Franstalig Brussels Instituut voor Beroepsopleiding (B.S van 6 april 1994).

²⁴⁸ De beroepsopleiding bestaat uit: het leren van een uitvoerend beroep, een beroep of een functie; de actualisering en kwalificatie in het uitvoerend beroep, het beroep of de functie; het verwerven van de nodige basisopleiding om een beroepsactiviteit uit te voeren; de omscholing, de vervolmaking en de uitbreiding van de beroepskennis of de aanpassing ervan aan de evolutie van het uitvoerend beroep, het beroep of de functie; de observatie van de personen voor de bovenvernoemde doelstellingen gedurende de periode die nodig is om hun fysieke en intellectuele vaardigheden op te sporen en de meest geschikte beroepsoriëntatie vast te stellen.

²⁴⁹ In de betekenis van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut beschikt de instelling van openbaar nut van het type B over administratieve, financiële en organieke autonomie. De instelling staat echter onder het toezicht van de minister waaronder ze ressorteert.

²⁵⁰ De lastenkohieren omschrijven de aard van de acties, de doelstellingen, de selectiecriteria voor de acties, de voorwaarden voor de samenwerking tussen Bruxelles Formation en de SPI-actoren, de voorwaarden voor de participatie van de representatieve beroepsverenigingen uit de bedrijfswereld, de voorwaarden voor de subsidiëring van de acties, met inbegrip van hun financiering door het ESF en de bepalingen in verband met de evaluatie van de acties.

5.1.2. Doel en opdrachten

Bruxelles Formation heeft, in toepassing van het decreet van 17 maart 1994 en op grond van de projecten 2004 voor de ontwikkeling van opleidingspools, de vermindering van de ongelijke toegang tot de arbeidsmarkt, de aanpassing van de arbeidskrachten aan de evolutie van de kwalificaties, de toename en de validatie van de competenties van de werknemers noodzakelijk voor hun loopbaan tot doel.

De drie doelstellingen staan niet los van elkaar maar maken deel uit van een dynamiek die de ontwikkeling van de economische, sociale en culturele activiteiten van het gewest en de ontwikkeling van elk individu afzonderlijk nauw met elkaar verweven.

Wat de opdrachten betreft, organiseert Bruxelles Formation, eveneens in toepassing van het decreet van 17 maart 1994, de beroepsopleiding en is bijgevolg een actor in de kwalificerende opleiding. Het instituut stuurt de beroepsopleiding en is dus verantwoordelijk voor de regeling van de beroepsopleidingssector.

In overeenkomst met het decreet van 27 april 1995 sluit Bruxelles Formation overeenkomsten af met de Franstalige socioprofessionele inschakelingsactoren (SPI-actoren).

5.1.3. Actor in de kwalificerende opleiding

Bruxelles Formation ontwikkelt het beleid inzake beroepsopleiding met andere partners (ondernemingen, ondernemingsgroepen, overheden, openbare en privé-verenigingen en organisaties voor socioprofessionele inschakeling).

Het instituut organiseert en cofinanciert opleidingen in samenwerking met de beroepssectoren en het onderwijs voor sociale promotie. Op vraag van Brusselse bedrijven worden opleidingen op maat gegeven. Alle opleidingen zijn aangepast aan de evolutie van de technieken en aan de eisen van de arbeidsmarkt. De leermethodes gaan uit van de reële werksituatie in bedrijven of ateliers en zijn gebaseerd op simulaties, gevallenstudies en computergeassisteerd onderwijs. Bruxelles Formation heeft reeds een groot deel van de opleidingen in de pool 'kantoorberoepen en dienstverlenende beroepen' gemodulariseerd. In een modulaire organisatie wordt de opleiding zowel pedagogisch als de organisatorisch gestructureerd en worden de volgende doelstellingen nagestreefd: de opbouw van het opleidingsparcours in modules voor het verwerven van beroepsvaardigheden, individuele opleidingsparcours met erkenning van de verworven competenties en evaluatie gedurende de opleiding.

De opleidingen worden door verschillende centra verstrekt en zijn in verschillende pools gegroepeerd:

1. de pool 'oriëntatie en begeleiding' staat in voor het testen van de opleidingsaanvrager en het verhelderen van zijn keuze door hem te plaatsen in een reële werksituatie. Vooral werkzoekenden in het kader van het federale opvolgingsplan voor werklozen en het Brusselse Contract voor Beroepsproject worden begeleid;
2. de pool 'technische en industriële beroepen' biedt een basiskwalificatie, omscholing en vervolmaking in talrijke beroepen in de bouw, de metaalnijverheid, elektriciteit, mechanica, professionele schoonmaak, confectie personen- en vrachtvervoer en logistiek;
3. de pool 'kantoorberoepen en dienstverlenende beroepen' biedt een beroepskwalificatie in boekhouding en bedrijfsbeheer, talen, bureautica, telecommunicatie en communicatie binnen het bedrijf;

4. de pool 'vervolmaking in informatica en beheer' is toegespitst op beroepen i.v.m. informatica, beheer, studiebureaus, grafische industrie en nieuwe informatie- en communicatietechnieken;
5. de pool van de voortgezette opleiding richt zich in de eerste plaats tot werknemers (op eigen initiatief of opvraag van hun onderneming):
 - de opleiding in het bedrijf waarbij tegen betaling de permanente opleiding en de omscholing wordt verzorgd van werknemers in bedrijven, federaties en openbare organisaties aan de hand van programma's op maat;
 - de begeleide zelfopleiding;
 - de conversatietafels;
 - de opleiding op afstand biedt met behulp van de moderne communicatietechnologieën een persoonlijke en flexibele opleiding in bureautica, bedrijfsadministratie- en beheer en in talen.

Ongeveer een derde van deze opleidingen wordt aangeboden in de opleidingscentra van Bruxelles Formation.

Een van de opleidingscentra (Centre Langues) geeft taallessen aan werkzoekenden met de geschikte kwalificatie voor het gevraagde beroep maar met onvoldoende talenkennis. Het talencentrum spitste zich in 2004 toe op twee luiken: opleidingen in rechtstreeks beheer en opleidingen in samenwerking met de sociale promotie via een kaderovereenkomst.

In het raam van een grotere 'vakgerichte' talenkennis kunnen de cursisten van Bruxelles Formation aan het eind van het opleidingstraject een bijkomende opleiding in het Nederlands volgen bij de VDAB. De uitwisseling duurt hoogstens een week. De opleiders van Bruxelles Formation kunnen eveneens bij de VDAB hun kennis van het Nederlandse beroepsjargon bijschaven. Cursisten en opleiders van de VDAB kunnen in dat verband eveneens bij Bruxelles Formation terecht.

Samen met de BGDA beheert Bruxelles Formation de individuele beroepsopleiding (IBO) in de onderneming. De IBO in de onderneming is een opleiding waarbij de cursist in de onderneming zelf de nodige ervaring en kwalificatie verwerft voor een bepaalde betrekking. De werkgever is verplicht de cursist na de opleiding aan te werven voor een periode die minstens gelijk is aan die van de opleiding.

Bruxelles Formation zet opleidingsinitiatieven op met de PWA's, met name voor het mentorschap, en in het kader van de validatie van competenties²⁵¹.

Bruxelles Formation is rechtstreeks betrokken bij het beheer en de organisatie van de centra voor beroepsreferenties en werkt samen met de sectoriële fondsen en het Brussels Gewest.

5.1.4. Regelaar van de beroepsopleidingssector

Als instelling verantwoordelijk voor de regeling van de sector van de beroepsopleiding, formuleert Bruxelles Formation richtlijnen, aanbevelingen en regels opdat alle partneractoren hun opdrachten op coherente wijze kunnen uitvoeren en coördineren in het belang van de gebruikers en de ondernemingen. De regeling van de sector is een proces waarbij verschillende actoren betrokken zijn en dat participatie, overleg, coördinatie inhoudt en de autonomie, de besluitvoering en de verantwoordelijkheden van de actoren respecteert.

²⁵¹ Zie p.77

De regeling omvat de coördinatie van het opleidingsaanbod via samenwerkingen of uitbestedingen aangegaan met de sectorale fondsen, de SPI-actoren, de organisaties voor middenstandsopleiding, de onderwijsinrichtingen (voor sociale promotie, hoger ondewijs, alternerend leren), en privé-opleidingsactoren.

De regelingsopdracht bestaat uit drie luiken: observatie, overleg met de sociale gesprekspartners en de actoren, follow-up en evaluatie van de inzet van de partners.

Bruxelles Formation is in dat verband belast met het beheer van Doelstelling 3 inzake de verbetering van de beroepsopleiding²⁵² en dat in nauwe samenwerking met het Agentschap van het Europees Sociaal Fonds (ESF). Met de middelen uit het ESF kunnen activiteiten en projecten van structurele of experimentele aard (referentiekaders, aanleren van burgerzin, mentorschap, alternerend leren voor jongvolwassenen, competentiebalans, enz.) worden ontwikkeld. Bruxelles Formation heeft als prioritaire doelstelling de resultaten van deze projecten te integreren in de verschillende pools en diensten.

Bruxelles Formation heeft eveneens het project *Ulysse* opgestart. Hoofddoel van het project is een systeem uit te werken en uit te testen voor de follow-up van de cursisten na hun opleiding. Aan de hand van rondvragen en informatie uit de Kruispuntbank van de sociale zekerheid wordt de tewerkstellingsgraad en de band tussen de betrekking en de gevolgde opleiding gemeten, krijgt men meer inzicht in het proces van de (her)inschakeling van de cursisten en wordt de impact van de beroepsopleiding op het proces of de functie onderzocht.

5.1.5. Cursisten in opleiding

Cursisten die een opleiding volgen, verstrekt door of in partnership met Bruxelles Formation krijgen een premie (€ 1) per gevolgd opleidingsuur en eventueel een vergoeding voor reis- en verblijfskosten²⁵³. Deze voordelen worden toegekend aan alle cursisten die bij aanvang een diploma lager dan het hoger secundair onderwijs bezitten, aan alle cursisten ingeschreven als werkzoekenden bij de BGDA en werkloos sedert tenminste 12 maanden of steuntrekkers van het OCMW en personen ingeschreven bij de Brusselse Franstalige dienst voor personen met een handicap.

De cursisten ondertekenen een contract met hun rechten en plichten. Een huishoudelijk reglement regelt de dagelijkse gang van zaken. Dit contractuele kader vloeit voort uit de wil van de nationale en Europese overheden om de democratie en haar waarden in onze samenleving en meer bepaald in de openbare diensten te versterken en/of te ontplooiën. Daarbij wordt zowel rekening gehouden met de bekommernissen van de cursisten als van de administratie die haar opdrachten correct wil uitvoeren, de gebruiker respecteren en een kwaliteitsvolle dienstverlening ontwikkelen. De opleiding schort de werkloosheidsperiode op.

5.1.6. Samenwerkingen/partnerships

Naast de 49 SPI-actoren en de 9 Missions Locales die een overeenkomst met Bruxelles Formation hebben afgesloten in het kader van het decreet van 1995 gaat de openbare actor partnerships aan met vele andere actoren die hierna belicht worden.

²⁵² Zie Beleid I: Europa p.17-23

²⁵³ Besluit van 6 februari 1997 van het College van de Franse Gemeenschapscommissie tot toekenning van bepaalde voordelen aan de stagiairs die een beroepsopleiding krijgen (B.S. van 17 juni 1997).

Besluit van 20 maart 1997 van het College van de Franse Gemeenschapscommissie tot wijziging van het besluit van het College van de Franse Gemeenschapscommissie van 6 februari 1997 tot toekenning van bepaalde voordelen aan de stagiairs die een beroepsopleiding krijgen in het Brussels Franstalig Instituut voor Beroepsopleiding (B.S. van 14 mei 1997).

De *pedagogische platforms* zijn netwerken voor de onderlinge steun van de actoren. Ze worden gecoördineerd door een pilootpartner die een overeenkomst heeft met Bruxelles Formation die als openbare instelling verantwoordelijk is voor het algemeen beheer van het platform. De platforms werken pedagogische voorstellen en aanbevelingen uit (op basis van sectorale studies en onderzoeken, praktijkervaringen,...) die in overweging worden genomen voor de evolutie van de socioprofessionele inschakelingssector. In 2004 hebben vier pedagogische platforms een overeenkomst gesloten met Bruxelles Formation: Lire et Ecrire Bruxelles voor '*Pedagogische coördinatie van de SPI-actoren voor de alfabetisering*', BRUTEC voor '*Nieuwe informatie- en communicatietechnologieën*', CF2000 voor '*Onderzoek naar de introductie van de NICT als leerinstrumenten in de SPI in Brussel*' en Formeville voor '*Studie en onderzoek omtrent de nieuwe stadsberoepen*'.

De *opleidingsfondsen opgericht door de verschillende beroepssectoren (sectorale fondsen)* werken met Bruxelles Formation aan een opleidingsaanbod afgestemd op de behoeften van de ondernemingen. Bruxelles Formation wil de samenwerking nog opdrijven om beter aan te sluiten bij de behoeften van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De overeenkomst afgesloten tussen een sectoraal fonds en Bruxelles Formation legt de wijze van samenwerking vast: organisatie en referentiekaders voor de opleiding, financiering, verschaffen van materiaal en gerichte acties. Er zijn 12 belangrijke partnerships²⁵⁴. In uurvolume bedraagt het aandeel van de opleidingen in het kader van de partnerships 28% van de totale activiteit van Bruxelles Formation. Voor de cursisten is dat 25%. Sommige sectorale fondsen vragen betaalde opleidingen ten voordele van hun leden of betalen een deel van de gefactureerde kosten terug²⁵⁵.

Het partnership tussen Bruxelles Formation en **het onderwijs voor sociale promotie** vormt het onderwerp van de kaderovereenkomst van 4 mei 1998 en beoogt een betere synergie tussen de pools van Bruxelles Formation en de onderwijsinrichtingen voor sociale promotie. Het omvat de volgende algemene principes:

1. via overleg en programmering aan de behoeften aan werkgelegenheid en opleiding beantwoorden;
2. samenwerken met het oog op een betere informatie, verwijzing en follow-up van het opleidings- en inschakelingstraject;
3. de modaliteiten onderzoeken van de harmonisering van het statuut van werkzoekenden in opleiding;
4. de middelen inzake bedrijfsstage delen;
5. de inhoud van de opleidingen op elkaar afstemmen met het oog op overstapmogelijkheden en een soepel verloop van het opleidingstraject;
6. een portefeuille van competenties samenstellen met het oog op de erkenning van de technische en professionele competenties die buiten het onderwijs werden behaald;
7. ervoor zorgen dat middelen worden ingezet en procedures worden geharmoniseerd;
8. een jaarlijks budget toekennen voor de opleidingsacties.

De *beroepsopleiding voor personen met een handicap* wordt sinds 1 juli 1997 gestuurd door Bruxelles Formation in nauwe samenwerking met de Service bruxellois francophone des personnes handicapées (SBFPH) die behoort tot de COCOF-administratie. De opleiding georganiseerd door Bruxelles Formation bestaat uit het onthaal van de cursisten en uit opleidingsprogramma's in gespecialiseerde centra of van door Bruxelles Formation erkende partners zoals 'Ligue Braille',

²⁵⁴ CEFOTRAF, CEFORA, CFN, EDUCAM, FEMB, FFC, FONDS DES BUS/CARS, FONDS DU TRANSPORT DES MARCHANDISES, FONDS DES TAXIS, FORMELEC, FRMB/IRISTECH, HORECA

²⁵⁵ Zie ook de informatie over de sectorale fondsen in het deel over het federaal niveau p.25

‘Alpha-Signes’, ‘Maison des sourds’, ‘CTV-Horizon Médias’ en ‘Handicapés et Informatique’.

Bruxelles Formation heeft, voor de organisatie van de *alternerende opleidingstrajecten*²⁵⁶, partnerships afgesloten met de Centres de Formation en Alternance (CEFA). In de lokalen van zijn opleidingscentrum voor bouwberoepen in Neder-over-Heembeek is de vzw FAC gehuisvest die de acties van de 5 Brusselse CEFA's coördineert.

Het instituut neemt deel aan het *Netwerk van Plaatselijke werkgelegenheidsplatformen (NWP)*, een initiatief van de BGDA²⁵⁷.

Bruxelles Formation ontwikkelde het informatienetwerk Corail, een administratief instrument voor het beheer van de cursisten in opleiding. Het bevat zeer uitgebreide informatie over onder meer de competentiebalansen die tijdens de opleiding worden opgesteld. De bedoeling is dat het netwerk wordt uitgebreid naar alle opleidingspartners.

De werkzaamheden van de *adviescommissie voor opleiding, werkgelegenheid en onderwijs (CCFEE)* hebben plaats in Bruxelles Formation dat het secretariaat waarneemt²⁵⁸.

5.1.7. Informatie en advies

Carrefour Formation is het informatie-, documentatie en ‘algemeen’ adviescentrum van Bruxelles Formation. Doel is informatie te verstrekken aan werkzoekenden, werknemers en ondernemingen over het opleidingsaanbod in het Brussels Gewest. Carrefour Formation geeft collectieve informatie aan gebruikers die hun keuze reeds formuleerde en verwijst andere door, voor het testen van hun competenties en/of formuleren van hun professioneel project. In dit kader speelt Carrefour Formation een complementaire rol aan de pool ‘oriëntatie en begeleiding’ en de Missions Locales.

Het onderwijs voor sociale promotie is sinds 1999 vertegenwoordigd als partner van Bruxelles Formation. De adviseurs voor de sociale promotie geven gespecialiseerde en uitgebreide informatie over de structuur en de opleidingen.

Carrefour Formation vertegenwoordigt Bruxelles Formation op salons en beurzen voor opleiding.

Carrefour Formation beschikt over een databank ‘Dorifor’ die het Franstalig opleidingsaanbod in het Brussels Gewest catalogeert. De databank wordt door Bruxelles Formation ter beschikking gesteld van bevoorrechte partners zoals de BGDA, de Missions Locales en de inschakelingsdiensten van de OCMW's. In 2004 werd via de website van Bruxelles Formation een nieuwe on line-versie gerealiseerd die een onmiddellijke actualisering van de gegevens mogelijk maakt.

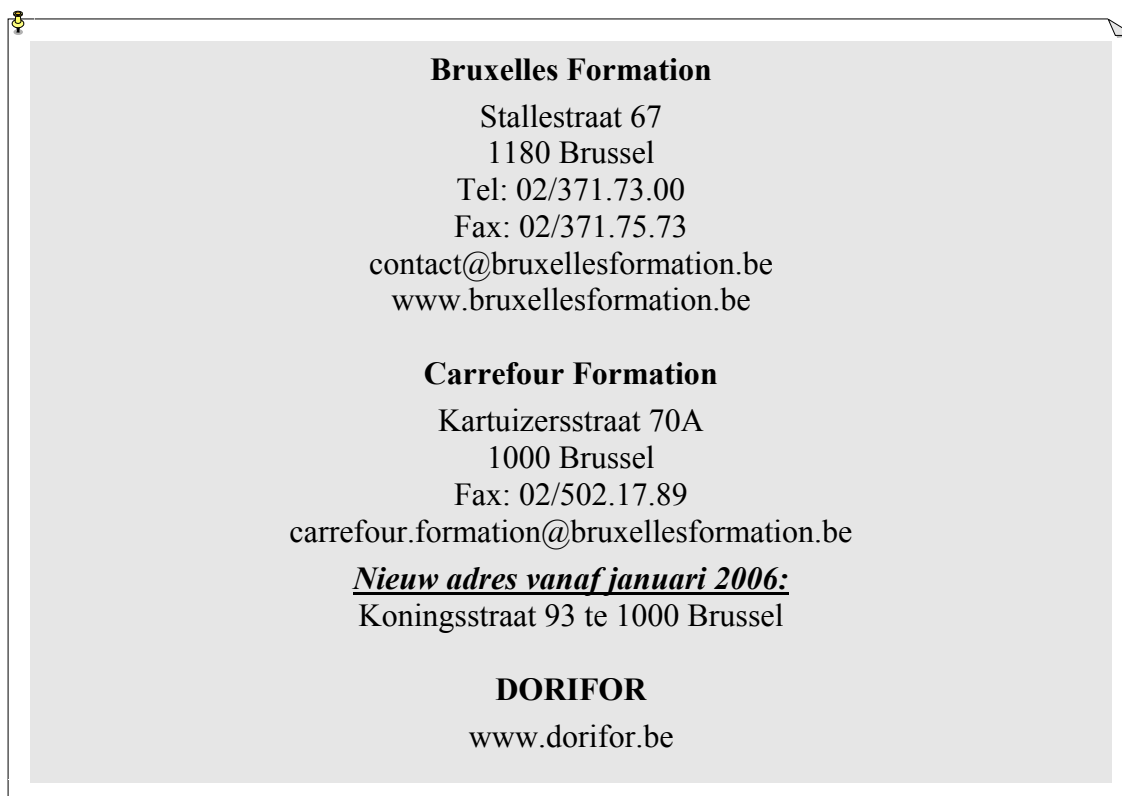
Carrefour Formation is lid van het netwerk van Europese informatiecentra voor beroepskeuze ‘Euroguidance’ dat onderdeel is van het Leonardo da Vinci-programma van de Europese Commissie²⁵⁹. In deze context fungeert Carrefour Formation als centraal informatiepunt voor de vragen rond mobiliteit in Europa op het vlak van opleiding en onderwijs. De actualisering van de gegevens voor Franstalig België op de Europese portaalsite Ploteus behoren eveneens tot het takenpakket.

²⁵⁶ De alternerende opleiding komt aan bod op p.70 en 73

²⁵⁷ Zie p.112

²⁵⁸ Zie p.167

²⁵⁹ Zie p.85

5.2. Missions Locales²⁶⁰

De Missions Locales bevinden zich in de crisiswijken van het Brussels Gewest en hebben als belangrijkste opdracht het onthaal, de voorlichting en de verwijzing van de werkzoekende. Samen met de werkzoekende stellen ze het inschakelingsproject vast en werken ze het opleidingstraject uit dat het best aan de verwachtingen beantwoordt. Met de cursist in opleiding leggen ze een traject vast dat rekening houdt met zijn competenties, persoonlijk project en professionele aspiraties. Werkzoekenden worden gevraagd zich in te schrijven bij de BGDA indien dat nog niet is gebeurd.

De Missions Locales organiseren, op basis van het decreet van 27 april 1995, het lokale overleg tussen de verschillende partners betrokken bij de socioprofessionele inschakeling. Ze coördineren de opleidingstrajecten en zorgen voor de samenhang tussen de acties en de ontwikkeling van overstapmogelijkheden. Ze hebben de opdracht in hun zone een netwerk van actoren op te richten, contacten te leggen met de werkgevers. Met Bruxelles Formation staan de Missions Locales in voor de oriëntatie en beroepskeuze van de werkzoekenden en de ontwikkeling van vernieuwende opleidingen. Deze innoverende opleidingen voldoen aan een welbepaalde nog niet ingevulde behoefte aan personeel opgeleid in een specifieke sector. Zoals alle andere opleidingen verstrekt in het kader van de socioprofessionele inschakeling moeten ze kansarme volwassenen een realistisch perspectief aanbieden inzake de afwikkeling en het welslagen van hun inschakelingsparcours met vooral aandacht voor het herstellen van de sociale banden.

Een vernieuwende opleiding beantwoordt aan de volgende criteria:

1. nog niet worden aangeboden door een actor in het Brussels Gewest;

²⁶⁰ Zie: Les missions locales: actrices d'une stratégie urbaine pour l'emploi et l'économie sociale, FeBISP, April 2004.
Zie p.107 voor rol als coördinerende SPI-actor van de BGDA.

2. niet worden georganiseerd door een andere actor. De opleiding wordt volledig gecoördineerd door de Missions Locales;
3. worden verstrekt door de opleidingscentra met uitzondering voor de lessen waarvoor de partnercentra niet over de nodige middelen beschikken.

Indien de nood aan de organisatie van een structurele opleiding is aangetoond moet de opleiding na twee of drie proefprojecten worden overgedragen naar een opleidingsactor.

Een vernieuwende opleiding heeft als doel:

1. aanbod en vraag inzake lokale werkgelegenheid beter op elkaar en op de noden en verwachtingen van profit- en non-profitondernemingen af te stemmen door de kwalificatie en competenties aan te passen aan de evolutie van de vragen naar werkgelegenheid;
2. nieuwe beroepsprofielen die beantwoorden aan intermediaire kwalificaties te creëren en te testen;
3. de lokale opleidingsmiddelen te coördineren en in te zetten met het oog op de creatie van inschakelingstrajecten voor welbepaalde jobs;
4. opleidingen met een gedifferentieerde pedagogie te organiseren om de voorkennis voor de opleiding in een bestaand beroep vast te stellen voor een publiek dat geen toegang krijgt via de structurele voorzieningen en zodoende een behoefte aan tewerkstelling te vervullen.

De innoverende projecten testen nieuwe beroepen of beroepsprofielen waarvoor geen opleiding bestaat.

De Missions Locales verstrekken nog voor het begin van het inschakelingsparcours informatie aan het lokale doelpubliek via kennismaking, beroepsvoorlichting en het vaststellen van de beroepskeuze. Daarbij kan het publiek zijn keuze voor een beroep of een beroepskwalificatie maken, bevestigen of ongedaan maken. De Missions Locales bieden een reeks hulpmiddelen aan bij het zoeken naar werk (hulp bij het opstellen van een cv, prospectie van bedrijven, leerplaatsen voor actief zoeken naar werk enz.).

De lastenkohieren voor hun algemene activiteiten op het vlak van beroepsvoorlichting en -keuze en hun innoverende opleidingen worden uitgevoerd via partnershipovereenkomsten met Bruxelles Formation. Onthaal en begeleiding worden erkend en opgenomen in een overeenkomst met de BGDA. Het overleg met de lokale opleidingsactoren, de coördinatie van de opleidingstrajecten, de kennismaking en de beroepskeuze van het lokale doelpubliek worden gedeeltelijk gesubsidieerd door de COCOF.

De Missions Locales worden via verschillende kanalen gefinancierd en krijgen subsidies op grond van hun partnership met de BGDA, van de COCOF in het raam van de in het decreet voorziene activiteiten, en in het kader van de herwaardering van crisiswijken.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest denkt er trouwens aan om een ordonnantie op te stellen omtrent de doelstellingen van de Missions Locales.

De Missions Locales beogen dat het doelpubliek autonomie verwerft door zijn inschakelingsproces zelf te sturen.

De 9 Missions Locales zijn toegankelijk voor iedereen en liggen verspreid over verschillende Brusselse gemeenten²⁶¹.

²⁶¹ Anderlecht, Brussel-Stad, Elsene, Etterbeek, Molenbeek, Schaarbeek, Sint-Gillis, Sint-Joost, Vorst. Zie kaart p.107

5.3. FeBISP en de opleidingsactoren

De FeBISP²⁶² was vanaf 1997 een feitelijke vereniging en is sinds 2000 een vzw. Haar taak bestaat erin alle verenigingen uit de sector van de socioprofessionele inschakeling in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, ook de Missions Locales, te vertegenwoordigen.

De 57 verenigingen gebundeld in de FeBISP hebben een activiteitenzetel in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, werken in het domein van de opleiding en/of de socioprofessionele inschakeling, stimuleren de participatie, de emancipatie, de burgerzin, de creatie van een sociaal netwerk en de gelijkheid van kansen, dragen bij tot de socio-economische ontwikkeling van het gewest, gaan op alle niveaus een samenwerking aan en werken in partnership met de overheid (BGDA, COCOF, Bruxelles Formation, gemeenten, ESF...).

De leden van de FeBISP hebben tot doel:

1. het versterken van hun competenties en expertise (via de organisatie van opleidings- en onderzoeksactiviteiten, de evaluatie van de partnerships, de analyse van ethische en deontologische aspecten en de kritische evaluatie van praktijkervaringen);
2. het omschrijven van de gezamenlijke actie;
3. het positioneren van de FeBISP als gesprekspartner van de overheid en de economische en sociale actoren die de belangen van de leden als sociaal-economische inschakelingsactoren en als werkgever in de non-profitsector vertegenwoordigt;
4. hun vertegenwoordiging door de FeBISP in de meest verschillende domeinen.

De FeBISP heeft als opdracht:

1. de socioprofessionele inschakelingsactoren aan te zetten tot reflectie over (de actualisering van) hun rol en hun opdrachten en deze reflectie te coördineren;
2. de leden te vertegenwoordigen en een institutionele en/of pedagogische positie in te nemen inzake de acties op touw gezet door de overheid of parastatale instellingen;
3. de informatie en de communicatie tussen de Brusselse actoren te bevorderen zodat hun activiteiten zichtbaarder worden;
4. de Brusselse actoren verder te structureren en te professionaliseren door werknemers en verantwoordelijken op te leiden en daarbij een toekomstgerichte visie te ontwikkelen;
5. de leden te vertegenwoordigen en hun belangen als werkgevers in de non-profitsector te verdedigen.

De verschillende lokale socioprofessionele inschakelingsactoren werken met een publiek dat rechtstreeks getroffen wordt door de werkgelegenheidscrisis, vooral jongeren en personen zonder kwalificatie. Alle actoren hebben een samenwerkingsovereenkomst met Bruxelles Formation voor de opleidingsmodules en met de BGDA voor de begeleiding naar werk. Ze beschikken dus over verschillende subsidiekanalen.

De FeBISP kreeg van haar leden de opdracht samen te werken met Bruxelles Formation rond de herziening van de lastenkohieren en het opzetten van opleidingsprogramma's.

Er werd een overlegcomité opgericht tussen Bruxelles Formation en de FeBISP krachtens een protocolakkoord tussen beide partners (ondertekend in maart 2003). Dit comité is het vaste orgaan

²⁶² Fédération bruxelloise des opérateurs de l'insertion socioprofessionnelle francophone

waarin Bruxelles Formation en de FeBISP overleggen over alle voorstellen van de expertisegroepen. Onderwerpen met betrekking tot de toepassing van het decreet en alle andere onderwerpen die beide partijen aanbelangen, worden er besproken.

De FeBISP zit ook in andere overleg- en adviesorganen. Op voorstel van de FeBISP kregen de inschakelingsactoren 5 mandaten in de CCFEE²⁶³. De federatie is lid van de 'Conseil de l'Education et de la Formation (CEF)'. Ze neemt deel aan de werkgroep van de COCOF voor de 'harmonisering van de administratieve praktijken' en aan het begeleidingscomité van de COCOF voor het 'onderzoek naar de evolutie van het SPI-publiek'. Verder participeert de FeBISP aan de werkgroepen van het 'Territoriaal Pact voor de Werkgelegenheid' en is ze lid van REVES, het Europese netwerk van steden voor de sociale economie.

De federatie wordt hoofdzakelijk gefinancierd met de bijdragen van de leden. Ze beschikt eveneens over Sociale Maribel-posten en krijgt een structurele subsidie van de COCOF die soms wordt aangevuld met subsidies voor specifieke opdrachten.

5.4. Espace Formation PME

De vzw Espace Formation PME (EFP) is het enige centrum voor permanente vorming voor de middenstand in het Brussels Gewest. Het centrum wordt erkend door het College van de COCOF op voorstel van de SFPME²⁶⁴. Het overkoepelt de voormalige centra INFAC²⁶⁵ en INFOBO²⁶⁶.

De permanente vorming van de middenstand heeft de opleiding van zelfstandigen, van zaakvoerders van KMO's en hun medewerkers tot doel.

De permanente vorming omvat de leertijd, de ondernemersopleiding en de voortgezette opleiding:

1. De leertijd is een alternerende, kwalificerende opleiding die de praktische opleiding in een onderneming combineert met leergangen voor algemene en professionele vorming. Jongeren

²⁶³ Ter herinnering: de CCFEE brengt eenmaal per maand de vertegenwoordigers van de COCOF, van Bruxelles Formation, van de permanente middenstandsopleiding, van de BGDA, van het kabinet van de Brusselse minister voor Werkgelegenheid en Opleiding, van het kabinet van de minister voor Onderwijs van de Franse Gemeenschap, van de CEFA, van de sociale promotie, van het technisch en beroepsonderwijs, van de socioprofessionele inschakelingsactoren en van de werknemers-en werkgeversorganisaties samen. Zie ook p.167

²⁶⁴ Zie p.61

²⁶⁵ Institut de formation artisanale et commerciale

²⁶⁶ Aanvankelijk Institut de formation pour la boucherie, daarna gewijzigd in een tweetalige benaming: Institut pour la formation/ beroepsopleiding.

kunnen de nodige kennis en ervaring opdoen om een zelfstandig beroep uit te oefenen. De leertijd vormt de eerste fase in het opleidingsnetwerk voor de middenstand en bereidt voor op de ondernemersopleiding.

De opleiding benadrukt sterk de praktische opleiding op de werkvloer (ongeveer 4/5 van het programma). De rest van de opleiding wordt door de EFPME verstrekt en is gewijd aan algemene en theoretische vakken over het beroep.

De jongere die een uitvoerend beroep wil leren, maar niet op school, ondertekent een leercontract met de ondernemer via een voogd die de opleiding begeleidt. De ondernemer verbindt zich ertoe een kwalificerende, algemene en technische opleiding te verstrekken. De leerling verbindt zich ertoe de theoretische vakken en de vaardigheden vereist voor de uitoefening van het beroep aan te leren onder de leiding van de ondernemer en de vereiste cursussen te volgen. De leerling ontvangt een maandelijks vergoeding. De leertijd mag niet langer dan vier jaar duren.

Op het einde van de opleiding legt de leerling een examen af over zijn theoretische en praktische kennis. Slaagt hij, dan krijgt hij een door de Franse Gemeenschap gehomologeerd getuigschrift.

2. De ondernemersopleiding bereidt voor op de uitoefening van een leidinggevende functie in een KMO of op de uitoefening van een zelfstandig beroep. Naast competenties nodig voor de uitoefening van het beroep biedt zij een polyvalente opleiding met het oog op het leiden van een KMO (stockbeheer, personeelsbeheer, boekhouding...). De opleiding mag niet langer dan drie jaar duren. De kandidaten worden voortdurend geëvalueerd en leggen een examen af. Het diploma wordt uitgereikt door de opleidingscentra in naam van de Franse Gemeenschap.
3. De permanente vorming biedt cursisten die de ondernemersopleiding met succes hebben voltooid, zelfstandigen of zaakvoerders in een KMO en hun medewerkers de mogelijkheid hun beroepskwalificatie te vergroten, zich aan te passen aan de nieuwe technieken en aan de economische, juridische en sociale evolutie of zich voor te bereiden op de oprichting of overname van een kleine of middelgrote onderneming²⁶⁷.
De permanente vorming is bedoeld voor ondernemers of leiders van KMO's met het oog op hun vervolmaking, omscholing, certificatie, herscholing of een aanvullende opleiding in een nieuw domein. Er is een nauwe samenwerking tussen de EFPME, de verschillende beroepsopleidingen en de actoren uit de beroepswereld. De permanente vorming omvat drie luiken: de certificerende opleiding die de cursist de mogelijkheid biedt om zich bij te scholen en kennis te nemen van de veranderingen op technologisch, wettelijk en administratief vlak, de specialisatie die beantwoordt aan de vraag naar meer expertise en de opleiding 'op maat' die een specifieke en doelgerichte opleiding aanbiedt.
4. De pedagogische vervolmaking verhoogt de pedagogische en professionele kennis van de actoren in de permanente vorming aan de hand van conferenties, opleidingscyclussen of andere activiteiten.

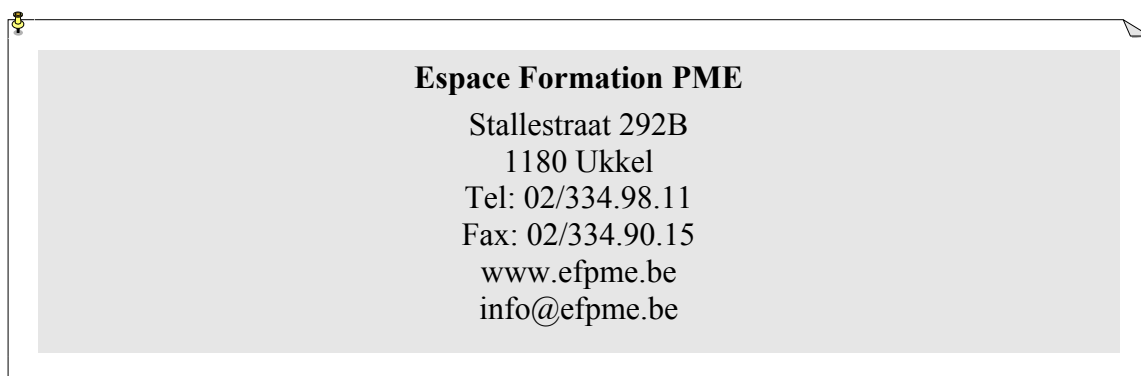
De Espace Formation PME biedt opleidingen aan waarin de praktijk centraal staat en bereidt de kandidaten voor op de economische realiteit van de kleine en middelgrote ondernemingen. Zowel

²⁶⁷ Artikel 9 van het aanhangsel van 4 juni 2003 houdende wijziging van de samenwerkingsovereenkomst betreffende de permanente vorming van de middenstand en de kleine en middelgrote ondernemingen en het toezicht op het Instituut voor permanente vorming van de middenstand en de kleine en middelgrote ondernemingen, afgesloten op 20 februari 1995 door de Franse Gemeenschapscommissie, de Franse Gemeenschap en het Waals Gewest (B.S. van 8 september 2003).

voor de leertijd als voor de ondernemersopleiding geeft de EFP opleidingen in meer dan 60 beroepen in ambachten, handel en dienstverlening (tegelsetter, kapper, bloemist, juwelier, chocolatier, timmerman, makelaar, antiekhandelaar, directeur van een tehuis voor kinderen...). De toepassing van het principe van het alterneren waarbij de opleiding in het centrum wordt afgewisseld met de opleiding in de onderneming, komt tegemoet aan degenen die een praktische opleiding willen volgen.

De EFP biedt eveneens modules aan voor voortgezette opleiding zodat zelfstandigen, kaderleden en bedrijfsleiders hun beroepscompetenties en competenties inzake beheer kunnen ontwikkelen en bijwerken en zich aanpassen aan de economische, technische en sociale evolutie.

Naast de leertijd en de voortgezette opleiding, verstrekt de EFP informatie aan kandidaten die een onderneming willen oprichten.

5.5. CEFA

Het CEFA dat alternerend onderwijs verstrekt, is een gemeenschappelijke structuur voor verschillende secundaire onderwijsinstellingen met volledig leerplan die technisch kwalificatie- of beroepsonderwijs organiseren.

De centra organiseren de opvang en de begeleiding van de leerlingen met het oog op het uitstippelen van een geïndividualiseerd parcours voor de socioprofessionele inschakeling. De opleiding van de leerlingen wordt afgestemd op hun praktijkopleiding in het bedrijf.

Het contract met de doeleinden wordt ondertekend door de leerling (of, indien deze minderjarig, is de persoon met het ouderlijk gezag), de coördinator van het centrum en de verantwoordelijke aangeduid door het bedrijf.

Het inschakelingsparcours kan bestaan uit een leercontract voor beroepen uitgeoefend door werknemers in loondienst, uit een overeenkomst werk-opleiding, uit elk ander contract of overeenkomst dat erkend wordt door de arbeidswetgeving en deel uitmaakt van een alternerende opleiding goedgekeurd door de regering van de Franse Gemeenschap.

Voor deeltijds leerplichtige leerlingen omvat de socioprofessionele inschakeling elke overeenkomst voor socioprofessionele inschakeling goedgekeurd door de regering die de federale wetten en reglementen inzake het arbeidsrecht naleeft.

De CEFA's richten zich tot:

1. jongeren die aan de deeltijdse leerplicht onderworpen zijn;
2. jongeren tussen 18 en 21 jaar op voorwaarde dat er een leercontract wordt afgesloten voor beroepen uitgeoefend door betaalde werknemers, een overeenkomst werk-opleiding, elk ander contract of overeenkomst erkend door de arbeidswetgeving en goedgekeurd door de regering van de Franse Gemeenschap in het kader van de alternerende opleiding, of een overeenkomst of stage in het kader van de socioprofessionele inschakeling;
3. jongeren tussen 21 en 25 jaar, die het alternerend onderwijs volgen sedert 1 oktober van het jaar waarin ze 21 worden, op voorwaarde dat een leercontract wordt afgesloten voor beroepen uitgeoefend door betaalde werknemers, een overeenkomst werk-opleiding, of elk ander contract of overeenkomst erkend door de arbeidswetgeving en goedgekeurd door de regering van de Franse Gemeenschap in het kader van een alternerende opleiding.

Wat onder opleiding ressorteert wordt gefinancierd door de Franse Gemeenschap die bevoegd is voor het verplichte secundair onderwijs. Wat onder het luik 'werkgelegenheid' valt wordt gesubsidieerd door het Brussels Gewest.

Er zijn 5 CEFA's op het grondgebied van het Brussels Gewest²⁶⁸.

5.6. Onderwijs voor sociale promotie

De onderwijsinrichtingen voor sociale promotie verstrekken opleidingen van lager secundair en hoger secundair onderwijs en op het niveau van het hoger onderwijs (van het korte of het lange type). De opleidingen worden in afdelingen georganiseerd. De cursisten kunnen er vaardigheden verwerven op kwalificatieniveaus noodzakelijk om een functie, vak of beroep uit te oefenen of die de toelating tot of de handhaving in een opleidings- of onderwijstraject mogelijk maken.

Elke afdeling bestaat uit opleidingseenheden, die ingericht kunnen worden op eender welk tijdstip van het jaar, overdag of 's avonds, één of meerdere dagen in de week, met een intensief of een gespreid lesrooster. De opleidingseenheden zijn kapitaliseerbaar. Elke eenheid kan worden gekoppeld aan andere eenheden met het oog op het verwerven van de algemene competenties verbonden aan een beroep, een beroepskwalificatie of een studietoelating.

Elke afdeling omvat een opleidingseenheid 'geïntegreerde proef' die nagaat of de leerling de vaardigheden beheerst.

Het onderwijs voor sociale promotie omvat twee stelsels, stelsel 1 (dat verder wordt beschreven) en stelsel 2. Stelsel 1 vervangt geleidelijk stelsel 2, waarin geen programmering meer mogelijk is.

Het onderwijs voor sociale promotie richt zich tot een gevarieerd publiek:

1. **werknemers** en **werkzoekenden** die hun opleiding willen vervolmaken, een nieuw beroep willen leren of hun kennis actualiseren;
2. **leerlingen** die het onderwijs met voltijds leerplan volgen en een aanvullende opleiding wensen en leerlingen onderworpen aan de deeltijdse leerplicht die een opleiding krijgen in het kader van de samenwerking van het onderwijs voor sociale promotie met de CEFA's;
3. **leerkrachten** die een pedagogisch getuigschrift willen behalen;

²⁶⁸ Anderlecht, Brussel-Stad, Elsene-Schaarbeek, Evere en Sint-Gillis.

4. **iedereen** die kennis, competenties wil verwerven of zich wil vervolmaken voor zijn persoonlijke ontplooiing en zonder onmiddellijk professioneel doel.

De werkzaamheden van de Overlegcommissie voor het onderwijs voor sociale promotie en van de Hoge raad voor de sociale promotie liggen aan de basis van de organisatie en de ontwikkeling van het onderwijs voor sociale promotie²⁶⁹.

5.7. Lire & Ecrire Bruxelles

De vzw Lire & Ecrire Bruxelles coördineert de alfabetiseringsacties in het Brussels Gewest. Ze bevordert en ontplooit acties voor een ongeschoold of laaggeschoold publiek dat Frans wil leren spreken, lezen of schrijven.

De acties worden georganiseerd door actoren die zowel op het vlak van erkenning als financiering, van verschillende voorzieningen afhangen zoals permanente educatie, socioprofessionele inschakeling, sociale cohabitatie,... Bovendien leggen andere types publieke en parapublieke organisaties (scholen voor sociale promotie, regionale integratiecentra...) zich toe op dit type opleiding maar dan wel voor een bepaald doelpubliek of een bepaald opleidingsniveau.

Lire & Ecrire heeft tot doel:

1. de alfabetiseringsacties in het Brussels Gewest te ontwikkelen en de samenwerking en complementariteit tussen de actoren te bevorderen;
2. de toegang tot opleiding te bevorderen en te waarborgen: de middelen vinden om het aantal opleidingsplaatsen voor laaggeschoolden te verhogen zodat vraag en aanbod op elkaar afgestemd worden;
3. de kwaliteit van de opleidingen te verbeteren die uitgaan van een pedagogische en sociale aanpak met respect voor de cursisten en hun autonomie beogen;
4. de openbare opinie bewust te maken en de aandacht van de Brusselse overheden te vestigen op het probleem van het analfabetisme bij volwassenen en op de noodzaak de oorzaken ervan te bestrijden en oplossingen aan te reiken.

Lire & Ecrire voert het Brussels Franstalig alfabetiseringsplan uit dat goedgekeurd werd in 2002. Het plan gaat uit van de vaststelling dat de vraag naar alfabetiseringsacties het aanbod overstijgt. Het voorziet in een belangrijke toename van het aanbod. Lire & Ecrire kreeg meer menselijke middelen om het plan te kunnen verwezenlijken. In de periode 1999-2003 is het totaal aantal cursisten in het Brussels Gewest dan ook met 97% gestegen (in het Waals Gewest is dat 67%, dus een toename met gemiddeld 79% op het grondgebied van de Franse Gemeenschap²⁷⁰).

Lire & Ecrire heeft een gedecentraliseerde structuur: één lokaal Lire & Ecrire per SPI-zone die bestaat uit een vijftiental personen onder wie een pedagogische referent, een twaalfstal opleiders en een onthaalbediende die zorgt voor de informatie en sociale begeleiding van het doelpubliek.

²⁶⁹ De commissie en de raad komen aan bod in punt 5.8.4 en 5.8.5. Zie p.171 en 172.

²⁷⁰ Livre blanc, cahier de revendications de Lire et Ecrire pour l'alphabétisation des adultes et l'apprentissage du français langue étrangère pour les primo-arrivants, maart 2004.

5.8. Raden en commissies

5.8.1. CCFEE

De Adviescommissie voor opleiding, tewerkstelling en onderwijs werd met het decreet van 17 maart 1994 opgericht binnen Bruxelles Formation om de socioprofessionele inschakeling te stroomlijnen²⁷¹. De CCFEE adviseert uit eigen beweging of op vraag (van het beheerscomité van Bruxelles Formation of van het College van de COCOF). De commissie onderzoekt alle problemen die haar worden voorgelegd met het oog op een adequaat en coherent beleid²⁷².

De CCFEE geeft advies inzake de voorstellen tot erkenning van inschakelingsorganisaties en inzake de voorstellen van programma's en lastenkohieren van overeenkomsten die tussen deze organisaties, Bruxelles Formation en de BGDA worden afgesloten. Zij zorgt eveneens voor de evaluatie ervan.

Verder verstrekt de commissie advies over de programma's die uitgevoerd worden met behulp van de Europese structurele fondsen, het Europees Sociaal Fonds in het bijzonder²⁷³. Zij beschikt daartoe over een verbindingsagent die de door het ESF gefinancierde acties voorbereid en begeleid.

Sinds haar oprichting heeft de commissie meer dan zestig adviezen geformuleerd, hoofdzakelijk inzake de erkenning van organisaties voor socioprofessionele inschakeling en alternerende opleiding, inzake het NAP²⁷⁴ (Nationaal Actieplan voor de Werkgelegenheid) en het GAP²⁷⁵ (Gewestelijk Actieplan voor de Werkgelegenheid), de behoeften aan werkgelegenheid en opleiding, de partnershipakkoorden, de alfabetiseringsplannen, de technische uitrusting van het technisch en beroepsonderwijs, de Europese structuurfondsen en de Europese programma's voor werkgelegenheid en opleiding.

De CCFEE is samengesteld uit ministeriële vertegenwoordigers, vertegenwoordigers van de drie onderwijsnetten (er is minstens één vertegenwoordiger voor het technisch en beroepsonderwijs, voor het onderwijs voor sociale promotie en het alternerend leren), vertegenwoordigers van de opleidingsorganisaties (met inbegrip van de permanente opleiding van de middenstand),

²⁷¹ De werkingskosten en het loon van de personeelsleden van de CCFEE worden ten laste genomen door Bruxelles Formation.

²⁷² Decreet van 17 maart 1994 van de Franse Gemeenschapscommissie houdende oprichting van het Franstalig Brussels Instituut voor Beroepsopleiding (B.S van 6 april 1994).

²⁷³ Zie p.85

²⁷⁴ Zie p.25

²⁷⁵ Zie p.36

vertegenwoordigers van de permanente vorming, interprofessionele en sectorale vertegenwoordigers van werknemers en werkgevers, de leidend ambtenaar en de adjunct-leidend ambtenaar van Bruxelles Formation, de hoogste ambtenaar in graad van de administratie van de COCOF, een vertegenwoordiger van het College van de COCOF bevoegd voor omscholing en bijscholing en 2 vertegenwoordigers van de BGDA. De commissie bundelt alle actoren betrokken bij opleiding, tewerkstelling en onderwijs, de verenigingen en de OCMW's inclusief.

De CCFEE wordt als adviesinstrument binnen het sociaal overleg erkend door de COCOF, de Franse Gemeenschap en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest²⁷⁶. Om deze opdracht te vervullen kan de commissie werkgroepen oprichten, samenwerken met experts en de nodige studies realiseren voor de politieke besluitvoering²⁷⁷. In dat verband doet zij eveneens een beroep op de verschillende actoren betrokken bij het opleidings-, onderwijs- en tewerkstellingsbeleid.

De opdracht van de CCFEE werd tijdens de laatste legislatuur (1999-2004) versterkt door de volgende politieke beslissingen:

- het **beleidsakkoord** tussen de ministers voor werkgelegenheid bepaalt dat nieuwe bilaterale samenwerkingsakkoorden worden afgesloten tussen de CCFEE en het BNCTO om:
 1. hun adviesopdracht inzake tewerkstelling, opleiding en onderwijs te versterken;
 2. hun samenstelling op elkaar af te stemmen door de Brusselse tewerkstellings-, opleidings- en onderwijsactoren in hun organisatie op te nemen;
 3. hun relatie met de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest duidelijk te omschrijven.
- de ordonmantie van 26 juni 2003 betreffende het gemengd beheer van de arbeidsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, omtrent de subsidiëring van de tewerkstellingsactiviteiten in het kader van de overeenkomsten met de BGDA, bepaalt dat de overeenkomsten worden afgesloten in toepassing van de partnershipprogramma's goedgekeurd door de Gewestregering op advies van de CCFEE en het BNCTO²⁷⁸.

Wat het **Sociaal Pact voor de Tewerkstelling van de Brusselaars** betreft moet de CCFEE:

1. de Franse Gemeenschap aansporen tot de noodzakelijke herwaardering van het technisch en beroepsonderwijs en het onderwijs voor sociale promotie;
2. samen met de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Brussels Economisch en Sociaal Overlegcomité de economische en sociale dialoog tussen de Brusselse overheden en de sociale gesprekspartners bevorderen met betrekking tot de economische expansie, tewerkstelling en beroepsopleiding;
3. jaarlijks meewerken aan het opstellen van het Gewestelijk Actieplan voor de

²⁷⁶ De erkenning is bekrachtigd door het samenwerkingsakkoord tussen het College van de Franse Gemeenschapscommissie, de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Franse Gemeenschapsregering betreffende de Adviescommissie voor opleiding, tewerkstelling en onderwijs, ingesteld bij het artikel 28 van het decreet van 17 maart 1994 van de Franse Gemeenschapscommissie houdende oprichting van het Franstalig Brussels Instituut voor Beroepsopleiding. Zie ook het besluit van 6 maart 1997 van het College van de Franse Gemeenschapscommissie tot bepaling van de opdrachten en de werkingsmodaliteiten van de Adviescommissie voor opleiding, tewerkstelling en onderwijs, ingesteld bij het artikel 28 van het decreet van 17 maart 1994 van de Franse Gemeenschapscommissie houdende oprichting van het Franstalig Brussels Instituut voor Beroepsopleiding (B.S. van 14 mei 1997).

²⁷⁷ In 2001 en 2002 werden twee onderzoeken uitgevoerd: "Etat des lieux de la formation professionnelle à Bruxelles, 1999-2000, données statistiques et propositions méthodologiques", de BRIER Claire, LEGRAIN Alice, ICHEC, Brussel, februari 2001 en «Contribution des Fonds sectoriels à la formation professionnelle en Belgique», de BRIER Claire, LEGRAIN Alice, ICHEC, Brussel, november 2002.

²⁷⁸ Zie p.39

Werkgelegenheid (in overleg met het BNCTO) en daarbij vooral de opleidings- en onderwijsactoren mobiliseren en coördineren;

4. geregeld een stand van zaken opmaken van het opleidingsaanbod in samenwerking met de beroepssectoren en de organisaties voor tewerkstelling en opleiding²⁷⁹.

De CCFEE en de Europese programma's

Een verbindingsagent van het Europees Sociaal Fonds is verbonden aan het secretariaat en is belast met de promotie van de Europese programma's, meer bepaald met de informatie, de communicatie en de publiciteit ervan. Hij moet de belangstelling voor de Europese problematiek bevorderen (bij de leden van de CCFEE, de actoren, de begunstigden van de ESF-acties en de lokale bevolking), met behulp van de ESF-middelen de initiatieven op het vlak van tewerkstelling en opleiding valoriseren en in samenwerking met het ESF-agentschap zorgen voor de informatiedoorstroming van proefprojecten die een multiplicatoreffect hebben of vernieuwend zijn.

Daartoe wordt informatie verzameld bij verschillende bronnen en op verschillende plaatsen (Franse Gemeenschap, Europese Commissie, ESF-agentschap). Dankzij deze werkzaamheden is de CCFEE onmiddellijk op de hoogte van de actualiteit. De informatie wordt tweemaandelijks verspreid onder de leden van de commissie en de Brusselse actoren via e-mail.

De CCFEE en de alternerende opleiding

Het samenwerkingsakkoord betreffende de organisatie van de alternerende opleiding dat op 11 juni 1999 is afgesloten tussen de regering van de Franse Gemeenschap en het College van de COCOF richt een Vast bureau voor de alternerende opleiding op binnen de CCFEE²⁸⁰.

Het bureau bestaat uit 16 leden afkomstig van de CCFEE (die er 27 telt).

De CCFEE en het onderwijs

De commissie coördineert de gezamenlijke standpunten van de verschillende onderwijsnetten voor sociale promotie en zorgt voor de afstemming met de gewestelijke commissie en de Hoge raad voor sociale promotie.

De CCFEE is vertegenwoordigd in de Kamer voor opleiding van de CEF (Raad voor onderwijs en opleiding van de Franse Gemeenschap), de Hoge raad van het onderwijs voor sociale promotie, het Territoriaal Pact voor de Werkgelegenheid, de sectorale commissies (platform voor de werkgelegenheid van het sociaal pact voor de werkgelegenheid), het vast bestuurscomité voor de alfabetisering van volwassenen (interministeriële conferentie voor het alfabetiseringsbeleid) en de adviesraad voor de alternerende opleiding van het Waals Gewest.

²⁷⁹ Zie ook: Etat des lieux de la formation professionnelle à Bruxelles 1999-2000, données statistiques et propositions méthodologiques, van BRIER Claire, LEGRAIN Alice, ICHEC, Brussel, februari 2001.

²⁸⁰ De politieke wil is aanwezig om het alternerend leren te versterken en te integreren in de kwalificerende opleidingstrajecten.

5.8.2. Raad voor onderwijs en opleiding

De Raad voor onderwijs en opleiding (CEF) is een instantie van de Franse Gemeenschap. De raad is een structuur voor de samenwerking tussen het onderwijs (van basisonderwijs tot hoger onderwijs) en de volwassenenopleiding en geeft advies bij de besluitvoering.

De raad bestaat uit de Kamer voor opleiding en de Kamer voor onderwijs. De adviezen worden geformuleerd door beide kamers samen.

De raad heeft de opdracht:

1. voorstellen te formuleren inzake onderwijs en opleiding ingericht en gesubsidieerd door de Franse Gemeenschap met eerbied voor de autonomie en de pedagogische vrijheid van de inrichtende machten;
2. voorstellen te formuleren ter bevordering van de wisselwerking tussen onderwijs, opleiding en de noden van de samenleving. De raad informeert regelmatig bij de gewestelijke overlegorganisaties voor onderwijs-vorming-werkgelegenheid;
3. advies uit te brengen over alle belangrijke hervormingen in onderwijs en opleiding ingericht en gesubsidieerd door de Franse Gemeenschap en over andere types opleiding opgenomen in de samenwerkingsakkoorden tussen de Franse Gemeenschap, de COCOF en de gewesten;
4. een jaarverslag voor te leggen.

De Kamer voor onderwijs is samengesteld uit vertegenwoordigers van de inrichtende machten van alle onderwijsnetten, van representatieve vakbondsorganisaties van leerkrachten, van federaties van ouderverenigingen, van universiteiten, vertegenwoordigers van hogescholen, vertegenwoordigers van de erkende representatieve studentenverenigingen en van een vertegenwoordiger van het onderwijs voor sociale promotie.

In de Kamer voor opleiding zitten vertegenwoordigers van de representatieve organisaties van werkgevers, van werknemers en landbouwers, vertegenwoordigers van de Hoge raad voor permanente vorming en van het onderwijs voor sociale promotie, vertegenwoordigers van de FOREm, de BGDA, Bruxelles Formation, het IFPME en de organisaties voor landbouwopleiding. Een ambtenaar van de Dienst Algemene Zaken van het ministerie van de Franse Gemeenschap heeft zitting zowel in de raad als in beide kamers, met raadgevende stem.

De raad is de enige instantie waar alle partners uit onderwijs en opleiding rond de tafel zitten. De werkzaamheden en debatten bewerkstelligen de coherentie tussen het gewestelijk beleid en het gemeenschapsbeleid en op het vlak van het opleidings- en onderwijstraject van de Franstaligen.

De wettekst die als referentie geldt, is het decreet van 12 juli 1990²⁸¹ van de Franse Gemeenschap tot oprichting van de Raad voor onderwijs en opleiding van de Franse Gemeenschap gewijzigd bij het decreet van 21 juni 2001²⁸².

²⁸¹ B.S. van 19 oktober 1990.

²⁸² B.S. van 17 juli 2001.

CEF - Conseil de l'Education et de la Formation

Leopold II-laan 44
1080 Brussel
Tel: 02/413.26.21
Fax: 02/413.27.11
www.cfwb.be/cef/
cef@cfwb.be

5.8.3. Zonale raad voor het alternerend secundair onderwijs

De raad bestaat uit de coördinatoren en twee vertegenwoordigers uit elke CEFA. Twee vertegenwoordigers per vakbondsorganisatie (waarvan een uit het onderwijs) die deel uitmaken van de Nationale Arbeidsraad, een vertegenwoordiger van de ouderverenigingen voor het officiële onderwijs en een vertegenwoordiger van de unie van federaties van ouderverenigingen van het katholieke onderwijs hebben zitting in de raad met een raadgevende stem.

De raad is prioritair belast met de coördinatie van het onderzoek naar contracten en overeenkomsten bij de bedrijven uit de zone²⁸⁸. De raad kan het zoeken naar contracten en overeenkomsten bij bedrijven uit andere zones bevorderen na contactname met de zonale raad van de betrokken zone. De zonale raad vertegenwoordigt de CEFA's, wat het alternerend onderwijs betreft, bij de overheden bevoegd voor de werkgelegenheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De raad neemt contact op met de vertegenwoordigers van de sociale partners die actief zijn in de zone, met name voor de contracten en overeenkomsten.

Conseil zonal de l'alternance

Mercelisstraat 38
1050 Brussel
Tel: 02/511.23.16

5.8.4. Overlegcommissie voor het onderwijs voor sociale promotie

Deze commissie heeft als opdracht in elk onderwijsnet de invoering van het onderwijs voor sociale promotie van stelsel 1 te volgen en te vergemakkelijken. Ze geeft de executieve adviezen in verband met haar opdrachten.

De commissie bestaat uit een voorzitter, een ondervoorzitter, 17 werkende leden en 17

²⁸⁸ 'Per onderwijstype wordt een CEFA ingericht of gesubsidieerd in elke zone zoals bepaald in artikel 24 van het decreet van 29 juli 1992 houdende de organisatie van het secundair onderwijs voor zover dit de in artikel 14, eerste lid, bedoelde normen haalt. In de zones die op 15 januari, voor een onderwijstype, meer dan 4.000 leerlingen tellen die zijn ingeschreven in het technisch kwalificatie- en beroepsonderwijs van de tweede, derde en vierde graad kan een tweede centrum worden georganiseerd.' (artikel 4 van het decreet van 3 juli 1991 vervangen door het decreet van 19 juli 2001 betreffende het alternerend secundair onderwijs).

plaatsvervangers die de onderwijsnetten, de administratie, de inspectie en de vakbondsorganisaties vertegenwoordigen. De voorzitter en de ondervoorzitters van de Hoge raad voor het onderwijs voor sociale promotie zijn stemgerechtigde leden van de commissie en nemen deel aan de werkzaamheden wanneer de afdelingen van het niveau hoger onderwijs voor sociale promotie ter sprake komen.

Commission de Concertation de l'Enseignement de la Promotion sociale

Adolphe Lavalléestraat 1
1080 Brussel
Tel: 02/690.87.47
Fax: 02/690.87.50

5.8.5. Hoge raad voor het onderwijs voor sociale promotie

De Hoge raad geeft op vraag van de regering of uit eigen beweging advies over:

1. de aanpassing van het onderwijs voor sociale promotie aan de sociaal-economische en culturele behoeften;
2. de bevordering, de uitbouw en de verbetering van het onderwijs voor sociale promotie en de betrekkingen met de andere onderwijs- en opleidingssectoren.

De Hoge raad is samengesteld uit een voorzitter, twee ondervoorzitters, 22 werkende leden en 22 plaatsvervangers die de onderwijsnetten (zowel op het vlak van de directie, de leerkrachten en de studenten), de vakbondsorganisaties en de sociaal-economische milieus met belangstelling voor het onderwijs voor sociale promotie vertegenwoordigen.

Conseil Supérieur de Promotion sociale

Adolphe Lavalléestraat 1
1080 Brussel
Tel: 02/690.87.47
Fax: 02/690.87.50

5.8.6. Hoge raad voor permanente educatie²⁸⁴

Deze raad heeft als taak:

1. adviezen en voorstellen te formuleren over het algemeen beleid ter ondersteuning van de verenigingen en over de bevordering van de door het decreet erkende verenigingen. De raadpleging van de raad is verplicht voor de uitvoering van het cultureel beleid inzake permanente educatie;
2. adviezen te formuleren over de erkenning, de indeling in assen, de subsidiëring of de intrekking van de erkenning en/of de subsidiëring van de verenigingen bedoeld bij het decreet;

²⁸⁴ Aanvankelijk opgericht door het decreet van 17 mei 1999 houdende oprichting van de "Conseil supérieur de l'Education permanente" (Hoge raad voor de permanente vorming van de Franse Gemeenschap). Dit decreet is opgeheven door het decreet van 17 juli 1999 met betrekking tot de steun aan het verenigingsleven op het gebied van de permanente vorming dat de Hoge raad voor permanente vorming opnieuw definieert.

3. adviezen te formuleren over de evaluatie van het programmacontract van de krachtens het decreet erkende verenigingen.

De raad bestaat uit leden die de pluraliteit van de door het decreet erkende verenigingen vertegenwoordigen.

Conseil Supérieur de l'Éducation permanente

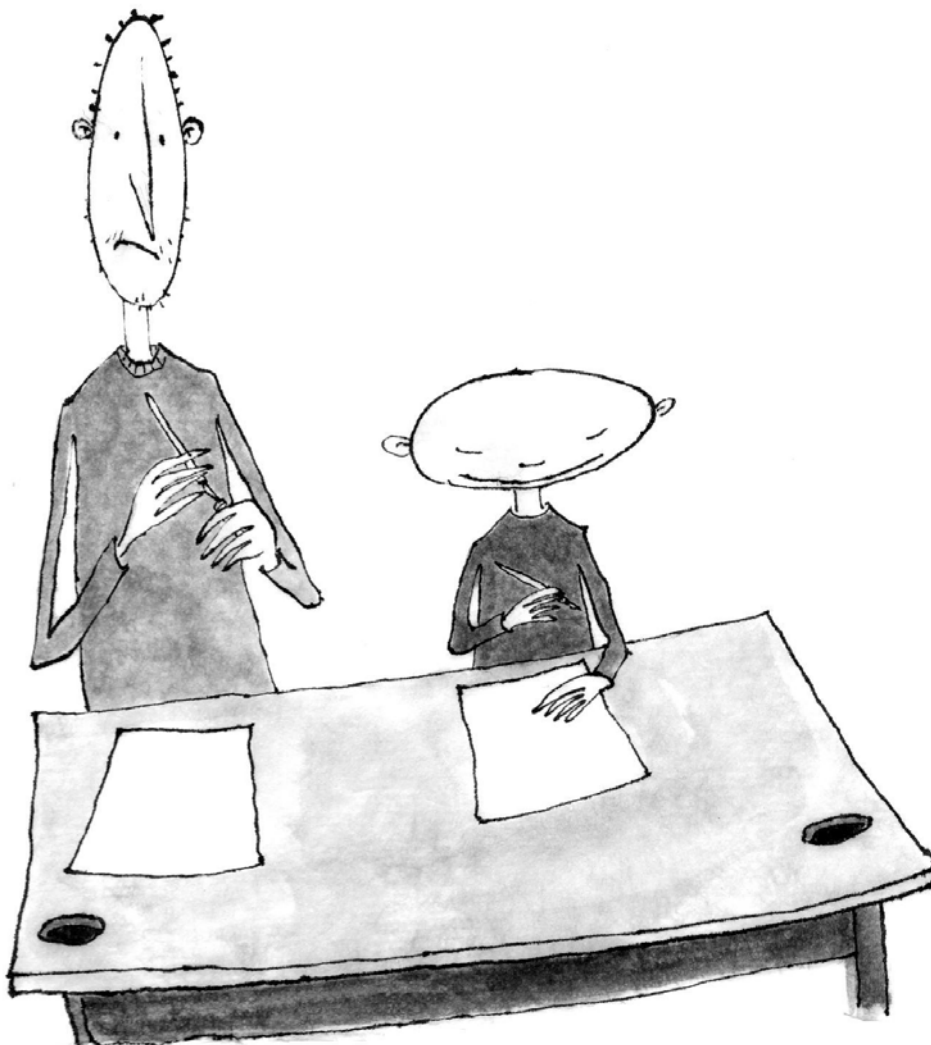
Leopold II-laan 44

1080 Brussel

Contactpersoon:

Mevr. Bernadette Schmitz

Tel: 02/413.35.23

Afkorting

A.

ABE-BAO: Agence bruxelloise pour l'entreprise
ABVV-FGTB: Algemeen Belgisch Vakverbond
ACLVB-CGSLB: Algemene Centrale der Liberale Vakverbonden van België
ACS-GECO: agent contractuel subventionné
ACV-CSC: Algemeen Christelijk Vakverbond
ALE-PWA: agence locale pour l'emploi
ANM-NPAK: accord du non-marchand
ATB: arbeidstrajectbegeleidingsdienst voor personen met een handicap
AVCB-VSGB: Association de la ville et des communes de la Région de Bruxelles-Capitale
AZW-RAE: actief zoeken naar werk

B.

BAO-ABE: Brussels Agentschap voor de Onderneming
BBB: Beter Bestuurlijk Beleid
BDW-SBE: Brusselse Dienst voor Werkgevers
BESOC-CBCES: Brussels Economisch en Sociaal Overlegcomité
BGDA-ORBEM: Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling
BHG-RBC: Brussels Hoofdstedelijk Gewest
BNCTO: Brussels Nederlandstalig Comité voor Tewerkstelling en Opleiding
BON: Brussels Overleg Nieuwkomers
BSO-ESP: beroeps secundair onderwijs
BTK-CST: Bijzonder Tijdelijk Kader

C.

CAO-CCT: Collectieve arbeidsovereenkomst
CBCES-BESOC: Comité bruxellois de concertation économique et sociale
CBE: Centrum voor Basiseducatie
CBP-CPP: contract voor beroepsproject
CCE-CRB: Conseil Central de l'Economie
CCFEE: Commission consultative Formation-Emploi-Enseignement
CCIB-KHNB: Chambre de commerce et d'industrie de Bruxelles
CCT-CAO: Convention collective de travail
CDO: Centrum voor deeltijds onderwijs
CDV: Ventrum voor deeltijdse vorming
CEF: Conseil de l'éducation et de la formation
CEFA: Centre de formation en alternance
CESRBC-ESRBHG: Conseil économique et social de la Région de Bruxelles-Capitale
CESSO: Centrum voor Sociale Stadsontwikkeling (nu Stads³)
CET-C2E: Contract voor de Economie en de Tewerkstelling
CGSLB-ACLVB: Centrale générale des syndicats libéraux de Belgique
CLDI-PCGO: Commission locale de Développement intégré
CNT-NAR: Conseil National du Travail
COCOF: Commission communautaire française
CPAS-OCMW: Centre public d'action sociale

CPP-*CBP*: Contrat de projet professionnel
CRB-*CCE*: Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
CRD-*GOC*: Commission régionale de développement
CSC-*ACV*: Confédération des syndicats chrétiens
C2E-*CET*: Contrat pour l'économie et l'emploi
CST-*BTK*: cadre spécifique temporaire
CVO : Centrum voor volwassenenonderwijs

D.

DAC-*TCT*: Derde arbeidscircuit
DIVA : Dienst Informatie Vorming en Afstemming
DKO: Deeltijds Kunstonderwijs
DOCUP-*EPD*: document unique de programmation
DRISU-*GIAsS* : Délégation régionale interministérielle aux solidarités urbaines
DRTT: Dienst Rechtstreekse Tussenkomst inzake Tewerkstelling

E.

EEE-*EER*: Espace économique européen
EER-*EEE*: Europese economische ruimte
EFP : Espace formation PME
EFRO-*FEDER*: Europees Fonds voor regionale Ontwikkeling
EI-*IO*: entreprise d'insertion
ENIAC : ESF NAP Impact Assessment Cell
EPD-*DOCUP*: Enkelvoudig Programmeringsdocument
ERSV : Erkende Regionale Samenwerkingsverbanden
ESF : Europese Structuurfondsen waaronder het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
ESP-*BSO*: enseignement secondaire professionnel
ESRBHG-*CESRBC*: Economische en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
EST-*TSO*: enseignement secondaire technique
ETP-*VTE* : equivalent temps plein
EU-*UE* : Europese Unie
EURES : European Employment Services
EVC : Eerder verworven competenties
EVA : Emancipatie via Arbeid

F.

FBI-*IBF*: Fonds budgétaire interdépartemental de promotion de l'emploi
FeBISP : Fédération bruxelloise des opérateurs de l'insertion socioprofessionnelle francophone
FEB - *VBO*: Fédération des Entreprises de Belgique
FEDER-*EFRO*: Fonds européen de développement régional
FEDERGON : beroepsvereniging voor uitzendkantoren
FGTB-*ABVV*: Fédération générale du travail de Belgique
FOD-*SPF*: Federale overheidsdienst
FOREm : Office wallon de la Formation professionnelle et de l'Emploi

G.

GAP-*PARE*: Gewestelijk Actieplan voor de Werkgelegenheid
GECO-*ACS*: gesubsidieerde contractueel
GewOP-*PRD*: Gewestelijk Ontwikkelingsplan
GIAsS-*DRISU*: Gewestelijke Interministeriële Afvaardiging voor stedelijke solidariteit

GIMB-*SRIB* : Gewestelijke Investeringsmaatschappij Brussel
GOC-*CRD* : Gewestelijke Ontwikkelingscommissie
GOMB-*SRDB* : Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
GOPE-*GREB* : grandes orientations des politiques économiques
GREB-*GOPE* : globale richtsnoeren oor het economische beleid
GSSO-*SRDU* : Gewestelijke Secretariaat voor stedelijke ontwikkeling

H.

HVW : Hulpkas voor Werkloosheidsuitkeringen

I.

IAO-*OIT* : Internationale Arbeidsorganisatie
IBF-*FBI* : Interdepartementaal Begrotingsfonds voor de bevordering van de tewerkstelling
IBFFP : Institut bruxellois francophone pour la formation professionnelle, soit Bruxelles Formation
IBIS-systeem : 'Informatisering Brussel Inschrijvingen en Selecties' van de BGDA.
IBO : individuele beroepsopleiding
ICT-*TIC* : Informatie- en communicatietechnologie
IFAPME : institut de Formation en Alternance des Petites et Moyennes entreprises (Région wallonne)
IFPME : Institut de Formation permanente pour les classes moyennes et les petites et moyennes entreprises
ILDE-*PIOW* : Initiatives locales de développement de l'emploi
INFOBO : opleidingen georganiseerd in samenwerking met Bruxelles Formation, de Plaatselijke Opdracht te Schaarbeek en het Opleidingsfonds Horeca
IO-*EI* : inschakelingsonderneming
IPP : Informatie en promotiepunten
ISP-*SPI* : insertion socioprofessionnelle

J.

JAP : Jaarlijks actieplan

K.

KHNB-*CCIB* : Kamer voor Handel en Nijverheid van Brussel

L.

LKC : Lokaal klantencentrum
LPP : Lokale projectprogrammatie
LWW : Lokale Werkwinkel

M.

MJOP : Meerjaren ondernemingsplan
ML : Missions Locales
MO : Maatschappelijke oriëntatie

N.

NAP-*PAN* : Nationaal Actieplan voor de werkgelegenheid
NAR-*CNT* : Nationale Arbeidsraad
NODW : Nederlands op de werkvloer
NPAK-*ANM* : non-profit akkoord
NT2: Nederlands als tweede taal

NWP-*RPE* : Netwerk WerkgelegenheidsPlatformen

O.

OCMW-*CPAS* : Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn

OD : operationele doelstelling

OISP : Organisme d'insertion socioprofessionnelle

OIT-*IAO* : Organisation internationale du travail

ONEm-*RVA* : Office national de l'emploi

ONSS-*RSZ* : Office National de la Sécurité Sociale

OOTB : Overleg Opleidings- en Tewerkstellingsprojecten Brussel

ORBEm-*BGDA* : Office Régional Bruxellois de l'Emploi

P.

PAN-*NAP* : Plan d'action national pour l'emploi

PARE-*GAP* : Plan d'action régional pour l'emploi

PCGO-*CLDI* : Plaatselijke Commissie voor de Geïntegreerde Ontwikkeling

PIOW-*ILDE* : Plaatselijke initiatieven voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid

POD-*SPP* : Programmatorische Overheidsdienst

PRD-*GEWOP* : Plan régional de développement

PTE-*TWP* : Pacte territorial pour l'emploi

PWA-*ALE* : plaatselijke werkgelegenheidsagentschap

PWR : Permanente Werkgroep Risicogroepen

R.

RAE-*AZW* : recherche active d'emploi

RBC-*BHG* : Région de Bruxelles-Capitale

RDBB : Regionale Dienst Beroepsopleiding Brussel

RESOC : Regionaal Economisch en Sociaal Overlegcomité

RPE-*NPW* : Réseau des plates-formes locales pour l'emploi

RSZ-*ONSS* : Rijksdienst voor Sociale Zekerheid

RTC : Regionaal Technologisch Centrum

RVA-*ONEm* : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening

S.

SBE-*BDW* : Service Bruxellois aux employeurs

SCW : Sociaal-cultureel werk

SD : strategische doelstelling

SERR : Sociaal Economische raad van de Regio

SERV : Sociaal Economische Raad van Vlaanderen

SFPME : Service Formation PME

SIF : Sociaal Impulsfonds

SINE: federale sociale inschakelingspremie voor kansengroepen / Prime à la réinsertion des
chômeurs très difficile à placer dans l'Economie d'insertion sociale

SLN : Steunpunt Lokale Netwerken

Socius : Steunpunt voor sociaal-cultureel werk

SPF-*FOD* : Service public fédéral

SPI-*ISP* : socioprofessionele inschakeling

SPP-*POD* : Service public de programmation

SRDB-*GOMB* : Société de Développement pour la Région de Bruxelles-Capitale

SRDU-*GSSO* : Secrétariat régional au développement urbain

SRIB-*GIMB* : Société régionale d'investissement de Bruxelles

Stads²: Steunpunt sociale stadsontwikkeling in Brussel
STC : Subregionaal Tewerkstellingscomité

T.

TCT-*DAC*: troisième circuit de travail
TIC-*ICT*: Technologie de l'Information et de la Communication
TPE-*ZKO*: Très Petites Entreprises
TSO-*EST*: technisch secundair onderwijs
TWP-*PTE*: Territoriaal Pact voor de Werkgelegenheid

U.

UCM-*UNIZO*: Union des Classes Moyennes
UE-*EU*: Union européenne
UEB-*VOB*: Union des entreprises de Bruxelles
UNIZO-*UCM*: Unie van Zelfstandige Ondernemers

V.

VBO-*FEB*: Verbond van Belgische Ondernemingen
VDAB : Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VESOC : Vlaams Sociaal-Economisch Overlegcomité
VFSIPH : Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap
VGC : Vlaamse Gemeenschapscommissie
VIONA : Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwork Arbeidsrapportering
VIZO : Vlaams Instituut voor Zelfstandig Ondernemen
VSGB-*AVCB*: Vereniging van de stad en de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
VTE-*ETP*: voltijds equivalent
VOB-*UEB*: Verbond van Ondernemingen Brussel

Z.

ZKO-*TPE*: Zeer Kleine Ondernemingen

Dankwoord

Graag willen we volgende personen danken voor hun bijdrage aan dit nummer:

Simone BARTHEL (CEF)
André DE BISSCHOP (OOTB)
Agnès DE GOUY (COCOF-administratie)
Frans DE KEYSER (VOB/UEB)
Marc DE LEYE (VDAB-RDBB)
Nathalie DESCHEEMAER (BGDA/ORBEm)
George DUBOIS (EFPME)
Isabelle FOKAN
Chantal JACQUEMART (BGDA/ORBEm)
Mattie JACOBS (Stads³)
Alain KOCK (Cellule exécutive du Consortium de validation des compétences)
Vincent LIBERT (VSGB/AVCB)
Isabelle LINCLAU (VGC-administratie)
Raf LOECKX (VDAB-RDBB)
Gabriel MAISSIN (FeBISP)
Sandrine MARY (CCFEE)
Luc MAUFROY (GSSO/SRDU)
Emiel MEERT (BGDA/ORBEm)
Lieven MONSIEUX (NIVO Brussel/Groep INTRO Brussel)
Anastase NTEZILYAYO (Bruxelles Formation)
Martine QUEUQUIN (EFPME)
Laurence RAYANE (Kabinet Françoise Dupuis, minister bevoegd voor Opleiding voor de COCOF)
Truus ROESEM (Observatorium voor Gezondheid en Welzijn/l'Observatoire de la Santé et du Social Bruxelles)
Marleen RUYSEVELDT (BGDA/ORBEm)
Corinne SPRINGAEL (Bruxelles Formation)
Marc THOMMES (Bruxelles Formation)
Marc VERLINDEN (ESRBHG/CESRBC)
Simon VERSTRAETEN (GSSO/SRDU)

En alle andere professionelen voor hun informatie en opmerkingen.

We bedanken bovendien Marc Berghman (voorzitter BNCTO), Daevy Amerlynck (coördinator BNCTO), Eric Struyf (voorzitter CCFEE), Anne-Françoise Theunissen (secretaris CCFEE) en BRUXELLES FORMATION voor het vertrouwen in het CMDC-CDCS en hun financiële bijdrage.

Brussel onder de loep - november-december 2005

Brussel onder de loep is het tijdschrift van het Centrum voor Maatschappelijke Documentatie en Coördinatie vzw, dienst voor welzijnsinformatie gesubsidieerd door de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van Brussel-Hoofdstad

Verantwoordelijk uitgever

Marie-Jeanne Schoenmaekers-Clerckx
Louizalaan 183
1050 Brussel

Coördinatie

Solveig Pahud
Nicole Mondelaers

Studie/Redactie

Nicole Mondelaers
Sophie Lefèvre

Vertaling

Katelijn Van Cauwenberge

Vormgeving

Emmanuel Spitaels

Illustraties

Marin Strebelle

Raad van bestuur:

Dirk D'Haenens
Marc Dumont
Yvette Melery
Pierre Reniers
Marie-Jeanne Schoenmaekers-Clerckx
Marc Thommes
Dominique Wautier

Het CMDC-CDCS, dat betekent

- ✓ een 'grensoverschrijdende' actor. Het CMDC-CDCS biedt een eenvoudige en snelle toegang tot informatie, initiatieven en professionals zowel uit de Nederlandstalige als de Franstalige welzijnssector in het Brussels Gewest.
 - ✓ een expertise in de productie van informatiekkanalen voor de verschillende Brusselse overheden en de non-profitsector. Het CMDC-CDCS realiseert op eigen initiatief of in opdracht studies, repertoria, brochures, gidsen, dossiers maar ook websites. De eigen publicaties zijn steeds tweetalig.
 - ✓ een databank met meer dan 9.000 Brusselse verenigingen en organisaties actief in de psycho-medico-sociale sector. Naast informatie zoals het adres en de activiteiten bevat de databank heel wat documenten zoals statuten en voorstellingsbrochures.
- een documentatiebestand met artikels uit kranten en gespecialiseerde tijdschriften, boeken, onderzoeksrapporten, jaarverslagen, brochures, verslagen van colloquia en studiedagen en informatie over de verenigingen die in de databank zijn opgenomen.
- ✓ een team dat ter beschikking staat van maandag tot vrijdag van 9u tot 12u en in de namiddag na afspraak.

**Centrum voor Maatschappelijke
Documentatie en Coördinatie**

Louizalaan 183
1050 Brussel
Tel: 02/511.08.00
Fax: 02/512.25.44

E-mail: info.cmdc@cmdc.irisnet.be

<http://www.cmdc.irisnet.be>